Eiran
aikuislukio
—
EIRA HIGH SCHOOL
FOR ADULTS

OPETUSHALLITUS • RAHOITTAA HANKETTA •

CC BY NC ND

KIITÄJÄT KOTOPOLULLA

Oppimateriaalia nopeasti eteneville suomen kielen opiskelijoille

HYVÄ OPETTAJA JA OPISKELIJA!

Tervetuloa käyttämään Kiitäjät kotopolulla -oppimateriaalia!

Materiaalipaketti on suunnattu nopeasti suomen opinnoissa eteneville aikuisille maahanmuuttajille. Paketin laadimme me, Eiran aikuislukion suomen kielen opettajat
Opetushallituksen ja Eiran aikuislukion rahoittamassa Kiitäjät kotopolulla -projektissa vuosina 2012 – 2013. Toivomme, että tehtävät ovat Sinusta innostavia ja herättävät keskustelua ja uteliaisuutta.

Oppimateriaali syntyi nopeasti etenevien opiskelijoiden tarpeesta suurelle määrälle mielekkäitä tehtäviä. Tehtävät on suunniteltu käytettäviksi kotoutumiskoulutuksen nopeasti etenevissä ryhmissä, nopeasti etenevien eriyttämiseen perusryhmissä sekä itseopiskelumateriaaliksi.

Tehtävien taustalla on Aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden (OPH 2012) ja Eurooppalaisen viitekehyksen mukainen funktionaalinen kielitaitokäsitys, jossa kieli nähdään osana sosiaalista toimintaa ja jossa kieli yhdistyy erottamattomasti tilanteisiin, joissa sitä käytetään. Näin myös tehtävämme ponkaisevat oppijoiden aidoista arkielämän kielenkäyttötarpeista ja tukevat heidän selviytymistään heille merkityksellisissä, todellisissa kielenkäyttötilanteissa.

Materiaalipaketissa tehtävien teemat, teemalähtöisyys sekä kielitaidon eri osa-alueiden huomioiminen mukailevat opetussuunnitelman perusteita. Mukana on kuunteluita, luetun ymmärtämistehtäviä sekä kirjoittamis- ja puhumistehtäviä. Mukaan mahtuu myös rakenne- ja sanastotehtäviä, joissa rakennetta ja sanastoa harjoitellaan käyttökontekstissaan. Osa tehtävistä on kasattu kimpuiksi, joissa on tärkeää noudattaa tehtävien vaikeutuvaa järjestystä. Tehtävien toteuttamiseen löytyy materiaalipaketin lopusta ohjeita ja vinkkejä sekä pelikortteja. Sieltä löytyvät myös tehtävien ratkaisut.

Kotoutumiskoulutuksen taitotasotavoite on B1.1. Tehtävät on suunniteltu Eurooppalaisen viitekehyksen taitotasoille A1.2 – B1.2, mutta ne painottuvat vaikeammille tasoille tukemaan kiitäjille mahdollisen taitotason B1.2 saavuttamista. Pakettiin kuuluvat kognitiivisesti haastavat tehtävät, monitaitotehtävät ja akateemiseen ajatteluun johdattelevat analyysitehtävät tarjoavat kiitäjille sopivia ja kiinnostavia haasteita.

Nopeasti suomea oppivat kiitäjät ovat eiralaisille tuttuja pitkästä nopeasti etenevien opettamiskokemuksesta. Tämä kokemus on toiminut motivaationamme, ja kiintopisteenä meillä on ollut yhteinen näkemyksemme tyypillisestä kiitäjästä. Hän on motivoitunut, rutinoitunut opiskelija ja kielenopiskelija; luonteeltaan avoin, rohkea, aktiivinen, oma-aloitteinen ja kiinnostunut ympäristöstään. Kiitäjä ei lannistu vaan oppii rohkeasti virheistään. Hän asettaa tavoitteensa korkealle ja on valmis taistelemaan saavuttaakseen ne.

Toivotamme iloa oppimiseen ja opettamiseen!

Ulla Pajanen, Henrik Domingo, Irina Kapelian, Anne Leino, Heikki Mieskolainen ja Eveliina Sirkeinen

Kiitokset

Eiran aikuislukio, Elena Salminen, Katri Kuukka, Kalle Vahantaniemi, Eveliina Hytönen, Sari Liski

Kuunteluitten äänitys ja editointi

Fatbelt records

Graafinen toteutus, kuvitus ja taitto

Anna-Stiina Korhonen
annastiinak.tumblr.com

ESIPUHE

SISÄLLYS

OSA 1: PERHE JA IHMISSUHTEET

Ystäväkirja A1.3 6
Treffisivustolla A2.1 8
Ongelma murkkuperheessä A2.2 14
Nuorten ongelmat ja masennus B1.2 21
Kiusaaminen ja masennus B1.2 23
Miten haet apua? B1.2 28
Kahden kulttuurin liitto B1.2 30

OSA 2: VAPAA-AIKA JA MEDIA

Passi A1.2 36
Nettiin ja someen! A1.2 38
Rekisteröidy nettilehteen A2.1 41
Puhutaan harrastuksista A2.1 43
Vapaa-aikaa ja harrastuksia A2.2 52
Kuuntelu: Vapaa-aikaa ja harrastuksia A2.2/B1.1 57
Rikokset ja onnettomuudet uutisteksteissä A2.2 61
Silminnäkijänä rikospaikalla B1.1 68

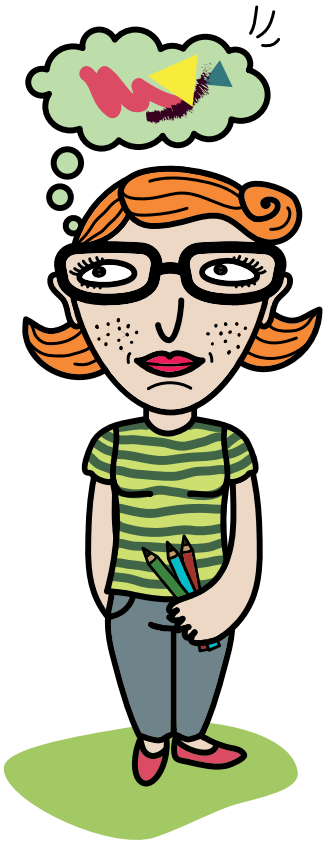
OSA 3: TYÖ JA KOULUTUS

Aktiivinen opiskelu A1.3-A2.2 74
Ulkomailla suoritettujen tutkintojen tunnustaminen A2.2 79
Keskustelut työpaikoilla A2.2-B1.1 82
Kuuntelu: Keskustelut työpaikoilla A2.2-B1.1 84
Mitä meistä tulee isoina? B1.1 90
Runon tulkintaa: Anssi Kela 1972 B1.1 94
Matkalla työelämään B1.1 96
Kuuntelu: Kotoutujana Suomessa B1.2 99
Tekstillä vaikuttaminen B1.2 102

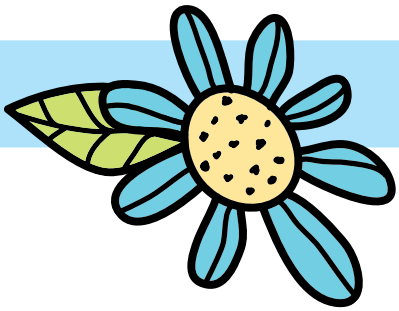
OSA 4: YHTEISKUNTA

Presidentin henkilötietolomake A1.3 108
Puhutaan politiikkaa: Kuka hallitsee Suomea? B1.1 110
Kuuntelu: Suomen puolueet esittäytyvät B1.2 119
Vaalikone B1.2 120
Dyykkaus B1.1 ja B1.2 124
Mihin luokkaan kuulut? B1.2 140
Kuuntelu: Yhteiskuntaluokat B1.2 148

Tehtäväkohtaiset ohjeet opettajalle ja vastaukset tehtäviin 150

SPACE
IS THE
PLACE

YSTÄVÄKIRJA

TAITOTASOLTA A1.3 YLÖSPÄIN

Täytä omat tietosi ystäväkirjan sivulle. Piirrä kuvasi ruutuun tai pyydä paria piirtämään se. Tutustukaa sen jälkeen toistenne sivuihin ja kyselkää kysymyksiä toisiltanne.

Nimi

Lempinimi

Harrastan

Haluaisin harrastaa

Lempiväri

Lempivuodenaika

Suosikkikirja

Suosikkileffa

Syntymäpäivä

Pidän

Rakastan

Osaan

Osaan tosi hyvin

Osaan aivan älyttömän hyvin

Inhoan

Pelkään

Toivon, että

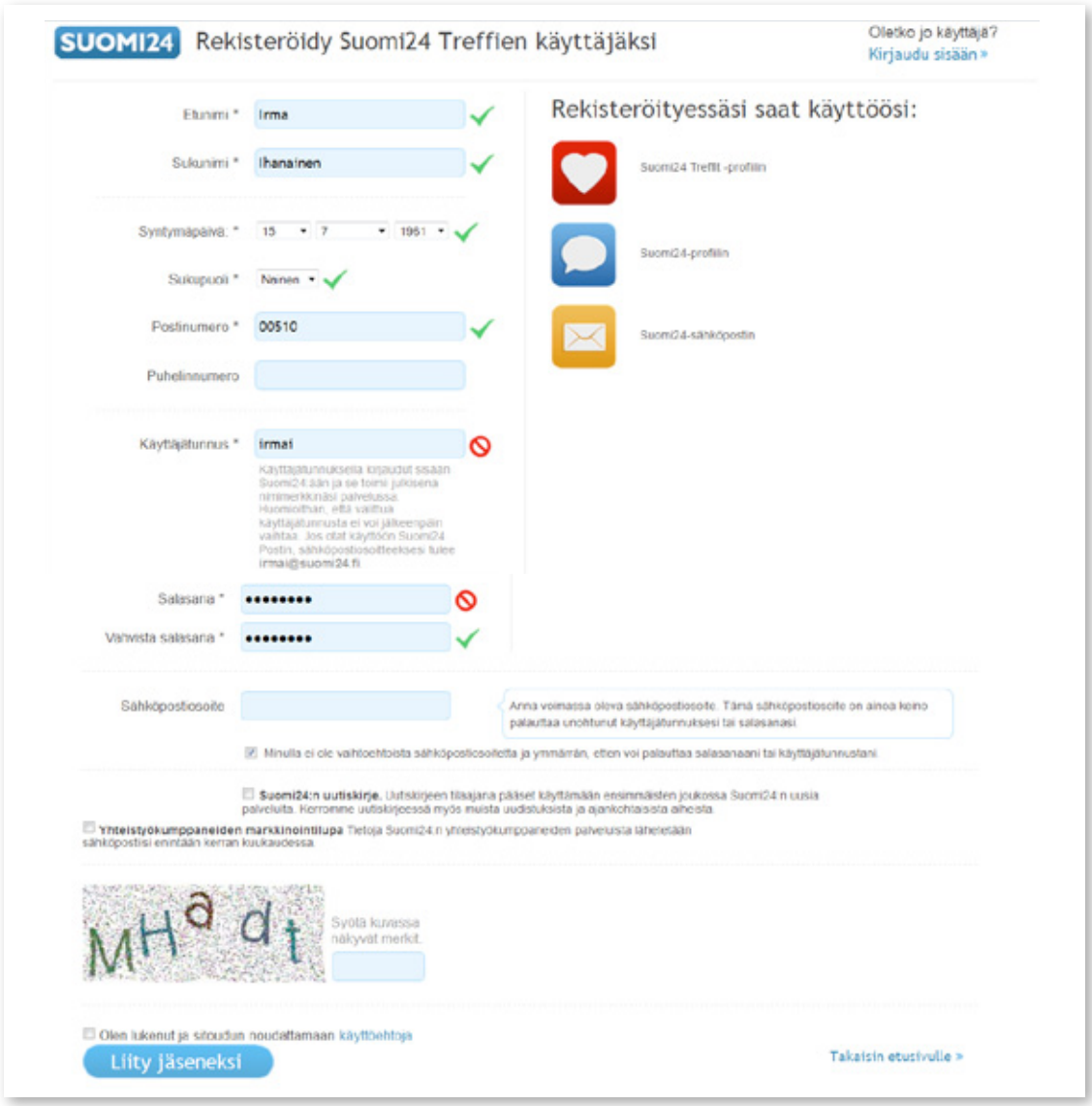
Suomen kieli on

Ensimmäinen suomen kielen sanani

TREFFISIVUSTOLLA TAITOTASOLTA A2.1 YLÖSPÄIN

TEHTÄVÄ 1

Irma rekisteröityy Suomi24 Treffit-sivustolle netissä. Lue tekstit ja vastaa kysymyksiin.

1. Irman sukunimi on Nainen. O V

2. Irma on alle 50 vuotta vanha. O V

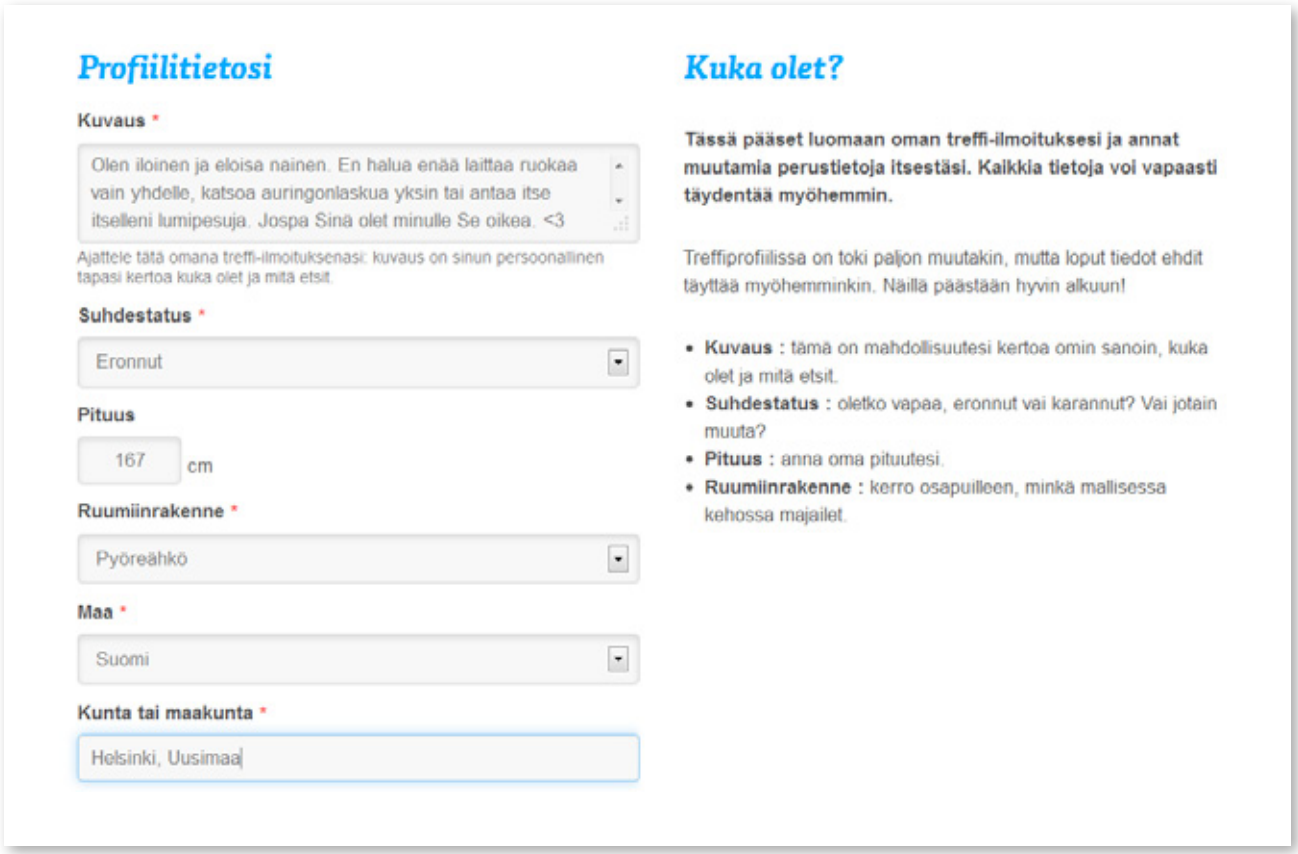
3. Vain Irma tietää Irman oman salasanan. O V

4.Vain Irma tietää Irman oman käyttäjätunnuksen. O V

5. Irma saa oman treffi-ilmoituksen nettiin, jos hän rekisteröityy. O V

6. Irma saa uuden sähköpostiosoitteen, kun hän rekisteröityy. O V

7. Irmalla täytyy olla oma sähköpostiosoite, että hän voi rekisteröityä. O V

8. Irma on yksinäinen. **O** **V**

9. Irma on varattu. **O** **V**

10. Irma on laiha. **O** **V**

11. Irma on kotoisin Suomesta. **O** **V**

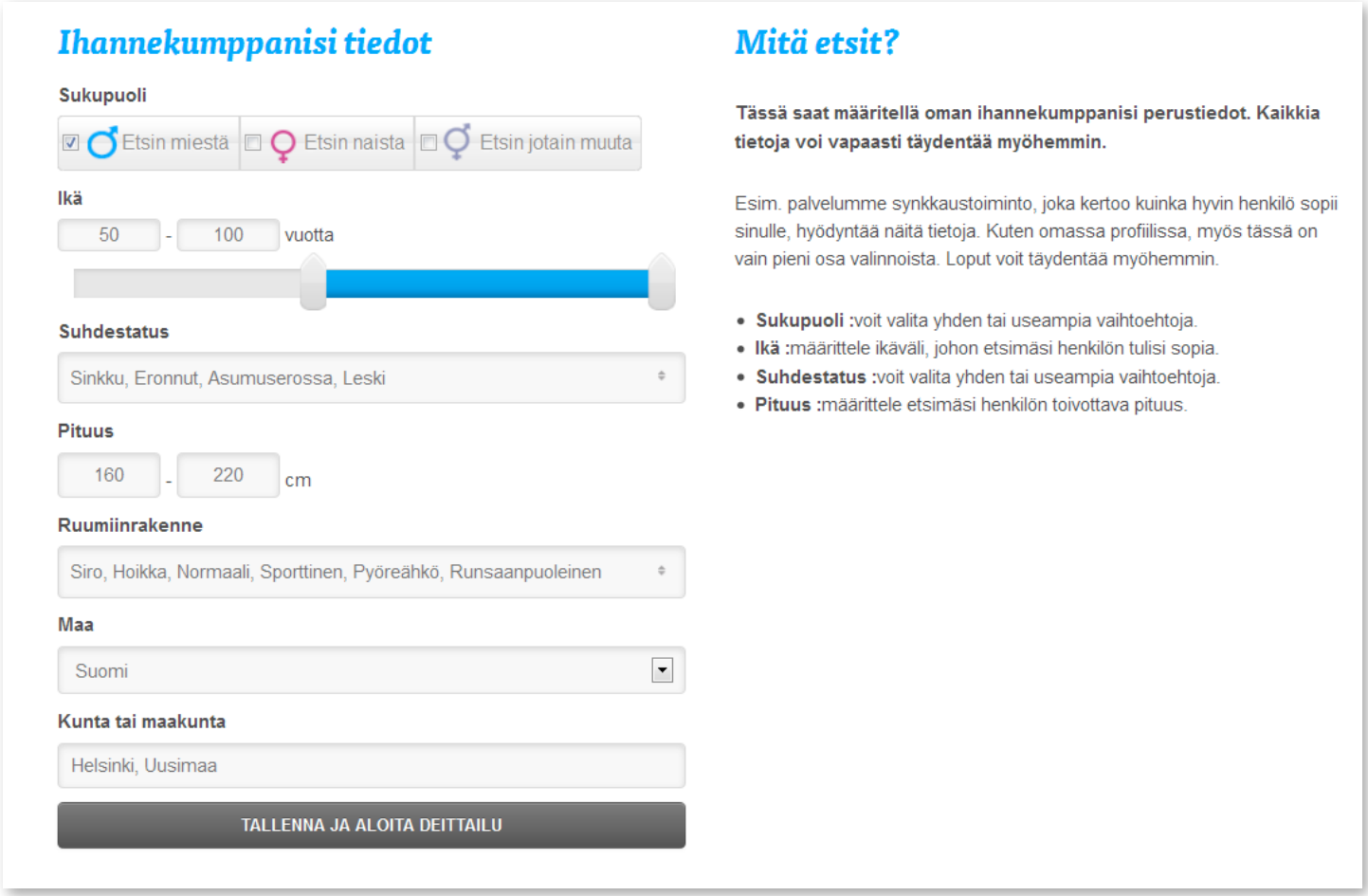
12. Millainen Irman persoonallisuus on? _____

13. Miksi Irma kirjoittaa treffi-ilmoituksen? _____

14. Onko Irmalla aviopuoliso? _____

15. Missä kaupungissa Irma asuu? _____

16. Millainen on Irman ulkonäkö? _____

17. Irma haluaa naiskumppanin. **O** **V**

18. Irman kumppani saa olla 100 vuotta vanha. **O** **V**

19. Irman kumppani saa olla parisuhteessa. **O** **V**

20. Irmalle ulkonäkö on tärkeää. **O** **V**

21. Synkkaustoiminto kertoo, kenen kanssa Irma käy hyvin yhteen. **O** **V**

22. Saako Irman kumppanilla olla puoliso? _____

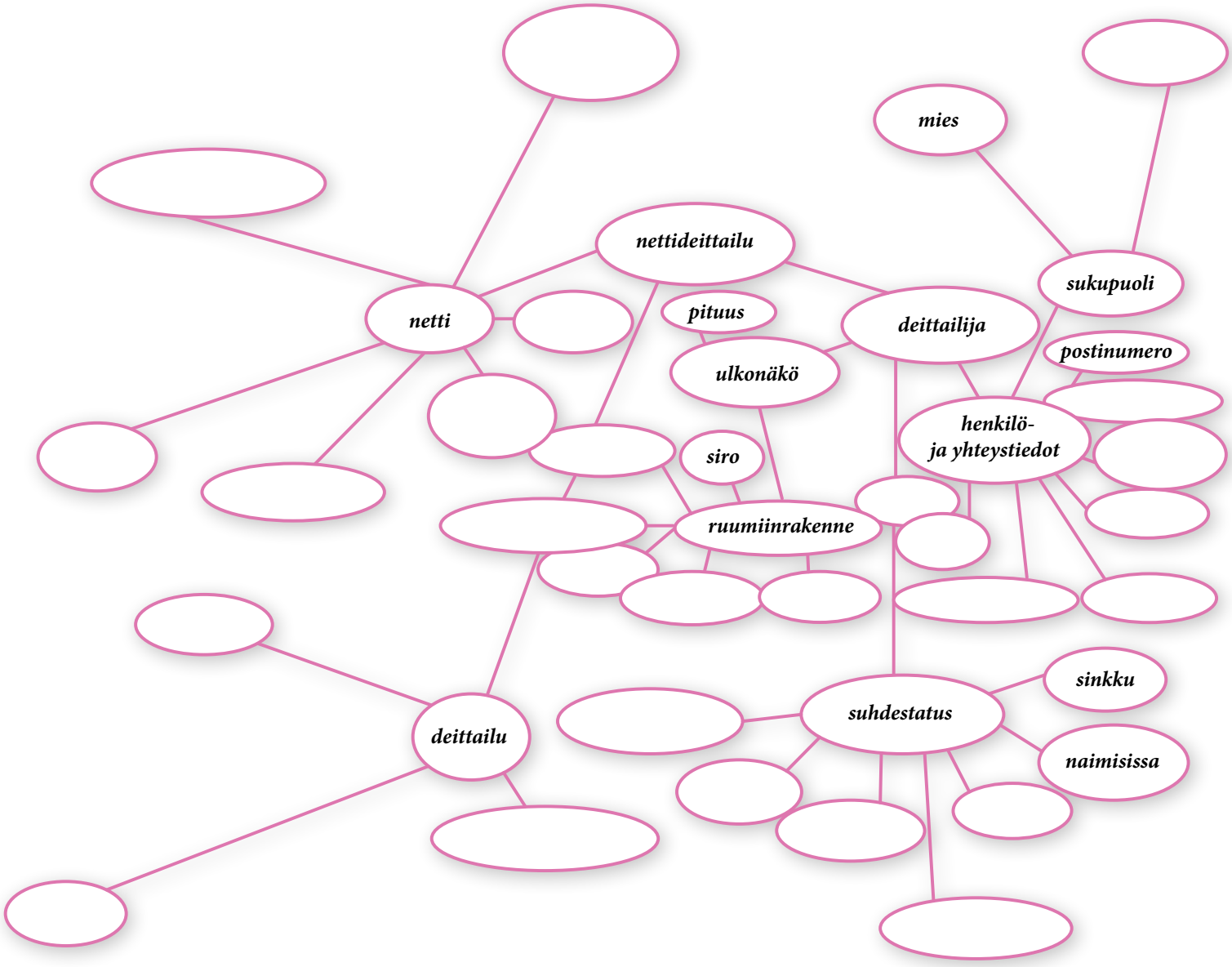
23. Minkä näköinen Irman kumppanin pitää olla? _____

TEHTÄVÄ 2: NETTIDEITTAILU-MIELLEKARTTA

TAITOTASOLTA A1.3 YLÖSPÄIN

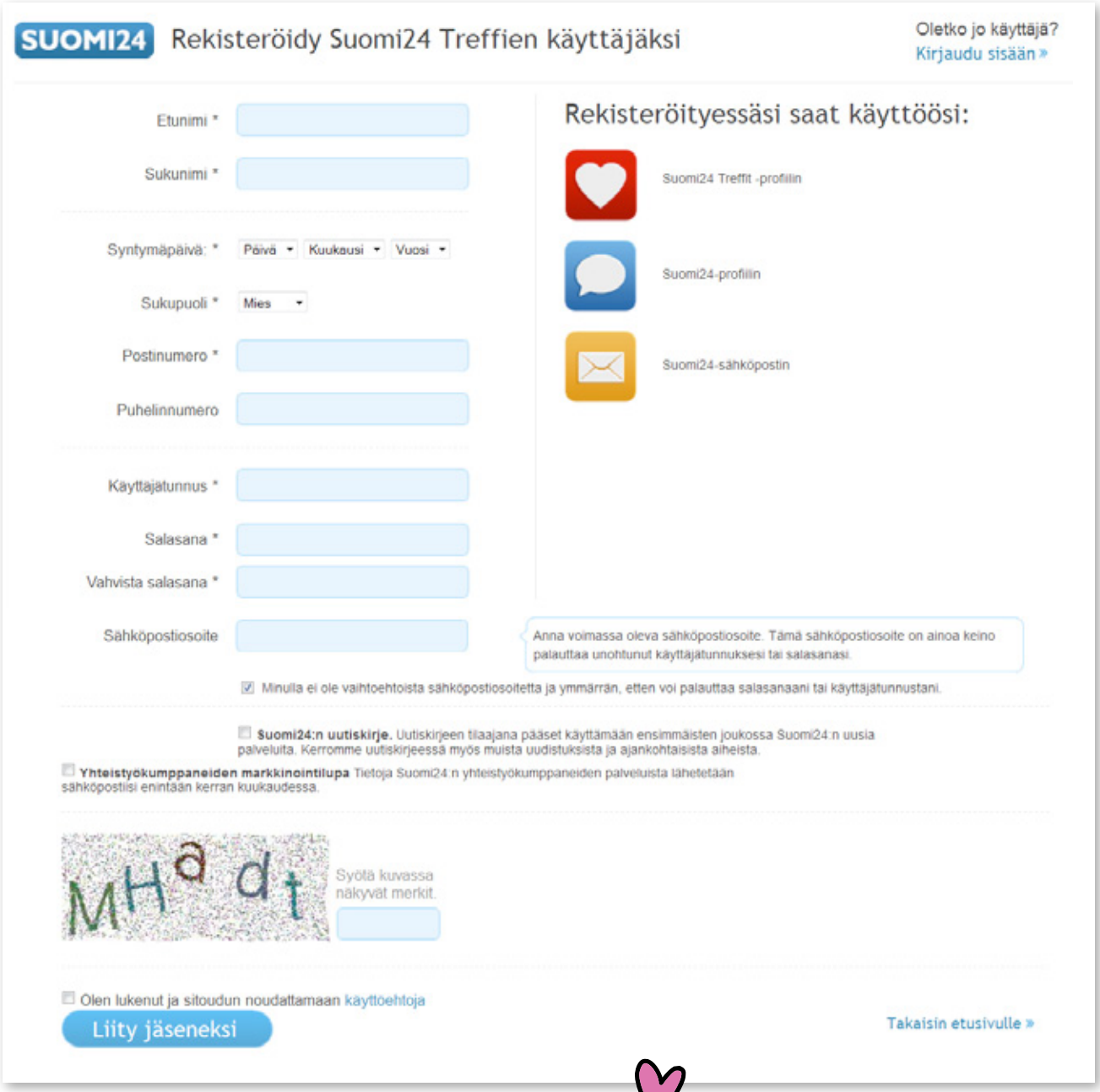
Kirjoita nettideittailu-sanat miellekarttaan oikeisiin paikkoihin.

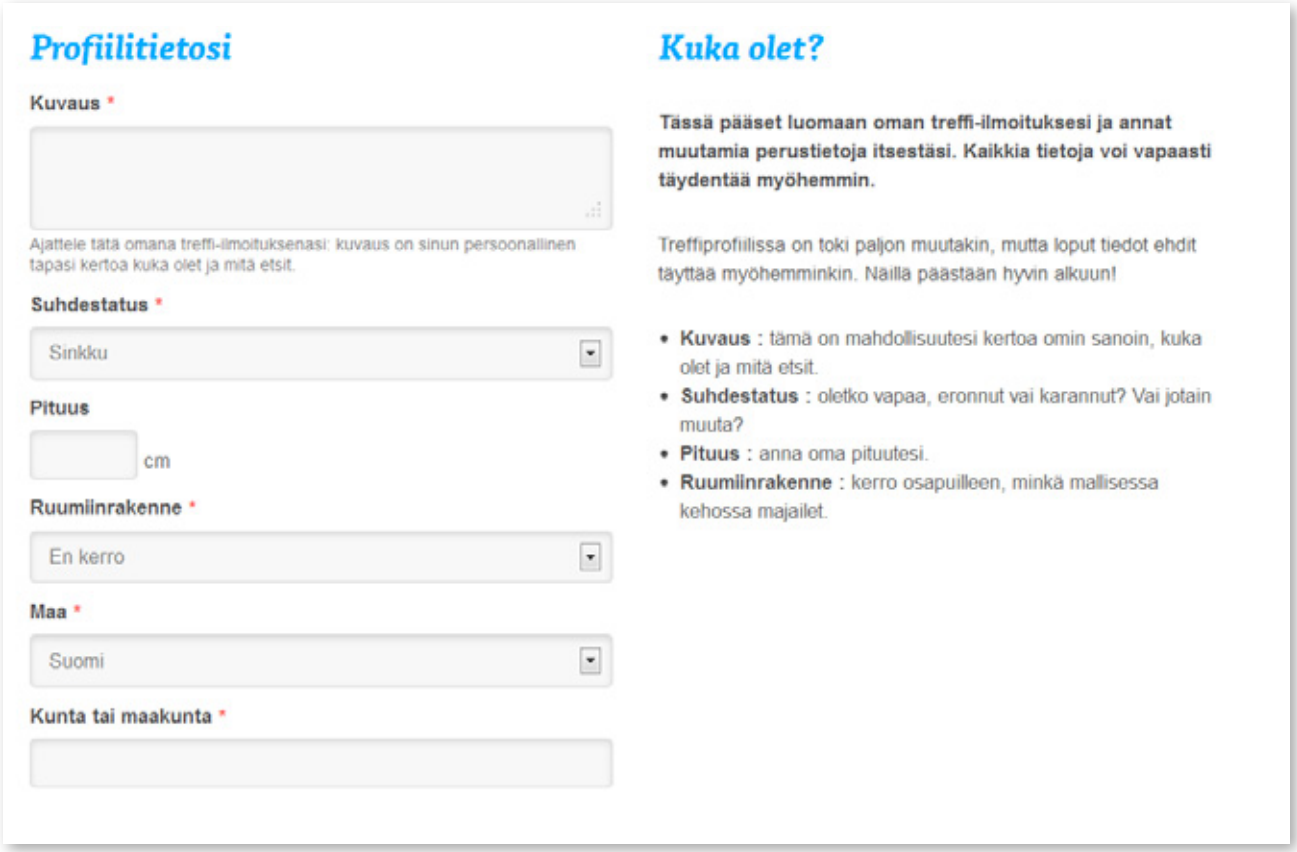
etunimi	suhdestatus		kunta
syntymäpäivä	~~sinkku~~	~~deittailu~~	treffi-ilmoitus
nainen	leski	parisuhteessa	~~ulkonäkö~~
~~naimisissa~~	~~ruumiinrakenne~~	~~postinumero~~	ihannekumppani
~~mies~~	~~siro~~	pyöreähkö	~~netti~~
puhelinnumero	sukunimi	salasana	tallentaa (tallenna)
eronnut	hoikka	~~henkilö- ja yhteystiedot~~	avoliitossa
käyttäjätunnus	~~deittailija~~	runsaanpuoleinen	~~nettideittailu~~
sähköpostiosoite	sporttinen	~~pituus~~	deittailla
treffit	~~sukupuoli~~	maa	asumuserossa
profiili	normaali	rekisteröityä (rekisteröidy)	

TEHTÄVÄ 3

Sinä olet nyt Aarne Armas tai Pirjo Pirteä. Täytä kaavake ja rekisteröidy Suomi24 Treffien käyttäjäksi.

Profiilitietosi

Kuvaus *

Ajattele tätä omana treffi-ilmoituksenasi: kuvaus on sinun persoonallinen tapasi kertoa kuka olet ja mitä etsit.

Suhdestatus *

Sinkku

Pituus

cm

Ruumiinrakenne *

En kerro

Maa *

Suomi

Kunta tai maakunta *

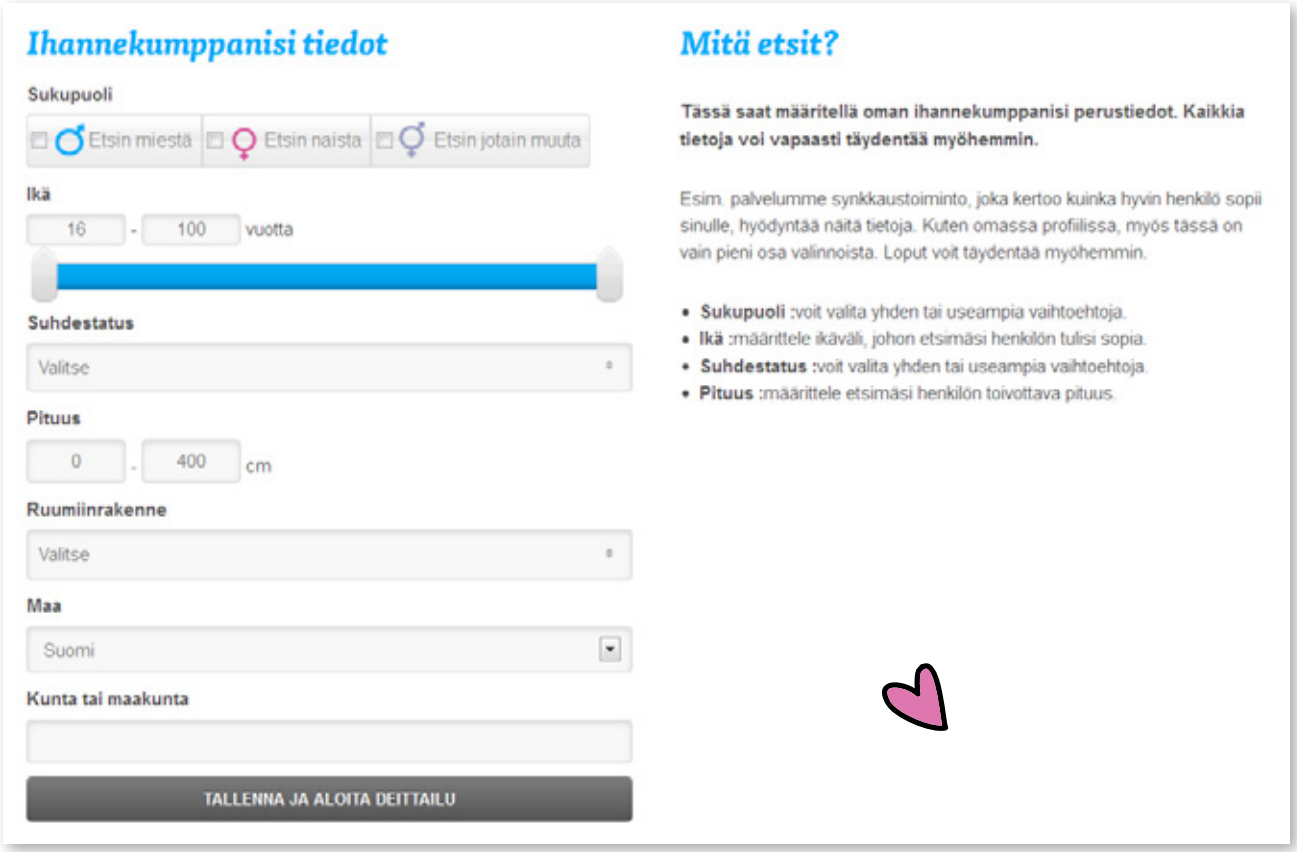
Kuka olet?

Tässä pääset luomaan oman treffi-ilmoituksesi ja annat muutamia perustietoja itsestäsi. Kaikkia tietoja voi vapaasti täydentää myöhemmin.

Treffiprofiilissa on toki paljon muutakin, mutta loput tiedot ehdit täyttää myöhemminkin. Näillä päästään hyvin alkuun!

- **Kuvaus** : tämä on mahdollisuutesi kertoa omin sanoin, kuka olet ja mitä etsit.
- **Suhdestatus** : oletko vapaa, eronnut vai karannut? Vai jotain muuta?
- **Pituus** : anna oma pituutesi.
- **Ruumiinrakenne** : kerro osapuilleen, minkä mallisessa kehossa majailet.

Ruumiinrakenne: siro, hoikka, sporttinen, normaali, pyöreähkö, runsaanpuoleinen, en kerro
Suhdestatus: sinkku, parisuhteessa, avoliitossa, naimisissa, eronnut, asumuserossa, leski, jokin muu

Ihannekumppanisi tiedot

Sukupuoli

Etsin miestä | Etsin naista | Etsin jotain muuta

Ikä

16 - 100 vuotta

Suhdestatus

Valitse

Pituus

0 - 400 cm

Ruumiinrakenne

Valitse

Maa

Suomi

Kunta tai maakunta

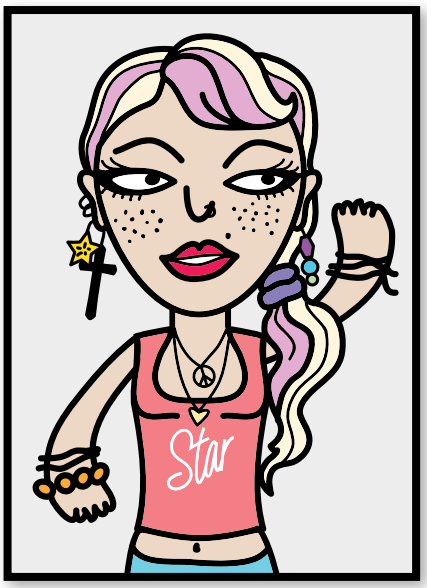
TALLENNA JA ALOITA DEITTAILU

Mitä etsit?

Tässä saat määritellä oman ihannekumppanisi perustiedot. Kaikkia tietoja voi vapaasti täydentää myöhemmin.

Esim. palvelumme synkkaustoiminto, joka kertoo kuinka hyvin henkilö sopii sinulle, hyödyntää näitä tietoja. Kuten omassa profiilissa, myös tässä on vain pieni osa valinnoista. Loput voit täydentää myöhemmin.

- **Sukupuoli** :voit valita yhden tai useampia vaihtoehtoja.
- **Ikä** :määrittele ikäväli, johon etsimäsi henkilön tulisi sopia.
- **Suhdestatus** :voit valita yhden tai useampia vaihtoehtoja.
- **Pituus** :määrittele etsimäsi henkilön toivottava pituus.

SANOJEN JOHTAMINEN

TAITOTASOLTA A2.2 YLÖSPÄIN

Lue teksti ja tee siihen liittyvät harjoitukset.

ONGELMA MURKKUPERHEESSÄ

Murrosikäinen Kaisla valvoo usein myöhään – ja sitten häntä **nukuttaa** koulussa oppitunneilla. Hän haluaa **tutustua** Maisaan, jonka perhe muutti juuri lähikadulle, mutta äidin mielestä Maisa on huonoa seuraa. No, Kaislan ja äidin mielipiteet **törmäävät** nykyään usein.

Kaisla ei halua **aloittaa** uudestaan pianotuntien ottamista. Äiti **muistuttaa** tytärtä siitä, että pari vuotta sitten tämä halusi ehdottomasti kotiin uuden pianon. Kaislalta palaa silloin pinna. Hän huutaa, kiroilee – ja **kieltäytyy** pianonsoiton harjoittelemisesta. Isästä tuntuu joskus, että Kaisla on **julistanut** kotiin sotatilan. Ihan kuin tytär **keskittyisi** vain siihen, mistä äiti ei pidä. Pikkuvelikään ei uskalla **keskeyttää** äidin ja Kaislan riitoja. On parempi **jättää** heidät kahdestaan riitelemään.

Kaisla ei ymmärrä, miksi äiti **arvostelee** koko ajan myös hänen pukeutumistaan. Äidistä tytön kaikki farkut ovat liian tiukkoja – ja puserot liian rohkeita. Onneksi kaverit **arvostavat** hänen hyvää vaatemakuaan. Kaisla onkin usein vaateostoksilla makutuomarina kavereille. Tytöt **poikkeavat** usein koulun jälkeen Heselle hampurilaiselle. Siellä voi höpöttää frendien kanssa ja **haaveilla** aikuiselämän vapaudesta. Täysi-ikäisenä voisi tehdä mitä huvittaa… ja pukeutua ihan niin kuin itse haluaa…

Isä ja äitikin ymmärtävät tietysti, että murrosikäisen lapsen elämässä kaveripiiri **vaikuttaa** nuoren käytökseen ja ajatuksiin paljon enemmän kuin kotiväki. Kuitenkin he yrittävät parhaansa mukaan **perehtyä** Kaislan mielipiteisiin, toiveisiin ja tulevaisuudensuunnitelmiin. Se ei ole aina niin helppoa. Lisäksi he haluavat pitää kasvatuksessa rajat: Murrosikäinen **kaipaa** tukea – ja rajoja. Kaikkea ei saa tehdä 14-vuotiaana.

Ensi viikolla Kaisla aikoo ottaa tatuoinnin selkäänsä. Hän **teettää** sen yhden hyvän kaverin isoveljellä, jolla on tatuointiliike. Mitähän äiti ja isä sitten sanovat? Kielikorukin olis makee.

TEHTÄVÄ 1

A. Mitkä ovat tekstin lihavoitujen verbien perusmuodot ja mihin verbityyppiin ne kuuluvat?

TEKSTISSÄ	PERUSMUOTO	VERBITYYPPI
häntä nukuttaa	nukuttaa	1

B. Selitä verbit suomeksi tai kirjoita lyhyt esimerkkilause, jossa käytät kyseistä verbiä.

Esim. muistuttaa = **a) palauttaa jotakin jonkun mieleen**

b) Tämä tuoksu muistuttaa minua lapsuuteni kesistä. / Muistuta minua tästä vielä huomenna!

keskittyä: _____

_____

arvostella: _____

_____

poiketa: _____

_____

vaikuttaa: _____

_____

perehtyä: _____

_____

Suomen kieleen muodostetaan uusia sanoja usein johtamalla. Kantasanan sanavartaloon loppuun laitetaan ns. johdin. Lopputulos on johdos eli uusi sana. Alkuperäistä sanaa sanotaan kantasanaksi.

SANAVARTALO + JOHDIN → JOHDOS

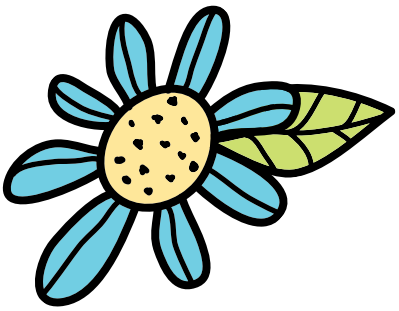
kirja + sto -> kirjasto
kirja + oittaa -> kirjoittaa
kirja + llinen = _____ + uus -> kirjallisuus

Näin esimerkiksi substantiivista voidaan johtaa uusi substantiivi, verbi tai adjektiivi. Kolmannessa esimerkissä saadaan substantiivista ensin adjektiivi ja siitä edelleen taivutusvartalon sekä johtimen avulla uusi, abstrakti substantiivi. Johtimia voi siis olla yhdessä sanassa useita peräkkäin. Esimerkeissä kantasana on KIRJA - ja tällä kertaa kantasana ja sen sanavartalo ovat identtiset.

TEHTÄVÄ 2

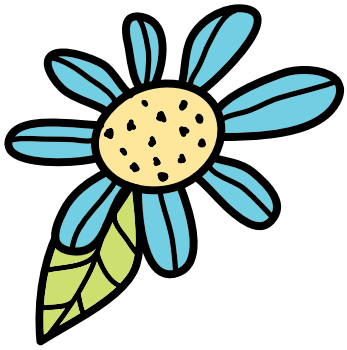

KÄYTÖS, JULISTE, MUISTUTUS, POIKKEAMINEN, HAAVEILU, KAIPAAMINEN, ALOITE, TÖRMÄÄMINEN, KESKEYTTÄMINEN, ARVOSTUS, TUTUSTUMINEN, ARVOSTELU

A. Mitkä ovat yllä olevien johdosten kantasanat?

B. Valitse edellisen tehtävän laatikosta sopivat johdokset tekstiin!
Käytä yhtä johdosta tekstissä vain kerran! Muista oikea taivutus!

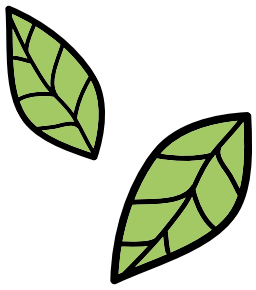

Kun perheessä on useita lapsia, erilaisten toiveiden ja tahtojen sekä mielipiteiden _____ on tavallinen asia. Uhmaikäisen lapsen _____ vaatii kaikilta kärsivällisyyttä ja hyviä hermoja; toisaalta murrosikäinen nuori saattaa arvostella purevasti kaikkia muita perheenjäseniä jopa ulkonäköä myöten. Tuollaisen _____ takana on yleensä paljon nuoren omaa epävarmuutta. Hän on välitilassa: ei enää lapsi mutta ei vielä aikuinen. Vanhempien pitäisi muistaa, että juuri silloin, murrosiän keskellä, nuori tarvitsee paljon sekä rajoja että _____.

Omien lasten radikaali vaatemaku tai esimerkiksi kielenkäyttö on vanhemmille _____ siitä, että maailma muuttuu. Ja että lapsi ja nuori haluaa kovasti kuulua ryhmään, kaveripiiriin. Ryhmästä _____ ei ole yleensä helppoa: erilainen on ehkä rohkea ja persoonallinen mutta liian erilaista kiusataan usein. Jo 10-vuotiaan huoneen ovi ja seinät voivat olla täynnä aggressiivisia _____. Yläkoulussa lapsi ehkä rupeaa puhumaan koulun _____ ja joka kolmas sana puheessa voi olla kirosana. Pian alkaa kuuluisuudesta _____. Nuoren puhe on täynnä staraa, julkkiksia ja tosi-tv:tä... Nuoresta olisi ihanaa olla tunnettu mediakasvo.

Millainen on sitten hyvä vanhempi 2000-luvulla? Varmasti uhmaikäisen kanssa tarvitaan erilaista vanhemmuutta kuin teinin isänä tai äitinä. Kaikille nuorille ja aikuisille perheessä sopivat kuitenkin ehkä seuraavat ohjeet: Kuuntele mitä - ja ennen kaikkea miksi - perheenjäsen puhuu! Aloita parempi _____ häneen jo tänään! Älä odota, että toinen tekee _____! Ota sinä ensimmäinen askel! Muista myös kuunnella - kun sinulle puhutaan! Jatkuva _____ sulkee nopeasti puhujan suun!

C. Verbistä voidaan tehdä adjektiivi johtimen VA avulla ...
tai substantiivin kautta johtimella LLINEN tai TON.

Esim. **aloittaa** → **aloittava**

aloittaa → **aloite** → **aloitteellinen**

aloitteeton

Tee lause, jossa käytät adjektiivia ... kun kantasana on

aloittaa: _____

_____

haaveilla: _____

_____

poiketa: _____

_____

arvostaa: _____

_____

käyttäytyä: _____

_____

vaikuttaa: _____

_____

TEHTÄVÄ 3

Voisiko tämä teksti kuvata perhetilannetta vanhassa kotimaassasi? Miksi?

_____

_____

TEHTÄVÄ 4

Kirjoita kaksi erilaista kuvausta samasta tilanteesta! Valitse a) isän/äidin ... b) Kaislan ... c) pikkuveljen ... d) naapurin ... tai esimerkiksi e) isoäidin/isoisän näkökulma!

NUORTEN ONGELMAT JA MASENNUS

TAITOTASOLTA B1.1 YLÖSPÄIN

TEHTÄVÄ 1

Lue Rosa Liksomin novelli, avaa sulut ja laita lauseiden objektit oikeaan muotoon.

ROSA LIKSOM: SE SYNTYI KEVÄTRUUHKASSA VARTIN YLI YKSI…

Se syntyi kevätruuhkassa vartin yli yksi, ikkunattomassa huoneessa oli kirkas neonvalo. Kolmivuotiaana se lopetti _____ (yökastelu) ja työnsi _____ (käsi) kiehuvaan veteen. Sen täti toi sille Tukholmasta _____ (kauko-ohjattava avaruusalus), samanlaisen joita sai ostoskeskuksen valintatalosta. Viisivuotiaana se katsoi ikkunasta ulos ja näki _____(asvaltti) ja _____(öljyinen rapalätäkkö). Sen äiti osti sille _____(valkoinen taskuhiiri). Kaksi kuukautta myöhemmin se tiputti _____ (se) kiehuvaan veteen ja hiiri kuoli. Se onki _____ (hiiri) kattilanpohjasta ruokalusikalla ja huuhteli kaurapuuron mukana vessapöntöstä alas. Seitsemänvuotiaana se kieltäytyi menemästä kouluun ensimmäisen koulupäivän jälkeen. Se makasi sängyssä pää tyynyn alla ja tekeytyi kuuroksi. Sitten tuli talvi ja se laittoi _____(sukset) jalkaan ja hiihti rautatiesillan yli. Se katseli surumielisenä _____(valkoinen kerrostalo), jotka olivat rykelmänä pellonreunassa. Kahdeksanvuotiaana se käänsi sujuvasti _____(suklaa) ja _____ (muu tyhjänpäiväisyys) keskustan supermarketeista eikä jäänyt kiinni. Yhdeksänvuotiaana se niiskutti _____(bensa) ja tunsi kuinka jännittynyt vartalo rentoutui. Kymmenvuotiaana se tuikkasi _____ (koulu) tuleen. Siihen tarvittiin _____ (bensa ja tulitikku). Viikon kuuluttua _____(se) vietiin taksilla lastenpsykiatrille missä se vaikeni. Sitten tulivat häät. Sen äiti meni uusiin naimisiin. Yksitoistavuotiaana se lopetti _____(bensan niiskutus) ja siirtyi stendareihin. Kaksitoistavuotiaana se varasti _____(auto) ja ajoi kehä kolmoselta ulos. Kukaan ei kuollut, ei edes loukkaantunut. Kolmetoistavuotiaana se lopetti _____(kemikaalit), siirtyi halvimpaan valkoviiniin. Se osti _____(stiletti) tupakkakaupasta ja heitti _____(se) huoneensa oveen kaksi tuntia seitsemänä päivänä viikossa. Se siirtyi valkoviinistä kirkkaaseen ja tyhjensi _____(ostarin hampurilaiskioski). Kuusitoistavuotiaana se teki onnistuneen _____(kulmakauppakeikka). Röökit eivät loppuneet kuukausiin eikä kämpän lattiaa näkynyt suklaapatukoiden alta. Se kävi yhtä harvemmin keskustassa ja istui enemmän himassa nojatuolissa ja rakenteli _____ (erimittainen jono) tyhjistä olutpulloista. Seitsemäntoistavuotiaana se kieltäytyi neulasta, jonka se olisi voinut pujottaa vasemman käden valtimoon. Se korkkasi _____(yhdeksäs olutpullo) eikä virnuillut. Tuli talvi ja se lopetti _____(ruokailu) ja _____(television katseleminen). Se yski kuin keuhkotautinen aamuisin, päivisin ja iltaisin. Yhdeksäntoistavuotiaana se istui naama valkeana ja odotti, että ruumiinavauksen aika koittaisi ja lääkäri voisi todeta sen sisäelimet tuhoutuneiksi.

(Lainaus: Rosa Liksom: Yhden yön pysäkki. Novelleja. Espoo. Weilin+Göös 1985.)

TEHTÄVÄ 2

Lue novelli toisen kerran ja mieti: Millaisia tuntemuksia teksti sinussa herätti? Aukeniko teksti uudella tavalla?

TEHTÄVÄ 3

Laadi viisi kysymystä novellin keskeisen sisällön pohjalta. Esim. Mitä tapahtui, kun lapsi oli 3-vuotias?

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

ROSA LIKSOM

(Kuva: Wikipedia)

Oikealta nimeltään Anni Ylävaara s. 7.1.1958 Ylitornio

Rosa Liksom on arvostettu suomalainen kirjailija ja kuvataiteilija. Liksom on kirjoittanut useita novellikokoelmia ja romaaneja.

Teoksia on käännetty kymmenille kielille, ja Liksom on myös voittanut Finlandia-palkinnon vuonna 2011 romaanillaan Hytti nro 6. Romaanien ja novelleiden lisäksi Liksom on tehnyt sarjakuvia, lastenkirjoja, maalauksia, elokuvia ja näytelmiä.

Rosa Liksomin ensimmäinen novellikokoelma Yhden yön pysäkki ilmestyi vuonna 1985. Teos sai ilmestyessään julkisuutta ja teki kirjoittajastaan kaikkien tunteman, uutta kerrontamuotoa, lyhytproosaa, luovan kirjailijan. Yhden yön pysäkki -novellikokoelman novellit kuvaavat kohtauksia vähäosaisten ja syrjittyjen ihmisten elämästä. Keskeisiä teemoja ovat nainen, seksuaalisuus ja vallankäyttö. Nämä teemat kulkevat läpi koko Liksomin tuotannon. Myös väkivalta ja ahdistus ovat läsnä teoksissa, erityisesti hänen varhaisemmassa tuotannossaan, kuten Yhden yön pysäkki -kokoelmassa.

1. Etsi internetistä tietoa Rosa Liksomista. Kuka hän on? Mitä hän on tehnyt? Mitä muuta tietoa löydät hänestä? Yritä löytää myös tietoa novellikokoelmasta Yhden yön pysäkki.

2. Rosa Liksom sanoi novellikokoelmastaan: ”Kuka tahansa olisi voinut kirjoittaa tämän kirjan. Tai sanotaan, joka toinen”. Mitä mieltä olet Liksomin väitteestä tämän novellin perusteella?

3. Tutustu myös Rosa Liksomin muihin teoksiin.

KIUSAAMINEN JA MASENNUS

TEHTÄVÄ 1

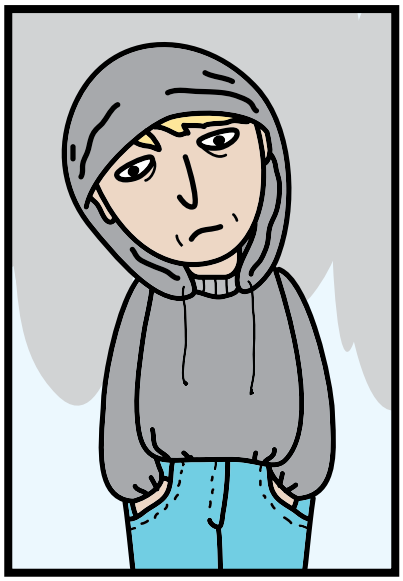
A. Katso kuvaa. Minkälaiselta kuvan nuorukainen näyttää? Mitä ajattelet hänestä?

B. Lue mielipidekirjoitus. Muuttuiko käsityksesi kuvan nuorukaisesta?

OLIN KIUSAAJA, KOSKA MINULLA OLI PAHA OLO

Olin häirikkö, klovni ja luokan kovin jätkä. Kiusasin kaikkia: opettajia, luokkakavereita ja vastaantulevia ihmisiä. Tein monen ikäiseni koulunkäynnistä helvettiä, varsinkin niitten, jotka vasikoivat minusta vanhemmilleen tai opettajille. Joskus kiusasin myös fyysisesti: tönin, potkin ja jopa löin muita.

Miksi kiusasin, sitä en lapsena ja nuorena ymmärtänyt, vaan silmäni ovat avautuneet vasta äskettäin. Oikeastaan en edes ollut ymmärtänyt olevani kiusaaja, koska purin vain omaa turhautumistani ja pahaa oloani muihin. Tein niin, koska en muuta osannut ja tunsin olevani oikeutettu aiheuttamaan muille kärsimystä.

Olen alkoholistiperheen lapsi, ja vasta nyt aikuisena uskallan sanoa sen ääneen. Minua on kohdeltu kaltoin, en ole koskaan saanut elää lapsuuttani, vaan jouduin jo varhaisesta iästä lähtien huolehtimaan vanhemmistani. Tunteitani en saanut näyttää, sillä vanhempani eivät sitä kestäneet. Äitipuoleni haukkui minua rumaksi ja lihavaksi päivittäin. Hän sanoi, että olin heikko. Joskus iltaisin en uskaltanut nukahtaa, koska vanhempieni ystävät käyttäytyivät joskus väkivaltaisesti kodissamme, tavaroita rikottiin ja kerran tupakan tumpista syttyi tulipalo. Odotin hiljaa sängyssä, että aikuiset nukahtivat, ja kävin tarkastamassa asunnon.

Heikko en suostunut olemaan, ja se minun oli todistettava joka ikinen päivä. Todistin sen pitämällä koulumme muita oppilaita pelossa. Lähes joka päivä sain rangaistuksen ja haukut muidenkin tekemästä ilkivallasta. Luokan ulkopuolella istumista tuntitolkulla, jälki-istuntoja, muistutuksia kotiin yms., ne olivat minulle arkipäivää. Rangaistukset eivät kuitenkaan minuun tehonneet, sillä en kokenut teoissani olevan mitään pahaa. Kukaan ei saanut minua lopettamaan kiusaamista rangaistusten avulla, koska kukaan ei ymmärtänyt kysyä minulta, miksi tein niin kuin tein.

Nyt myöhemmin olen katkera siitä, että opettajat tai muut koulumme aikuiset eivät nähneet hätääni, vaan kohtelivat minua vain häirikkönä. Resuiset ja likaiset, liian pienet ja vuositolkulla käytetyt vaatteeni, takkuinen tukkani ja rikkinäiset kenkäni eivät herättäneet kenenkään huolta. Miksi näin oli? Kukaan ei huomannut kärsimystäni? Miksei kukaan ymmärtänyt minun olevan uhri?

Näitä asioita prosessoin yhä, nyt psykoterapian avulla. Olen sairastunut vakavaan masennukseen nyt varhaisella aikuisiällä. Vasta muutama vuosi sitten ymmärsin olevani itse kiusaaja, ja sen sekä kiusaamiseen johtavien syiden ymmärtäminen vei minut syvään kriisiin. Silloin uskalsin nousta vanhempiani vastaan laittamalla välit poikki lopullisesti heidän kanssaan. Aloin käsitellä asioita ja kohdata itseni sellaisena kuin olen.

Haluaisin pyytää anteeksi kiusaamiltani ihmisiltä, ja vielä teenkin niin. Sitten kun olen siihen tarpeeksi vahva.

”Entinen kiusaaja, 25-vuotta”

Psykologin kommentti tekstiin

”OLIN KIUSAAJA, KOSKA MINULLA OLI PAHA OLO”

Nimimerkki ”Entinen kiusaaja” kirjoitti lehteen mielipiteensä siitä, tehoavatko rangaistukset kaikkiin kiusaajiin ja häirikköihin. Osa kiusaajista on uhreja, jolloin heitä tulisi myös kohdella sen mukaan.

Tekstin kirjoittaja oli sekä kiusaaja että uhri. Hän teki muille sen, mitä vanhemmat tekivät hänelle. Hän kiusasi niitä, jotka näyttivät tunteensa ja olivat sellaisia kuin olivat. Hän oli katkera ja kateellinen, koska nämä toiset saivat olla avoimesti surullisia, iloisia, onnellisia tai alakuloisia ja mieli maassa. Kotona hän ei saanut näyttää tunteitaan. Hän ei saanut nauraa ollessaan iloinen, ei itkeä avoimesti surullisena. Ainakaan hän ei saanut näyttää vaarallista vihaa. Hän oppi hillitsemään tunteensa ja piilottamaan ne sisälleen.

Hän ei tuntenut itseään rakastetuksi. Häntä moitittiin, haukuttiin, syytettiin usein ilman syytä. Hänen päällimmäinen muistikuvansa omasta lapsuudestaan oli jatkuva syyllisyyden, epäoikeudenmukaisuuden ja katkeruuden tunne.

Myöhemmin hän joutui kriisiin ja syvään masennukseen. Osana paranemisprosessia hän alkoi tutustua itseensä. Vasta silloin hän oivalsi, että hän oli ollut kiusaaja ja että se, mitä hän teki, oli väärin. Kiusatessaan hän ei ajatellut tekevänsä väärin. Hänellä oli omasta mielestään täysi oikeus olla ilkeä. Hän ymmärsi, että hänen kiusaamansa ihmiset kärsivät, mutta ei hän välittänyt. Hän kärsi itsekin ja hän tunsi saavansa korvauksen kostaessaan muille.

Myöhemmin tutustuessaan psykologiaan hän ymmärsi, että hän oli käyttänyt kiusaamista puolustuskeinona. Kiusaamalla toisia hän levitti omaa ahdistustaan. Paha olo oli helpompi purkaa toisiin lapsiin. Vanhempiensa käytöstä hän ei osannut kyseenalaistaa.

”Entinen kiusaaja” miettii, mitä rangaistukset hänen kohdallaan saivat aikaan. Hänen mielestään ne eivät saaneet aikaan muuta kuin lisää katkeruutta, ahdistusta ja vihaa. Lisää moitteita ja haukkumista vanhemmilta. Lisää tukahduttavaa syyllisyyttä ja alemmuudentunnetta. Rangaistusten jälkeen hän jatkoi kiusaamista, koska hänellä itsellään oli edelleen paha olo.

Mitä hänelle sitten olisi pitänyt tehdä? Hän vastaa, etteivät rangaistukset tehonneet ja hän on varma, että kiusaamisen lopettamiseen olisi riittänyt ystävällinen keskustelu ja aikuisen tuki. Jonkun olisi pitänyt huomata pahoinvointini, olla hänen puolellaan, kuunnella häntä ja välittää hänestä. ”Entinen kiusaaja” lopetti kiusaamisen vasta aikuisena opittuaan hyväksymään itsensä ja ymmärtäessään syyt pahoinvoinnilleen.

TEHTÄVÄ 2

Vastaa kysymyksiin vihkoosi.

1. Katso mielipidekirjoituksen otsikkoa "Olin kiusaaja koska minulla oli paha olo". Mitä ajattelit tekstin käsittelevän sen perusteella?

2. Vastasiko otsikko tekstin sisältöä? Keksi uusia, tekstiin sopivia otsikoita.

3. Mitä nimimerkki ” Entinen kiusaaja” pyrkii sanomaan tekstillään? Miten sinä suhtaudut hänen kertomaansa asiaan?

4. Merkitse tekstiin kohdat, jotka herättävät kiinnostusta tai kielteisiä ajatuksia.

5. Mitä itse ajattelet kiusaamisesta? Avasiko teksti sinulle jotain uutta aiheesta?

6. Jäikö jokin kaivertamaan mieltäsi?

7. Millaisia tuntemuksia teksti sinussa herätti?

TEHTÄVÄ 3

Pohtikaa sanojen kiusa ja masennus johdosten merkityksiä ja mahdollisia sävyeroja.

A.

KIUSA

KIUSAAJA

KIUSATA, TEHDÄ KIUSAA

OLLA KIUSANA

KIUSAAMINEN

TEHDÄ JOTAIN KIUSALLA(AN)

KIUSAAMA

KIUSATTU

KIUSAANTUA

OLLA KIUSAANTUNUT

KIUSAUS

TEHDÄ JOTAIN KIUSALLA, KIUSOITELLA

B.

MASENNUS

MASENTAA

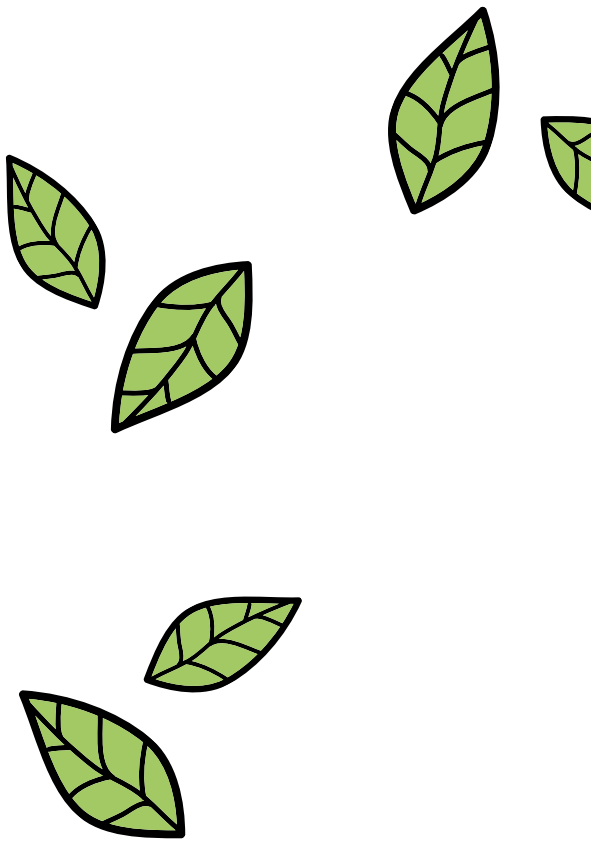
MASENTUA

OLLA MASENTUNUT

DEPRESSIO

DEPRESSIIVINEN

ALAKULOINEN

TEHTÄVÄ 4

Ymmärrätkö seuraavien sanojen merkityksen?

UHRI

RANGAISTUS

SYYLLISYYS

EPÄOIKEUDENMUKAISUUS

KATKERUUS

ALEMMUUDENTUNNE

AHDISTUS

PAHOINVOINTI

TEHTÄVÄ 5

Tee lauseita, joissa objekteina ovat seuraavat sanat:

sana **rangaistuksen:** _____

sana **masennusta** _____

sana **syyllisyyttä** _____

sana **uhri** _____

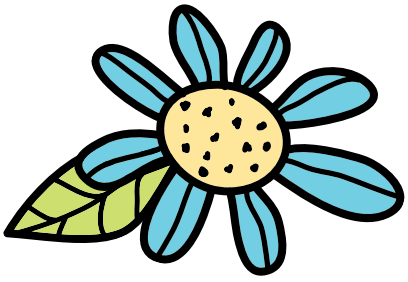
sana **kiusaajat** _____

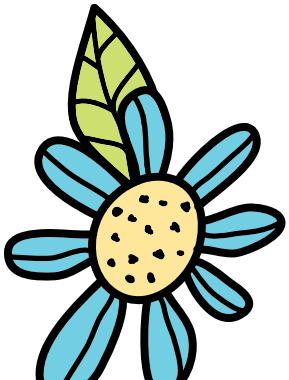
TEHTÄVÄ 6

Etsi internetistä nuorten masennuksen liittyviä tekstejä. Hakusanoja voisivat olla esim. nuorten masennuksen tutkimus tai masennuksen ehkäisy.

Löydätkö vastauksia seuraaviin kysymyksiin?

- Mistä nuorten masennus voi johtua?
- Onko nuorten masennus lisääntynyt tai vähentynyt viime aikoina?
- Millaisia ongelmia masentunut nuori voi kohdata?
- Miten nuorten masennuksen voi tunnistaa? Millaisia oireet saattavat olla?
- Millaista apua nuorille on tarjolla? Onko apua tarjolla riittävästi?
- Mitä vahinkoa aiheuttaa esim. ajoissa tunnistamaton tai hoitamatta jäänyt masennus?
- Millaista apua sinun mielestäsi masentunut nuori tarvitsisi?

TEHTÄVÄ 7

Pohtikaa väitteitä:

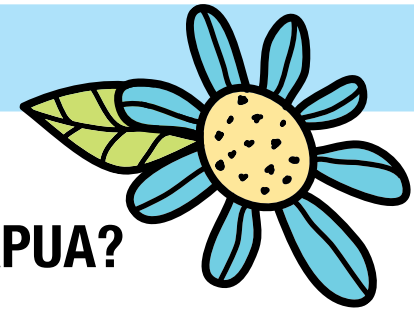
Hoitamatta jäänyt tai ajoissa tunnistamaton masennus aiheuttaa masennuksen uusiutumista, muita mielenterveysongelmia, lisää riskiä ylimääräiseen alkoholin käyttöön, väkivaltaan tai jopa itsemurhiin.

Onko asia mielestänne aina näin? Voiko masennus olla lievää tai vakavaa? Voiko väitteen kääntää toisinpäin: Esimerkiksi alkoholin käyttö, mielenterveysongelmat ja väkivalta johtuvat masennuksesta.

TEHTÄVÄ 8

Ota kantaa aiheeseen nuorten masennuksesta. Kerro oma näkemyksesi esitettyihin kysymyksiin:

- Mitkä tekijät aiheuttavat nuorten masennusta?
- Mitkä tekijät voivat ehkäistä masennusta?

KRIISITILANNE KOTONA – MITEN HAET APUA?

TAITOTASOLTA B1.1 YLÖSPÄIN

OPETTAJA KERTOO:

Olen opettanut työvoimapoliittisessa koulutuksessa jo lähes kaksi vuosikymmentä ja yhä useammin törmään tilanteisiin, joissa Suomeen muualta muuttaneiden ihmisten perheitä kohtaavat erilaiset kriisit. Opiskelijoilla esiintyy masennusta, traumaperäisiä stressireaktioita, paniikkihäiriötä, pelkotiloja ja usein paljon stressiä. Ongelmien taustoilla voi olla hyvin erilaisia asioita: pakolaistausta, sodan aiheuttamat traumat tai uuteen maahan muuttamisesta aiheutuvat paineet. Monilla tilannetta pahentaa se, että Suomeen muuttaneet ovat uudessa maassa yksin ja eivät hallitse uutta kieltä eivätkä maan tapoja.

Viime syksynä kurssillani oli Lähi-idästä kotoisin oleva nuori mies. Hän oli joutunut pakenemaan kotimaastaan sisällissodan keskeltä, koska hän oli ammattinsa takia vaarassa joutua vankilaan. Vanhemmat, sisarukset ja tyttöystävä jäivät sodan keskelle, ja nuori mies ajautui monen mutkan kautta Suomeen. Kurssin käyminen oli hänelle vaikeaa. Jatkuvat myöhästelyt, poissaolot ja passiivisuus tunneilla herättivät huoleni. Eräänä päivänä, kun mies oli jälleen myöhässä ja nukahti tunnin aikana, vedin häntä hihasta kurssin jälkeen ja pyysin häntä hetkeksi juttelemaan. Koulutus oli vasta alussa, joten keskustelu käytiin englanniksi. Mies kertoi minulle kärsivänsä pahoista unihäiriöistä, paniikkikohtauksista ja pelkotiloista. Hän mietti jatkuvasti läheisiään peläten pahinta. Huomasin heti, että hänellä oli hätä ja aloin miettiä kuumeisesti, miten voisin ohjata hänet hakemaan apua. Ja mistä sitä apua saisi?

Tässä selvittämäni asiat siitä, mitä tehdä, kun sinua tai perhettäsi kohtaa mielenterveysongelma. Olen koonnut tiedot eri nettisivuilta:

Erilaiset elämän muutostilanteet, sekä positiiviset että negatiiviset, saattavat johtaa mielenterveyden järkkymiseen. Esimerkiksi työttömyys, avioero, muuttaminen uuteen maahan tai uudelle paikkakunnalle, läheisen kuolema, päihdeongelmat, sairastuminen, uuden koulun aloittaminen tai lapsen syntymä ovat tilanteita jotka saattavat altistaa mielenterveysongelmille. Joskus mitään erityistä laukaisevaa tekijää ei edes tarvita. Toiset mielenterveysongelmat hiipivät pikkuhiljaa vallaten mielen, toiset taas iskevät yllättäen kuin salama kirkkaalta taivaalta. Apua kannattaa hakea kuitenkin hyvissä ajoin.

Vaikka ongelmat tuntuisivat olevan lieviä, kuten ahdistavia ajatuksia, jatkuvaa huolestumista tai tilapäistä unettomuutta, kannattaa niihin reagoida. Esimerkiksi ulkoilu, meditaatio, urheilu ja keskustelu auttavat, mutta apua kannattaa hakea myös terveyskeskuksesta. Mielenterveysongelmia ei kannata hävetä, sillä häpeä vain vaikeuttaa tilannetta. Jos ongelmat ovat vakavampia, kuten jatkuvat uniongelmat, paniikkikohtaukset, masennus tai psykoosi, ulkopuolisen avun hakeminen on todella tärkeää. Mitä aikaisemmin apua saa, sitä nopeampaa on toipuminenkin.

Suomessa mielenterveysongelmiin suhtaudutaan nykyään kuten muihinkin terveysongelmiin. Jos sinulla tai lähimmäiselläsi on mielenterveysongelmia, asiasta puhuminen ja avun hakeminen on ensisijaisen tärkeää. Miten toimia?

Mielenterveyden häiriöissä hakeudutaan arkisin ensisijaisesti omalle terveysasemalle ja terveysaseman ollessa kiinni terveyskeskuspäivystykseen. Jos et osaa kertoa asiaasi suomeksi, voit saada mukaasi asioimistulkin. Akuuttia hoitoa on saatavilla oman alueen psykiatrian poliklinikoilla, jonne pääsee lääkärin lähetteellä. Jos tilanne on vakava ja kiireellinen, hakeudu oman alueesi psykiatriseen päivystykseen. Jos joku on hengenvaarassa, voit soittaa hätänumeroon.

Mielenterveysongelmia hoidetaan usein lääkärin kautta saatavilla reseptilääkkeillä ja psykiatrian poliklinikoilla tarjotulla avohoidolla, joka sisältää lääkärinpalveluiden lisäksi yleensä kriisiterapiaa, yksilö- ja ryhmäterapiaa sekä pari- ja perheterapiaa. Lapsille, nuorille ja aikuisille on omat psykiatrian poliklinikat. Jos ongelmat haittaavat elämääsi pidempään, voit saada psykiatrilta lausunnon. Sen avulla voit hakea KELAlta tukea kuntouttavaa psykoterapiaa varten. Terapiaan voi hakeutua myös ilman KELAn kuntoutustukea. Tällöin sinun pitää maksaa terapia kokonaan itse. Lääkkeiden ja terapian lisäksi saatavilla on paljon erilaisia tukimuotoja erilaisiin vaikeisiin tilanteisiin.

ESIMERKKEJÄ TUKIPALVELUISTA

KRIISIAPU:

Jos kaipaat keskusteluapua kriisitilanteessa, voit soittaa Suomen mielenterveysseuran valtakunnalliseen kriisipuhelimeen:

Kriisipuhelin päivystää numerossa 01019 5202
arkisin klo 9.00 – 06.00
lauantaisin klo 15.00 – 06.00
sunnuntaisin klo 15.00 – 22.00

Suomen mielenterveysseuran paikallisten seurojen kriisikeskuksia on yhteensä 19 eri puolilla Suomea, ne tarjoavat apua ja tukea kriiseissä omien alueidensa asukkaille.

VERTAISTUKI

Ihmisille, joilla on mielenterveysongelmia, on tarjolla erilaisia vertaistukiryhmiä. Vertaistuki tarkoittaa, että ihmiset, joilla on tai on ollut samanlaisia ongelmia auttavat toisiaan. Lisää tietoa saat esimerkiksi Suomen mielenterveysseuran nettisivuilta tai omasta terveyskeskuksesta.

ÄITIYS- JA LASTENNEUVOLAT

Äitiys- ja lastenneuvolasta saat tukea ja apua odotusaikana ja lapsesi ollessa alle kouluikäinen. Neuvolassa keskustellaan myös kasvatusasioista, arkielämän sujuvuudesta ja mahdollisista perhe-elämän ongelmista. Neuvolassa työskentelee neuvolapsykologi, jolle voit varata ajan.

PERHENEUVOLA

Jos sinun perheessäsi on lapsia (0–17 v.), voit hakea apua kasvatukseen, perhesuhteisiin ja parisuhteeseen liittyvissä asioissa lähialueesi perheneuvolasta.

VAUVAPERHETYÖ

Jos arki vauvaperheessä on erityisen vaikeaa, voit hakea apua oman alueesi vauvaperhetyöstä. Kysy terveyskeskuksesta tai neuvolasta lisää.

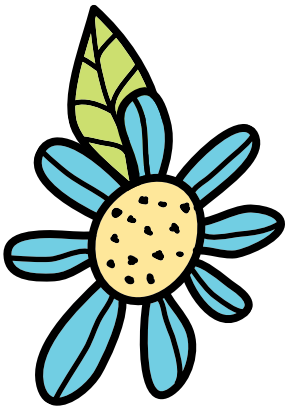
LINKKEJÄ

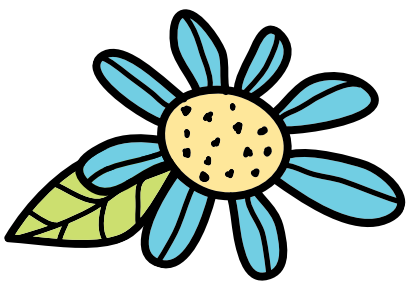
Täällä on lisätietoa siitä,
miten toimia kriisitilanteessa:

www.infopankki.fi/fi-FI/
kriisitilanteet/

Mielenterveysseuran nettisivut
www.mielenterveysseura.fi

Mannerheimin lastensuojeluliito
www.mll.fi

KAHDEN KULTTUURIN LIITOT

TAITOTASOLTA B1.2 YLÖSPÄIN

Lue teksti ja tee sen jälkeen harjoitukset A, B ja C. Katso uudet sanat sanakirjasta, mutta muista, että kaikkia sanoja ja rakenteita ei tarvitse ymmärtää. Tärkeintä on, että ymmärrät kokonaisuuden.

KAHDEN KULTTUURIN LIITTO ON RIKKAUTTA

Suomalaiset solmivat avioliittoja ulkomaalaisten kanssa enemmän kuin koskaan ennen. Eri kulttuurien yhteensovittaminen parisuhteessa on kiinnostava haaste. Parisuhteessa vältytään harvemmin mielipide- ja näkemyseroilta, etenkin jos puolisot edustavat eri kulttuureja. On helppo syyttää kulttuuriristiriitoja, kun suhteessa menee huonosti.

Riitaa ja pettymystä saattaa aiheuttaa sekin, jos puoliso ajan myötä suomalaistuu liikaa. Alussa on rakastuttu toisen eksoottisuuteen ja erilaisuuteen. Kun ne karisevat, rakkaus joutuu koetukselle.

Kylmä tilastotietokin kertoo, että suomalaisen ja ulkomaalaisen väliset avioliitot päätyvät eroon keskimäärin useammin kuin suomalaisliitot. Synkimpien tilastojen mukaan jopa 80 prosenttia monikulttuurisista liitoista purkautuu. Avioliitto ulkomaalaisen kanssa ei kuitenkaan ole alkuunsa tuhoon tuomittu yritys. Parhaimmillaan monikulttuurisuus maustaa suhteen makeasti. Kulttuurierot on silti hyvä ottaa huomioon.

–Monikulttuuristen suhteiden suurimpia kompastuskiviä voi olla se, etteivät puolisot käytä tarpeeksi aikaa toisiinsa tutustumiseen, sanoo sosiaaliohjaaja ja monikulttuurisuuden asiantuntija Anita Novitsky Väestöliitosta. Suomalainen lainsäädäntö ajaa puolisot usein liian nopeasti avioliittoon, sillä liitto voi olla ainoa maahantuloluvan tai oleskeluluvan peruste. Varsinainen seurustelu jää lyhyeksi ja vaillinaiseksi. Ei ole sitä kuutamokävelyiden ja pitkien keskustelujen vaihetta, jonka avulla tulevaa puolisoa oppii tuntemaan, Novitsky jatkaa.

Puolison kotimaan kulttuuria ja tapoja olisi Anita Novitskyn mielestä hyödyllistä tuntea, sillä moni seikka kumppanin käytöksessä voi löytää selityksensä sieltä – tai sitten ei. Ihmisen persoona ja hänen edustamansa kulttuuri ovat kaksi eri asiaa, Novitsky muistuttaa. Eräs monikulttuurisen liiton haaste on opetella tuntemaan nämä ihmisen kaksi eri puolta. Ennen kaikkea tulisi nähdä puoliso riitatilanteissakin yksilönä, ei kulttuurin edustajana. Jokainen meistä on yksilö ja haluaa tulla sellaisena nähdyksi. Mikään ei ole ärsyttävämpää kuin kuulla kumppanin kivahtavan, että kaikki te sinunmaalaisesi olette tuollaisia!

–Missä tahansa parisuhteessa rikkautena on se, että maailmankuva laajenee. Monikulttuurisessa parisuhteessa laajeneva kontaktipinta on tavallistakin suurempi, Anita Novitsky vertaa. Kumppanin myötä elämään avautuva uusi kulttuuri tuo elämiseen paljon mielenkiintoisia ulottuvuuksia. Tietysti tilanne haastaa ihmisiä monin tavoin. Mutta jos kumppanit osaavat ottaa monikulttuurisuuden haasteet mielenkiintoisina eivätkä uhkaavina, suhteesta tulee rikas.

Nykypäivän yhteiskunnassa ilmapiiri on paljon otollisempi monikulttuuriselle parisuhteelle kuin ennen. Useimmilla on kokemuksia vieraassa maassa asumisesta, kulttuurien kohtaamisesta ja matkustelemisesta. Globalisoituneessa maailmassa myös ihmisten yleistiedon taso on kasvanut ja se auttaa monikulttuurista parisuhdetta. Avioliittoja suomalaisten ja ei-suomalaisten välillä solmitaankin enemmän kuin koskaan.

Monikulttuuriset liitot lisäävät suomalaisten myönteisiä yhteyksiä eri kulttuureihin. Tämä näkyy erityisesti lapsissa. Novitsky toteaa, että suomalaislapsen yksikin hyvä suhde toisen etnisen ryhmän jäseneen vaikuttaa myönteisesti hänen asenteeseensa. Asenne monistuu lapsen viiteryhmään eli käytännössä perheeseen. Kaksikulttuurisen perheen lapset ovat tässä suhteessa erityisasemassa, sillä heillä on jo valmiina myönteisiä yhteyksiä useampaan kulttuuriin. Usein heillä on rikkautena myös kaksi äidinkieltä.

Pitää keskustella, keskustella ja vielä kerran keskustella, ohjeistaa Novisky monikulttuuriseen liittoon aikovia. Puolisoiden pitäisi puhua avoimesti kaikista mahdollisista asioista, niistä hankalistakin, jotka ihastuksen huumassa eivät tunnu mukavilta. Hyviä kysymyksiä ovatkin, millaisia odotuksia kummallakin on toisesta puolisona, vanhempana, rakastajana.

Entä mitä toinen ajattelee uskonnosta, lastenkasvatuksesta, naisen asemasta, miehen roolista, taloudenhoidosta ja esimerkiksi sukulaissuhteista?

Novitskyn mukaan lapsenkasvatukseen liittyvät kysymykset auttavat usein ymmärtämään laajempia kokonaisuuksia puolison käyttäytymisessä. Suomessa lasta kasvatetaan voimakkaasti itsenäistymiseen ja irrottautumiseen, kun taas monissa kulttuureissa juuri päinvastoin yhteisön jäseneksi. Perhe ja siitä huolehtiminen ovat tärkeitä aikuisenakin. Tämä selittää esimerkiksi sen, miksi kumppani soittaa joka päivä kotimaahansa ja lähettää sinne säännöllisesti rahaa.

Novitsky muistuttaa, että toimintamallien kertominen on tärkeää puolin ja toisin. Maahanmuuttajasta voi tuntua kummalliselta, että Suomessa suku kokoontuu vain jouluna - jos silloinkaan. Hän voi jopa tulkita, ettei ole lainkaan tervetullut sukuun, koska kukaan ei koskaan soita. Suomalaisen kumppanin täytyisi osata selventää, etteivät he muutenkaan soittele.

Loppujen lopuksi monikulttuurisessa liitossa vuorottelevat samat ylä- ja alamäet kuin yksikulttuurisessakin. Molemmissa puolisoiden keskinäinen luottamus ja kodin ilmapiiri ovat tärkeimpiä asioita yhdessä viihtymiselle. Nykymaailma on niin kova ja täynnä kriisejä, että kumppanin ja perheen pitäisi olla se turvallinen "tyyny", jolle voi laskeutua ja jossa saada hellyyttä ja ymmärrystä, Novitsky summaa.

Kirkko ja kaupunki -lehti, Anna Ferrante, teksti on taitettu
Lähde: Anna Ferrante: Kahden kulttuurin liitto. Kirkko ja kaupunki, 12.1.2009. Teksti on taitettu uudelleen.

MONIKULTTUURISUUS SUOMESSA VUONNA 2007

Noin 2,5 prosenttia Suomen väestöstä oli ulkomaan kansalaisia.

- ***Helsingin väestöstä ulkomaalaistaustaisia oli lähes 10 prosenttia eli yli 55 000 henkeä.***
- ***Maahanmuuttajista 60 prosenttia tuli Suomeen perhesyiden vuoksi. Suomessa oli vuonna 2007 noin 53 000 monikulttuurista perhettä.***
- ***Suomalainen mies solmii monikulttuurisen liiton yleisimmin venäläisen, virolaisen tai thaimaalaisen kanssa. Suomalainen nainen valitsee ulkomaalaisen puolison yleisimmin Yhdysvalloista, Ruotsista, Venäjältä tai Turkista.***
- ***Perhesiteisiin perustuvia oleskelulupahakemuksia tehtiin vuonna 2007 lähes 6000.***

Lähde: Tilastokeskus (2007), Helsingin kaupungin Tietokeskus ja Maahanmuuttovirasto

Lisää aiheesta:

- Rakkautta, rikkautta ja ristiriitoja - perhebarometri/ marraskuu 2012
- Kaksikulttuuristen parien ja perheiden Duo-projekti, Väestöliitto
- "Kulttuuritaustaa tuijotetaan liikaa. Identiteetti on muutakin kuin maa, jossa on sattunut syntymään tai toinen vanhemmista on kotoisin." (Riitta Korkeakivi, Opettaja-lehti nro 49, 2012)
- "Kahden kulttuurin liitoissa kukoistavat rakkaus ja riidat! (HS 7.11.2012, Liisa Kukkola& Suvi Vihavainen)
- Lähes 1/3 suomalaismiesten vaimoista on kotoisin Venäjältä. Suosikkimaita ovat myös Thaimaa ja Viro. Suomalaisnaisten ulkomaalaistaustaiset puolisot tulevat tasaisemmin eri maista, kuten Britanniasta, Saksasta, Venäjältä, Turkista ja Yhdysvalloista. Korkeammin koulutetut naiset tapaavat puolisonsa usein opintoihin liittyen ulkomailla; suomalaismiehet taas kohtaavat puolisonsa yleensä loma- tai työmatkalla.
- Nyt Suomessa on yli 60 000 kahden kulttuurin perhettä (Opettaja 49/2012)

TEHTÄVIÄ:

A. Lue ensimmäinen teksti ja valitse oikea vaihtoehto – tai oikeat vaihtoehdot! Niitä voi olla siis 1 - 3.

1. KAKSI ERI LÄHTÖKULTTUURIA YHDESSÄ LIITOSSA

a. tarkoittaa isoa avioeroriskiä
b. voi olla rikkaus
c. on Suomessa edelleen harvinaista

2. MELKO PITKÄ SEURUSTELUAIKA

a. ehkäisee kaksikulttuuristen liittojen syntymistä
b. on harvinaista kaksikulttuurisissa suhteissa
c. on usein mahdotonta suomalaisten lakien vuoksi

3. ANITA NOVITSKYN MUKAAN PUOLISON KÄYTÖS

a. saa yleensä selityksensä tämän lähtökulttuurista
b. ärsyttää, jos se on liian erilaista
c. pitäisi ymmärtää enemmän yksilön kuin ryhmän ominaisuutena

4. MONIKULTTUURISEN LIITON HAASTEET

a. voidaan nähdä suhteessa sekä hyvänä että raskaana asiana
b. ovat ongelma varsinkin liiton lapsille
c. ovat globaalissa maailmassa vähentyneet

5. NOVITSKYN MIELESTÄ KESKUSTELU LASTEN KASVATTAMISESTA

a. on vain yksi monista tärkeistä teemoista kaksikulttuurisessa liitossa
b. saattaa olla avain uuden kulttuurin ihmissuhteiden ymmärtämiseen
c. kannattaa pitää erillään aikuisten puolisoiden toimintamalleista

6. JOS VERRATAAN YKSI- JA KAKSIKULTTUURISIA LIITTOJA,

a. voidaan huomata ilot ja surut samanlaisiksi
b. voidaan todeta, että kaikissa liitoissa on milloin parempia, milloin huonompia jaksoja
c. ymmärretään, että puolisot pysyvät yhdessä, jos samat perusasiat ovat kunnossa

B. Mieti kaksikulttuurista liittoa lasten näkökulmasta!

1. Mitä artikkeli kertoo tästä asiasta?
2. Millaisia vaikeuksia sinun mielestäsi voi syntyä?
3. Entä jos liittoon tulee mukaan myös toisen tai molempien puolisoiden lapsia aiemmasta avioliitosta ... ja syntyy ns. uusperhe?

C. Ehkä elät itse monikulttuurisessa liitossa tai tunnet sellaisia? Pohdi joka tapauksessa...

1. Millaisia ajatuksia nämä kaksi tekstiä herättivät sinussa?
2. Kannustaisitko vai varoittaisitko hyvää ystävääsi – tai esim. lastasi – jos hän aikoisi kahden kulttuurin liittoon? Mitä sanoisit hänelle?

D. Lue seuraava Anna Ferranten teksti Pastaa al dente, grazie.

Pastaa al dente, grazie

Anna Ferrante

Suomalais-italialaisessa perheessä hukutaan rakkaudentunnustuksiin, syödään pyhästi ja ollaan eri mieltä alakuloisen musiikin tarpeellisuudesta.

Kun aikoinaan kerroin läheisilleni seurustelevani italialaisen miehen kanssa, reaktiot olivat kirjavia. Useimmista se oli hienoa, mutta mukaan mahtui myös epäilijöitä ja vaikeuksista varoittelijoita. Edelleen me odottelemme vaikeuksia, seitsemän vuoden yhteiselon ja lähes kahden avioliittovuoden jälkeen. Katsomme, kuinka ystäväpiirissä ihmiset eroavat ja sotkevat suhteensa, vaikka eikö meidän pitänyt olla se pari, joka eroaa ensiksi.

Asiaa on ehkä helpottanut se, että mieheni täyttää monessa suhteessa italiaanon klassiset kriteerit. Esimerkiksi mustasukkaisuudessaan hän on välillä jopa minua suomalaisempi. Vai mitä sanotte miehestä, joka lauantai-iltana viihtyy parhaiten rauhassa kotona, viikonlopun leffaputken ja saunakaljan parissa? Lomamatkoilta Italiasta hänellä on aina kiire palata kotiin ja hiljaisuuteen.

On meillä toki kulttuurierojakin. Minä en välitä pastasta yhtä paljon kuin mieheni, eikä mieleni tee syödä kahta monen ruokalajin ateriaa päivässä. Ylipäätään minun on vaikea ymmärtää syömisen lähes pyhyyttä lähentelevää tärkeyttä, vaikka olenkin kiltisti opetellut antipastojen ynnä al dente -pastan salat.

Mieheni ei tajua suomalaisten pessimististä synkistelyä ja melankolisia kansanlauluja. Hänestä on outoa, että alakulon iskiessä haluan vetäytyä yksinäisyyteen ja kuunnella masentavaa musiikkia. Parempi vaihtoehtohan olisi laittaa jotakin iloista soimaan ja kutsua vaikka ystäviä kylään.

Mutta kuka on sanonut, että kulttuurierot ovat aina negatiivinen juttu? Italialainen mies osaa näyttää tunteensa. Kuulen useita kertoja päivässä mieheni kertovan, että hän rakastaa minua, ja se tuntuu aina yhtä kivalta. Ei ole myöskään hullumpaa elää miehen kanssa, joka tietää perheen olevan elämän tärkein asia.

Kompromissejakin olemme tehneet: Mieheni osallistuu kotitöihin, vaikkei aiemmin osannut kuvitella silittävänsä paitoja ja keittävänsä perunoita. Mamma oli aina tehnyt kaiken, ja tulevan vaimon olisi tullut ne aikanaan hoitaa. Suunnitelman sotki vaimon suomalaisuus. Minä puolestani annan mieheni maksaa ravintolassa - rahapussiaan kaiveleva naisseuralainen olisi häpeä.

Suomalaisuuden ja italialaisuuden kohtaaminen tuo yhteiseloomme ilman muuta enemmän rikkautta kuin haittoja.

Suomalaisuuden ja italialaisuuden kohtaaminen tuo yhteiseloomme ilman muuta enemmän rikkautta kuin haittoja. Monikulttuurisuus on suhteen suola. Olemme molemmat saaneet toisen kotimaan ja kulttuurin.

Kyllä meilläkin välillä ovet paukkuvat, mutta niinhän kaikissa terveissä suhteissa. Tärkeintä on kokonaisasenne. Riittää, kun riidat halutaan sopia yhdessä ja rakastamisen lupauksesta pidetään kiinni huonoinakin hetkinä. Silloin eivät pienet eivätkä isommatkaan kriisit heiluttele suhteen perustaa.

Lähde: Anna Ferrante: Kahden kulttuurin liitto. Kirkko ja kaupunki, 12.1.2009. Teksti on taitettu uudelleen.

Kirjoita ilmaukset omin sanoin.

1. Monikulttuurisuus on suhteen suola

2. Perheessä hukutaan rakkaudentunnustuksiin

3. Suomalainen synkistely kummastuttaa

4. Mieheni täyttää italiaanon klassiset kriteerit

5. Viikonlopun leffaputki

6. Välillä meilläkin ovet paukkuvat

7. Ei ole hullumpaa...

8. Minun on vaikea ymmärtää syömisen pyhyyttä lähentelevää tärkeyttä

9. Kriisit eivät heiluttele suhteen perustaa

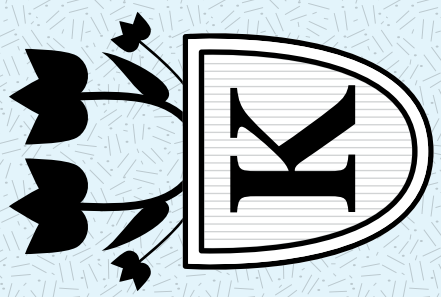

PASSI

Kaveri kyselee ja täyttää tiedot passiin.

LISÄMERKINNÄT TILLÄGGSUPPGIFTER
AMENDMENTS INDICATIONS SUPPLÉMENTS

PASSI PASS
PASSPORT
PASSEPORT

PASSI NRO/ PASS NR.
PASSPORT No
PASSEPORT N° **147028963**

Sukunimi

MYÖNNETTY

Etunimet

MEINEN
VOIMASSAOLOPÄIVÄ

Kansalaisuus

Syntymäaika

Syntymä-
kotikunta

NIMIKIRJOITUS

**P < OPPILAS << KIITÄJÄT <<<

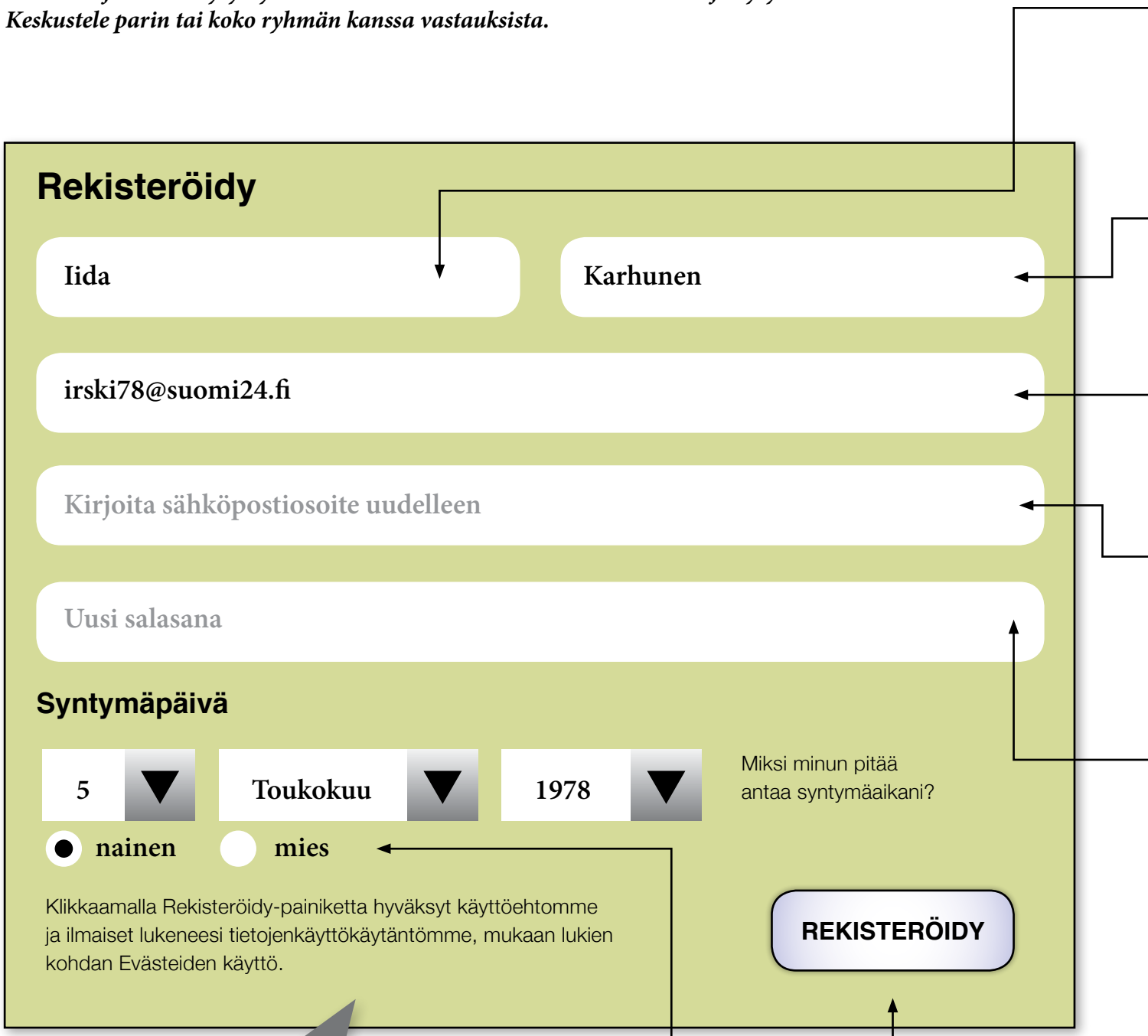
PASSI

KIITÄJÄT

NETTIIN JA SOMEEN!

TAITOTASOLTA A1.2 YLÖSPÄIN

Lue teksti ja vastaa kysymyksiin. Mikä teksti tämä on? Mitä henkilötietoja kysytään? Keskustele parin tai koko ryhmän kanssa vastauksista.

1. MIKÄ TÄMÄ ON?

2. MIKÄ TÄMÄ ON?

3. MIKÄ TÄMÄ ON?

4. MITÄ TÄHÄN TULEE?

5. MILLAINEN ON HYVÄ SALASANA?

6. MIKÄ TÄMÄ ON?

7. MITÄ TAPAHTUU, JOS PAINAT TÄSTÄ?

Merkitse alle sinun omat tietosi oikeisiin paikkoihin.

Rekisteröidy

Etunimi

Sukunimi

Sähköpostiosoite

Kirjoita sähköpostiosoite uudelleen

Uusi salasana

Syntymäpäivä

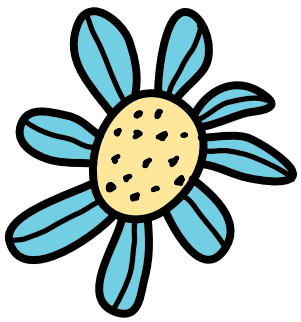
päivä ▼ | Kuukausi ▼ | Vuosi ▼

Miksi minun pitää antaa syntymäaikani?

○ nainen ○ mies

Klikkaamalla Rekisteröidy-painiketta hyväksyt käyttöehtomme ja ilmaiset lukeneesi tietojenkäyttökäytäntömme, mukaan lukien kohdan Evästeiden käyttö.

REKISTERÖIDY

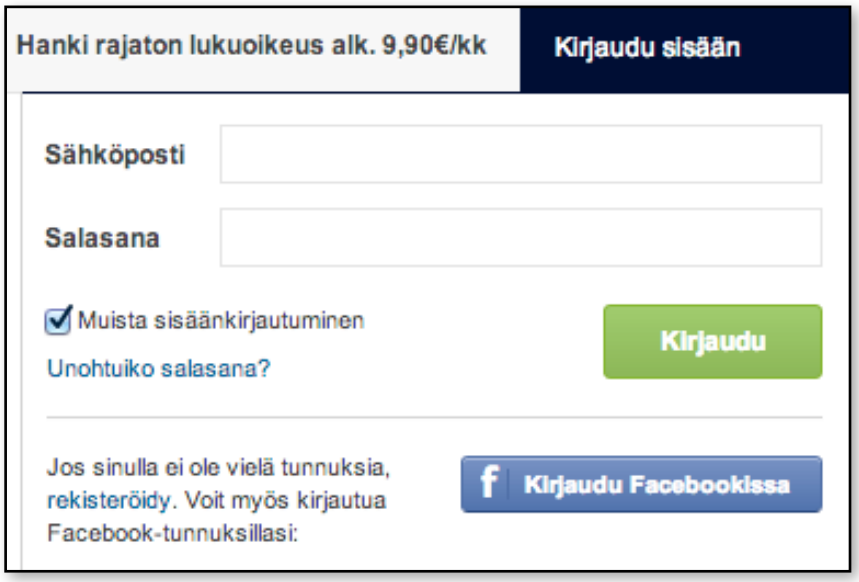

REKISTERÖIDY NETTILEHTEEN

TAITOTASO A2.1 YLÖSPÄIN

TEHTÄVÄ 1

Katso Helsingin Sanomien nettilehden rekisteröitymissivua. Vastaa kysymyksiin omin sanoin. Valitse O - oikein tai V - väärin.

Tunnukset

1. Miten voit lukea nettilehteä?

_____

_____

2. Mitä teet, jos sinulla ei ole tunnuksia?

_____

3. Kun rekisteröidyt, voit lukea nettilehteä.	**O**	**V**
4. Kun rekisteröidyt, voit kirjoittaa nettilehden sivustolle.	**O**	**V**
5. Kun rekisteröidyt, saat sähköpostiin mainoksia.	**O**	**V**

6. H1MOlukij4 on huono salasana. **O** **V**
a) Miksi? (3 asiaa)

_____

_____

_____

7. ville on hyvä salasana. **O** **V**
a) Miksi? (2 asiaa)

_____

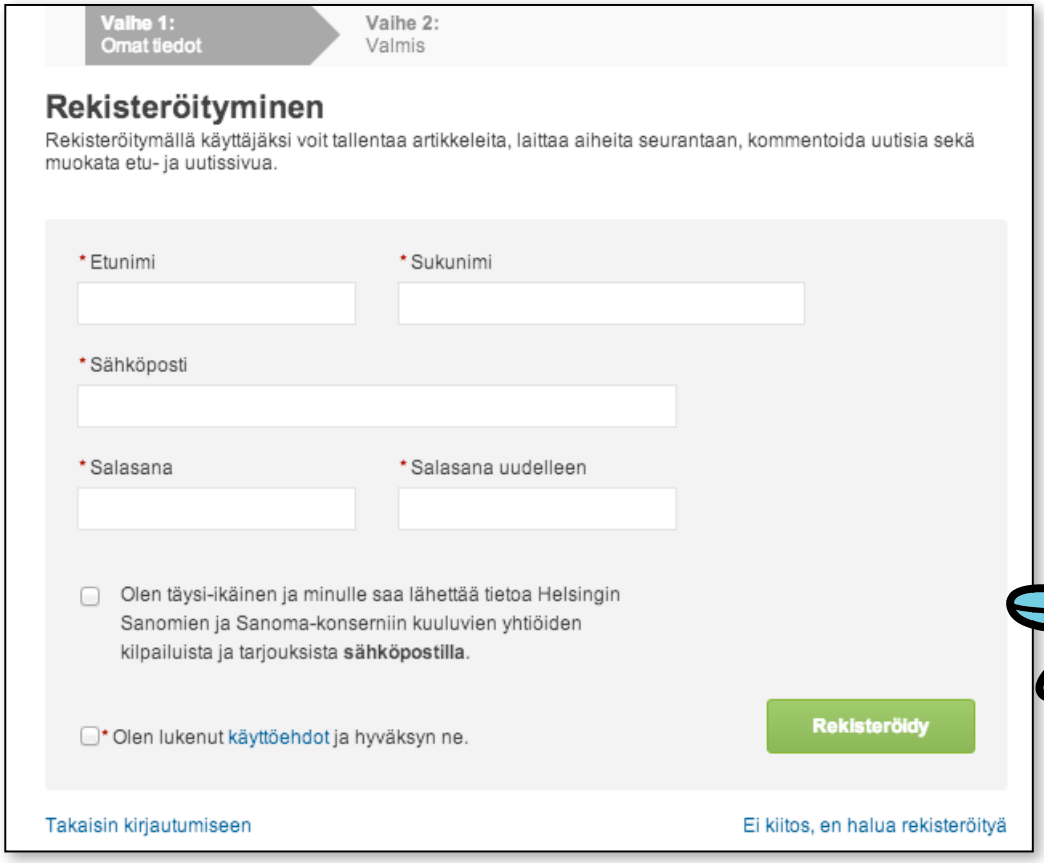
_____

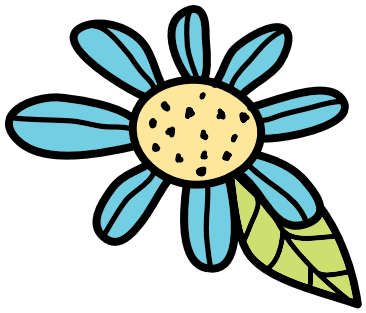
8. Nettilehdellä ei ole ikärajaa. **O** **V**

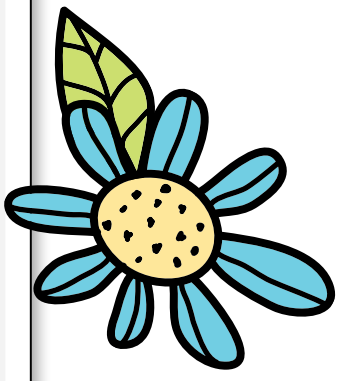
9. Ville tietää nettilehden säännöt. **O** **V**

TEHTÄVÄ 2

Kirjoita tietosi Helsingin Sanomien rekisteröitymissivulle.

PUHUTAAN HARRASTUKSISTA

TAITOTASOLTA A1.3 YLÖSPÄIN

TEHTÄVÄ 1: LUOKKAKOKOUS-LAULUT

Laula laulu yhdessä ryhmän kanssa. Voitte keksiä koreografian.

OOT SÄ KUKA? (UKKO NOOA)

Oot sä Pekka, oot sä Jukka
vaiko Marjaleena?
Oot sä Annastiina,
oot sä Juha, Niina?
Oot sä Jarno, oot sä Erno,
ehkä Josefiina?

LUOKKAKOKOUS (UKKO NOOA)

Oot sä kuka, kuuluuks mitä,
asut sä viel täällä?

Harrastat sä uintii, futista
tai tanssii?

Tuut sä meille, meet sä teille,
läheks muille teille?

TEHTÄVÄ 2: LUOKKAKOKOUKSESSA

TAITOTASOLTA A2.1 YLÖSPÄIN

Olet luokkakokouksessa. Näet vanhat kaverit pitkästä aikaa. Ota yksi rooli (nimilaput sivulla 158). Lukekaa teksti rooleissa koko ryhmän kanssa.

Helmi Mä haluisin tietää, mitä jengi harrastaa nykyään. Harrastatteks te jotain? Tehdään harrastuskierros! Mä käyn kolme kertaa viikossa salilla. Huomaaks sen?

Aino No joo, kauheet muskelit on joo. Käyt sä millä salilla?

Helmi Mä käyn Kunto-salilla. Teet sä, Aino, kans jotain jännää?

Aino No joo. Arvaa mitä!? Mä harrastan jotain mieletöntä! Käyn tankotanssissa. Se on pelottavaa, mut hienoo. Putosin eilen tangolta kaks kertaa.

Venla Etkä! Oikeesti? Huh huh. Mahtavaa. No hei, mäki tanssin. Käyn kerran viikossa parisalsassa. Siel tarvittais lisää miehiä. Siks se maksaa vaan vitosenmiehille. Aleksi, lähet sä mun kans parisalsaan ens viikolla?

Aleksi Ai, viis egee? Onk se kivaa? No, kai mä lähen sit. Onk se missä?

Venla Se on keskustassa. Sit mennää, jee, siistii! Tuut säkin, Veeti? Vai meet sä mihin?

Veeti Pitää kattoo. Mä meen ehkä metsään. Mun addiktio on geokätköily. Joku piilottaa jonkun tavaran ja muut etsii ulkona GPS-laitteen kanssa. Joskus tavarat voi olla metsässä ja vähän vaikee löytää. Siihen jää koukkuun. Sit etsii tavaroita unissaanki. Lähet sä skutsiin messiin, Emma?

Emma Metäs on karhuja. En tuu, sori! Mä pysyn himas lukemassa. Lukemiseenki jää koukkuun. Mä luen nyt Sofi Oksasen Puhdistusta. Se on vähän niinku dekkari. Tiiät sä, Ella, sen kirjan?

Ella Joo tiän. Se sai Finlandia-palkinnon. Mut arvaa mitä, mä harrastan nyt valokuvausta. Joka neljäs suomalainen kuulemma harrastaa valokuvausta, koska digikamerat ei maksa enää mitään. Mul on semmonen pieni, näppärä taskukamera. Mä tykkään ottaa kuvii mun labradorinnoutajasta. Vukke on stara! Tunnet sä, Eetu, meiän Vuken?

Eetu Joo, teiän koira on linssilude. Se poseeraa miljoonassa kuvassa Facebookissa. Tiiän, koska oon aika paljon netissä, koska mul on oma ruokablogi, Eetun einekset. Mun banaanipitsa on hitti. Syöt sä, Leevi, jos mä teen sulle banaanipitsaa?

Leevi No, totta kai. Hienoo! Teet sä millon? Tee sit riittävästi, tarttee syödä, koska mun uus harrastus on juoksu. Mulla ei oo matkakorttii. Mä juoksen joka paikkaan! Juokset sä, Elias?

Elias No oho! Juokse sä vaan, Forrest Gump. Mä en jaksa. Mä chillaan. Käyn baaris, dogaan bissee ja zillee. Mennääks yhille tänään?

Sara Kuule, ukko, sun pitää keksii jotain muuta. Lähet mun kans astangajoogaan! Käyt sä, Sofia, vielä joogassa?

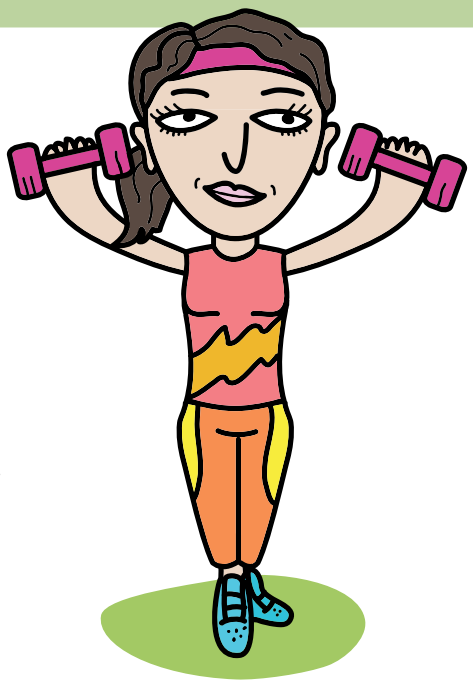
Sofia Joo. Jooga on ihanaa! Lisäks mä käyn kerran viikossa pilateksessa. Mä treenaan mun vatsaa niin et oon bikinikunnossa kesällä. Meetsä, Aada, mun kans pilatekseen huomenna?

Aada Onk se missä? Voin mä tulla. Mä en harrasta vielä mitään muutaku shoppailuu, joten mun pitäs keksii jotain kivaa, rentoo, uutta. Harrastat sä, Lauri, jotain?

Lauri Joo, mä harrastan näyttelemistä. Mul on rooli yhes näytelmäs, yhes teatteris. Ensi-ilta kuukauden päästä. Tuut sä, Iida, kattoon?

Iida No hei, mä voisin tulla. Onk se teatteri missä?

Lauri Se on Krunassa, mä voin tekstaa sulle osotteen ja esitysajat. Mut hei, pelaat sä vielä futista?

Iida Joo! Mä pelaan Mimmifutiksessa, meil on peli ens perjantaina. Tuutteks te kattoon?

Onni No totta kai me tullaan! Mä otan mun portugalilaisen sohvasurffaajan mukaan. Se nukkuu mun sohvalla ens viikonlopun. Tiiätteks, sohvasurffaajat menee nukkuun toisten sohville ympäri maailmaa. Ja ne myös ottaa toiset sohvasurffaajat nukkuun omalle sohvalle. Mä nukuin viime kesänä Islannissa yhen tyypin kämpässä. Sit se näytti mulle Islantii. Se oli siistii. Voisit sä Anni ottaa jonkun sun sohvalle?

Anni Ai sut? No tietysti. Mul on muuten hieno sohva. Mä tykkään sisustaa. Mut toi sohvasurffailu on hyvä tapa tutustuu uuteen paikkaan ja paikallisiin ihmisiin! Olit sä missä Islannissa?

Onni Mä olin Reykjavikissa. Se islantilainen tulee meille ens kesänä. Lähet sä, Lauri, mun kans reissuun ens kesänä?

Joona No totta munassa tuun. Joo, mennääks interrailille? Mut lähet sä sit mun kans kiipeileen? Mä harrastan seinäkiipeilyy.

Matias Onk se seinä missä? Hei, mä lähen kans! Ja sit mennää kattoo lätkää. Penkkiurheilu on mun harrastus. Se on aika raskasta. Aaltojen tekeminen ja muu, tiiät sä?

Leo Hah, no, tiiän. Mä uin kilpaa, eli tutulta kuulostaa. Uin kilsan vartissa, mut se ei riitä. Tarttee treenaa lisää, et pääsee kunnon rantakuntoon.

Helmi No mut hei, upeeta, kaikki tekee huikeita juttuja. Kiva kuulla!

TEHTÄVÄ 3: HARRASTAT SÄ MITÄ?

Kysy kaverilta harrastuksia. (Harrastat sä mitä? -kortit sivulla 160–163)

TEHTÄVÄ 4: PUHUTAAN HARRASTUKSISTA

Mikä harrastus on kuvassa?

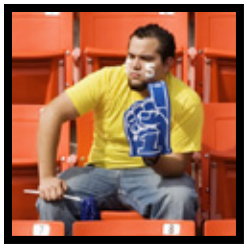
jooga, uinti, sauvakävely, reilaus (interrail), kuntosali, geokätköily, pianon soitto, laskettelu, leipominen/leivonta, kitaran soitto, sisustus, näytteleminen, parisalsa, shoppailu, tankotanssi, lukeminen, valokuvaus, bloggailu (blogin kirjoittaminen), juoksu, futis (jalkapallo), sohvasurffaus, penkkiurheilu, ~~seinäkiipeily~~

1. seinäkiipeily

2.

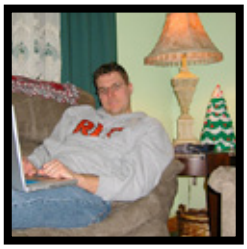
3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13. _____

_____

14. _____

_____

15. _____

_____

16. _____

_____

17. _____

_____

18. _____

_____

19. _____

_____

20. _____

_____

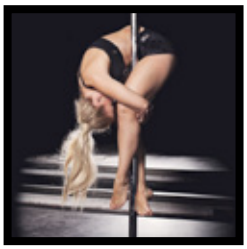
21. _____

_____

22. _____

_____

23. _____

_____

TEHTÄVÄ 5: PUHUTAAN PITKÄSTÄ AIKAA

Näet kaverin pitkästä aikaa. Kysy häneltä kysymykset. Sitten hän kysyy ja sinä vastaat. Keksi vastaukset itse. Vastaa kokonaisella lauseella.

Esimerkki – Tanssit sä?
– En tanssi, mutta käyn joskus aerobicissa. / Joo, tanssin kaksi kertaa viikossa salsaa.

Oot sä Leena?
Asut sä missä?
Oot sä töissä vai opiskelet sä?
Oot sä missä töissä?
Harrastat sä jotain?
Luet sä kirjoja?
Käyt sä uimassa?
Käyt sä salilla? (Onk se missä?)
Käyt sä teatterissa?
Tanssit sä?
Harrastat sä valokuvausta?
Bloggailet sä?
Teet sä usein ruokaa?
Urheilet sä?
Soitat sä jotain instrumenttia?
Laulat sä?
Matkailet sä? (Oot sä missä käyny?)

Tämä on tutkimuksen mukaan Suomen suosituin harrastus!

Tilastokeskus on tehnyt listaa suosituimmista kulttuuriharrastuksista.

Vuodelta 2009 lista on seuraava:

1. valokuvaus
2. soittaminen, kuvataiteet, kirjoittaminen
3. videokuvaus
4. tanssi laulaminen ja näytteleminen

Suomalaisten suosituin harrastus on valokuvaus, joka lisäsi suosiotaan roimasti kymmenen vuoden aikana. Joka neljäs suomalainen harrastaa valokuvausta.

Suosituin kuvauksen aihe on luonto. Monet tekevät itse kuvakirjoja.

Suosion nousu tiedetään myös harrastajavalokuvaajien yhdistyksessä, Kameraseurojen liitossa, jossa on jo noin 4000 jäsentä.

Internet ja digikamerat tekevät valokuvausharrastuksen kaikille mahdolliseksi. Kuvankäsittelyohjelmia saa myös helposti. Kännykameroilla napsitaan kuvia mennen tullen.

Yhä harvempi valokuvauksen harrastaja käyttää pimiötä. Monet eivät ehkä edes tiedä mitä tekemistä pimiöllä ja valokuvauksella on keskenään.

ROIMASTI
tosi paljon

MENNEN TULLEN
usein, koko ajan, joka paikassa

PIMIÖ
pimeä huone, jossa tehdään valokuvia

TEHTÄVÄ 6

Lukekaa teksti ja kirjoittakaa vihkoon runo, laulu, televisiouutinen tai mainos tekstin pohjalta ryhmässä.

TEHTÄVÄ 7: LÄHET SÄ MUN KANS SALILLE?

Kävele luokassa ja ehdota kavereille tekemistä. Kysy kysymykset. Vastaa kokonaisella lauseella, kun kaverit kysyvät sinulta. Vastaa muihin kieltävästi (ei) ja vain yhteen myöntävästi (joo).

Voit keksiä selityksen, miksi et pääse. Voit kirjoittaa paperiin, kuka vastasi myöntävästi (joo).

Esimerkki – Lähet sä mun kans salille?
– Anteeks, en lähe, koska mulla on laulutunti. / Joo, lähen mielellään!

Lähet sä / meet sä / tuut sä mun kans salille?

Lähet sä / meet sä / tuut sä mun kans uimaan?

Lähet sä / meet sä / tuut sä mun kans reilaamaan (interrailille)?

Lähet sä / meet sä / tuut sä mun kans geokätköilemään?

Lähet sä / meet sä / tuut sä mun kans kävelemään/lenkille?

Lähet sä / meet sä / tuut sä mun kans yhille baariin?

Lähet sä / meet sä / tuut sä mun kans shoppaileen?

Lähet sä / meet sä / tuut sä mun kans lätkämatsiin?

Lähet sä / meet sä / tuut sä mun kans pelaan futista?

Lähet sä / meet sä / tuut sä mun kans pelaan lätkää?

Lähet sä / meet sä / tuut sä mun kans elokuviin?

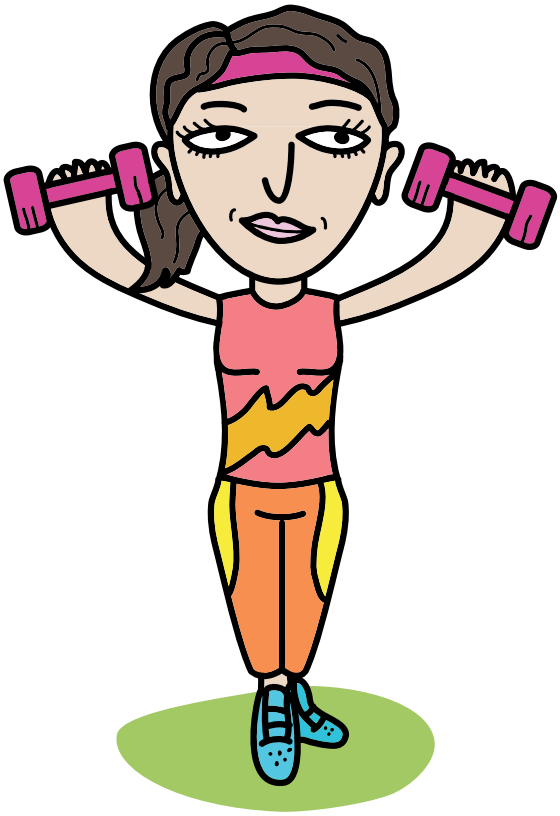
Lähet sä / meet sä / tuut sä mun kans kahville?

Tuut sä meille syömään?

Tuut sä meille kattoon elokuvaa?

Tuut sä meille kahville?

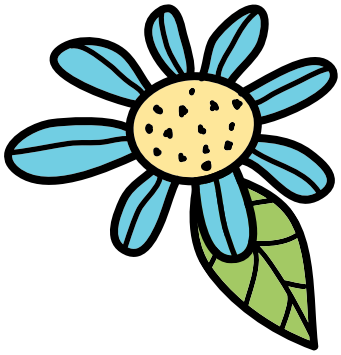
Tuut sä meille etkoille? (etkot=ennen baaria -bileet)

TEHTÄVÄ 8: TEKSTIVIESTI KAVERILLE

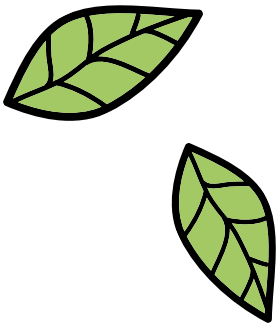
1. Haluat nähdä kaverin ja tehdä jotain kivaa hänen kanssaan.

Kirjoita kaverille tekstiviesti. Kirjoita viestiin, mitä haluat tehdä, missä ja milloin.

2. Kaveri lähettää sinulle tekstiviestin. Lue viesti ja kirjoita hänelle vastaus.

Moro! Miten menee? Meen tänään kattoon lätkää. Läheks mukaan? Nähääks rautatieasemalla kasilta?

3. Kaveri lähettää sinulle tekstiviestin. Lue viesti ja kirjoita hänelle vastaus.

Heippa! Sori, mä en pääse tänään sinne lenkille. Mun täti tulee käymään ja se jää yöksi... Mut mennäänkö huomenna? halhal <3

VAPAA-AIKAA JA HARRASTUKSIA

TAITOTASOLTA A2.2 YLÖSPÄIN

Tehtävässä luetaan teksti, joka kertoo suomalaisen suurperheen arjesta ja harrastuksista. Katso kalenteria ennen kuin luet tekstin ja mieti, minkälaista tämän perheen arki on.

TEHTÄVÄ 1

Lue teksti ja katso uudet sanat sanakirjasta. Ei haittaa, jos et ymmärrä kaikkia sanoja.

SYKSY KÄYNNISTÄÄ AIKATAULURUMBAN

KUOPIO.

Eteinen on täynnä kenkiä, ja ***naulakko pullistelee.*** Maarit Yli-Heikkilän ja Perttu Juntusen ***suurperhe on koossa.***

“Syömään”

Mari, 13, Aapo, 12, Iina, 10, Simo, 8, ja Emmi, 5, kipaisevat pöytään ja alkavat kääriä kanatortilloja.

Sama kutsu kuuluu samoihin aikoihin monissa kodeissa eri puolilla maata. Kesälomien jälkeen perheiden kalenterit ovat taas täyttyneet. On koulua, työt, harrastukset, opinnot, kotiaskareet, lemmikkien hoidot. Syksyinen arki on alkanut. Yli-Heikkilän ja Juntusen liikunnallisessa perheessä arki tarkoittaa sellaista rumbaa, että hitaampaa hirvittää.

Aapo ja Simo harrastavat jääkiekkoa, Iina jalkapalloa. Tiistaisin Iina käy myös kirkon järjestämässä kokkikerhossa. Emmi käy lasten jalkapallokerhossa ja tanssitunneilla. Mari ratsastaa ja käy talleilla, soittaa pianoa sekä harrastaa yleisurheilua läheisellä urheilukentällä.

Torstai on kiireisin ilta.

Perheen aamut alkavat puoli seitsemältä, jotta ***kahdeksaan menijät*** ehtivät kouluun. Harrastuskuviot onnistuvat, koska vanhemmat joustavat aikatauluissaan. Perttu Juntunen on myyntityössä, ja hänen työnsä

on vaihtelevaa. Hoitoalalla työskennellyt Maarit Yli-Heikkilä on nykyään opiskelijana yliopistossa.

"Koska olemme saaneet ison lapsikatraan, elämme näille lapsille ja luovumme omista tarpeistamme", Yli-Heikkilä sanoo. "Lapsuusaika on niin lyhyt. Kohta syli on taas tyhjä."

Vanhemmat harrastavat, kun ehtivät. Juntunen on entinen painija ja luvannut pitkästä aikaa otella marraskuussa. Sitä varten ***olisi treenattava.*** Yli-Heikkilä lenkkeilee myöhään iltaisin valaistuilla lenkkipoluilla ja opiskelee yömyöhään. "Onneksi olen aina ollut ***yökukkuja***." Lauantaisin äiti karkaa joogaan nauttimaan hetkeksi omasta ajasta.

Kyllä vanhempiakin joskus väsyttää. Isälle ***päivän kohokohta*** on nukahtaa illalla yhdessä Emmin kanssa. Tosin isä herää hetken kuluttua tekemään vielä töitä.

Perheen ***hektisin*** aika osuu iltapäivään ja iltaan, kun lapset ovat tulleet hoidosta ja koulusta kotiin ja perhe alkaa valmistautua harrastuskuskaamisiin.

KELLO 16.30

"On meillä välillä rauhallisempaakin. Varsinkin kun naisväki on poissa", Juntunen sanoo ja alkaa pukea Emmille haalareita.

"Joku kysyy, onko meidän pakko ***kuskata*** lapsia harrastuksiin. Ainakin minulla ajatukset alkavat supistua, kun olen tekemättä mitään. Liikunta vaikuttaa kaikkeen, jaksaa paremmin", Juntunen miettii.

"Tämä on luonnekysymys. Emme osaa olla paikallamme, ja lapsetkin ovat samanlaisia."

KELLO 16.45

Emmi ja Iina hyppäävät äidin auton kyytiin, Aapo isän autoon. Simo pääsee tänään harjoituksiin kimppakyydillä. Illalla on vapaata. Koira pitää muistaa käyttää lenkillä.

KELLO 17.00

Kun Emmi sujahtaa tanssisaliin, äiti lähtee viemään Iinaa keskuskentän tekonurmelle. Tiikinmäen jäähallilla Aapo on eturivissä, kun joukkueen apuvalmentajana toimiva Kimmo Juntunen kutsuu poikalauman ulos jäälle ***alkuverryttelyyn.***

KELLO 18.00

Kotipihassa Simo nostaa treenikassin kimppakyytiin, joka vie toiselle puolelle kaupunkia. Äiti hakee Emmin tanssitunnilta mukaansa asioille.

KELLO 19.00

Simo on saanut luistimet jalkaan, kun toisaalla Aapo ja isä pakkaavat jo omansa kassiin. He ehtivät hetkeksi katsomaan, kun Iina potkii palloa.

KELLO 20.30

Iltapala. Perhe on lähes koossa. Jäähallilla Simo vaihtaa luistimet lenkkareihin.

21.30

Viimeinenkin kiekkoilija on kotona. Iltarauha.

(Lähde: Lyhennetty ja muokattu Minna Pölkin artikkelista "Syksy käynnistää aikataulurumban". Helsingin Sanomat 8.9.2012. Henkilöiden nimet on vaihdettu. Teksti on taitettu uudelleen.)

TEHTÄVÄ 2

Vastaa kysymyksiin suullisesti tai kirjallisesti.

a. Mitä tekstissä tarkoitetaan sanalla rumba?
Osaatko selittää sen omin sanoin?

_____

_____

b. Mitä harrastuksia tekstissä esiintyy?

_____

_____

c. Kuinka monta eri harrastusta perheellä on?

_____

_____

d. Minkälaista vanhempien arki on?

_____

_____

e. Miten vanhemmat perustelevat kiireisen arjen
ja monet harrastukset?

Isä:

_____

_____

Äiti:

_____

_____

TEHTÄVÄ 3

Etsi tekstistä samaa tarkoittava ilmaus. Ilmaukset ovat tekstissä lihavoituina.

1. naulakko on tosi täynnä

_____

2. hänen täytyisi harjoitella

_____

3. ne, jotka aloittavat koulun kahdeksalta

_____

4. tykkää valvoa yöllä myöhään

_____

5. päivän tärkeä hetki

_____

6. viedä lapsia harrastuksiin tai kouluun

_____

7. lihasten lämmittely ennen treeniä

_____

8. kaikki perheenjäsenet ovat paikalla

_____

TEHTÄVÄ 4

Tarkastele seuraavia sanoja ja yhdistä lähinnä samaa tarkoittavat sanat.
Mitä sinulle tulee sanoista mieleen?

HEKTINEN	**PALJON TEKEMISTÄ**
RUMBA	**MENNÄ NOPEASTI JOHONKIN SISÄLLE**
KIPAISTA	**TEHDÄ JOTAIN KIIREESSÄ**
SUJAHTAA	**JUOSTA**
HYPÄTÄ KYYTIIN	**TODELLA KIIREINEN, LEVOTON**
PALJON TOUHUA	**KIIRE, KAAOS, HEKTINEN ELÄMÄ**
EHTIÄ TEKEMÄÄN JOTAIN	**MENNÄ NOPEASTI AUTON KYYTIIN**

Valitse tehtävän 4 sanoista kolme, ja kirjoita niistä lauseet.

1. _____

2. _____

3. _____

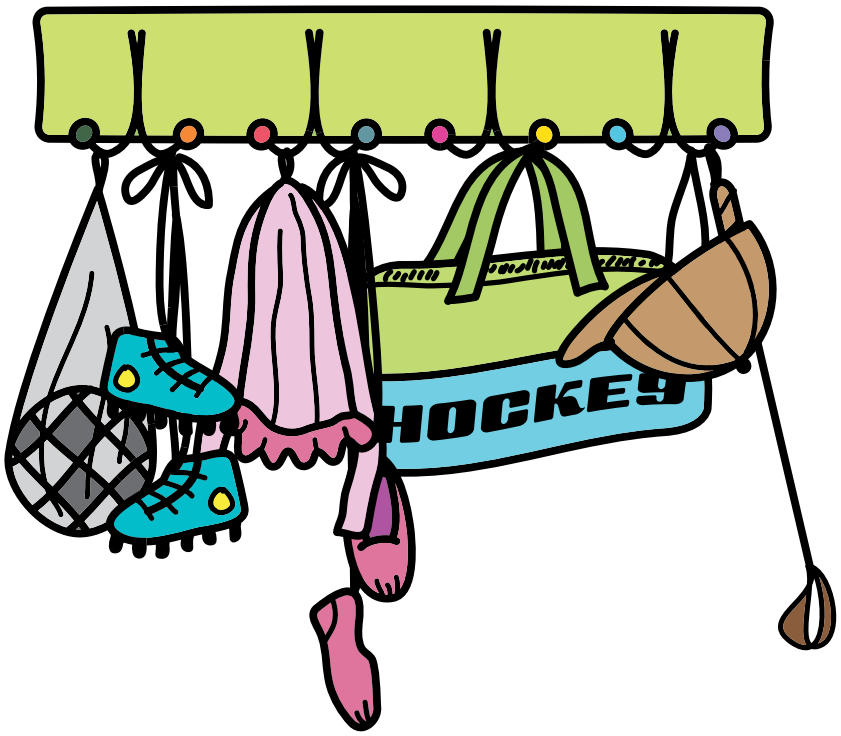
TEHTÄVÄ 5

Pohdi vastauksia kysymyksiin yksin tai parin kanssa.

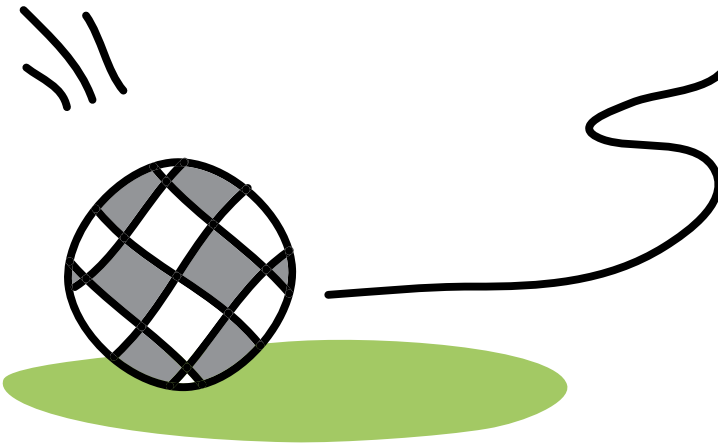
Mitä asioita yhdistäisit sanaan rumba? Mitä sanalla halutaan kuvata?

Ihmiset suhtautuvat arkeen eri tavalla. Minkälaista mukava arki sinun mielestäsi on?

Onko Suomessa nykyään suurperheitä? Missä ja minkälaisia ne ovat?

KUUNTELU: VAPAA-AIKAA JA HARRASTUKSIA

Perttu ja Jukka ovat vanhoja tuttuja, ja he tapaavat toisensa sattumalta kaupungilla pitkän tauon jälkeen. Kuuntele, mitä he juttelevat ja vastaa kysymyksiin. Lue ensin kaikki kysymykset ja kuuntele nauha ainakin kaksi kertaa.

A. Ovatko väittämät oikein vai väärin, perustele valintasi.

Jukka ja Perttu ovat samaa mieltä vapaa-ajan käytöstä ja harrastuksista.

Perustelu: _____

_____

Jukan mielestä on hyvä, jos perheellä on yhteistä, kiireetöntä aikaa.

Perustelu: _____

_____

Perttu ajattelee, että runsas harrastustarjonta tekee lasten arjesta mielekästä.

Perustelu: _____

_____

Jukan mielestä lasten ei tarvitse harrastaa urheilua.

Perustelu: _____

_____

Pertun mielestä rutiinit ovat tärkeitä lapsille.

Perustelu: _____

_____

Jukan perhe haluaa elää suorituskeskeistä elämää myös vapaa-ajalla.

Perustelu: _____

_____

Sosiaalinen elämä on tärkeää Jukalle ja hänen vaimolleen.

Perustelu: _____

_____

B. Kuuntele, mitä eri tilanteissa sanotaan.

1. Miten Jukka suhtautuu Pertun perheen suureen harrastusmäärään? Onko Jukka samaa mieltä?

_____

_____

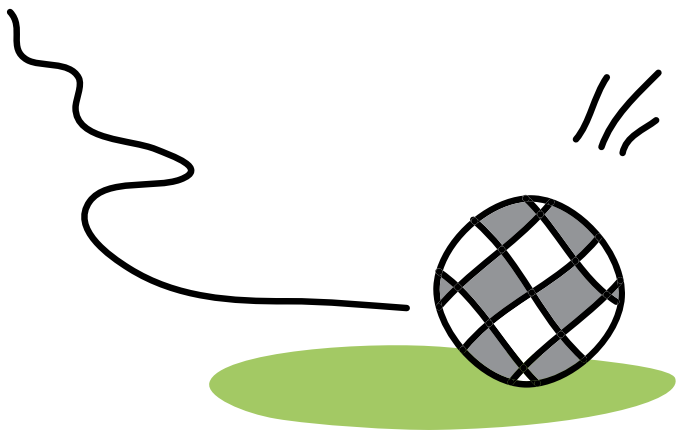
2. Kuuntele, miten Perttu ja Jukka perustelevat oman elämäntyylinsä. Yritä saada kaksi asiaa molemmille.

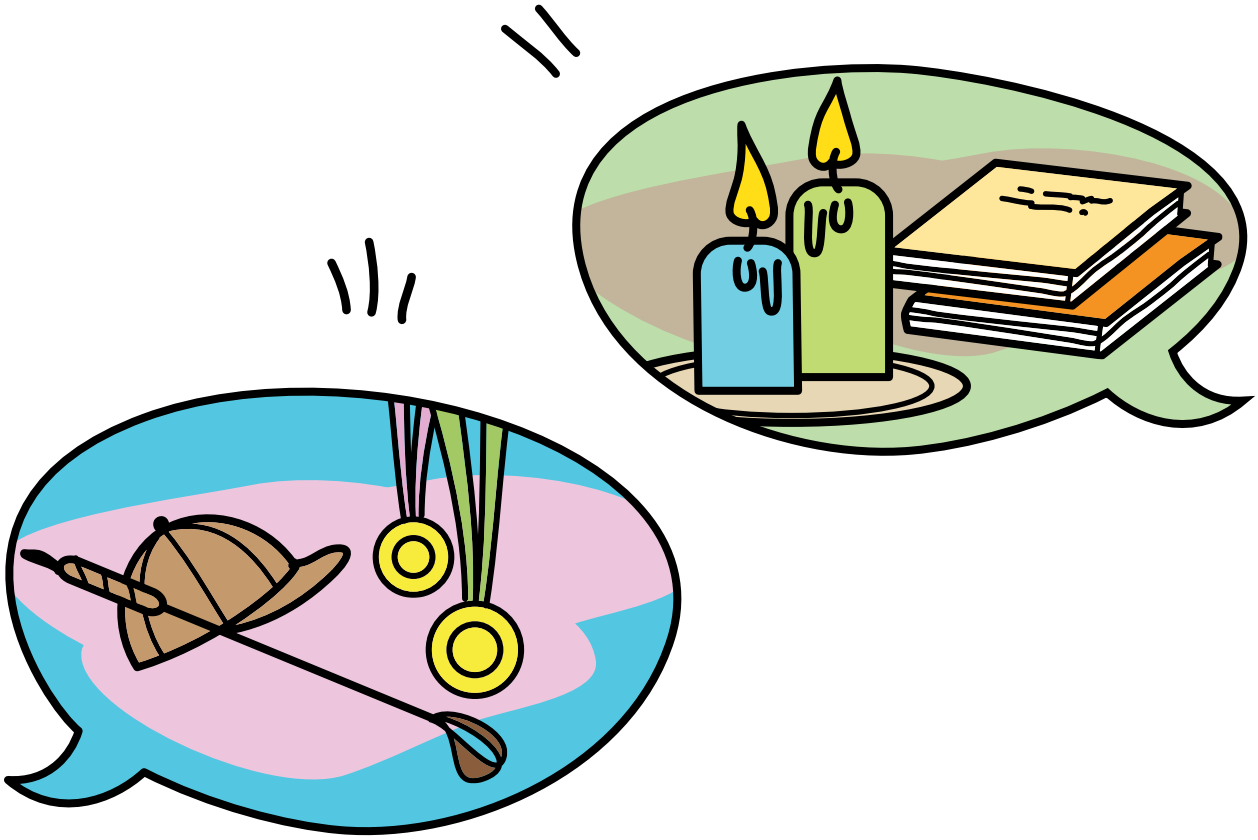
Perttu: _____

_____

Jukka: _____

_____

3. Mistä seikoista huomaat, että keskustelijat ovat eri mieltä vapaa-ajankäytöstä?

TEHTÄVÄ 6

Kirjoita lyhyt mielipidekirjoitus vapaa-ajasta ja ajankäytöstä. Muista perustella mielipiteesi omilla kokemuksillasi. Voit kertoa esim. oman perheesi arjesta.

RIKOKSET JA ONNETTOMUUDET UUTISTEKSTEISSÄ

TAITOTASOLTA A2.2 YLÖSPÄIN

TEHTÄVÄ1

Selvitä sanakirjan avulla, mitä nämä rikokset ja onnettomuudet ovat sinun äidinkielelläsi tai yritä selittää sanat suomeksi.

- *varkaus*
- *ryöstö*
- *rattijuopumus*
- *luonnonkatastrofi*
- *ilkivalta*
- *tuhopoltto*
- *myymälävarkaus*
- *liukastuminen*
- *ylinopeus*
- *pommi-isku*
- *petos*
- *liikenteen vaarantaminen*
- *auto-onnettomuus*
- *kolari*
- *liikenneonnettomuus*
- *murha*
- *tulipalo*
- *pahoinpitely*
- *pankkiryöstö*
- *tulva*
- *murtovarkaus*
- *huumausaineiden myynti*
- *vesivahinko*
- *huumausaineiden hallussapito*

TEHTÄVÄ 2

Lue pikku-uutiset ja kirjoita, onko kyseessä rikos vai onnettomuus, sekä rikoksen tai onnettomuuden nimi.

uutinen 1

IRAK. KYMMENIÄ KUOLI POMMI-ISKUSSA

Irakissa tehtiin sunnuntaina useita pommi-iskuja, joissa sai surmansa lähes 80 ihmistä. Suurin isku tehtiin lähellä Amaran kaupunkia, kun kaupungin torilla räjähti kaksi autopommia. Viranomaisten mukaan ainakin 18 ihmistä sai surmansa. Toinen verinen isku tehtiin yöllä Irakin pääkaupungissa Bagdadissa. Aseistautuneet miehet ampuivat kohti armeijan rakennusta. Sen jälkeen miehet räjäyttivät pommin rakennuksen lähellä ja ainakin 14 ihmistä kuoli.

uutinen 2

BUSSIKUSKI AJOI HUMALASSA

Bussikuski ajoi humalassa linja-autoa Vantaalla keskiviikkoaamuna. Linja-auton kyydissä oli kaksi matkustajaa. Poliisin mukaan päihtynyt kuljettaja kärähti Hiekkaharjussa kello seitsemän maissa aamulla. Keski-ikäinen kuljettaja puhalsi poliisin alkoholimittariin 0,25 milligrammaa eli 0,5 promillea alkoholia. Kuljettaja määrättiin väliaikaiseen ajokieltoon rattijuopumuksesta epäiltynä. Bussissa oli alkolukko.

uutinen 3

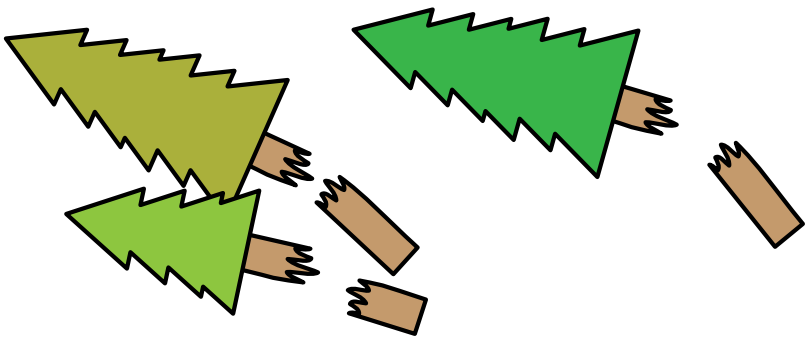
KAKSI ARVOVENETTÄ VARASTETTIIN HELSINGISSÄ

Kaksi arvovenettä anastettiin Helsingin Kaivopuiston rannasta viikonlopun aikana. Poliisin mukaan ei vielä tiedetä, liittyvätkö varkauden toisiinsa. Toinen veneistä löytyi lauantaina Virosta Tallinnan edustalta karilta. Toista venettä ei ole vielä löytynyt. Poliisi tutkii tapausta törkeänä varkautena.

uutinen 4

HUUMEKUSKI KAAHASI KORTITTA

Nuori mies jäi lauantain ja sunnuntain välisenä yönä Helsingissä kiinni kortitta ajamisesta, ylinopeudesta sekä huumausaineiden hallussapidosta. Auton nopeus oli 154 km/h Kehä I:llä, jossa nopeusrajoitus oli 80 km/h. Kuljettaja puhalsi alkometriin 0,83 promillea ja huumetestissä selvisi hänen nauttineen amfetamiinia ja kannabista. Miehen hallusta löytyi myös pieni määrä amfetamiinia. Poliisi tutkii asiaa huumausaineiden hallussapitona sekä törkeänä liikenteen vaarantamisena. Nuorella miehellä oli jo valmiiksi ajokielto, ja poliisin mukaan hän on jäänyt kiinni ylinopeudesta ja kortitta ajamisesta jo 25 kertaa tänä vuonna.

uutinen 5

MOOTTORIPYÖRÄILIJÄ TÖRMÄSI PYÖRÄILIJÄÄN

Moottoripyöräilijä törmäsi jalankulkijaan sunnuntaiyönä Helsingissä. Helsingin poliisin mukaan moottoripyörä ajoi ylinopeutta törmäyshetkellä. Moottoripyörä törmäsi Kaivokatua ylittäneeseen jalankulkijaan kello kolmen aikaan yöllä. Jalankulkija lensi noin kymmenen metrin matkan törmäyksen seurauksena ja putosi raitiovaunupysäkin kaiteen kautta raiteille. Hän loukkaantui vakavasti ja hänet kiidätettiin sairaalaan. Törmäyskodassa ei ole suojatietä.

uutinen 6

YHDYSVALLAT. TORNADO RIEHUI NEW YORKISSA

Tornado rikkoi ikkunoita ja kiskoi puita juuriltaan Yhdysvalloissa New Yorkissa viime viikonloppuna. Tornado repi myös osan yhden talon katosta ja se katkaisi sähköjä eri puolella kaupunkia. Poliisin mukaan kukaan ei ole loukkaantunut. Tornadot ovat harvinaisia New Yorkin alueella. Ukkosmyrskyt liikkuivat myös muualla maan itärannikolla, kuten maan pääkaupungin Washingtonin esikaupungissa.

uutinen 7

KETJUKOLARISTA RUUHKAA KEHÄ I:LLE

Säiliöauto ja henkilöauto törmäsivät toisiinsa Kehä I:llä tiistai-iltana kuuden maissa. Onnettomuus tapahtui Vihdintien risteyksen lähettyvillä. Törmäyksestä seurasi ketjukolari, johon joutui viisi muuta autoa. Yksi henkilö loukkaantui lievästi. Hänet vietiin sairaalaan. Kolarin kaksi ensimmäistä autoa vaurioituivat ajokelvottomiksi. Liikenne ruuhkautui pahasti moneksi tunniksi.

uutinen 8

HENKILÖKUNTA SAMMUTTI TULIPALON

Ravintolahenkilökunta havaitsi pienen tulipalon Helsingin Herttoniemen ravintola Siilissä torstai-iltana. Palokunta hälytettiin paikalle, mutta henkilökunta oli jo ehtinyt sammuttaa palon palosammuttimen ja sammutuspeiton avulla. Palon arvellaan saaneen alkunsa asiakkaan tupakasta ravintolan wc-tiloissa. Poliisi tutkii tapahtunutta.

uutinen 9

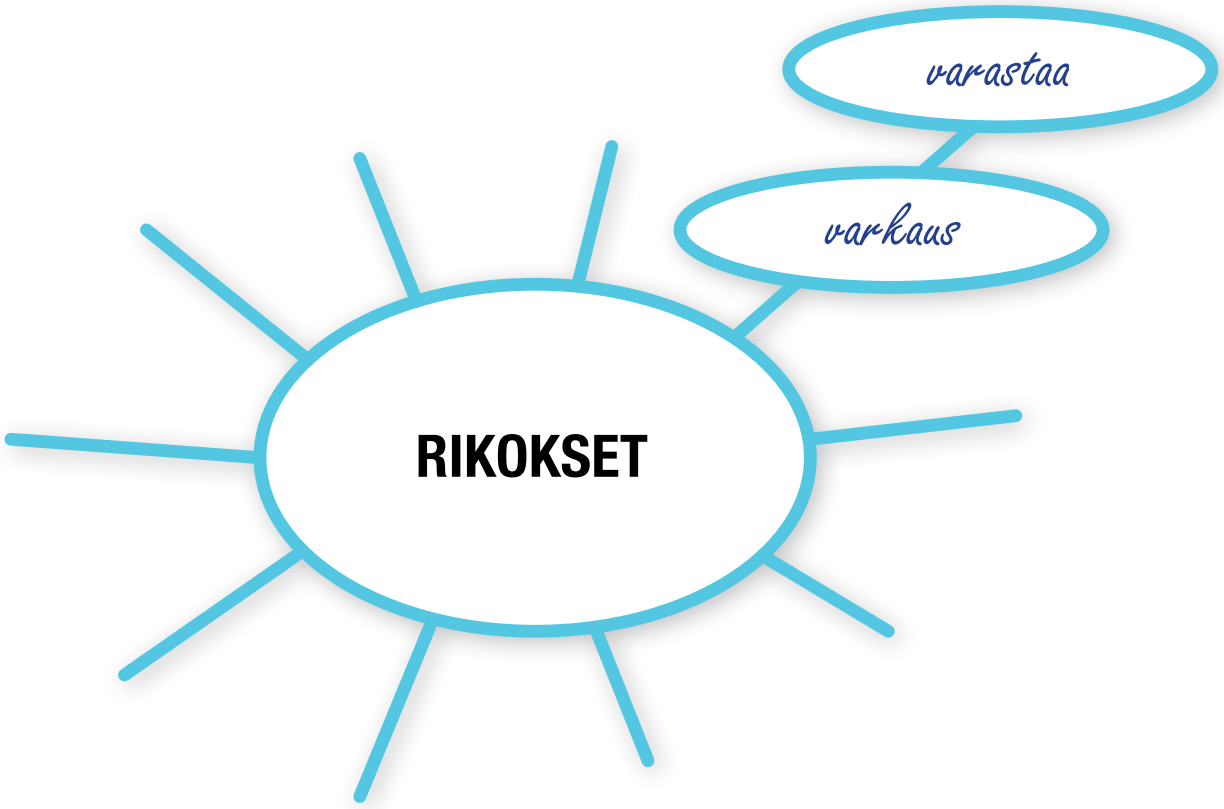
NUORISOJOUKKO PAHOINPITELI KAKSI KESKI-IKÄISTÄ MIESTÄ

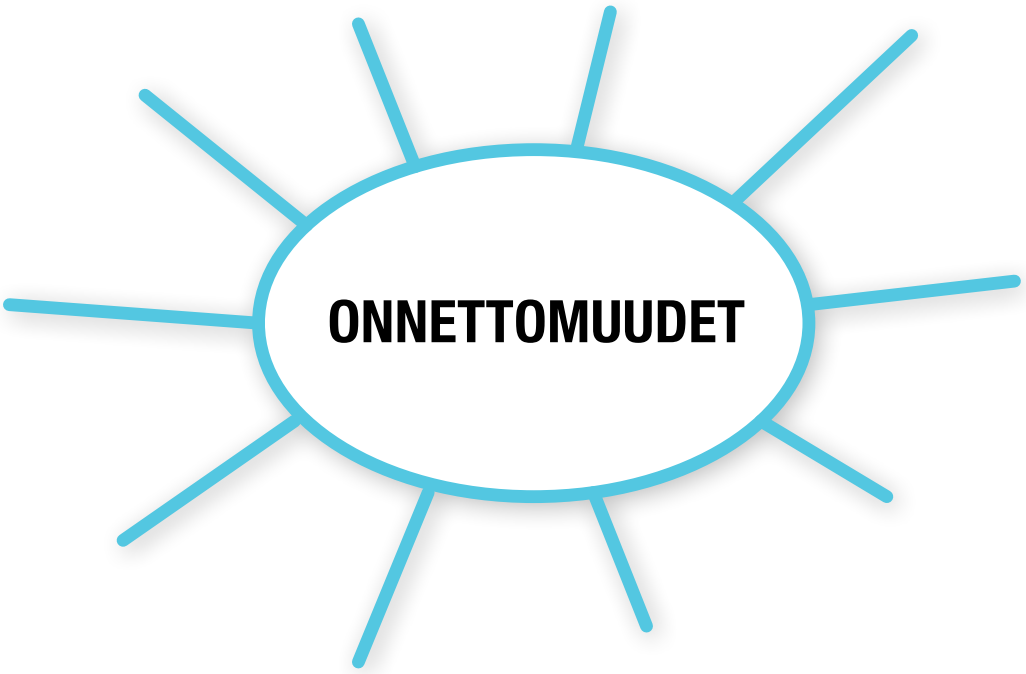
Porukka nuoria pahoinpiteli kahta keski-ikäistä ravintolan asiakasta Vantaan Koivukylässä lauantain ja sunnuntain välisenä yönä. Miehiä lyötiin ja potkittiin maassa. Poliisin mukaan miehet olivat istuneet terassilla, kun kadulta tullut nuorisoporukka oli käynyt heidän kimppuunsa. Ennen pahoinpitelyä nuorisoporukka oli pyytänyt miehiltä tupakkaa, ja siitä oli tullut riitaa.

TEHTÄVÄ 3

Laita harjoituksen 1 sanat käsitekarttoihin. Mieti, mitkä sanoista ovat rikoksien ja mitkä onnettomuuksien nimiä. Yritä keksiä jokaiseen substantiiviin liittyvä verbi.

ONNETTOMUUDET

TEHTÄVÄ 4

Kirjoita lauseita, joissa käytät annettuja sanoja. Vertailkaa lauseita parin kanssa.

Esim. ryöstää - Mies ryösti kioskin rautatieasemalla sunnuntaina yöllä.

ajaa ylinopeutta

myydä huumeita

kolari

luonnonkatastrofi

tehdä ilkivaltaa

ylinopeus

liukastua

TEHTÄVÄ 5

Pohtikaa seuraavia kysymyksiä parin kanssa tai ryhmässä suullisesti.

Mitä tarkoittaa törkeä varkaus?

Minkälaisia onnettomuuksia tapahtuu kesällä? Entä talvella?

Kumpi on onnettomuuksien kannalta vaarallisempi vuodenaika kesä vai talvi?

Minkälaisia rikoksia ja onnettomuuksia tapahtuu viikonloppuisin? Miten se vaikuttaa poliisin työhön?

Tulipalo voi olla onnettomuus tai tuhopoltto. Miten ne eroavat toisistaan?

Minkälaista ilkivalta voi olla? Tuleeko sinulle mieleen jotain ilkivaltatapauksia?

SILMINNÄKIJÄNÄ RIKOSPAIKALLA

TAITOTASOLTA B1.1 YLÖSPÄIN

Lue tarina ja täytä verbit oikeassa muodossa (preesens, imperfekti tai pluskvamperfekti). Tee sen jälkeen tekstiin liittyvät harjoitukset sekä roolipeli, jossa eläydytään tekstin hahmoihin.

IHANANA KEVÄTAAMUNA

Oli aurinkoinen kevätaamu. Sami Koivu seisoi eteisen peilin edessä ja _____ (mittailla) itseään tyytyväisesti muikistellen. Hän_____ (saada) pari viikkoa sitten kutsun työhaastatteluun. Nyt haastattelupäivän aamuna Sami oli varma, että kaikki on valmista eikä häneltä puutu mitään, koska hän ____ jo etukäteen _____(miettiä), mitä asiakirjoja hänen täytyy ottaa mukaan. Jo edellisenä iltana hän _____ (järjestää) kaiken valmiiksi. Vielä ennen nukkumaanmenoa hän _____ (tarkistaa) kaikki asiapaperit: alkuperäiset työ- ja koulutustodistukset, suosituskirjeet, portfoliokansio sekä muut tärkeät paperit. Nukkumaan mennessään hän saattoi olla varma, että hän _____ (pistää) kaikki siististi uuteen tyylikkääseen salkkuun, jonka äiti ja isä _____ (lahjoittaa) Samille syntymäpäiväksi. Haastattelupäivänä hän otti rauhallisesti.

Sami _____ (käydä) jo aikaisemmin tutustumassa työpaikkaan ja _____ (panna) merkille, että suurin osa työntekijöistä _____ (käyttää) pikkutakkia ja solmiota. Vaikka Samin oma pukeutumistyyli on normaalisti paljon rennompi, hänkin _____ (pukeutua) nyt pikkutakkiin ja _____ (laittaa) myös solmion. Samia_____ (jännittää), ja ulos lähtiessään hän _____ (katsoa) peiliin vielä kerran. Solmio oli vinossa. Sami _____ (tarttua) solmioon molemmin käsin, _____ (oikaista) sen ja _____ (painaa) oven kiinni perässään. Samalla hetkellä, kun ovi naksahti lukkoon, hänen henkensä _____ (salpautua). Hän _____ (tajuta), että häneltä _____ (unohtua) salkku kotiin. Salkussa oli kaikki: paperit vihreässä muovitaskussa, portfoliokansio, kännykkä, lompakko ja avaimet. Sami _____ (juosta) kadulle. Hän huomasi kadun toisella puolella pikkulapsen kanssa kiiruhtavan nuoren äidin. Paniikissa Sami _____ (anella) naista lainaamaan hänelle kännykkää. Hän _____ (soittaa) numeropalveluun, josta puhelu yhdistettiin taloyhtiön huoltoyhtiöön. Apu olisi tulossa vasta kahden tunnin kuluttua. Sami oli neuvoton ja melkein _____ (repiä) hiukset päästään. Hän _____ (juoksennella) talon edessä edestakaisin ja _____ (pähkäillä) ratkaisua.

Juuri siihen aikaan eräs naapurirapun asukas, Maria, tuli yövuorosta kotiin. Hänen kissansa _____ (hypähdellä) ilosta. Vaikka naista _____ (väsyttää), hänen _____ (tehdä) mieli olla ulkoilmassa. Aamuaurinko _____ (paistaa) niin ihanasti! Hän otti viltin ja _____ (asettaa) aurinkotuolin parvekkeelle. Maria _____ (asettautua) mukavasti aurinkotuoliin ja _____ (alkaa) lukea mielenkiintoista kirjaa. Hän _____ (haluta) lukea kirjan loppuun ennen kuin menisi illalla jazzkonserttiin. Maria rakasti jazzmusiikkia. Hän itsekin _____ (laulaa) jazzia ja _____(soittaa) kitaraa. Puoliunessa Maria _____ (haaveilla) omasta

jazzkonsertista. Hänen kissansa_____ (kehrätä) matolla parvekkeen nurkassa. Molemmat _____ (ummistaa) silmänsä.

Sami _____ (katsoa) kadulta omaa parvekettaan ja _____ (huomata), että ovi oli raollaan. Päätös _____ (syntyä) nopeasti. Miksi hän ei kiipeäisi parvekkeelle? Lukiossa Sami _____ (harrastaa) seinäkiipeilyä, ja hän oli vieläkin taitava kiipeilijä. Nuorena hän _____ (osallistua) kilpailuihin ja _____ (voittaa) pari kertaa junioripalkinnon. Sami _____ (riisua) pikkutakin, _____ (kääriä) hihansuut, hyppäsi ja _____ (tarttua) ensimmäisen kerroksen parvekkeen kaiteeseen. Hän _____ (vetää) itseään ylöspäin, otti tukea kaiteesta, _____ (vetäistä) itsensä toisen kerroksen parvekkeelle ja_____ (jatkaa) kiipeämistä. Hänen poskensa _____ (punottaa). Hän kiipesi ja kiipesi kädet täristen. Sami _____(päästä) Marian parvekkeen kohdalle, kun hän vahingossa _____ (vetäistä) maton makaavan kissan alta. Kissa _____ (vingahtaa) ja _____ (singahtaa) suoraan Samin silmille. Putoamisen pelko sai Samin panikoimaan. Samin oli pakko äkkiä pelastautua kaiteen yli vieraalle parvekkeelle. Maria ponkaisi ylös aurinkotuolista ja kiljaisi. Sami _____ (hypellä) parvekkeella, _____ (kiljua) täyttä kurkkua ja _____ (yrittää) repiä kissaa irti, mutta kissan ote ei hellittänyt.

Kun Sami vihdoin _____ (uskaltaa) avata silmät, hän _____(jähmettyä) paikalleen. Sami _____ (nähdä) tummakutrisen kaunottaren, joka _____ (kirkua) ja huusi apua. Maria _____ (heittää) Samia kirjalla, _____ (kiroilla) ja _____ (uhata) tappaa Samin, jos tämä vain uskaltaisi tulla lähelle. Naapuriparvekkeelta kuului: "Poliisi on soitettu!" Kissa _____(irrottaa) otteensa ja hyppäsi alas. Sami istui hiljaa parvekkeen nurkassa kissan matolla. Hän ei huomannut vuotavansa verta, eikä hän kuullut poliisiauton sireeniä. Hänen siniset silmänsä _____ (ihailla) kaunista naista. Kadulle kokoontui ihmisiä ja poliisi tuli paikalle. Väkijoukossa _____ (sattua) olemaan paikallislehden toimittaja. Seuraavana päivänä lehden verkkosivuille _____ (ilmestyä) linkki: Mies erehtyi parvekkeesta -- katso kuvat!

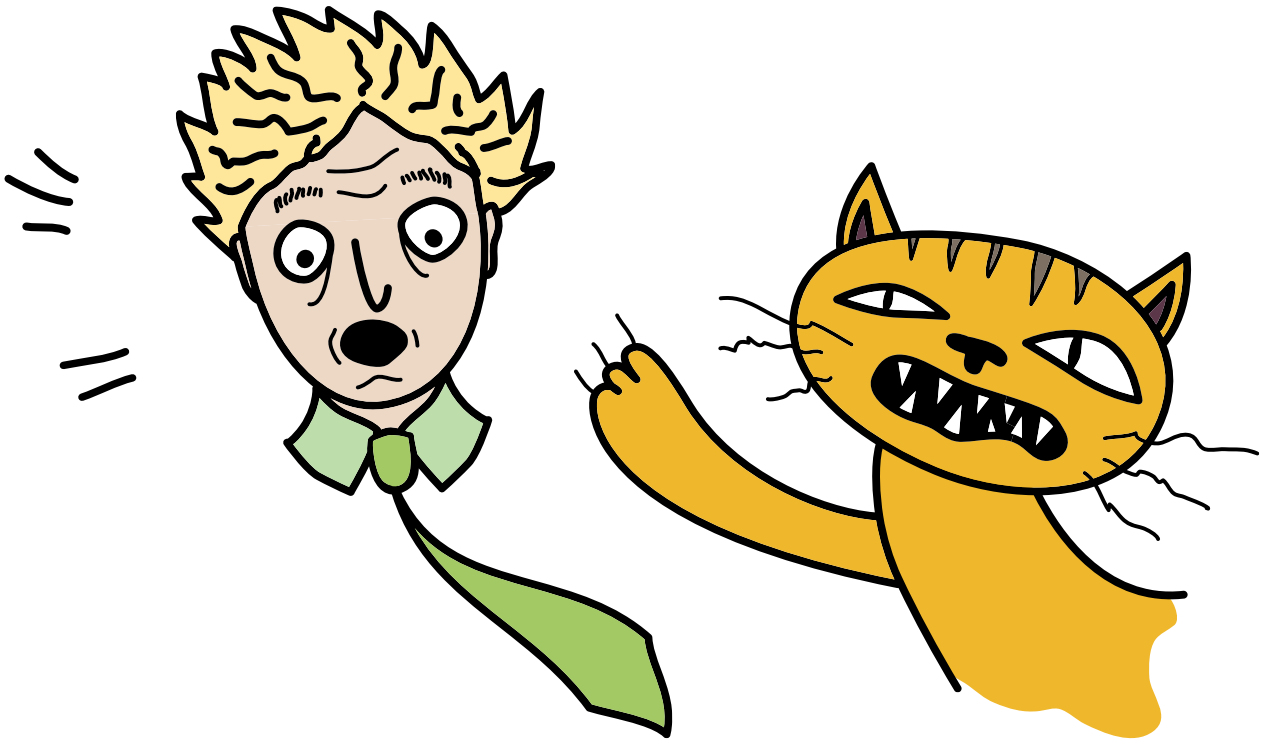
Tuosta aamusta lähtien saman talon parvekkeen alta on joskus kuulunut rakkauslauluja, joita hoilaa nuori vaaleatukkainen ja sinisilmäinen mies, jolla ei vieläkään ole töitä, mutta jonka sydämen on valloittanut tummasilmäinen kaunotar.

TEHTÄVÄ 1

Huomioi kaikki verbit, jotka liittyvät hyppäämiseen. Alleviivaa kaikki lauseet, joissa kuvataan hyppäämistä. Kuinka hyvin ymmärrät verbien väliset erot? Tiedätkö muita hyppäämiseen liittyviä verbejä? Voit etsiä lisää sellaisia verbejä sanakirjasta tai internetistä. Tee uusia lauseita uusista verbeistä.

TEHTÄVÄ 2: ROOLIPELI

Tässä tehtävässä eläydytään tarinan hahmoihin. Voit tehdä roolipelin suullisesti parin kanssa, ryhmässä tai vaihtoehtoisesti kirjoittaa tarinat vihkoosi. Voit valita yhden tai useamman roolin.

TEHTÄVÄ 3

Poliisi on saapunut paikalle. Eläydy tilanteisiin, joissa:

a) Olet Marinan naapuri, kerro miksi kutsuit poliisin paikalle.

b) Olet Marina, kerro mitä sinulle tapahtui.

c) Olet Sami, kerro oman tarinasi.

d) Olet kissa. Mitä sinä haluat kertoa?

e) Olet poliisi. Mitä päättelet tapahtuneesta? Aiotko rangaista jotakuta ja miten?

TEHTÄVÄ 4

Sivulla on neljä sanastolaatikkoa. Etsi tekstistä uudet sanat, jotka kirjoitat alla oleviin laatikoihin. Otsikoi nimetön laatikko itse.

TEHTÄVÄ 5

Olet toimittaja, valitse yksi otsikoista ja kirjoita siitä pieni uutinen. Muistathan, että uutisteksti on napakka ja asiallinen tekstityyppi, jossa ei ole omia mielipiteitä mukana. Muista jaotella teksti kappaleisiin.

1. Omalle parvekkeelleen yrittänyt päätyikin naapurin parvekkeelle.

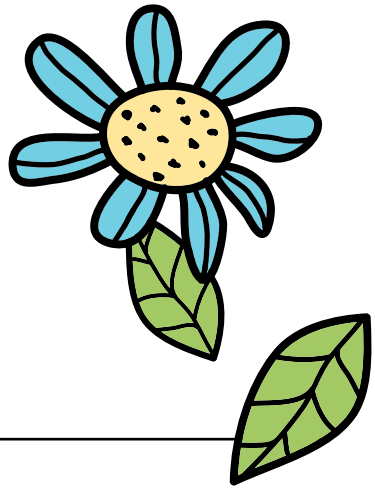
2. Maahanmuuttaja yritti tappaa suomalaismiehen.

3. Verta vuotava suomalainen kuolemaisillaan ulkomaalaisen parvekkeella.

4. Nuori insinööri osoittautuikin varasliigan jäseneksi.

5. Suomalainen Romeo kohtasi Juliansa.

6. Muu, mikä?

AKTIIVINEN OPISKELU

TAITOTASOLTA A2.2 YLÖSPÄIN

Lue teksti ”Miten suomen kieltä oppii parhaiten?” ja tee tekstiin liittyvät pohdintatehtävät. Tekstissä pohditaan kielenoppimista opettajan ja oppijan näkökulmasta.

MITEN SUOMEN KIELTÄ OPPII PARHAITEN?

Yksi oppii yhdellä tavalla ja toinen toisella. Kahta täysin samanlaista kielenoppijaa tuskin löytyy. On kuitenkin tärkeää ja myös kiinnostavaa pohtia yhdessä, miten kieltä voisi oppia tehokkaammin? Millaiset asiat saattavat vaikuttaa oppimiseen? Milloin opiskelu on aktiivista?

Pohditaanpa yhdessä hetki! Esitän ensin muutaman väitteen, ja sinä voit miettiä, millaisia ajatuksia väitteeni sinussa herättävät. Haluaisin tietää, mikä sinun mielestäsi vaikuttaa oppimiseen? Voiko sinun mielestäsi jokin asia jopa estää oppimista?

Voisiko aktiivinen opiskelija olla utelias? Kun utelias kielenoppija kuulee suomea, hän haluaa tietää, mistä puhutaan. Hän kuuntelee, vaikka hän ei ymmärrä kaikkea. Hän kuuntelee, etsii puheesta tutut sanat, yhdistää ne kontekstiin (asia, toiminta, kuva) ja yrittää ymmärtää puhetta. Uteliasta opiskelijaa kiinnostavat myös uudet ja oudot sanat sekä puhekielen sanat ja fraasit. Hän kirjoittaa niitä muistiin ja selvittää, mitä ne tarkoittavat.

Kun utelias opiskelija esimerkiksi näkee elokuvan, jonkin tapahtuman kadulla tai vaikka kuvan lehdessä, hän pohtii, mikä siinä oli kiinnostavaa ja miten hän kertoisi asiasta kaverilleen suomeksi. Hän katsoo aiheeseen liittyviä sanoja sanakirjasta ja käyttää niitä, kun kertoo asiasta. Kurssilla hän voi kertoa näkemästään kurssikavereille ja opettajalle.

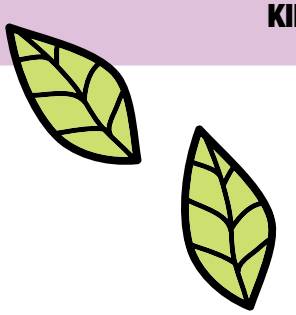
Jos utelias opiskelija näkee kiinnostavan tekstin tai artikkelin lehdessä, hän haluaa tietää mistä lehti kirjoittaa. Hän lukee artikkelia monta kertaa. Hän etsii tekstistä tutut sanat ja katsoo uudet sanat sanakirjasta. Jos artikkeliin liittyy kuva, hän yrittää löytää kuvasta lisää tietoa. Kaikesta tästä hän voi kertoa kurssilla opiskelukavereilleen.

Suomen kielioppi voi tuntua joskus vaikealta, mutta utelias opiskelija haluaa ymmärtää myös sitä. Ymmärtäminen onkin eri asia kuin sääntöjen oppiminen ulkoa. Siksi opiskelija ottaa riskejä: Hän kokeilee sanoja tai muotoja eri yhteyksissä. Jos hän epäonnistuu, hän analysoi, mitä hän ei ymmärrä: sanan merkitystä tai taivutusmuotoa, sanan paikkaa lauseessa tai miksi tätä muotoa käytetään juuri tässä.

Utelias opiskelija haluaa tietää ja ymmärtää kielen rakennetta ja merkityksiä, ja siksi hän kysyy, mutta hän uskaltaa myös kyseenalaistaa asioita. Hän voi esimerkiksi kyseenalaistaa verbityyppien opettelun tärkeyden, jos hän jo oppinut taivuttamaan niitä ennen kurssille tuloaan.

On tärkeää uskaltaa heittäytyä uuden kielen maailmaan ja päästää irti omasta äidinkielestään tai englannista. Kielestä kiinnostunut oppija kuitenkin vertailee eri kieliä ja niiden rakenteita. Hän ymmärtää, että eri kielillä on erilaiset säännönmukaisuutensa eikä suora kääntäminen kielestä toiseen tuota toivottua lopputulosta. Voi olla, että suomalainen ei lainkaan ymmärrä suoraan toisesta kielestä käännettyä tekstiä.

Minusta kielen opiskeleminen edellyttää, että oppija sietää epävarmuutta ja keskeneräisyyttä. Hän voi hakeutua vuorovaikutustilanteisiin vaikka ei kaikkea ymmärtäisikään. Hän tiedostaa, että oppimisprosessi vie aikaa ja eteenpäin pääsee askel askelelta. Erityisesti uuden kielen oppiminen aikuisena vaatii keskeneräisyyden sietämistä.

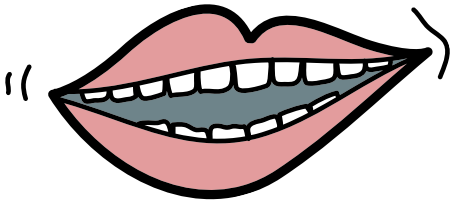

Kirjoita, mitä sinä teet, kun opiskelet suomea.

RYHMÄTYÖ:

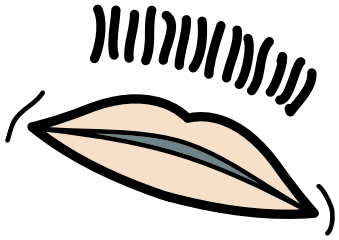
1. Pohtikaa, milloin vuorovaikutustilanteisiin suomalaisten kanssa on helppo / vaikea päästä. Mikä auttaa pääsemään mukaan puhetilanteisiin?

Onko uteliaisuus hyvä vai huono piirre ihmisessä? Milloin se on hyvä/huono? Kirjoittakaa esimerkkejä.

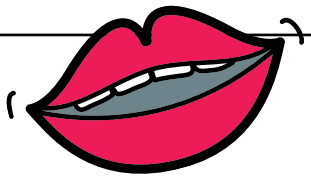

2. Kirjoittakaa 10 tärkeätä asiaa siitä, millaista teidän suomen kielen opiskelunne on. Kirjoittakaa oma teksti ”Me tehdään” eli puhekielen verbimuodolla!

3. Kirjoittakaa, mitä teidän täytyy/pitää/on pakko tehdä, jotta opitte puhumaan suomea hyvin?

4. Ystäväsi valittaa, että suomen kielen oppiminen ei suju hyvin. Anna neuvoja imperatiivin (Tee! Älä tee!) muodossa.

5. Muistele kouluaikojasi. Mitä sinä teit (et tehnyt), kun opiskelit vieraita kieliä? Mikä osoittautui hyväksi tavaksi oppia kieliä ja mikä ei ollut riittävän hyvä tapa?

6. Mieti oppimistapojasi elämäsi aikana. Miten olet opiskellut ja mitä olet tehnyt aina? Oletko ollut tyytyväinen tuloksiisi?

ULKOMAILLA SUORITETTUJEN TUTKINTOJEN TUNNUSTAMINEN

TAITOTASOLTA A2.2 YLÖSPÄIN

Lue teksti ja tutustu aihetta käsitteleviin linkkeihin eri internetsivustoilla. Tee sen jälkeen tehtävät yhdessä parin kanssa ja kirjoita vastaukset vihkoosi.

”Tutkintojen tunnustaminen on päätös siitä, kelpaako ulkomainen tutkinto ammattiin tai jatko-opintoihin Suomessa.”

TUTKINNON RINNASTAMINEN SUOMESSA

Alla muutti Suomeen vuonna 2010 Moskovasta. Hänellä on englannin kielen opettajan tutkinto Moskovan yliopistosta, ja hän haki Opetushallituksesta rinnastusta tutkintoonsa. Alla täytti hakemuksen ja liitti siihen mukaan tarvittavat asiakirjat. Hän etsi virallisen venäjä-suomi-kääntäjän, joka käänsi kaikki hänen asiapaperinsa suomeksi. Englanninkielisiä asiakirjoja ei tarvinnut kääntää.

Opetushallitus tarkisti ensin Moskovan yliopiston virallisuuden ja sen, että Alla on opiskellut yliopistossa eli Allan todistusten aitouden. Sen jälkeen hakemus käsiteltiin. Muutaman kuukauden kuluttua Alla sai vastauksen.

Vaikka Alla oli pätevä tekemään englannin kielen opettajan työtä Venäjällä, Suomessa hänen täytyy suorittaa opettajan pedagogiset opinnot yliopistossa. Ne kestävät noin vuoden. Onneksi Alla oli jo saanut suomen kielen Yleiset kielitutkinnot -testissä tason 5, joten hänen oli mahdollista opiskella yliopistossa suomeksi.

Allan ystävä Francesca on muuttanut Suomeen EU:n jäsenmaasta Italiasta. Hänen sosiaalityöntekijän tutkintonsa tunnustettiin osittain. Hänen täytyi siis täydentää tutkintoaan. Hän joutui ensin parantamaan suomen kieltään voidakseen opiskella suomalaisessa yliopistossa.

Natalian ja Francescan ranskalainen arkkitehtiystävä Julien sai rinnastuksen helposti. Hänen ei tarvinnut täydentää opintojaan lainkaan.

TEHTÄVÄ 1

Selvitä nämä tekstiin liittyvät kysymykset yhdessä opettajan kanssa tai internetin avulla.

a. Mitä tarkoittaa virallinen kääntäjä?

b. Tekstissä mainitaan yleisten kielitutkintojen taso 5. Mitä se tarkoittaa?

c. Korkeakoulututkinto tunnustetaan usein osittain. Selvitä, mitä se tarkoittaa.

d. Selvitä, mikä kielitaitotaso (A2.2, B1.1, B1.2, B2.1) vaaditaan, jotta voi opiskella yliopistossa suomeksi.

TEHTÄVÄ 2

1. Mitä haluaisitte kysyä Allalta, Francescalta ja Julienilta?

2. Keksikää heidän elämänsä tarinoille erilaisia vaihtoehtoja. Mitä he olisivat tehneet, jos heidän tutkintojaan ei olisi hyväksytty Suomessa?

LISÄTIETOA

OPETUSHALLITUKSEN PÄÄTÖKSET: www.oph.fi/tutkintojentunnustaminen, www.oph.fi/recognition, recognition@oph.fi

MUITA HYÖDYLLISIÄ OSOITTEITA: Viralliset kääntäjät: www.oph.fi/kaantajat MAISTRAATIT: www.maistraatti.fi

KIELITUTKINNOT: www.oph.fi > Tutkinnot ja opiskelu

TEHTÄVÄ 3: ALLAN KIRJE OPETTAJALLEEN

Alla kirjoitti opettajalleen Irinalle kirjeen kolme vuotta kotokoulutukseen osallistumisensa jälkeen. Lue kirje ja mieti molempia tekstejä sen valossa.

Lähettäjä: <alla.ivanova@posti.fi> **Vastaanottaja:** <Irina@koulu.fi>

Aihe: Kuulumisia Allalta!

Hei Irina!

Mitä Sinulle kuuluu?

Minulla on kaikki hyvin. On mennyt kolme vuotta siitä, kun valmistuin kielikurssiltasi. Elämässäni ei ole tapahtunut paljon muutoksia ja olen jatkanut opetusalan töitä. Nyt olen ala-asteella koulu-avustajana. Opetan myös englantia ja venäjää sivutoimisena opettajana. Teen siis koulutustani vastaavaa työtä!

Jos muistat, niin haaveilin suomen kurssin aikana kääntäjän urasta. Olen kiitollinen Sinulle, että kannustit minua hakemaan harjoittelupaikkaa koulusta. Niin suoritinkin harjoittelujakson perusasteen koulussa. Se oli mukava kokemus, joka avasi minulle oven opetusalalle. Täytyy todeta, että pienikin työkokemus suomalaisessa koulussa on ollut tärkeää toisille, harjoitteluni jälkeisille työnantajille. Harjoittelukokemus on todella avannut minulle ovia.

Olen myös tyytyväinen siihen, että hain tutkintooni rinnastamispäätöksen opiskellessani kurssillasi. En halunnut viivytellä asiaa ja olin oikeassa. Se, että minulla on suomalaiseen tutkintoon rinnastettu korkeakoulututkinto, auttoi minua paljon työnhaussa.

Tällä hetkellä tilanne on se, että minun täytyy vielä suorittaa 35 opintopistettä pedagogisia opintoja, jotta saisin pätevyyden toimia opettajana Suomessa. Tänä vuonna aion hakea Helsingin yliopiston käyttäytymistieteelliseen tiedekuntaan suorittamaan nämä vaaditut opinnot. Olen todella onnellinen, jos pääsen sinne opiskelemaan. Minulla ei ole vielä lapsia, niin on hyvin aikaa opiskeluun.

Perheessäni on kaikki hyvin. Mieheni Eino lähettää Sinulle terveisiä. Olen edelleen yhteydessä muiden kurssikavereiden kanssa ja tapaamme myös joskus. On aina hauskaa muistella opiskelua. Se oli mukavaa aikaa!

Ystävällisin terveisin

Alla

TEHTÄVÄ 4

Kirjoita kuvitteellinen kirje tai sähköposti opettajallesi. Kirjeessä kuvailet tilannetta, jossa olet kahden vuoden kuluttua:

- Miten elämäsi on jatkunut suomen kurssin päättymisen jälkeen?
- Oletko saavuttanut tavoitteesi?
- Miten urasi on edennyt?
- Mitä ajattelet kurssista jälkeenpäin?
- Mitä muuta haluaisit kertoa entiselle opettajallesi?

KESKUSTELUT TYÖPAIKOILLA

TAITOTASOLTA A2.2 YLÖSPÄIN

KESKUSTELUN KONNEKTORIT

Konnektoreita käyttämällä saat keskustelusta sujuvampaa ja jatkuvampaa. Konnektoreilla voit ottaa, pitää ja lopettaa puheenvuoroja, liittää asioita toisiinsa, pehmentää, ottaa kantaa, syventää ja kehitellä aiheita eteenpäin.

Tutustu konnektoreihin ja selvitä, mitä ne tarkoittavat.

1. ALOITUS

Voit kommentoida sinulle esitettyä kysymystä ja saat lisää aikaa miettiä, mitä vastata.

Kiitos kysymästä.
Hyvä kysymys.
Paha kysymys.
Nyt pistit pahan.

2. TÄYTE

Saat puheeseen lisää pituutta, sujuvuutta ja jatkuvuutta ja voit yhdistää eri asioita toisiinsa täytekonnektoreilla.

Suoraan sanottuna...
Näin meidän kesken...
Täytyy sanoa, että...
Miten sen sanoisi?

Pelkään pahoin, että...
Joskus tuntuu, että...

ymmärrettävästi...
joka tapauksessa...
no, siinä tapauksessa...
itse asiassa...
ensinnäkin...
toiseksi...
ennen kaikkea...
enemmän ja enemmän...
oikeastaan...
leikki sikseen...
vakavasti ottaen...

3. KEHITTELY

Voit ottaa tai pitää puheenvuoron, mennä syvemmälle aiheeseen ja kehitellä aihetta kehittelykonnektoreilla.

tarkemmin sanottuna...
sitä paitsi...
kuten sanottu...
Haluaisin korostaa, että...
Annas kun selitän toisella tavalla.
toisin sanoen...
nimittäin...
siitä huolimatta...
vaikka...
Kuulostaa siltä, että...
ja sen takia...

4. PEHMENNYS

Joskus oma mielipide tai tieto kannattaa esittää varovasti ja epäsuorasti, jos et halua ärsyttää tai pelästyttää toista.

Totta puhuen...
Luulenpa, että...
Toivon, että...
Minun mielestä...

En ole ihan varma, mutta...

Jos nyt oikein ymmärsin, niin...

Se on makuasia.
Tietääkseni...
Minulla on sellainen käsitys, että...
Yleensä ottaen...
Ei voi tietää, mutta...
Tuli vasta nyt mieleen, että...
Jos en pahasti erehdy, niin...
Ellen pahasti erehdy, niin...
En ole ihan varma, mutta...

En tiedä, mitä muut ajattelevat, mutta minusta...
En ole mikään asiantuntija, mutta...
En tiennytkään, että...

5. MIELIPIDE

Kun olet samaa mieltä, eri mieltä, osin samaa mieltä tai osin eri mieltä, voit ilmaista sen monella tavalla.

Samaa mieltä

Ilman muuta.
Sano muuta.
Totta.
Totta puhut.
Aivan.
Ihan varmasti.
Epäilemättä.
Olen samaa mieltä.
Niinpä.
Myönnetään.
Juurikin näin.

Osin samaa mieltä

Miksi ei.
Voihan sen niinkin sanoa.
Voihan sen niinkin ottaa.
Voihan se olla niinkin.

Eri mieltä

Ei missään tapauksessa.

Ei pidä paikkaansa.
Tuo on liioittelua.

Osin eri mieltä

Periaatteessa kyllä, mutta...

Myönnetään, mutta...
Vain tiettyyn pisteeseen asti.

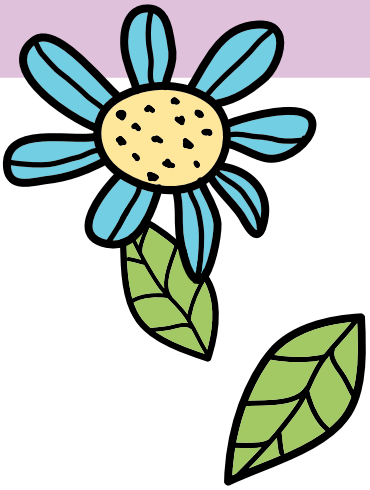
6. AIHEENVAIHTO

Jos et enää keksi muuta sanottavaa aiheesta tai haluat muusta syystä kohteliaasti vaihtaa aihetta, voit käyttää aiheenvaihtokonnektoreita. Näin keskustelu ei katkea ja puhekumppani pysyy mukana.

Tuosta tulikin mieleen, että...
Tuosta tulikin mieleen yksi kerta, kun...
Muuten...
Ai niin, vielä yksi asia.
Toisaalta...
Asiasta toiseen...
Asiasta kukkaruukkuun...
Se siitä.

7. LOPETUS

Siinä kaikki.
Siinä kaikki tällä kertaa.
Se jää nähtäväksi.

KUUNTELU: KESKUSTELUJA TYÖPAIKOILLA

KESKUSTELU A

Kuuntele keskustelu A kokonaan.

1. Millä työpaikalla keskustellaan ja ketkä keskustelevat?

2. Montako prosenttia ymmärsit keskustelusta?

Kuuntele keskustelu A uudestaan osissa ja vastaa kysymyksiin.

1. Miksi Päivi tuli aamuvuoroon?

_____

2. Miksi Kaisa ihmettelee työvuorolistaa?

_____

3. Mitä naiset ajattelevat yövuorosta? (3 asiaa)

_____

_____

_____

4. Kenelle viedään varmasti lääkkeitä?

_____

5. Montako prosenttia ymmärsit nyt keskustelusta?

_____

Kuuntele keskustelu A vielä kerran kokonaan. Kerää kuulemasi konnektorit. Mihin ryhmiin konnektorit kuuluvat?

KESKUSTELU B

Kuuntele keskustelu B kokonaan.

1. Millä työpaikalla keskustellaan ja ketkä keskustelevat?

2. Montako prosenttia ymmärsit?

Kuuntele keskustelu B uudestaan osissa ja vastaa kysymyksiin.

1. Miksi nainen on ajoissa? (2 asiaa)

2. Missä palaveri on?

3. Miten nainen aikoo lomailla?

4. Mitä mies ajattelee naisesta?

5. Montako prosenttia ymmärsit keskustelusta?

KESKUSTELU C

Kuuntele kokonaan keskustelu C.

1. Millä työpaikalla keskustellaan ja ketkä keskustelevat?
2. Montako prosenttia ymmärsit?

Kuuntele keskustelu C uudelleen osissa ja vastaa kysymyksiin.

1. Mitä miesten pitäisi tehdä?
2. Miksi johtaja on kiireinen?
3. Mitä sanotaan laista?
4. Montako prosenttia ymmärsit keskustelusta?

Kuuntele keskustelu C vielä kerran ja kerää kuulemasi konnektorit. Mihin ryhmiin konnektorit kuuluvat?

_____

_____

_____

Lue nyt keskustelut työpaikalla. Alleviivaa konnektorit. Selvitä, mitä lihavoidut sanat tarkoittavat.

KESKUSTELU A

Kaisa: Moi Päivi, miten menee?

Päivi: Kiitos kysymästä, Kaisa. Täytyy sanoo, että reippaasti. Tämä **hoitsu** tuli nimittäin jo aamuvuoroon, vaikka piti tulla vasta iltavuoroon.

Kaisa: Heh. Kuulostaa siltä, että tarttet **työvuorolistaa.** Se onkin täs seinällä.

Päivi: Itse asiassa tulin ihan tarkotuksella. Aamuvuoron Saija joutu **saikulle.**

Kaisa: Totta. Siitä huolimatta vilkase nyt tätä listaa. Näyttää siltä, että sulla on neljä yövuoroo peräkkäin ens viikolla. Eik se ole vähän liikaa?

Päivi: Voihan sen niinkin ottaa. Mut mä toivoin paljon yövuoroja. Ensinnäkin sinkulle ne sopii, kun ei tartte **sovittaa aikatauluja yhteen** kenenkään kanssa ja toiseks tartten rahaa reissuun.

Kaisa: Aivan, pääset **tienaamaan.** Sitä paitsi yössä on ihanan rauhallista.

Päivi: Niinpä. Asiasta kukkaruukkuun, jos en pahasti erehdy, niin ykköshuoneen kakkospaikalle on tullu uus potilas. Ja mulla on sellanen käsitys, että hänelle ei oo vielä viety lääkkeitä.

Kaisa: Aivan oikein, **dosetti** on jo tarjottimella ja se pitäis viedä iltaruuan kanssa. Ykköshuoneen ykkösen leikkaus meni hyvin ja hänelle annetaan kipulääkettä vain tarvittaessa. Siinä kaikki tällä kertaa. Nyt ykkösen kakkonen soittaa, meet sä kattoon? Mä tästä lähenkin.

Päivi: Joo, kiitti **raportista,** heippa!

Kaisa: Työniloa! Moi!

KESKUSTELU B

Mies: Huomenta, sähän oot aikasessa tänään.

Nainen: Huomenta, huomenta. Sano muuta. Aikainen lintu madon nappaa. Aikainen lintu myös kerryttää vähän saldoa ja sitä paitsi saa Power Point-esityksen valmiiksi ennen sitä paltsua.

Mies: Aivan. Oliks se möötte yheksältä auditoriossa?

Nainen: Ellen pahasti erehdy, niin palaveeraamme ysiltä kolmoskerroksen neukkarissa.

Mies: Totta puhut, kalenterinkin mielestä.

Mies: Mites muuten viikonloppu?

Nainen: Suoraan sanottuna liian lyhyt.

Mies: Ymmärrettävästi. Ei muuta kuin hankit sijaisen ja lähet palkattomalle.

Nainen: Miks ei. Mutta ensin aion kyllä kerryttää saldovapaata. Otan sit joskus pidennetyn viikonlopun. Sitä paitsi kohta mulla on se työreissu tavarantoimittajalle Lahteen. Ei työmatkoilta raaski jäädä pois.

Mies: Tuosta tulikin mieleeni, että työnarkomaani!

Nainen: Epäilemättä, koska ihastuttavat työkaverit.

Mies: Myönnetään…

KESKUSTELU C

Reijo: Päivää taloon. Onko täällä tilanne päällä?

Jouko: No, huomenta. Hyvä kysymys. Tässä talossa onkin avoimien ovien päivä.

Reijo: Eikö täällä oo vielä valmista?

Jouko: Miten sen nyt sanois. Naukkarinen soitti, että pitäis maalata ovet ja listat, mutta ku ei ole ovia eikä listoja. Totta puhuen sähköjäkään ei ole vielä veetty.

Reijo: Näin meiän kesken voin sanoa, että työmaajohtajat nyt hosuu ja hoputtaa aina.

Jouko: Voihan se olla niinkin. Johtajalla on tekemistä, nimittäin aliurakoitsijoita riittää joka sormelle ja kaikkia pitäisi osata neuvoo ja opastaa.

Reijo: Näin on. Nykyään on joka touhulle oma firma. Mutta mitäs me pienistä, ei ne pienetkään meistä. Eipä hosuta, tai tulee vielä sutta ja sekundaa.

Jouko: Mitäpä sitä hosumaan valmiissa maailmassa. Tässä on muuten sulle turvakengät ja kypärä. Ne kun on nykyään lakisääteiset vehkeet ne. Et tietäisi, missä täällä on vatupassi?

Reijo: Etsitään, etsitään. Mutta luulenpa, että ensiksi otetaan sumpit ja suunnitellaan ja aletaan sitten hommiin vasta.

Jouko: Juurikin näin.

KESKUSTELUHARJOITUS

Alla näet erilaisia keskustelutilanteita työpaikalla. Keskustele parisi kanssa ja käytä sopivia konnektoreita.

A. Uudet työkaverit tapaavat maanantaina kesäloman jälkeen kopiokoneen luona. Toinen luulee konetta faksiksi ja toinen kahvinkeittimeksi. Työntekijät kertovat, mitä kuuluu ja sitten yrittävät saada konetta toimimaan, mutta eivät halua loukata toista. Käyttäkää konnektoreita ryhmistä 1, 4, 5 ja 7.

B. Työkaverit tapaavat lounaalla. Toinen on vähäpuheinen ja toinen puhelias. Puhelias yrittää jatkaa keskustelua ja käyttää paljon konnektoreita ryhmistä 2, 3 ja 6.

C. Työkaverit suunnittelevat tupakkapaikalla, mitä outoa, uutta ja erikoista he voisivat tehdä lomalla ja käyttävät konnektoreita 1, 2 ja 3.

D. Työkaverit keskustelevat siitä, minkä pituinen työpäivän pitäisi olla ja käyttävät konnektoreita 2, 3 ja 5.

E. Työkaverit keskustelevat töissä. Toinen haluaa puhua vain ja ainoastaan hämähäkki-käärmenäytte lystä, jonka näki viikonloppuna. Toinen pelkää hämähäkkejä ja käärmeitä, mutta ei halua tunnustaa ja koettaa vaihtaa puheenaihetta. Käyttäkää konnektoreita 5 ja 6.

KIRJOITUSTEHTÄVÄ

Kirjoita sähköposteja, joissa käytät konnektoreita.

A. Työpaikallasi on paha konflikti. Toiset haluavat aloittaa työn jo kello 6 ja toiset vasta kello 9. Kirjoita varovainen ja suostutteleva sähköposti, jossa kerrot, mitä pitäisi tehdä. Käytä konnektoreita ryhmästä 4.

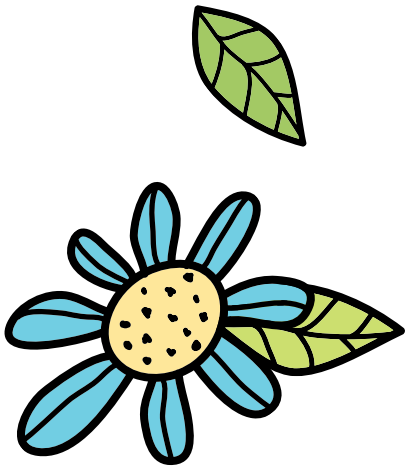
B. Sinun täytyy järjestää juhlat työkaverisi kanssa työpaikallasi. Kirjoita työkaverillesi sähköposti, jossa suunnittelet juhlaa ja käytät konnektoreita 2 ja 3.

C. Ystäväsi haluaa tietää, kuinka ensimmäinen viikko töissä on mennyt. Kirjoita hänelle sähköposti, jossa kerrot, miten ensimmäinen viikko on mennyt ja käytät konnektoreita 1, 2 ja 7.

MITÄ MEISTÄ TULEE ISOINA?

TAITOTASOLTA B1.1 YLÖSPÄIN

TEHTÄVÄ 1

Pohdi seuraavia kysymyksiä ennen tekstin lukemista.

1. Miksi on hyvä, jos ihmisellä on koulutus ja ammatti?

2. Miten Suomessa suhtaudutaan kouluttautumiseen?

3. Millä perusteilla sinä olet valinnut ammattisi?

TEHTÄVÄ 2

Lue alla oleva teksti ja tarkastele lihavoituja sekä alleviivattujailmaisuja.

MEISTÄ TULEE LÄÄKÄREITÄ, YRITTÄJIÄ, OPETTAJIA, POLIISEJA…

Lukiolaiset kertovat, mistä ammateista he pitävät ja mitä inhoavat. Yrittäjyys houkuttelee sekä tyttöjä että poikia. **Siivoojaksi tai roskakuskiksi** ei halua kukaan.

”**Tuntuu vaikealta** päättää, mitä haluaisin tehdä isona. Lukiossa saan lisäaikaa miettiä”, kertoo Martta Sallinen, 16 vuotta. Hän ja parikymmentä muuta opiskelijaa Espoon lukiosta listasivat unelmaduunejaan ja ammatteja, joihin viimeisimmäksi haluaisivat. Lukiolaiset kertoivat myös, minkä suuruista palkkaa ajattelevat tai toivovat saavansa, kun he ovat 35-vuotiaita, eli vuonna 2031.

Ammatinvalinta on taloudellisesti iso päätös. Mutta mikä on paljon tai vähän, **siitä ei** monellakaan oikein 16-vuotiaana **ole vielä käsitystä**. Espoon lukiolaisten palkkatoiveet vaihtelivat kahdestatuhannesta 15 000 euroon kuukaudessa.

Palkka-asia ei tosin Martta Sallista juuri kosketa. Hän **haluaa kotiäidiksi**.

”Olisi sikaihanaa olla vaan kotona, jos olisi rikas mies. Ei hänen tarvitsisi miljonääri olla. Haluaisin enintään neljä lasta, tyttöjä ja poikia”, Sallinen haaveilee. Poliisinkin ammatissa hän arvelee viihtyvänsä. Myös ala-asteen **opettajana ja päiväkodissa lastenhoitajana työskentely** kiinnostavat.

Sallisen mielestä **hyvä aika tulla äidiksi** olisi 25–30 -vuotiaana.

”Haluaisin asua rauhallisessa paikassa, mutta ei missään metsän keskellä. Sellaisessa, jossa on hyvät liikenneyhteydet.”

Rikasta, **isäksi haluavaa** miestä hänellä ei vielä ole. ”Sitä etsitään”, hän naurahtaa.

Jo nuoret naiset ja miehet eroavat palkkatoiveissa. Naiset eivät ajattele rahaa, kuten miehet. Nuoret tytöt kirjasivat toiveikseen matalampia kuukausiansioita kuin pojat. Osa palkkaeroista selittyy tyttöjen toiveammateilla. Sosiaalialalla työskentelevät ansaitsevat vähemmän kuin vaikkapa insinöörit.

Yrittäjyydestä haaveilevien tyttöjen palkkatoiveet alkoivat viitosella. Poikien toiveet alkoivat kuutosella ja päättyivät 14 000 euroon. (http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_palkat.html)

Vuoden 2011 lopulla suomalaisten kuukausiansiot olivat keskimäärin 3111 euroa. Vakituisessa työsuhteessa olevien naisten tuntipalkka oli keskimäärin **82 % miesten tuntipalkasta**.

Ammattia tai tulevaisuuden alaa pitää ensimmäisen kerran pohtia edes vähän rippikoulukesän jälkeen yhdeksännellä luokalla, kun haetaan opiskelupaikkaa yhteishaussa.

Jos tulevaisuudesta ei ole mitään hajua ja päättötodistuksen keskiarvo riittää, moni valitsee lukion. Kuten Sallinen sanoo, se antaa lisää miettimisaikaa alan ja ammatin valintaan.

Vuoteen 2025 mennessä uutta työvoimaa tarvitaan eniten sosiaali- ja terveysalalla, arvioi Opetushallitus. Ne ovat naisvaltaisia aloja, joille suuntautuminen näkyy jo varhain.

Espoon lukiolaisista **psykologiksi haluaa** Eva Palmgren, 16, **psykiatriksi mielii** Hanna Parviainen, 16, ja **nuorisotyöntekijän työstä haaveilee** Meri Koski, 16.

”Ihmisten auttaminen henkisissä ongelmissa kiinnostaa minua”, Hanna Parviainen sanoo. ”Olen nähnyt, että sellaisesta on apua.”

Meri Koski **innostui nuorisotyöntekijän työstä** myös siksi, että lähipiiristä löytyy nuoriso-ohjaaja. ”Koulussa on käynyt myös nuoriso-ohjaajia ja heidän kanssa voi jutella kaikenlaisista pienistä ongelmista.

Yrittäjä oli monen espoolaisen nuoren ykköstoive. Sofia Rantala, 16, haluaa oman sisustusyrityksen.

”Mutta en Suomeen, vaan Jenkkeihin”, hän suunnittelee. ”Olen ajatellut, että yritykseni voisi erikoistua pukeutumishuoneisiin”.

Rantalalla on ollut jo pitkään haave yrityksestä, joka **liittyy sisustukseen**. ”Olen pienestä asti tykännyt suunnitella sisustuksia. Kun lähden äidin kanssa Ikeaan, suunnittelen etukäteen, **miltä koti voisi näyttää** ja mitä sieltä voisi hankkia”, Rantala kertoo.

Hänen kädenjälkensä näkyy perheen olohuoneessa, keittiössä ja ruokailutilassa. Ensi elokuussa hän lähtee vaihto-oppilaaksi Argentiinaan. ”Haluan, että tavoitteeni ovat korkealla.”

Poikien kestosuosikit pitävät pintansa myös tässä porukassa. Palomiehen ammatin nimeävät ykköseksi Anton Lindeberg, 16, ja Igor Ivanov, 16.

”Pienempänä mietin myös poliisin työtä. Nyt olen tiennyt jo ainakin vuoden verran, että aion palomieheksi”, Lindeberg kertoo.

”**Palomiehenä** pääsen auttamaan ihmisiä ja saan olla ihmisten kanssa tekemisissä.”

Hän tietää, että työ on fyysisesti vaativaa. ”Kuntoni on hyvä. Käyn kuntosalilla ja nostan punttia. Ammatissa kiehtoo myös se auttamisen ja vaaran yhdistelmä.”

Lindebergin koulukaveri Max Heinon suosikkiammatti on poliisi. Tai jalkapalloilija.

”**Haluaisin jalkapalloammattilaiseksi**, ja omasta mielestäni olen hyvä pelaaja”, Heino, 17, arvioi.

”**Poliisiksi haluan**, koska en pidä rikoksista ja siinä työssä saa olla ihmisten kanssa ja auttaa. Poliisin työssä on toimintaa.”

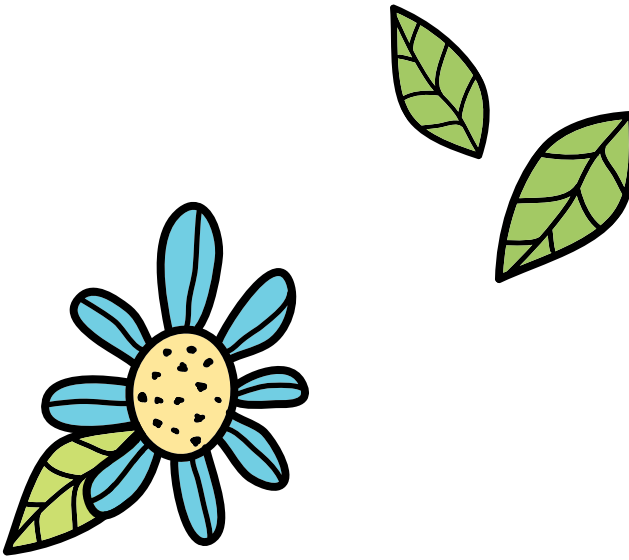
Opettaja on yksi niistä ammateista, joka saa Espoon lukiolaisilta paljon osumia sekä suosituimpien että ei-tavoiteltujen ammattien listoissa.

Opetushallituksen arvioiden mukaan opettaja on kuitenkin yksi niistä ammattiryhmistä, joiden tulevaisuudennäkymät ovat valoisat.

Siivouskin pitää pintansa työnä, johon ei hinguta. Ala työllistää kuitenkin hyvin myös 15–20 vuoden päästä. Roskakuskin työtäkään teinit eivät pidä mielekkäänä. Anna Hellström, 16, tähtää opettajaksi alakouluun.

”Tykkään olla lasten kanssa tekemisissä. Lastenlääkäri on toinen haaveammattini. Haluan aikuisena sellaisen ammatin, että voin nähdä maailmaa.”

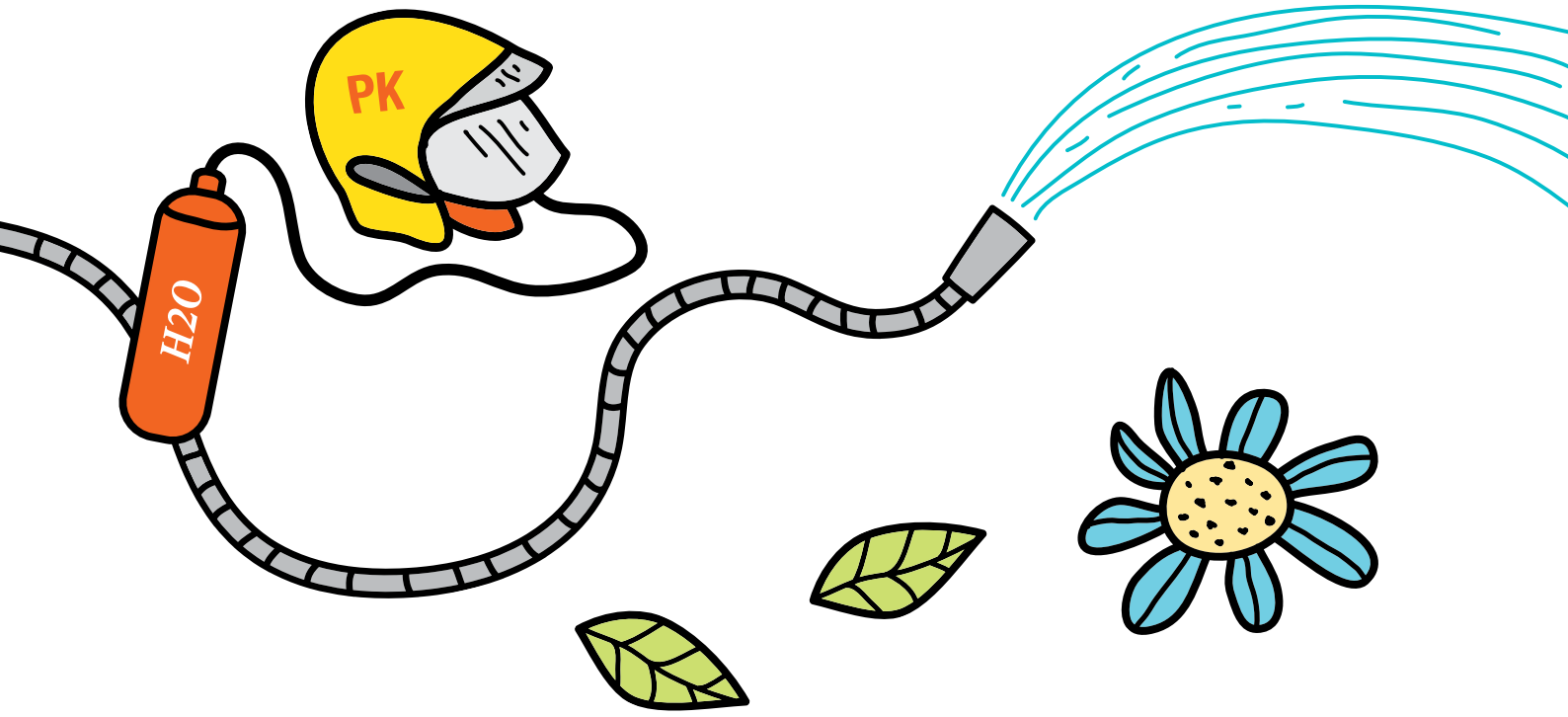
(Lähde: Muokattu Satu Pajuriutan artikkelista "Meistä tulee lääkäreitä, yittäjiä, opettajia, poliiseja...". HS Koulutusliite 1/2013. Henkilöiden nimet on muutettu. Teksti on taitettu uudelleen.)

TEHTÄVÄ 3

Yhdistä lähinnä samaa tarkoittavat sanat toisiinsa.

HINKUA	MIELENKIINTOINEN, KIINNOSTAVA
INNOSTUA	ASIA, JOKA KIINNOSTAA AINA IHMISIÄ
TÄHDÄTÄ	AJATUS, MIELIKUVA
NOSTAA PUNTTIA	HALUTA TOSI PALJON JOTAIN
MIELEKÄS	TYKÄTÄ TOSI PALJON
MIELIÄ	SUUNNATA JOHONKIN, TEHDÄ SUUNNITELMA
KÄSITYS	KÄYDÄ KUNTOSALILLA
HAAVEILLA	HALUTA
KESTOSUOSIKKI	UNELMOIDA

TEHTÄVÄ 4

Selvitä parin kanssa tai internetin avulla, mitä seuraavat sanat ja fraasit tarkoittavat. Sanat ja fraasit löytyvät tekstistä alleviivattuina.

1. .. yrittäjyys houkuttelee sekä tyttöjä että poikia

2. Jos tulevaisuudesta ei ole mitään hajua..

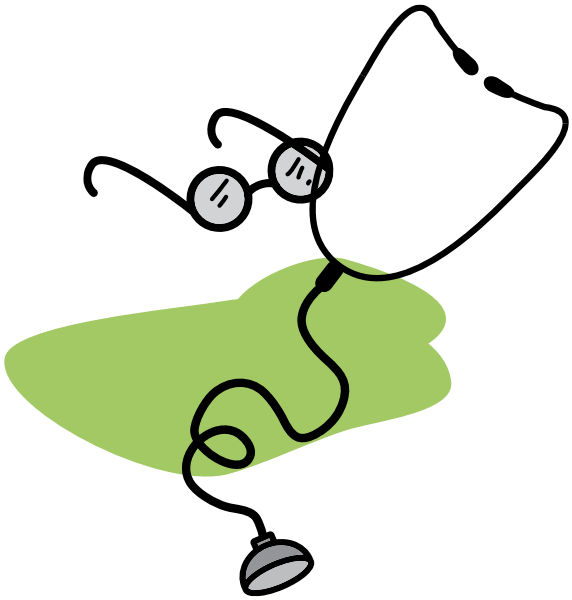
3. ..lähipiiristä löytyy nuoriso-ohjaaja.

4. Haluan, että tavoitteeni ovat korkealla.

5. Poikien kestosuosikit pitävät pintansa..

6. Siivouskin pitää pintansa työnä, johon ei hinguta.

7. Anna Hellström, 16, tähtää opettajaksi alakouluun.

TEHTÄVÄ 5

Täydennä alla olevat kysymykset oikeilla muodoilla. Vihjeet löytyvät tekstin lihavoiduista ilmauksista. Pohdi vastauksia kysymyksiin parin kanssa ja tekstin perusteella.

1. Miksi naisten tuntipalkka on vain 82 % miesten _____ (tuntipalkka)?
2. Millä perusteella monet nuoret tytöt haluavat _____ (lääkäri) tai _____ (opettaja)?
3. Minkälaisista muista _____ (ammatti, monikko) tytöt haaveilevat?
4. Monet nuoret pojat haluavat työskennellä _____ (palomies) tai _____ (poliisi). Miksi?
5. Tyttöjen haaveammatit voivat liittyä myös esimerkiksi _____ (sisustus) tai _____ (kodinhoito). Miksi?
6. Pojat haaveilevat _____ (iso palkka), miksi tämä on pojille tärkeää?
7. Tuntuuko nuorista _____ (hankala) päättää, mitä he haluavat tehdä isoina?
8. Onko 16-vuotiailla usein käsitystä tulevaisuuden _____ (ammatinvalinta)?
9. Usein _____ (tulevaisuus) ei ole mitään hajua 16-vuotiaana. Miksi?

TEHTÄVÄ 6: POHDINTAA

1. Olet siivooja. Minkälainen sinun työpäiväsi on? Miten kuvailisit siivoojan ammattia?
2. Olet lääkäri. Minkälainen sinun työpäiväsi on? Miten kuvailisit lääkärin ammattia?
3. Olet kotiäiti. Minkälainen sinun työpäiväsi on? Minkälaista on kotiäitiys?

RUNON TULKINTAA TAITOTASOLTA B1.1 YLÖSPÄIN

Lue alla oleva Anssi Kelan runo.

ANSSI KELA: 1972

Kristian
Kerran teki Jumalan
Luokan kattoon nuuskallaan
Se näköjään yrittää vieläkin viiksiä kasvattaa

Susannaa
Taisin joskus rakastaa
Mut se ei halunnut olla mun kaa
Ajoi kaljuksi päänsä
Naisen kanssa asustaa

Nummelin
Poika etupulpetin
Nuo samat rillit vieläkin
Istuu nurkassa yksin ihan niin kuin ennenkin

Ihailin
Silloin Roopea kadehdin
Hänen elämänsä halusin
Tanssilattialla sen housut putoo nilkkoihin

Meidän piti muuttaa maailma
Meistä tuli muurareita
Taksikuskeja, suutareita
Yksinhuoltajaäitejä, autokauppiaita
Meistä tuli lääkäreitä
Virkamiehiä, vääpeleitä
Ja tänään voidaan hetki olla kuninkaita

Nurminen
Pallon kosketus kultainen
Olisi ammattilainen
Jos ei ois kännipäissään pudonnut louhokseen

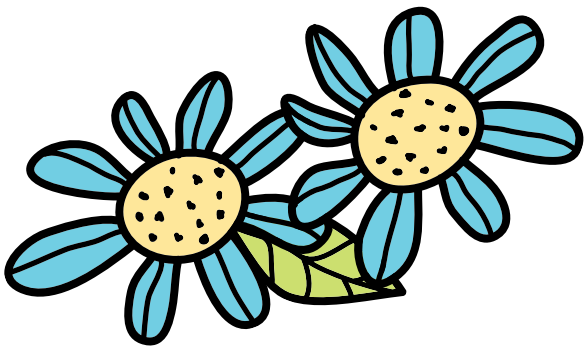
Kaunis Jasmin
Se aikoi malliksi Pariisiin
Hyvältä näyttää vieläkin
Taas kertoo kuinka pääsi Miss Lohja -finaaliin

Meidän piti muuttaa maailma
Meistä tuli muurareita
Taksikuskeja, suutareita
Yksinhuoltajaäitejä, autokauppiaita
Meistä tuli lääkäreitä
Virkamiehiä, vääpeleitä
Mutta tänään voidaan hetki olla kuninkaita

Kun lakit päähän vedettiin
Kaikesta kaikki tiedettiin
Mitä vanhemmiksi vartutaan
Sitä tyhmemmiksi muututaan
Enkä minä ainakaan
Mistään tiedä paskaakaan
Eilen kun kotiin palasin
Avain ei sovi lukkoihin
Ikkunasta vaatteitani lentää

Meidän piti muuttaa maailma
Meistä tuli muurareita
Taksikuskeja, suutareita
Yksinhuoltajaäitejä, autokauppiaita
Meistä tuli lääkäreitä
Virkamiehiä, vääpeleitä
Mutta tänään voidaan hetki olla kuninkaita

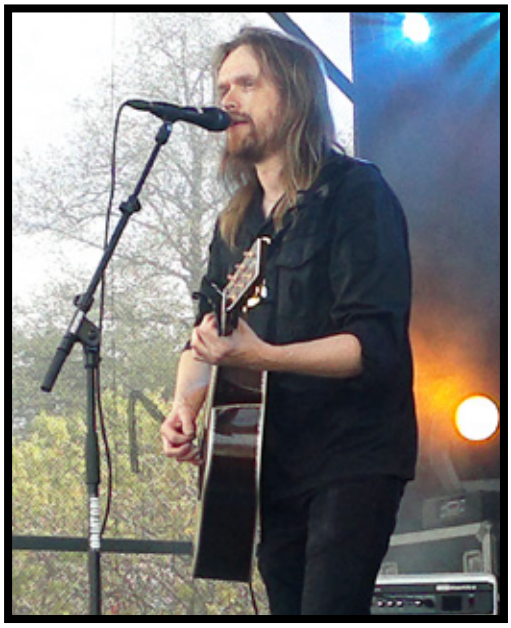
Vuorinen
Ystävä takaa vuosien
Ennen meni tunteja jutellen
"Oli kiva nähdä", nyt muuta sanoa osaa en.

ANSSI KELA

syntynyt 1972

Anssi Kela on suomalainen muusikko, laulaja ja lauluntekijä. Hän on yksi 2000-luvun suosituimpia artisteja, ja monet hänen kappaleistaan ovat olleet suuria hittejä. Hänen menestynein levynsä on vuonna 2001 julkaistu Nummela. Seuraavan pitkäsoiton, vuonna 2003 julkaistun Suuria kuvioita -levyn hitti oli kappale 1972.

(Kuva: Wikipedia)

TEHTÄVÄ 1

a. Pohdi runon teemaa. Mistä runo kertoo?

b. Runoon on alleviivattu kohtia, jotka kertovat eri ihmisten elämäntarinoista. Osaatko tulkita kohdat?

Susanna:

Nummelin:

Jasmin:

MATKALLA TYÖELÄMÄÄN

TAITOTASOLTA B1.1 YLÖSPÄIN

Tässä tehtävässä pääset harjoittelemaan työhaastatteluille tyypillisiä kysymyksiä. Tehtävään on koottu hieman haastavampia kysymyksiä, joita on hyvä pohtia yhdessä parin kanssa. Vaikeat sanat ja rakenteet voi selvittää yhdessä opettajan kanssa tai internetin avulla.

HAASTAVAT KYSYMYKSET TYÖHAASTATTELUSSA

1. Haet ehkä työpaikkaa, johon sinulla on vaadittava koulutus. Silloin sinun on helppo kertoa omasta koulutus- ja työhistoriastasi. Joskus voit kuitenkin olla sopiva henkilö työtehtävään, vaikka sinulla ei olisikaan alan koulutusta. Sinulla voi olla esimerkiksi laaja työkokemus alalta tai aiot ehkä hakeutua alan koulutukseen myöhemmin.

Miten vakuuttaisit työnantajan omasta osaamisestasi, jos hän kysyy sinulta:

Haastattelija: "Miksi uskot sopivasi tähän tehtävään?"

Sinä:

_____

_____

_____

_____

_____

Haastattelija: "Mitkä ovat vahvuuksiasi?"/ "Mitä haluaisit itsessäsi kehittää?" /"Miten haluaisit kehittyä ammatissasi?"

Sinä:

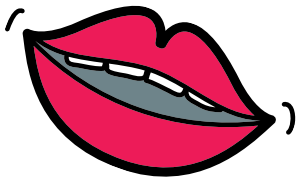
_____

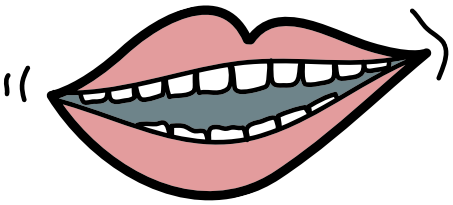
_____

_____

_____

_____

2. Usein haastattelija haluaa kysyä hakijan vahvuuksista, mutta on tärkeää varautua myös kysymykseen omista kehittämistarpeistaan. Kun kerrot vahvuuksistasi, voit antaa konkreettisen esimerkin jostakin tilanteesta. Tällainen voisi olla vaikkapa jonkin konfliktitilanteen ratkaiseminen työpaikalla. Miten kertoisit työhaastattelussa vahvuuksistasi? Entä miten kertoisit, millaisissa asioissa haluaisit kehittää itseäsi?

3. Suomessa ei ole kovin tavallista vertailla palkkoja tai kysyä, paljonko toinen tienaa. Työhakemuksessa on kuitenkin täysin normaalia kysyä hakijan palkkatoive, jos palkkaa ei ole etukäteen ilmoitettu. Myös tähän kysymykseen kannattaa varautua miettimällä omaa palkkatoivettaan etukäteen. Voit perustella palkkatoivettasi koulutuksella tai laajalla työkokemuksella. Mieti etukäteen palkkatoivettasi myös sellaisessa tilanteessa, jos sinulla ei vielä ole paljon työkokemusta. Voit aina myös sanoa, että olet valmis neuvottelemaan palkasta.

Haastattelija: "Millainen palkkatoivomus sinulla on"?

Sinä:

4. Joskus haastattelija kysyy hakijan edellisestä työpaikasta. Siitä kannattaa puhua rehellisesti, mutta positiivisesti. Kerro, mistä pidit ja mikä ehkä oli haastavaa.

Haastattelija: "Minkälaisia edellinen työpaikkasi ja työyhteisösi olivat?"

Sinä:

5. Sinulla voi olla elämässäsi jaksoja, jolloin et ole ollut töissä lainkaan. Varaudu kertomaan, mitä teit silloin. Olitko äitiyslomalla? Muutitko Suomeen silloin? Opiskelitko tai teitkö esimerkiksi vapaaehtoistyötä? Moni työnantaja arvostaa aktiivisuutta, ja esimerkiksi harrastustoiminnastakin kannattaa kertoa.

Haastattelija: "Miksi työsuhde on päättyi?"/ "Mitä teit, kun et ollut työssä?"

Sinä:

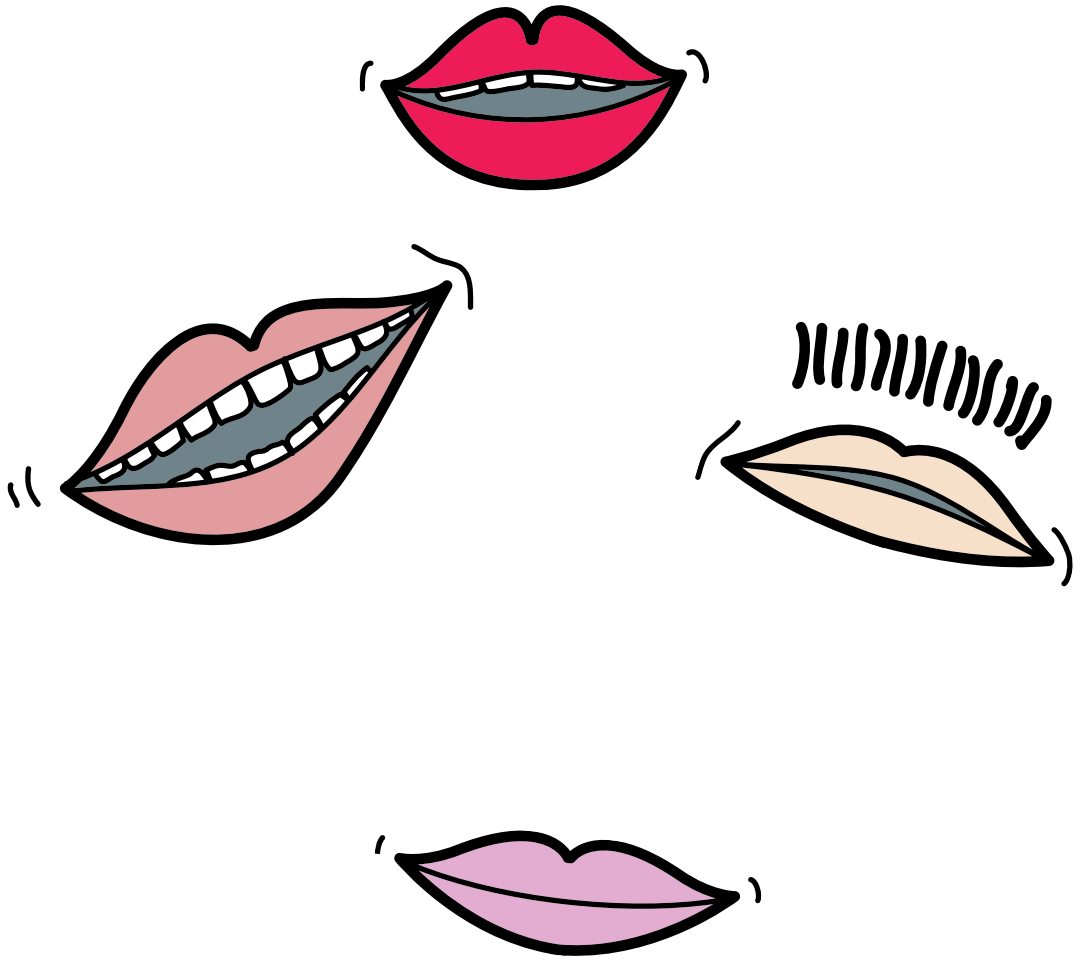
6. Yhtä paikkaa saattaa hakea monta ihmistä. Kannattaa varautua myös kysymykseen siitä, mikä on varasuunnitelma, jos ei tule valituksi työtehtävään.

Haastattelija: "Millaisia suunnitelmia sinulla on, jos meidän valinta ei kohdistuisikaan sinuun tällä kertaa?"

Sinä:

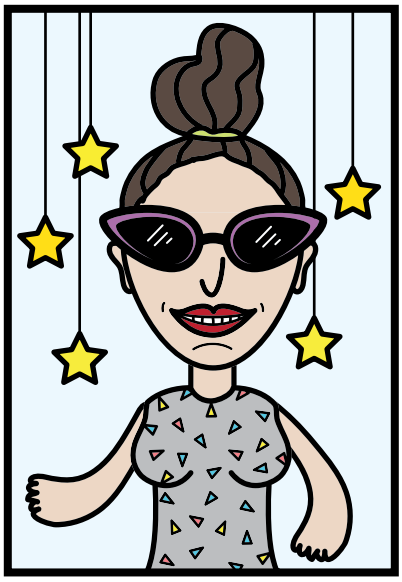
TEHTÄVÄ: KESKUSTELUHARJOITUKSIA

- Oletko jo ollut työhaastattelussa Suomessa? Mitä sinulta silloin kysyttiin? Millainen haastattelutilanne oli?
- Pohtikaa, mitä muita kysymyksiä haastattelija ehkä saattaa hakijalta kysyä? Mitä itse kysyisit, jos olisit haastattelija?
- Miten muuten kuin miettimällä kysymyksiä voit valmistautua työhaastatteluun? Mikä on mielestäsi valmistautumisessa tärkeää? Onko työhaastattelu samanlainen esimerkiksi suuressa kansainvälisessä firmassa ja päiväkodissa?
- Onko mielestäsi hyvä hankkia tietoa työpaikasta jo etukäteen sekä esittää työhaastattelussa kysymyksiä työnantajalle? Miksi?

KOTOUTUJANA SUOMESSA

TAITOTASOLTA B1.2 YLÖSPÄIN

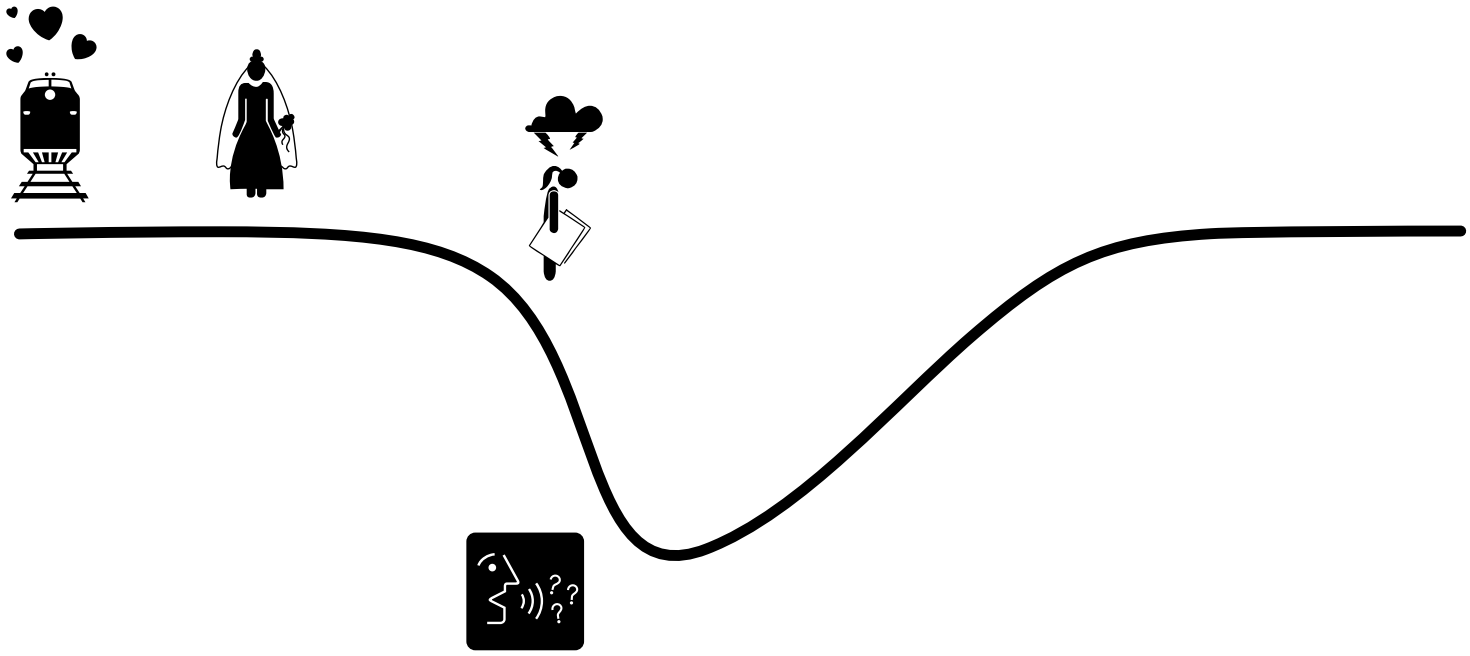

Kuuntele radiohaastattelu ja tee sen pohjalta muistiinpanoja. Muistiinpanoissa keskity seuraaviin asioihin:

- Miten Elena koki muuttamisen Suomeen ja minkälaisia hänen ensimmäiset kuukautensa Suomessa olivat?
- Mitä ongelmia Elena kohtasi kotoutumisensa alussa?
- Mitkä seikat auttoivat Elenaa selviämään ongelmista?
- Miten Elena oppi kielen?
- Mitä vaiheita Elenan työllistymisessä on ollut?
- Minkälaisena Elena kokee työnsä?
- Minkälaista Elenan elämä on nyt?
- Miten hänen kotoutumisensa Suomeen on sinun mielestäsi onnistunut?

TEHTÄVÄ 1

Tässä on jana, joka kuvaa Elenan kotoutumisprosessia Suomeen. Kirjoita tai piirrä janan käännekohtiin Elenan kotoutumisprosessista puuttuvat tärkeät asiat.

TEHTÄVÄ 2

Pohdi vastauksia kysymyksiin kuuntelun ja omien havaintojesi sekä tietojesi pohjalta.

1. Kotoutumisjanassa on kuoppa. Mitä se symboloi? Miten kuoppa ilmeni Elenan kotoutumisprosessissa?

2. Kotoutumisjanassa kuopasta noustaan hitaasti ylöspäin. Miksi? Miten tämä tapahtui Elenalla?

3. Mitä eri vaiheita Elenan työllistymisessä on ollut?

4. Mitkä asiat vaikuttavat Elenan mukaan työn saamiseen?

5. Mitkä seikat auttavat Elenan mielestä uuteen maahan sopeutumisessa?

TEHTÄVÄ 3

Piirrä oma kotoutumisjanasi ja kerro siitä parille. Huomioi seuraavat asiat:

- Miksi lähdit kotimaastasi ja tulit Suomeen?
- Minkälaiset ensivaikutelmat sinulla on Suomesta?
- Minkälaisia ensimmäiset kuukautesi Suomessa olivat?
- Mitä ongelmia kohtasit?
- Mitä teet selvitäksesi ongelmista?
- Missä tulevaisuutesi on?

Muista, että jokaisen kotoutujan jana on erilainen. Toisilla kotoutumiskuoppa tulee heti aluksi ja toisilla sitä ei tule laisinkaan. Pohdi ja analysoi tilannetta omalta kannaltasi.

TEKSTILLÄ VAIKUTTAMINEN

TAITOTASOLTA B1.2 YLÖSPÄIN

Miten tekstit pyrkivät vaikuttamaan lukijansa mielipiteisiin? Miten tekstin kirjoittaja perustelee näkemyksensä?

- ***Tekstissä vedotaan auktoriteettiin tai yleiseen mielipiteeseen.***
- ***Tekstissä kuvaillaan omaa tunnetta tai pyritään herättämään muiden tunteita.***
- ***Kirjoittaja vetoaa omaan kokemukseensa asiasta.***

Vaikuttamaan pyrkiviä tekstilajeja:

- ***mainokset***
- ***mielipidekirjoitukset***
- ***kolumnit***
- ***erilaiset tutkimukset***

Minkälainen teksti on kolumni?

- ***Kolumneja julkaistaan aikakaus- tai sanomalehdessä.***
- ***Kolumni ilmestyy säännöllisesti.***
- ***Kirjoittaja käsittelee kolumnissa ajankohtaista aihetta kriittisesti ja yrittää vakuuttaa lukijansa omista mielipiteistään.***
- ***Aiheena on usein ajankohtainen epäkohta.***
- ***Kolumnin tyyliin kuuluu huumori.***

TEHTÄVÄ 1

Selvitä parin kanssa tai internetin avulla seuraavien sanojen ja fraasien merkitys:

paskaduuni

niska limassa

väylä työelämään

toimeentulo

raha ei kasva puussa

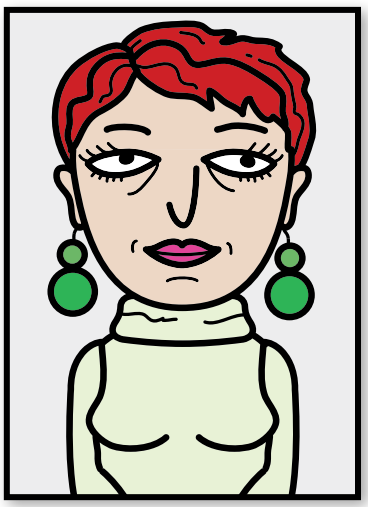
sen eteen on puurrettava (verbi: puurtaa)

kullan arvoinen kokemus

TEHTÄVÄ 2

1. Lue kolumnin otsikko. Mistä aiheesta kolumnissa kirjoitetaan?
2. Lue koko kolumni ja tarkastele otsikkoa lukemasi jälkeen. Muuttuiko käsityksesi sisällöstä?

Paskaduuniako?

Inga Merkkinen

Ensimmäinen kesätyöni oli mansikkamaalla 14-vuotiaana. Ensimmäisen virallisen työsopimukseni allekirjoitin puhelinmyyntifirmassa. Seuraavat neljä kesää siivosin niska limassa autohalleja, metroasemia ja kerrostalojen rappukäytäviä.

Ajattelinko silloin, että tekemäni duuni oli paskaa? En todellakaan, vaan nämä nykypäivänä paskaduuneiksi luetellut hommat olivat minulle väylä työelämään, itsenäisyyteen ja omaan toimeentuloon. Ymmärsin, ettei raha kasva puussa, vaan sen eteen on puurrettava.

Nyt kun ajattelen työhistoriaani, olen ylpeä siitä, mitä olen tehnyt. Jokaisesta työstä sain työtodistuksen ja kullan arvoista kokemusta, joka mahdollisti pääsyn seuraavaan, ehkä vähän kiinnostavampaan ja haasteellisempaan työhön.

Mediassa murehditaan nuorten syrjäytymisestä, työttömyydestä ja ajautumisesta yhteiskunnan ulkopuolelle. Miksi sitten työvoimatoimiston sivuja selaamalla törmää jopa tuhansiin vapaisiin työpaikkoihin? Työtä ja tekijöitä on tarjolla, mutta ne eivät todellisuudessa kohtaa. Tämä ihmetyttää minua suuresti. Irvistelevätkö nuoret vessojen siivoamiselle ja lehden jakamiselle? Eikö työ Mäkkärin tiskillä enää kelpaakaan (itse olisin kiljunut riemusta, jos olisin 16-vuotiaana päässyt ravintolaan töihin!)? Ovatko nuoret tottuneet liian helppoon elämään ja karsastavat tämän vuoksi näitä töitä?

Ehkä ongelmana onkin negatiivisia konnotaatioita sisältävässä paskaduuni-sanassa, joka näyttää pesiytyneen pysyvästi suomen kieleen. Paskaduuneja vatvotaan mediassa jatkuvasti, ja kun tiettyjä töitä toistuvasti ja kovalla äänellä haukutaan paskoiksi, ei olekaan mikään ihme, ettei niille löydy tekijöitä. Nuorten suhtautuminen työntekoon näyttää olevan monella tapaa vahingoittunut, ja kun koulutusta vastaavaa työtä ei heti ammattiin valmistumisen jälkeen löydykään, ei suostuta ottamaan muita tarjottuja töitä vastaan. Samalla puhe paskaduuneista loukkaa niitä, jotka näitä ammatteja harjoittavat. Fakta on se, että yhteiskuntamme ei pyöri ilman näiden tekijöiden työpanosta. Puhe paskaduuneista on yksinkertaisesti lopetettava, jotta yhteiskunnalliset erot eivät enää syvenisi.

Pääsy unelmaduuniin ei ole helppo, eikä sen sitä kuulukaan olla. Uralla eteneminen tapahtuu monen mutkan kautta. Itse olen halunnut osoittaa olevani tekevä ja ahkera ihminen. Sen todistan esittelemällä ylpeänä työhaastatteluissa paksua kansiotani, jossa on työtodistuksia niin duunari- kuin akateemisiltakin aloilta. Tekeminen ja toimiminen ovat ainoita keinoja päästä työuralla eteenpäin, ja nähdäkseni tämä koskee myös muita elämän osa-alueita.

TEHTÄVÄ 3

Etsi kolumnista kirjoittajan mielipide, perustelut ja ratkaisuehdotus.

MIELIPIDE/ONGELMA? ⟶	PERUSTELUT ⟶	RATKAISUEHDOTUS

TEHTÄVÄ 4

Pohdi tekstin vaikuttamiskeinoja:

1. Miksi kirjoittaja on kirjoittanut tekstin?
2. Keneen kirjoittaja haluaa tekstillään vaikuttaa?
3. Millä keinoilla kirjoittaja yrittää vaikuttaa? Alleviivaa tekstistä seuraavat keinot:

Tunteisiin vetoaminen: Kirjoittaja kertoo asioista, jotka herättävät tunteita.

Omakohtaiset kokemukset: Kirjoittaja perustelee mielipidettään omilla kokemuksillaan.

Faktatieto: Kirjoittaja perustelee mielipiteensä faktatiedolla kuten erilaisilla tutkimuksilla tai yleisillä uskomuksilla.

TEHTÄVÄ 5

A. Pohdi, saako työtä kutsua paskaksi? Mistä kyseinen ”paskaduuni”-sana on saanut alkunsa. Mieti, liittyvätkö nämä adjektiivit paskaduuneiksi haukuttuihin töihin.

FYYSISTÄ
EPÄSIISTIÄ
EPÄMUKAVAA
EPÄITSENÄISTÄ
EPÄREILUA
EPÄEETTISTÄ
VAARALLISTA
YKSITOIKKOISTA
YKSINÄISTÄ
EI TAUKOJA
PROVISIOPALKKA
HUONO PALKKA
PALKALLA EI VOI PÄRJÄTÄ
MÄÄRÄAIKAISTA
OSA-AIKAISTA
VUOKRATYÖTÄ
ILMAN TYÖSOPIMUSTA
TÖIHIN LYHYELLÄ VAROITUSAJALLA
TÖIHIN SÄIDEN MUKAAN
EI SAIRASLOMAKORVAUSTA
EI VUOSILOMAA

B. www.mol.fi-sivustolla voi tarkastella avoimia työpaikkoja. Pohdi, miksi näille töille ei riitä tekijöitä? (www.mol.fi, 8/2013)

Ammatti tai työtehtävä:	**Vapaita työpaikkoja / kpl**
Puhelinmyyjä	1185
Myyjä	710
Hoitaja, henkilökohtainen avustaja	639
Laitossiivooja	633
Kokki, keittäjä, kylmäkkö	408
Kampaaja	393
Sairaanhoitaja	392
Tarjoilija	378
Muut keittiötyöntekijät	234
Kuorma-auton kuljettaja	180
Kirvesmies	177
Lastentarhan opettaja	159
Linja-auton kuljettaja	110
Varastotyöntekijä	102

C. Miten sinä olet edennyt urallasi ja työelämässä? Kerro työhistoriastasi parille tai kirjoita siitä pieni tarina. Käytä harjoituksissa opittuja uusia rektioita ja sanastoa.

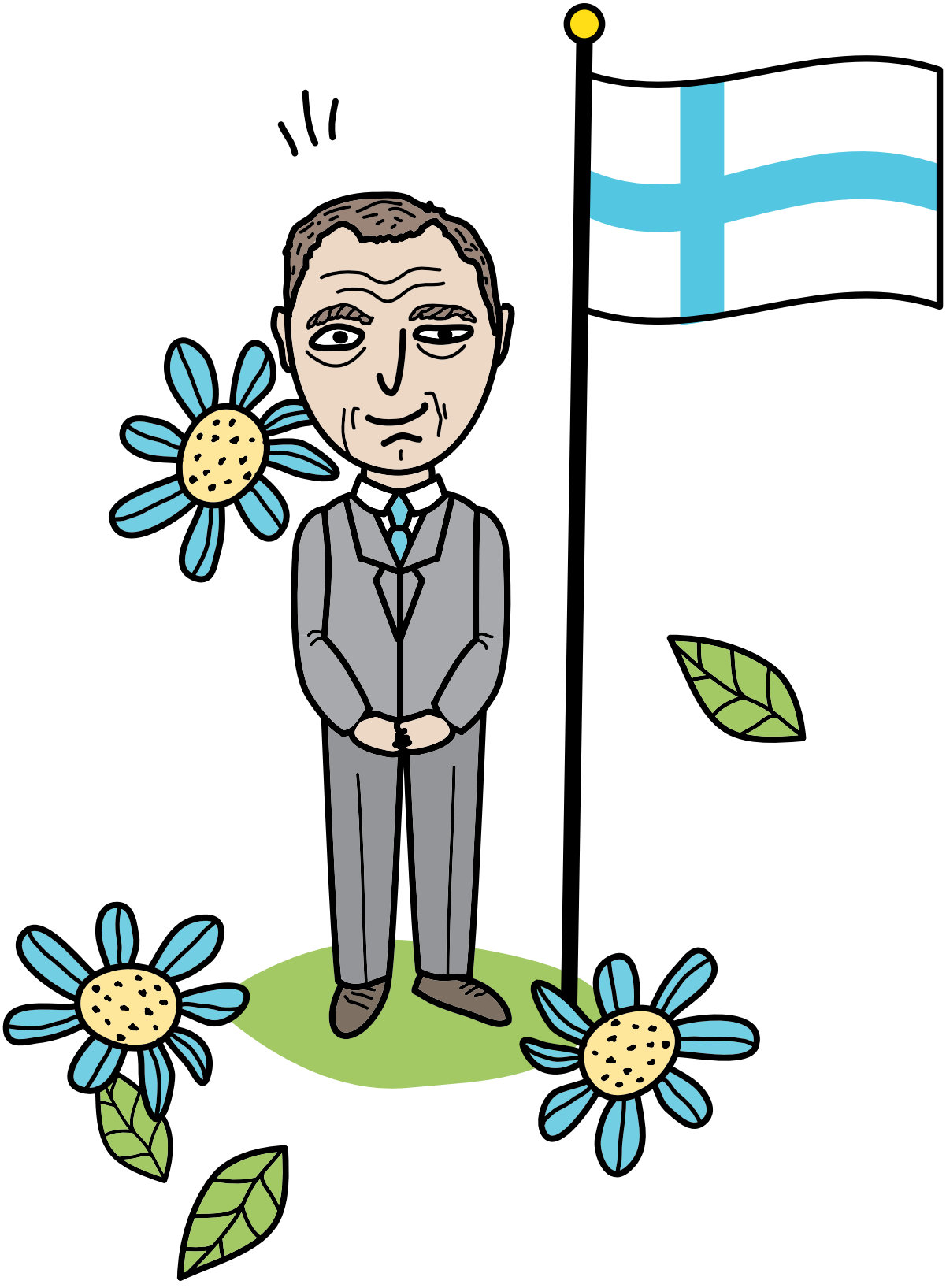
PRESIDENTIN HENKILÖTIETOLOMAKE

TAITOTASOLTA A1.2 YLÖSPÄIN

Suomen tasavallan presidentin henkilötiedot ovat menneet sekaisin. Tiedätkö, mitä henkilötietolomakkeen sanat tarkoittavat? Yhdistä henkilötiedot viivalla.

Pelaa sitten parin kanssa muistipeliä henkilötietosanoilla. Kysy: Mikä on presidentin etunimi? Pari vastaa: Presidentin etunimi on Sauli. Kortit löytyvät sivulta 182–185.

etunimi	**00170**
toinen nimi	**Niinistö**
sukunimi	**Mariankatu 2**
katuosoite	**Salo**
postinumero	**Sauli**
postitoimipaikka	**240848 – 1234**
puhelinnumero	**sauliniinistö@gmail.com**
sähköposti	**Väinämö**
kotikunta	**Helsinki**
henkilöturvatunnus	**044 1234 567**
sukupuoli	**presidentti**
syntymäaika	**mies**
syntymäpaikka	**65**
ikä	**24.8.1948**
siviilisääty	**Helsinki**
ammatti	**naimisissa**

PUHUTAAN POLITIIKKAA: KUKA HALLITSEE SUOMEA?

TAITOTASOLTA B1.1 YLÖSPÄIN

TEHTÄVÄ 1: EDUSKUNTATALOON!

Lähdetään vierailulle Eduskuntataloon. Oletko ollut aikaisemmin Eduskuntatalossa? Ensin vierailijoille tehdään turvatarkastus. Piippaako metallinpaljastin sinun kohdallasi?

TEHTÄVÄ 2: MINISTERIT KESKUSTELEVAT

Eduskuntatalossa voit tavata ministereitä. Ministerit keskustelevat Suomen hallitsemisesta. Kuka hallitsee Suomea ja miten? Ota yksi ministerirooli ja lukekaa teksti rooleissa koko ryhmän kanssa.

Jyrki Katainen: Hei, kuulkaas ministerikollegat. Pääministerinä tahdon, että minun hallitukseni tietää, miten Suomen valtiota hallitaan. Kaikki tietävät, että Suomi on tasavalta, mikä tarkoittaa, että Suomen valtion päämies on presidentti. Sauli Niinistö on siis päämiehemme. No niin. Suomea hallitsee presidentti, eduskunta, hallitus, tuomioistuimet ja kansa, ehkä myös vähän EU. Mutta kuka tietää, miten Suomen valtiota hallitaan?

Paavo Arhinmäki: No, kulttuuri- ja urheiluministerinä tahtoisin puhua tietysti mieluummin jalkapallosta ja oopperasta. Ja vassarina voisin puhua vallankumouksesta. Joku muu saa siis jutella hallitsevasta eliitistä.

Susanna Huovinen: Höh! Mistä eliitistä? Missä täällä on eliitti? Voin kertoa teille, että kansa hallitsee Suomea. Kansa on pomo, koska Suomessa on demokratia eli kansanvalta.

Lauri Ihalainen: Äläs nyt. Ei se ole niin yksinkertaista. Kansa ei hallitse Suomea suoraan. Suomen demokratia on edustuksellinen demokratia. Tiedättekös, mitä tarkoittaa edustuksellinen demokratia?

Erkki Tuomioja: No, minäkin olen aika vanha kettu politiikan alalla, joten kerronpa teille vastauksen. Edustuksellinen demokratia tarkoittaa, että Suomen kansa valitsee ensin kansanedustajan ja presidentin, jotka sitten päättävät asioista kansan puolesta.

Carl Haglund: Hejssan alla! RKP:n puheenjohtajana täytyy kertoa, että sama systeemi toimii Ruotsissa. Edustuksellinen demokratia on siis sekä Suomessa että Ruotsissa.

Anna-Maja Henriksson: Totta. Eduskunnassa on 200 kansanedustajaa, jotka kansa on valinnut.

Päivi Räsänen: Vaaleissa kansa on meidät valinnut ja meille suuren tehtävän antanut. Amen…

Pekka Haavisto: Voi teitä kristillisdemokraatteja… Ei saa sekoittaa uskontoa politiikkaan. Eduskunnassa istuu siis 200 kansanedustajaa, jotka hoitavat Suomen asioita. Mutta eduskunnan istuntosalissa istuu vain 199 kansanedustajaa, koska yksi kansanedustaja on puhemies.

Jutta Urpilainen: Aivan. Puhemies ei äänestä eikä pidä puheenvuoroja. Hän lyö vasaralla pöytään ja antaa puheenvuoroja. Nyt puhemiehenä työskentelee Eero Heinäluoma, vanha kunnon demari, kuten minä. Hän on tavallaan eduskunnan pomo, valtahierarkiassa toinen heti presidentti Sauli Niinistön jälkeen.

Alexander Stubb: Joo, puhemiehen palkka on vielä isompi kuin ministerin palkka. 15 000 euroa, kuvitelkaa, 15 000 euroa! Ja mitä ihmettä puhemies ja eduskunta tekevät? Eurooppa- ja ulkomaankauppaministerinä vietän aikaa niin paljon lentokentillä ja jetlagissa, että minulla ei ole hajuakaan.

Henna Virkkunen: Tiedän, meidän kokkareitten elämä on yhtä lentoa… Lentoa siis businessluokassa, täytyy lisätä.

Pia Viitanen: Eduskunta keskustelee yhdessä neljä kertaa viikossa eduskunnan täysistunnossa. Muuna aikana kansanedustajat työskentelevät valiokunnissa. Eduskunta säätää eli tekee lait presidentin kanssa. Eduskunta hyväksyy budjetin. Mutta kuka tietää, mikä on budjetti?

Krista Kiuru: Budjetissa lukee, mihin valtio käyttää rahaa, mistä valtio saa rahaa ja paljonko ihmisten pitää maksaa veroja.

Lauri Ihalainen: Eduskunta tekee vielä yhden asian. Eduskunta valitsee meidät ministerit. Meitä on 19 ja me olemme hallitus. Mekin päätämme Suomen asioista.

Jyrki Katainen: Hei, kuulkaas ministerikollegat. Pääministerinä tahdon, että minun hallitukseni tietää, miten Suomen valtiota hallitaan. Kaikki tietävät, että Suomi on tasavalta, mikä tarkoittaa, että Suomen valtion päämies on presidentti. Sauli Niinistö on siis päämiehemme. No niin. Suomea hallitsee presidentti, eduskunta, hallitus, tuomioistuimet ja kansa, ehkä myös vähän EU. Mutta kuka tietää, miten Suomen valtiota hallitaan?

Paavo Arhinmäki: No, kulttuuri- ja urheiluministerinä tahtoisin puhua tietysti mieluummin jalkapallosta ja oopperasta. Ja vassarina voisin puhua vallankumouksesta. Joku muu saa siis jutella hallitsevasta eliitistä.

Susanna Huovinen: Höh! Mistä eliitistä? Missä täällä on eliitti? Voin kertoa teille, että kansa hallitsee Suomea. Kansa on pomo, koska Suomessa on demokratia eli kansanvalta.

Lauri Ihalainen: Äläs nyt. Ei se ole niin yksinkertaista. Kansa ei hallitse Suomea suoraan. Suomen demokratia on edustuksellinen demokratia. Tiedättekös, mitä tarkoittaa edustuksellinen demokratia?

Erkki Tuomioja: No, minäkin olen aika vanha kettu politiikan alalla, joten kerronpa teille vastauksen. Edustuksellinen demokratia tarkoittaa, että Suomen kansa valitsee ensin kansanedustajan ja presidentin, jotka sitten päättävät asioista kansan puolesta.

Carl Haglund: Hejssan alla! RKP:n puheenjohtajana täytyy kertoa, että sama systeemi toimii Ruotsissa. Edustuksellinen demokratia on siis sekä Suomessa että Ruotsissa.

Anna-Maja Henriksson: Totta. Eduskunnassa on 200 kansanedustajaa, jotka kansa on valinnut.

Päivi Räsänen: Vaaleissa kansa on meidät valinnut ja meille suuren tehtävän antanut. Amen…
Heidi Hautala: Voi teitä kristillisdemokraatteja… Ei saa sekoittaa uskontoa politiikkaan. Eduskunnassa istuu siis 200 kansanedustajaa, jotka hoitavat Suomen asioita. Mutta eduskunnan istuntosalissa istuu vain 199 kansanedustajaa, koska yksi kansanedustaja on puhemies.

Jutta Urpilainen: Aivan. Puhemies ei äänestä eikä pidä puheenvuoroja. Hän lyö vasaralla pöytään ja antaa puheenvuoroja. Nyt puhemiehenä työskentelee Eero Heinäluoma, vanha kunnon demari, kuten minä. Hän on tavallaan eduskunnan pomo, valtahierarkiassa toinen heti presidentti Sauli Niinistön jälkeen.

Alexander Stubb: Joo, puhemiehen palkka on vielä isompi kuin ministerin palkka. 15 000 euroa, kuvitelkaa, 15 000 euroa! Ja mitä ihmettä puhemies ja eduskunta tekevät? Eurooppa- ja ulkomaankauppaministerinä vietän aikaa niin paljon lentokentillä ja jetlagissa, että minulla ei ole hajuakaan.

Henna Virkkunen: Tiedän, meidän kokkareitten elämä on yhtä lentoa… Lentoa siis businessluokassa, täytyy lisätä.

Pia Viitanen: Eduskunta keskustelee yhdessä neljä kertaa viikossa eduskunnan täysistunnossa. Muuna aikana kansanedustajat työskentelevät valiokunnissa. Eduskunta säätää eli tekee lait presidentin kanssa. Eduskunta hyväksyy budjetin. Mutta kuka tietää, mikä on budjetti?

Krista Kiuru: Budjetissa lukee, mihin valtio käyttää rahaa, mistä valtio saa rahaa ja paljonko ihmisten pitää maksaa veroja.

Lauri Ihalainen: Eduskunta tekee vielä yhden asian. Eduskunta valitsee meidät ministerit. Meitä on 19 ja me olemme hallitus. Mekin päätämme Suomen asioista.

Jan Vapaavuori: Mutta kertokaa nyt joku, miten se äänestäminen tapahtuu?

Ville Niinistö: No, sinä kirjoitat kynällä ehdokkaan numeron paperiin ja pudotat sen uurnaan ja sitten…

Paula Risikko: Mene sinä halaamaan puita senkin vihreä mies! Anna kun minä selitän. Äänestäjän täytyy olla 18-vuotias ja suomen kansalainen. Ehdokkaan täytyy olla omasta vaalipiiristä. Esimerkiksi minä tulin Vaasan vaalipiiristä. Kuka muistaa montako vaalipiiriä Suomessa on?

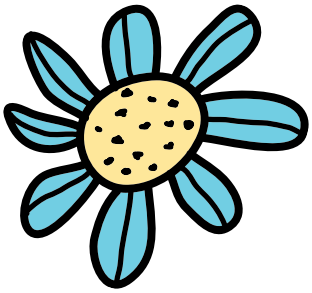
Ville Niinistö: Rauhaa, hyvä kokoomusnainen, rauhaa! Suomessa on 15 vaalipiiriä. Puolueet laittavat joka vaalipiirissä omat ehdokkaansa vaaleihin. Sinä saat äänestää vain oman vaalipiirin ehdokasta. Jos asut Espoossa, äänestät Uudenmaan vaalipiirin ehdokasta. Jos asut Helsingissä, äänestät Helsingin vaalipiirin ehdokasta.

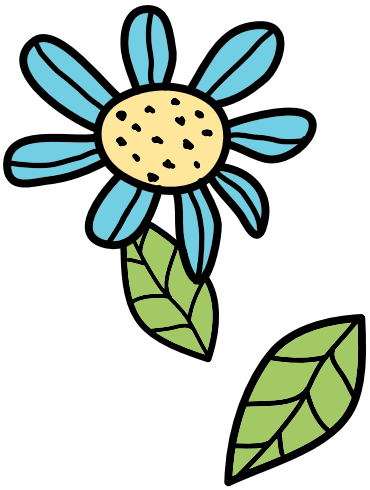
Merja Kyllönen: Juuri niin. Eduskuntavaaleissa äänestetään 200 kansanedustajaa eduskuntaan. Kannattaa miettiä tarkasti, mitä puoluetta äänestät, koska ehdokkaan ääni voi mennä toiselle ehdokkaalle samassa puolueessa.

Jari Koskinen: Joo, eduskuntavaalit ovat puoluevaalit. Äänestetään puoluetta. Presidenttivaalit taas ovat henkilövaalit. Äänestetään ihmistä. Eduskuntavaalit ovat joka 4. vuosi. Viimeksi ne olivat huhtikuussa 2011. Presidentin vaalit ovat joka 6. vuosi, viimeksi vuonna 2012, jolloin Suomen ensimmäinen naispresidentti Tarja Halonen vaihtui 12 vuoden presidenttinä toimimisen jälkeen Sauli Niinistöön.

Alexander Stubb: Odotas. Tahdon vielä sanoa, että Suomi kuuluu EU:hun eli Euroopan Unioniin. Myös Euroopan Unioni vaikuttaa siihen, mitä Suomessa tapahtuu.

Jyrki Katainen: Mahtavaa. Te tiedätte kaiken. Voitte poistua coctail-tilaisuuteen. Minä lähden Mervin ja lasten kanssa nyt Siilinjärvelle. Näkemiin, kollegat, näkemiin!

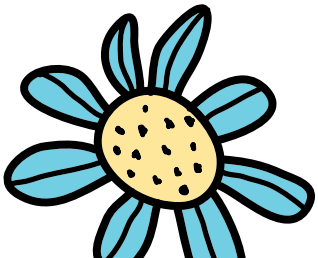
TEHTÄVÄ 3

Muistatko poliittiset sanat? Katso ensin selitys kortista A. Arvaatko, mitä sanaa tarkoitetaan? Tarkista oikea sana kortista B. Kortit löytyvät sivulta 186–189.

TEHTÄVÄ 4

Sanat ja selitykset ovat menneet sekaisin. Yhdistä sanat laatikosta oikeisiin selityksiin.

1. Suomen valtion päämies:	**äänioikeutettu**
2. kaikki kansanedustajat:	**puhemies**
3. 18-vuotias suomalainen, joka saa äänestää:	**eduskuntavaalit**
4. kaikki ministerit	**eduskunta**
5. puolustusvoimat	**kansa**
6. antaa ääni:	**armeija**
7. johtaa eduskunnan kokouksia:	**äänestää**
8. SDP, RKD, KD, Vihreät, Kokoomus, Vasemmistoliitto, PS:	**ehdokas**
9. ihmiset	**kansanedustaja**
10. suomalaiset valitsevat johtajat vaaleilla	**puolueet**
11. hoitaa kansan asioita eduskunnassa:	**presidentti**
12. Häntä voi äänestää vaaleissa:	**edustuksellinen demokratia**
13. Suomessa on niitä 15, esimerkiksi Helsingin ja Vaasan.	**hallitus**
14. Suomessa kuuden vuoden välein.	**vaalipiiri**
15. Suomessa neljän vuoden välein.	**presidentin vaalit**

TEHTÄVÄ 5: OPISKELE MINISTERIT

Pääministeri
Jyrki Katainen (kok.)

Kulttuuri- ja urheiluministeri
Paavo Arhinmäki (vas.)

Valtiovarainministeri
Jutta Urpilainen (sd.)

Maa- ja metsätalousministeri
Jari Koskinen (kok.)

Ulkoasiainministeri
Erkki Tuomioja (sd.)

Liikenneministeri
Merja Kyllönen (vas.)

Eurooppa- ja
ulkomaankauppaministeri
Alexander Stubb (kok.)

Elinkeinoministeri
Jan Vapaavuori (kok.)

Kehitysministeri
Pekka Haavisto (vihr.)

Työministeri
Lauri Ihalainen (sd.)

Oikeusministeri
Anna-Maja Henriksson (rkp.)

Sosiaali- ja terveysministeri
Paula Risikko (kok.)

Sisäasiainministeri
Päivi Räsänen (kd.)

Peruspalveluministeri
Susanna Huovinen (sd.)

Puolustusministeri
Carl Haglund (rkp.)

Ympäristöministeri
Ville Niinistö (vihr.)

Hallinto- ja kuntaministeri
Henna Virkkunen (kok.)

Opetusministeri
Krista Kiuru (sd.)

Asunto- ja viestintäministeri
Piia Viitanen (sd.)

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitus

(Ministereitten kuvien valokuvaaja ja oikeudenhaltija on Valtioneuvoston kanslia)

TEHTÄVÄ 6: PUOLUEET

Yhdistä puolueitten logot, nimet, kannattajat ja lempinimet viivalla.

Keskusta	**VASEMMISTOLIITTO**	maaseudun ystävä, maanviljelijä, metsänomistaja	ruotsalainen
PerusS	**VIHREÄT**	rikas, yrittäjä	persu
SDP	**KOKOOMUS**	maahanmuuttokriitikko, nationalisti	sosdemi, demari
vasemmisto RIKKAUTTA JOLLA ON ARVOA	**RKP**	työläinen, vasemmisto-lainen	kokkari
KOKOOMUS	**SDP**	duunari, kaupunkilainen	vihreä
Kristillisdemokraatit ARVOISTASI POLITIIKKAA.	**PERUSSUOMALAISET**	luonnon ystävä, akateeminen kaupunki-lainen	vassari
Vihreät De Gröna	**KESKUSTA**	uskonnollinen	kristillinen
SFP RKP	**KD**	ruotsinkielinen	kepu, kepulainen

TEHTÄVÄ 7: MINISTERIT JA MIELIPITEET

(Ministereitten kuvien valokuvaaja ja oikeudenhaltija on Valtioneuvoston kanslia)

Olet ministeri ja sinulla on mielipide. Ymmärrätkö mielipiteen? Mene coctail-bileisiin. Kun musiikki soi, etsi pari. Kun musiikki ei soi, juttele parin kanssa omasta ja parin mielipiteestä. Kerro, mitä ajattelet ja miksi. Kun musiikki taas soi, vaihda paria. Voitte käyttää kravattia ja muita kokkarivaatteita.

Kulttuuri- ja urheiluministeri
Paavo Arhinmäki (vas.)

Mielipide:
Valtio ei saa antaa rahaa maahanmuuttokriittiseen eli rasistiseen järjestötoimintaan.

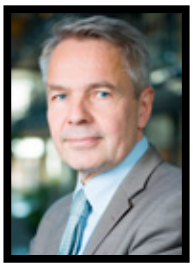
Valtiovarainministeri
Jutta Urpilainen (sd.)

Mielipide:
Suomi voi antaa Kreikalle lainaa.

Sisäasiainministeri
Päivi Räsänen (kd.)

Mielipide:
Homoseksuaalit eivät saa mennä naimisiin.

Kehitysministeri
Pekka Haavisto (vihr.)

Mielipide:
Tuloerojen kasvua täytyy hillitä.

Pääministeri
Jyrki Katainen (kok.)

Mielipide:
Kaikkien suomalaisten täytyy opiskella ruotsia.

Ulkoasiainministeri
Erkki Tuomioja (sd.)

Mielipide:
Kenenkään kotona ei saa olla ampuma-aseita.

Sosiaali- ja terveysministeri
Paula Risikko (kok.)

Mielipide:
Mietoa alkoholijuomaa saa mainostaa televisiossa.

Hallinto- ja kuntaministeri
Henna Virkkunen (kok.)

Mielipide:
Turkistarhaus täytyy lopettaa. Maahanmuuttoa täytyy helpottaa.

Eurooppa- ja
ulkomaankauppaministeri
Alexander Stubb (kok.)

Mielipide:
Homoseksuaalit saavat adoptoida lapsen.

Ympäristöministeri
Ville Niinistö (vihr.)

Mielipide:
Suomeen ei saa rakentaa lisää ydinvoimaa.

TEHTÄVÄ 8: MILENOSOITUS, VAALIKAMPANJA JA PRESIDENTTIPELI

Vierailu Eduskuntatalossa päättyy. Siirrytään Eduskuntatalon portaille. Portailla näkyy usein mielenosoituksia tai muita tapahtumia. Suunnitelkaa ja esittäkää ryhmässä A, B tai C.

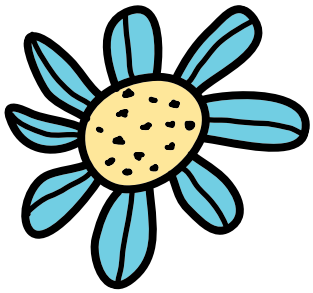
A. Mielenosoitus. Olette aktivistiryhmä. Kirjoittakaa posterille iskulauseita yhteiskunnallisesta aiheesta. Opetelkaa iskulauseet ulkoa. Esittäkää mielenosoitus toisille.

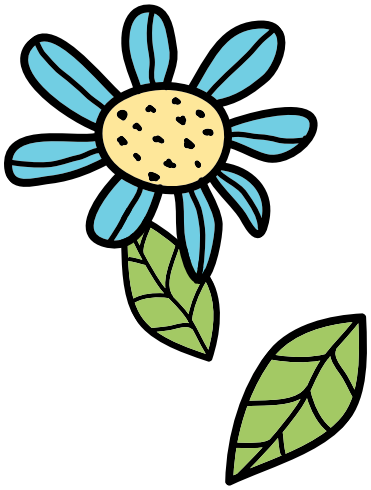
B. Vaalikampanja. Kuulutte poliittiseen puolueeseen. Eduskuntavaalit lähestyvät ja eri puolueet kilpailevat kannattajista. Piirtäkää posterille kampanjamainos, opetelkaa ulkoa iskulauseita ja esittäkää vaalikampan ja toisille.

C. Presidenttipeli. Kuulutte poliittiseen puolueeseen. Presidentin vaalit lähestyvät. Piirtäkää presidentin vaaliposteri, opetelkaa ulkoa iskulauseita ja esittäkää toisille.

TEHTÄVÄ 9: EDUSKUNTATALOON!

Lähtekää koko ryhmän kanssa vierailulle eduskuntataloon.

KUUNTELU: SUOMEN PUOLUEET ESITTÄYTYVÄT

Kuka äänestää mitä?

Kuuntele henkilöiden ajatukset politiikasta. Mitä puoluetta henkilö todennäköisesti äänestää? Merkitse henkilön numero oikean puolueen kohdalle.

_____ Sosialidemokraattinen puolue - SDP

_____ Vihreät – Vihr.

_____ Vasemmistoliitto – Vas.

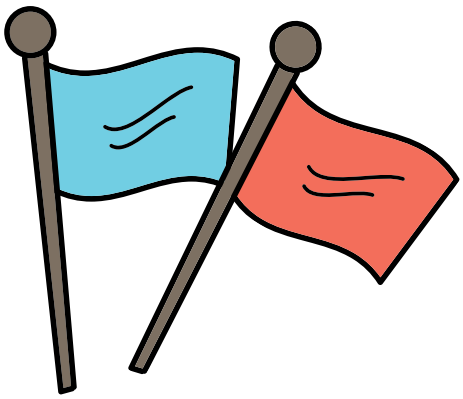
_____ Perussuomalaiset - PS

_____ Kokoomus – Kok.

_____ Ruotsalainen kansanpuolue - RKP

_____ Keskusta – Kesk.

POLITIIKKAKONE

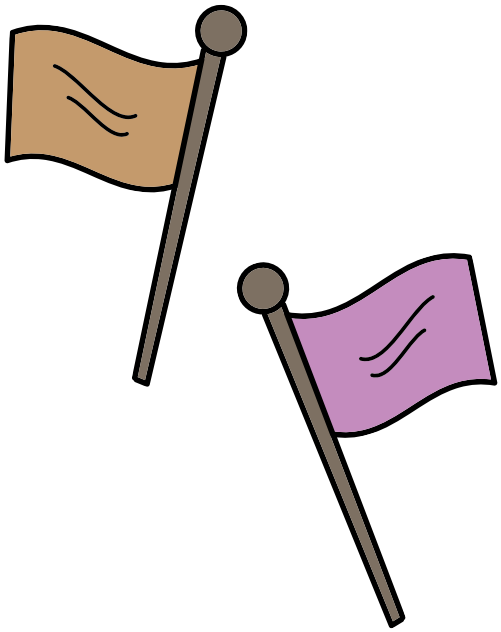

Alla näet väitteitä, jotka ovat tärkeitä suomalaisessa poliittisessa keskustelussa.

Tee testi ja löydä itsesi Suomen poliittiselta kartalta.

Oletko vasemmalla vai oikealla?
Lue kysymykset ja vastaa, oletko samaa mieltä vai eri mieltä. Laske, montako punaista ja montako sinistä vastausta sinulle tulee.

1. Jos on iso palkka, täytyy olla myös iso veroprosentti.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
2. Kaikilla täytyy olla sama veroprosentti.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
3. Jos on korkeat verot, on myös hyvät palvelut ja rauha yhteiskunnassa.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
4. Isot tuloerot ihmisten välillä eivät haittaa, koska rikastumisesta ei pidä rangaista.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
5. On hyvä, että valtio maksaa koulutuksen.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
6. Haluan itse maksaa kokonaan oman koulutukseni, terveydenhoidon ja kirjastokäynnit.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
7. On tärkeää, että työehdoista päätetään keskusjärjestöjen kesken eikä työpaikalla.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
8. Työntekijällä pitää olla hyvä irtisanomissuoja.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
9. Työnantajan ei tarvitse huolehtia työntekijän terveydenhoidosta.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
10. Kaikilla täytyy olla asunto, rahaa ja ruokaa. Kukaan ei saa kuolla nälkään, paleltua tai jäädä ilman sairaalahoitoa.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
11. Ihmisen täytyy itse huolehtia ongelmistaan. Ketään ei ole pakko auttaa.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
12. Valtion pitää auttaa ihmistä, jolla on pahoja taloudellisia, sosiaalisia tai terveydellisiä ongelmia. (Hän on työtön, asunnoton, päihdeongelmainen, passivoitunut tai sairas.)	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ

Laske pisteesi! Jos sait enemmän punaisia vastauksia, se tarkoittaa, että olet enemmän vasemmistolainen. Jos sait enemmän sinisiä vastauksia, se tarkoittaa, että olet enemmän oikeistolainen. Voit laittaa itsesi janalle:

vasemmisto oikeisto

12 11 9 7 7 9 11 12

Oletko arvokonservatiivi vai arvoliberaali?
Lue kysymykset ja vastaa, oletko samaa mieltä vai eri mieltä. Laske, montako violettia ja montako ruskeaa vastausta sinulle tulee.

1. Samaa sukupuolta olevat saavat mennä naimisiin keskenään ja adoptoida lapsia.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
2. Naisilla ja miehillä täytyy olla samanlaiset velvollisuudet ja oikeudet elämän eri osa-alueilla.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
3. On luonnollista, että nainen on vastuussa kotitöistä ja lastenhoidosta ja mies rahasta.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
4. Sukupuoli tai seksuaalinen suuntautuminen ei vaikuta luottamustehtävän hoitoon.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
5. Homoseksuaalisuutta ei ole hyvä näyttää julkisesti.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
6. Maahanmuuttoa pitää vähentää.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
7. Ihonväri, uskonto tai kansalaisuus ei kerro ihmisen luonteesta mitään.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
8. Monikulttuurisuus rikastuttaa Suomea.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
9. Jumalan sana on korkein laki ja se on kirjattu pyhiin teksteihin.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
10. Alkoholia ei saa mainostaa ja sen myyntiä pitää rajoittaa.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
11. Miedot huumeet pitäisi tehdä laillisiksi.	SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ

l2. Viiniä täytyy saada ostaa ruokakaupasta. SAMAA MIELTÄ ERI MIELTÄ

13. Ihmiset ovat vapaita yksilöitä. Perhe, suku tai valtio ei saa määrätä, miten ihmisen kuuluu elää. SAMAA MIELTÄ ERI MIELTÄ

Laske pisteesi! Jos sait enemmän ruskeita vastauksia, se tarkoittaa, että olet enemmän arvokonservatiivi. Jos sait enemmän violetteja vastauksia, se tarkoittaa, että olet enemmän arvoliberaali.

arvokonservatiivi — arvoliberaali

13 11 9 7 7 9 11 13

Miten suhtaudut, kuluttamiseen ja ekologisuuteen? Lue kysymykset ja vastaa, oletko samaa mieltä vai eri mieltä. Laske, montako vihreää ja montako harmaata vastausta sinulle tulee.

1. On tärkeää, että ihmiset kuluttavat koko ajan enemmän (eli ostavat tavaroita ja palveluita), jotta talous voi kasvaa ja että ei tule lama. SAMAA MIELTÄ ERI MIELTÄ

2. Kuluttamista ja talouskasvua tulee vähentää, ettei tulisi ympäristökatastrofia. SAMAA MIELTÄ ERI MIELTÄ

3. On tärkeämpää saada lisää tehtaita ja työpaikkoja kuin huolehtia puhtaasta ympäristöstä. SAMAA MIELTÄ ERI MIELTÄ

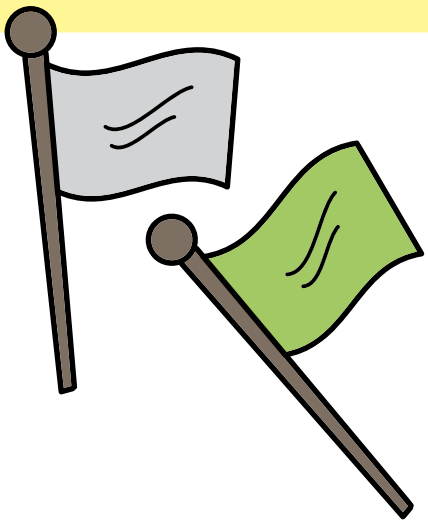
4. Lihansyöntiä täytyy vähentää, koska se aiheuttaa ison hiilijalanjäljen. SAMAA MIELTÄ ERI MIELTÄ

5. Kasvit ja eläimet ovat olemassa ihmisiä varten, jotta niistä voidaan tehdä ruokaa ja tavaroita. SAMAA MIELTÄ ERI MIELTÄ

6. Jokaisella on oikeus nauttia materiaalisesta luksuksesta, vaikka se saastuttaisi ympäristöä. SAMAA MIELTÄ ERI MIELTÄ

ekousko — taloususko

6 5 4 4 5 6

MIKÄ ON SINUN MIELESTÄSI TÄRKEIN POLIITTINEN AKSELI?

vasen – oikea
konservatiivi – liberaali
taloususko – ekousko

Miksi?

DYYKKAUS

TAITOTASOLTA B1.1 YLÖSPÄIN

Luetun ymmärtäminen ja tiivistelmän kirjoittaminen.

Silmäile artikkelia Pöytä on katettu. Katso ensin artikkelin otsikot. Lue sitten teksti kappale kappaleelta ja mieti, mikä on kappaleiden tärkein tieto eli pääasia. Mitä väitetään ja miksi? Kirjoita laatikoihin lyhyesti syy ja seuraus tai väite ja perustelu. Näet esimerkin tehtävässä 1.

Kirjoita artikkelista lyhyt tiivistelmä omin sanoin laatikoitten avulla.

PÖYTÄ ON KATETTU

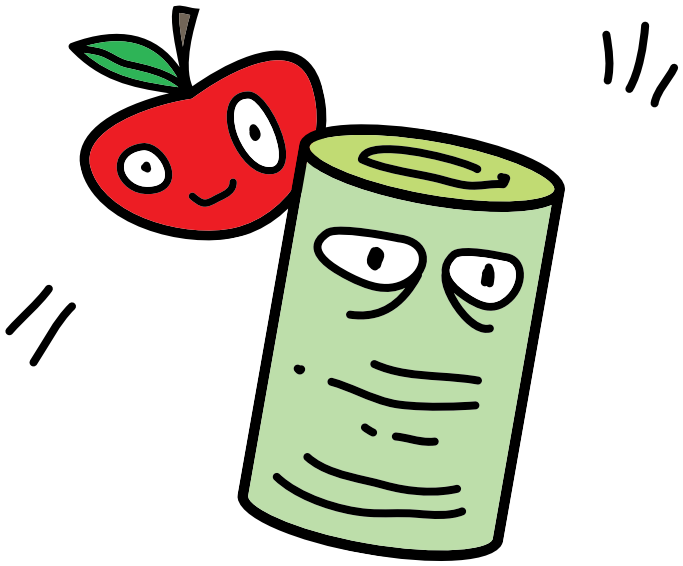
Joku on sen kasvattanut, pakannut, kuljettanut ja myynyt. Ja nyt se lojuu roskiksen pohjalla. Minttu Muranen, 33, inhoaa ruuan tuhlaamista niin paljon, että dyykkaa sitä jätteiden joukosta.

1. KIRJOITA SYY

Minttu inhoaa ruuan tuhlaamista.

JA SEURAUS

Hän dyykkaa (ottaa roskiksesta) toisten tuhlaamaa ruokaa.

2. ”Varautukaa huutoon”, Minttu Muranen, 33, kehottaa kun lähestymme kaupan takana seisovaa ruokakatosta.

”Suksi vittuun” tai ”olet ällöttävä” -herjauksia ei tällä kertaa kuulu, sillä aiemmilla dyykkauskerroilla tutuksi tullut vihainen naismyyjä ei vahdi takapihaa.

Roskiksella selviää, miksi. Katoksen oviin on ruuvattu paksu metallilevy, jonka päissä roikkuvat painavat munalukot. Uutuuttaan kiiltelevä viritys pitää jätteet turvassa. Saalistusretki on käynnistynyt nihkeästi.

Tämän Alepan piti olla varma paikka löytää ruokajätettä. Myyjän huudon sijaan saammekin kuunnella oppaaksemme lähteneen Mintun manailua.

”Lukkoja tulee koko ajan lisää! Kohta ei ole yhtään dyykkauspaikkaa.”

Barbe-Q-Barbies-yhtyeen basisti, muusikkona itsensä elättävä Minttu on käynyt tällä takapihalla viikoittain. Nyt on lähdettävä kauemmas.

Roskisten kaivelu vaikeutui viitisen vuotta sitten, kun pienetkin kaupat alkoivat lukita roska-astioitaan.

Moni dyykkaaja valittelee samaa kuin Minttu: roskiksille ei enää pääse. Se hermostuttaa niin, että eräs dyykkaaja haluaisi perustaa Roskisruuan Vapautusrintaman.

2. KIRJOITA SYY

SEURAUS:

Dyykkaamisesta on tullut vaikeaa.

3. PAKASTIN TÄYTEEN ROSKIKSISTA

Minttu on dyykannut yli 10 vuotta. Ruuan hakeminen roskiksista alkoi parikymppisenä, kun hän asui yhteisössä.

”Opin tavan kämppiksiltä. Kävin roskiksilla joka päivä. Dyykkauksella voi elää.”

Mintun dyykkausuran alussa oli helppo löytää saalista. Hän pyöräili kavereineen rinkat selässä Siwan konttiroskikselle, ja konditorian takaa löytyi kaupungin kehutuimpia täytekakkuja laatikoissaan. ”Roskapönttö tarjoaa monen moista ja jokaiselle jotain.”

Tämän päivän dyykkaajat jakavat vinkkejä ja kokemuksia avoimessa Facebook-ryhmässä. Yksi iloitsee löytämästään paistijauhenlihasta ja toinen kehuskelee, kuinka karppaaminenkin onnistuu roskisruualla.

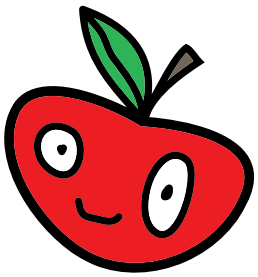
3. VÄITE:

Dyykkauksella voi elää.

KIRJOITA PERUSTELU

4. Köyhälle yliopisto-opiskelijalle löydöistä tuli iso rahallinen säästö. Pakastin oli täynnä ruokaa. Saalisretkille innosti myös inho ruuan haaskaamista kohtaan.

”En voi ymmärtää, miksi syötäväksi kelpaava ruoka kärrätään kaatopaikalle, kun samaan aikaan korttelin päässä kiemurtelee leipäjono. Lisäksi niin ruuan turha tuhlaaminen kuin myös tuottaminen rasittaa ympäristöä.”

4. VÄITE:

Dyykkaaminen kannattaa.

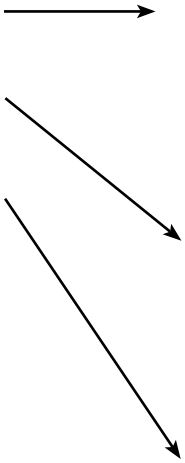
JA KOLME PERUSTELUA

5. Tuore kansainvälinen tutkimus valottaa tuhlaamisen mittavuutta ja järjettömyyttä. Tutkimuksen mukaan noin kolmannes – ehkä jopa puolet – kaikesta maailmassa tuotetusta ruuasta päätyy roskiksiin. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus puolestaan arvioi, että Suomessa 10-15 prosenttia ruuasta ajautuu jätteeksi.

Suurin osa ruuasta heitetään roskiin kodeissa ja elintarviketeollisuudessa, mutta kaupassakin hävikkiä syntyy vuosittain noin 12 – 14 kiloa jokaista suomalaista kohti. Vain pieni osa kaupoista toimittaa vanhentumassa olevia elintarvikkeita hyväntekeväisyysjärjestöille.

5. VÄITE:

Ruuan tuhlaaminen on valtavaa ja järjetöntä.

KOLME KIRJOITA PERUSTELUA

6. DYYKKARIN UNELMA

Stockan herkun roskiksesta löytyisi varmaan herkku jos toinenkin, mutta markettien ja kauppakeskusten isot roskikset on suljettu dyykkareilta ajat sitten. Vielä kauppiaista kuitenkin löytyy dyykkarin ystäviä. Marssimme Mintun kanssa pienen kivijalkamyymälän taakse.

Roskisten luo pääsee luiskaa pitkin ja ne eivät ole lukossa. Paikan sijainti saa jäädä paljastamatta, sillä Minttu ei halua, että kaupan henkilökunta joutuisi vaikeuksiin. Heidänhän pitäisi estää dyykkaaminen.

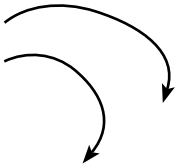
”Täällä on mahtavaa porukkaa töissä. Joskus ne jättävät elintarvikkeita tuohon lastauslaiturille, etteivät ne likaantuisi muista jätteistä.”

Hämärässä tilassa seisoo kolme roskista, joiden kyljessä lukee ”pakattu biojäte”.

”Tämä on dyykkarin unelma”, Minttu huudahtaa.

6. VÄITE:

Jotkut kauppiaat tukevat yhä dyykkaamista.

KIRJOITA KAKSI PERUSTELUA

7. Hymyyn leviävät kasvot katoavat astian syvyyksiin ja jalat nousevat ilmaan. Roskiksen sisäpintaa peittävä punertava möhnä tarttuu lippikseen, kun kansi rämähtää kurkottelijan päälle.

”Ei kannata laittaa ykkösiä päälle”, Minttu naurahtaa.

Minttu nostaa astian pohjalta tomaatteja. Ei mitään liiskaantuneita jätteitä vaan rasian suojassa puhtaana säilyneitä palleroita. Ensin kolme pakkausta isoja tomaatteja, sitten vielä pari rasiaa kirsikkatomaatteja.

”Nyt tuli tomaattiviikko”, kasvissyöjä iloitsee.

Liha ja makkara kelpaisivat kotona odottaville koirille. Emännän toivelöytö olisi juusto, varsinkin gouda. Jos juustossa on hometta. Minttu leikkaa sen irti.

”Kallista ja epäekologista juustoa voi syödä roskista ilman tunnontuskia.”

Saalista nousee lisää: muoviin suljettuja kevätsipuleita, verkkoon kerättyjä appelsiineja, kelmuun käärittyä kaalinlohko ja kelmutettu paprika. Fazerin suklaalevy houkuttelisi, mutta se on rikkoutunut litistyneitten päärynöitten sekaan. Rahkapurkki saa myös jäädä, koska sen kannessa on viilto.

Baananit lähtevät matkaan, vaikka ne ovat tummia, limaisia ja haisevat kompostille. Ne kuitenkaan eivät jousta liikaa Mintun tutkivan sormen alla. Tuhansien kilometrien päästä laivatut banaanit ovat päätyneet syömäkelpoisina jäteastiaan!

Päivän saalis paljastaa saman kuin esimerkiksi MTT:n tutkimus: jätteeksi päätyy eniten tuoretuotteita. Säilykkeet ja kuivatuotteet ovat harvinaisempia löytöjä.

7. KIRJOITA VÄITE

8. NÄLKÄISILLE VAI POLTTOAINEEKSI?

Yhtäkkiä ovi kirskahtaa. Kaksi henkilökuntaan kuuluvaa naista astuu lastauslaiturille. Minttu nostaa repun selkään ja kuiskaa lähtökäskyn. Emme ota naisiin katsekontaktia, mutta heidän täytyy huomata meidät. Rouvat kuitenkin istuvat rauhallisesti risaisille konttorituoleille ja panevat tupakaksi.

Kun pääsemme takaisin kadulle, Minttu kertaa säännöt: henkilökuntaa ei häiritä, paikkoja ei sotketa ja muut dyykkaajat otetaan huomioon.

Tällä kertaa liikkeellä ei ollut muita, ei edes sitä lähellä asustavaa miestä, jonka sairauseläke ei riitä ruokaan. Hänen kanssaan Minttu on turissut pitkät pätkät roskiksia penkoessaan.

”Kaikki eivät kaivele jätteitä pienentääkseen hiilijalanjälkeään. Yhä useampi dyykkaa, koska ei ole rahaa ruokaan. Monet heistä ovat vanhoja ihmisiä.”

8. SYY:

Monilla vanhoilla tai sairailla ihmisillä ei ole rahaa ruokaan.

KIRJOITA SEURAUS

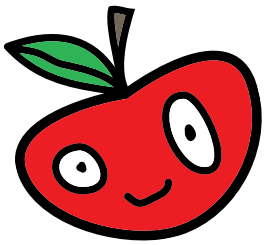
9. Syksyllä Minttu löysi roskiksesta ison erän kolmioleipiä ja lasagnea, joissa oli viimeinen myyntipäivä. Hän pakkasi ne jätesäkkiin ja kantoi leipäjonossa seisovien luo. Pussi tyhjeni nopeasti.

EU:n parlamentti on kannattanut aloitetta, jonka mukaan kauppojen myymättä jäänyt ruoka annettaisiin nälkäisille. Syömäkelpoisten tomaattien noukkiminen mätien joukosta on kuitenkin työlästä puuhaa, joten kaupan on kätevämpi heittää koko satsi pakkauksineen menemään. Helppouden lisäksi pakattu biojäte voi olla kaupalle tuottavaa. Esimerkiksi SOK:n biojätteestä osa menee biokaasun ja etanolin raaka-aineeksi. Myymätön leipä jalostuu etanoliksi, jota myydään ABC:llä.

9. KIRJOITA KAKSI SYYTÄ

SEURAUS:

Kaupat eivät halua antaa ihmisille ruokaa, joka on jäänyt myymättä.

10. MENISIT TÖIHIN!

Minttu on roskisreissuillaan kuullut ”menisit töihin” -kehotuksia ja ”soitan poliisit” -uhkauksia. Kerran poliisit tulivatkin.

”Käskivät painua kotiin. Niillä oli kai tärkeämpääkin tekemistä.”

Jätelaki ei anna suoraa vastausta siihen, onko dyykkaaminen rikos. Poliisit pitävät tekoa näpistyksenä, mutta tiettävästi roskisten penkomisesta ei ole jaettu rangaistuksia.

Ohjeistus dyykkaamisen estämiseksi tuli päivittäistavarakauppojen yhteisjärjestöltä.
Kauppa perustelee dyykkaamisen estämistä sillä, että jäteastioissa olevien elintarvikkeitten turvallisuutta ei voida taata.

Minttu tuhahtaa. Hän ei ole saanut ruokamyrkytyksiä.

”Ei kukaan syytä kauppaa, jos sairastuu roskista kaivetusta ruuasta. Oikeastaan kauppa on kiinnostunut menettämistään asiakkaista.”

SOK:n päivittäistavarakaupan suunnittelujohtaja pitää kiinni lakipykälistä.

”Viimeisen käyttöpäivän ylittäneitä tuotteita ei saa luovuttaa eikä käyttää. Olisi laitonta ja vastuutonta antaa pilaantuneita tuotteita syötäväksi”, Mika Lyytikäinen vastaa.

Jätekatoksia suljetaan myös siisteyden takia. Esimerkiksi Helsingin Käpylän Alepaan hankittiin viime syksynä lukot, koska roskisten kaivelijat repivät pusseja auki ja sekoittivat eri lajien jätteitä keskenään.

”Leivät menevät etanolin valmistukseen, eikä niiden sekaan saa panna eineksiä. Syömäkelpoistahan se leipä olisi, joten ymmärrän kierrättäjiä. Mutta meille alkoi tulla kaivelijoita, jotka sotkevat paikat”, myymäläpäällikkö Kati Kannisto kertoo.

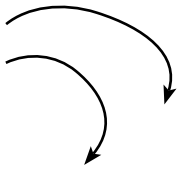
Nykyisin Mintulla olisi varaa ostaa ruuat kaupasta. Hän keikkailee bändin kanssa, ja puoliso Silvia Modigilla on hyväpalkkainen työ kansanedustajana. Silti Minttu yrittää kuluttaa edelleen mahdollisimman vähän.

”Matkustelen paljon, eli tuhoan planeettaa sillä tavalla”, Minttu tunnustaa.¨

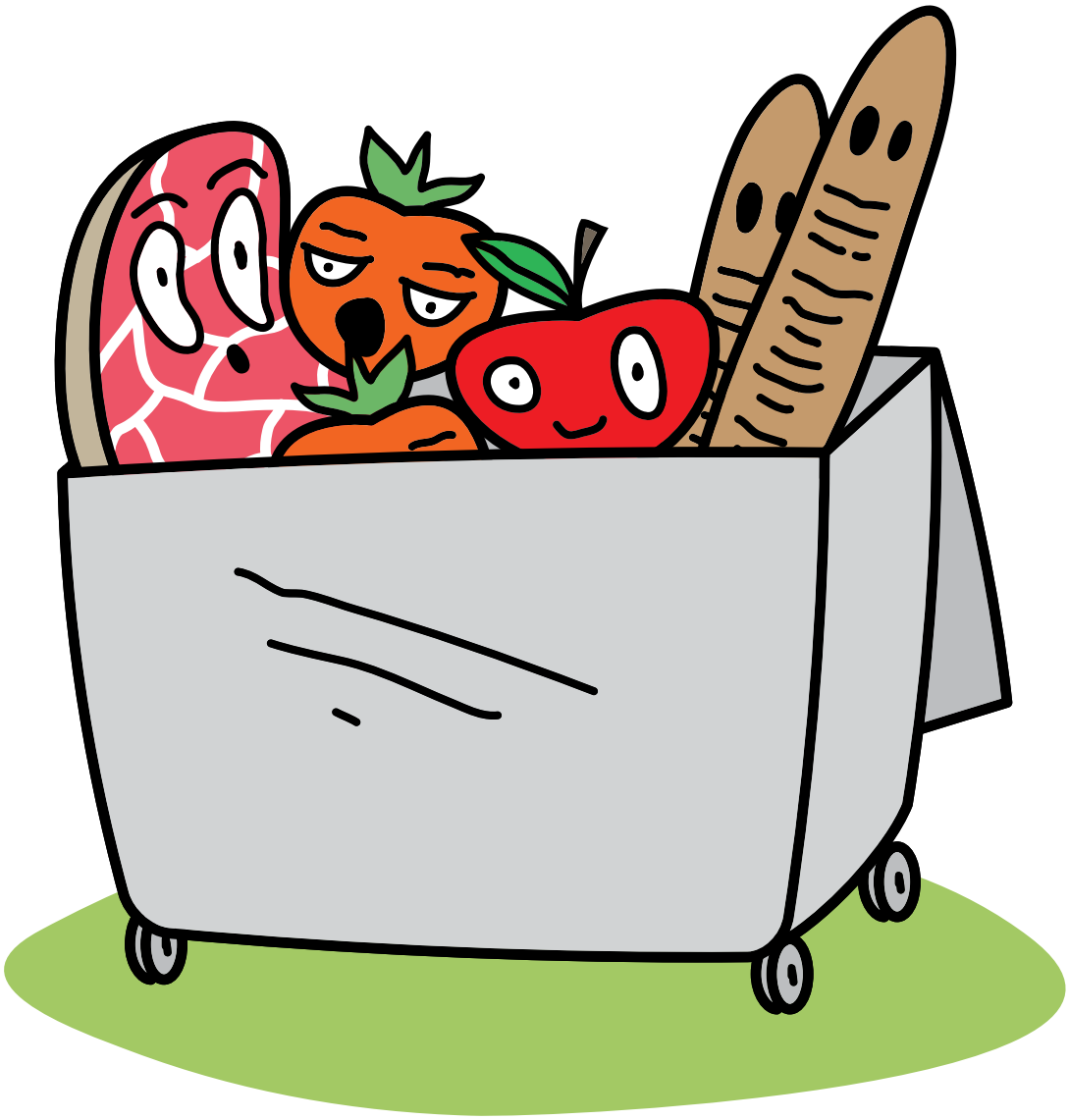
(Teksti on muokattu Katja Nordlundin MeNaiset-lehdessä 7.3.2013 ilmestyneestä artikkelista "Pöytä on katettu". Teksti on taitettu uudelleen.)

10. KIRJOITA VÄITE

Dyykkaaminen täytyy estää.

JA NELJÄ PERUSTELUA

DYYKKAUS

TAITOTASOLTA B1.2 YLÖSPÄIN

Luetun ymmärtäminen ja tiivistelmän kirjoittaminen.

Silmäile lehtijuttua Pöytä on katettu. Katso ensin jutun otsikot. Lue sitten teksti kohta kohdalta ja mieti, mikä on kohdan tärkein tieto, pääasia. Mitä väitetään ja miksi? Kirjoita laatikoihin lyhyesti syy ja seuraus tai väite ja perustelu. Näet esimerkin kohdassa 1. Kirjoita artikkelista lyhyt tiivistelmä omin sanoin laatikoitten avulla.

PÖYTÄ ON KATETTU

Joku on sen kasvattanut, pakannut, kuljettanut ja myynyt. Ja nyt se lojuu roskiksen pohjalla. Minttu Muranen, 33, inhoaa ruuan tuhlaamista niin paljon, että dyykkaa sitä jätteiden joukosta.

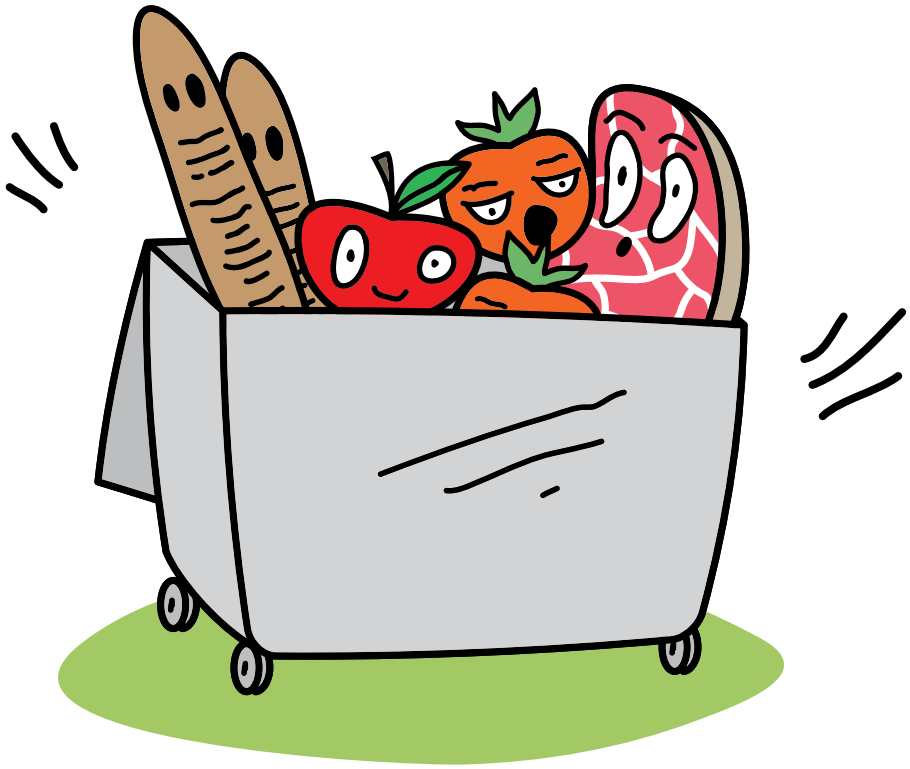
1. KIRJOITA SYY

Minttu inhoaa ruuan tuhlaamista.

→

JA SEURAUS

Hän dyykkaa (ottaa roskiksesta) toisten tuhlaamaa ruokaa.

2. ”Varautukaa huutoon”, Minttu Muranen, 33, kehottaa kun lähestymme kaupan takana seisovaa ruokakatosta.

”Suksi vittuun” tai ”olet ällöttävä” -herjauksia ei tällä kertaa kuulu, sillä aiemmilla dyykkauskerroilla tutuksi tullut vihainen naismyyjä ei vahdi takapihaa.

Roskiksella selviää, miksi. Katoksen oviin on ruuvattu paksu metallilevy, jonka päissä roikkuvat painavat munalukot. Uutuuttaan kiiltelevä viritys pitää jätteet turvassa. Saalistusretki on käynnistynyt nihkeästi. Tämän Alepan piti olla varma paikka löytää ruokajätettä. Myyjän huudon sijaan saammekin kuunnella oppaaksemme lähteneen Mintun manailua.

”Lukkoja tulee koko ajan lisää! Kohta ei ole yhtään dyykkauspaikkaa.”

Barbe-Q-Barbies-yhtyeen basisti, muusikkona itsensä elättävä Minttu on käynyt tällä takapihalla viikoittain. Nyt on lähdettävä kauemmas.

Roskisten kaivelu vaikeutui viitisen vuotta sitten, kun pienetkin kaupat alkoivat lukita roska-astioitaan.

Moni dyykkaaja valittelee samaa kuin Minttu: roskiksille ei enää pääse. Se hermostuttaa niin, että eräs dyykkaaja haluaisi perustaa Roskisruuan Vapautusrintaman.

2. KIRJOITA SYY

JA SEURAUS

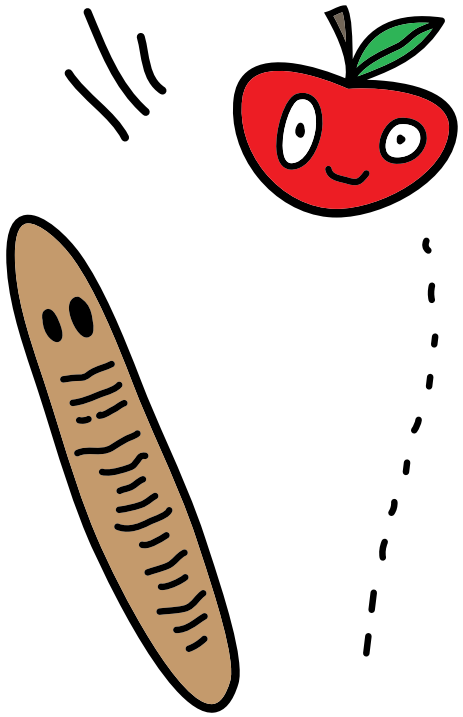
3. PAKASTIN TÄYTEEN ROSKIKSISTA

Minttu on dyykannut yli 10 vuotta. Ruuan hakeminen roskiksista alkoi parikymppisenä, kun hän asui yhteisössä.

”Opin tavan kämppiksiltä. Kävin roskiksilla joka päivä. Dyykkauksella voi elää.”

Mintun dyykkausuran alussa oli helppo löytää saalista. Hän pyöräili kavereineen rinkat selässä Siwan konttiroskikselle, ja konditorian takaa löytyi kaupungin kehutuimpia täytekakkuja laatikoissaan. ”Roskapönttö tarjoaa monen moista ja jokaiselle jotain.”

Tämän päivän dyykkaajat jakavat vinkkejä ja kokemuksia avoimessa Facebook-ryhmässä. Yksi iloitsee löytämästään paistijauhenlihasta ja toinen kehuskelee, kuinka karppaaminenkin onnistuu roskisruualla.

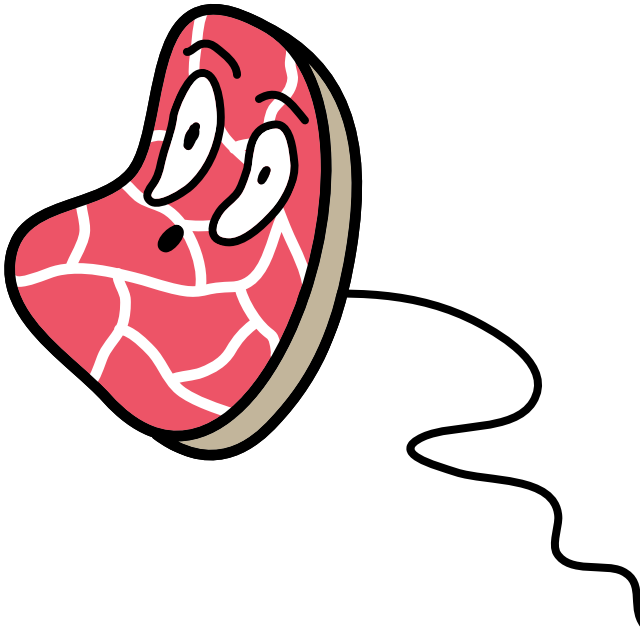

3. KIRJOITA VÄITE

JA PERUSTELU

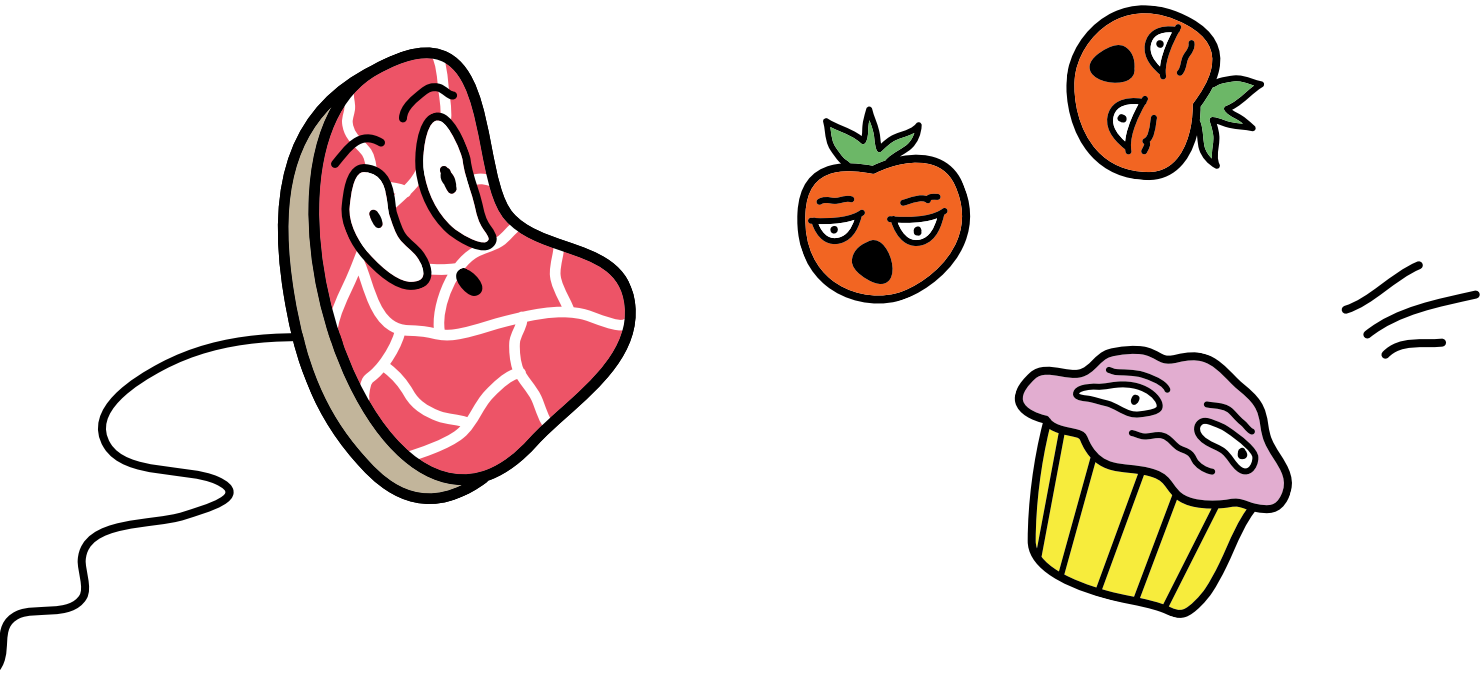
4. Köyhälle yliopisto-opiskelijalle löydöistä tuli iso rahallinen säästö. Pakastin oli täynnä ruokaa. Saalisretkille innosti myös inho ruuan haaskaamista kohtaan.

”En voi ymmärtää, miksi syötäväksi kelpaava ruoka kärrätään kaatopaikalle, kun samaan aikaan kortte-lin päässä kiemurtelee leipäjono. Lisäksi niin ruuan turha tuhlaaminen kuin myös tuottaminen rasittaa ympäristöä.”

4. KIRJOITA VÄITE

JA KOLME PERUSTELUA

5. Tuore kansainvälinen tutkimus valottaa tuhlaamisen mittavuutta ja järjettömyyttä. Tutkimuksen mukaan noin kolmannes – ehkä jopa puolet – kaikesta maailmassa tuotetusta ruuasta päätyy roskiksiin. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus puolestaan arvioi, että Suomessa 10 - 15 prosenttia ruuasta ajautuu jätteeksi.

Suurin osa ruuasta heitetään roskiin kodeissa ja elintarviketeollisuudessa, mutta kaupassakin hävikkiä syntyy vuosittain noin 12 – 14 kiloa jokaista suomalaista kohti. Vain pieni osa kaupoista toimittaa vanhentumassa olevia elintarvikkeita hyväntekeväisyysjärjestöille.

5. KIRJOITA VÄITE

JA KOLME PERUSTELUA

6. DYYKKARIN UNELMA

Stockan herkun roskiksesta löytyisi varmaan herkku jos toinenkin, mutta markettien ja kauppakeskusten isot roskikset on suljettu dyykkareilta ajat sitten. Vielä kauppiaista kuitenkin löytyy dyykkarin ystäviä. Marssimme Mintun kanssa pienen kivijalkamyymälän taakse.

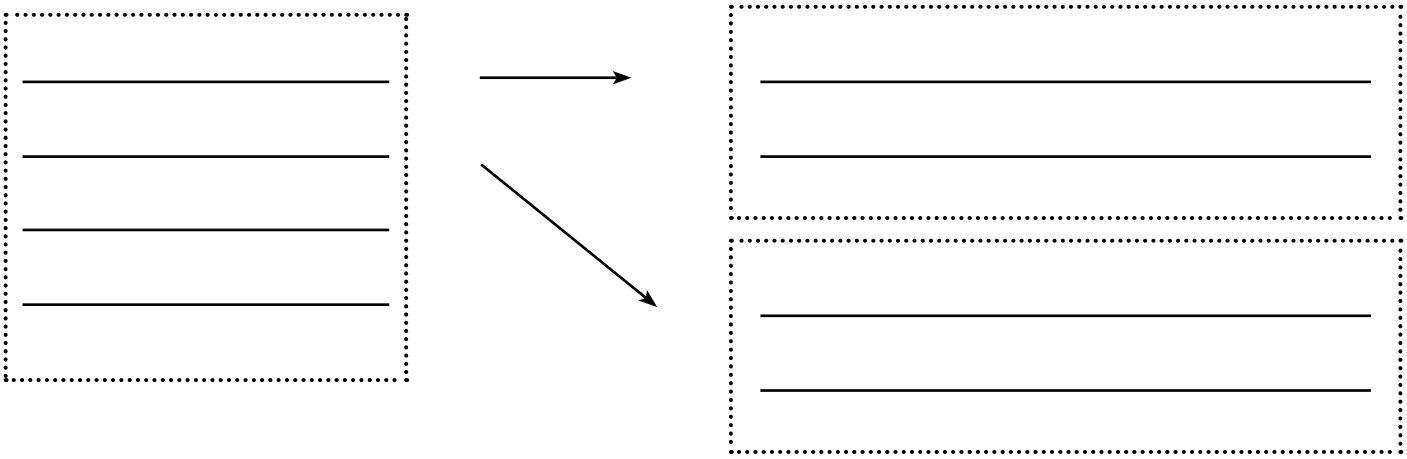
Roskisten luo pääsee luiskaa pitkin ja ne eivät ole lukossa. Paikan sijainti saa jäädä paljastamatta, sillä Minttu ei halua, että kaupan henkilökunta joutuisi vaikeuksiin. Heidänhän pitäisi estää dyykkaaminen.

”Täällä on mahtavaa porukkaa töissä. Joskus ne jättävät elintarvikkeita tuohon lastauslaiturille, etteivät ne likaantuisi muista jätteistä.”

Hämärässä tilassa seisoo kolme roskista, joiden kyljessä lukee ”pakattu biojäte”.

”Tämä on dyykkarin unelma”, Minttu huudahtaa.

6. KIRJOITA VÄITE JA KAKSI PERUSTELUA

7. Hymyyn leviävät kasvot katoavat astian syvyyksiin ja jalat nousevat ilmaan. Roskiksen sisäpintaa peittävä punertava möhnä tarttuu lippikseen, kun kansi rämähtää kurkottelijan päälle.

”Ei kannata laittaa ykkösiä päälle”, Minttu naurahtaa.

Minttu nostaa astian pohjalta tomaatteja. Ei mitään liiskaantuneita jätteitä vaan rasian suojassa puhtaana säilyneitä palleroita. Ensin kolme pakkausta isoja tomaatteja, sitten vielä pari rasiaa kirsikkatomaatteja.

”Nyt tuli tomaattiviikko”, kasvissyöjä iloitsee.

Liha ja makkara kelpaisivat kotona odottaville koirille. Emännän toivelöytö olisi juusto, varsinkin gouda. Jos juustossa on hometta. Minttu leikkaa sen irti.

”Kallista ja epäekologista juustoa voi syödä roskista ilman tunnontuskia.”

Saalista nousee lisää: muoviin suljettuja kevätsipuleita, verkkoon kerättyjä appelsiineja, kelmuun kääritty kaalinlohko ja kelmutettu paprika. Fazerin suklaalevy houkuttelisi, mutta se on rikkoutunut litistyneitten päärynöitten sekaan. Rahkapurkki saa myös jäädä, koska sen kannessa on viilto.

Baananit lähtevät matkaan, vaikka ne ovat tummia, limaisia ja haisevat kompostille. Ne kuitenkaan eivät jousta liikaa Mintun tutkivan sormen alla. Tuhansien kilometrien päästä laivatut banaanit ovat päätyneet syömäkelpoisina jäteastiaan!

Päivän saalis paljastaa saman kuin esimerkiksi MTT:n tutkimus: jätteeksi päätyy eniten tuoretuotteita. Säilykkeet ja kuivatuotteet ovat harvinaisempia löytöjä.

7. KIRJOITA VÄITE

8. NÄLKÄISILLE VAI POLTTOAINEEKSI?

Yhtäkkiä ovi kirskahtaa. Kaksi henkilökuntaan kuuluvaa naista astuu lastauslaiturille. Minttu nostaa repun selkään ja kuiskaa lähtökäskyn. Emme ota naisiin katsekontaktia, mutta heidän täytyy huomata meidät. Rouvat kuitenkin istuvat rauhallisesti risaisille konttorituoleille ja panevat tupakaksi.

Kun pääsemme takaisin kadulle, Minttu kertaa säännöt: henkilökuntaa ei häiritä, paikkoja ei sotketa ja muut dyykkaajat otetaan huomioon.

Tällä kertaa liikkeellä ei ollut muita, ei edes sitä lähellä asustavaa miestä, jonka sairauseläke ei riitä ruokaan. Hänen kanssaan Minttu on turissut pitkät pätkät roskiksia penkoessaan.

”Kaikki eivät kaivele jätteitä pienentääkseen hiilijalanjälkeään. Yhä useampi dyykkaa, koska ei ole rahaa ruokaan. Monet heistä ovat vanhoja ihmisiä.”

8. KIRJOITA SYY

JA SEURAUS

9. Syksyllä Minttu löysi roskiksesta ison erän kolmioleipiä ja lasagnea, joissa oli viimeinen myyntipäivä. Hän pakkasi ne jätesäkkiin ja kantoi leipäjonossa seisovien luo. Pussi tyhjeni nopeasti.

EU:n parlamentti on kannattanut aloitetta, jonka mukaan kauppojen myymättä jäänyt ruoka annettaisiin nälkäisille. Syömäkelpoisten tomaattien noukkiminen mätien joukosta on kuitenkin työlästä puuhaa, joten kaupan on kätevämpi heittää koko satsi pakkauksineen menemään. Helppouden lisäksi pakattu biojäte voi olla kaupalle tuottavaa. Esimerkiksi SOK:n biojätteestä osa menee biokaasun ja etanolin raaka-aineeksi. Myymätön leipä jalostuu etanoliksi, jota myydään ABC:llä.

9. KIRJOITA KAKSI SYYTÄ

JA YKSI SEURAUS

10. MENISIT TÖIHIN!

Minttu on roskisreissuillaan kuullut ”menisit töihin” -kehotuksia ja ”soitan poliisit” -uhkauksia. Kerran poliisit tulivatkin.

”Käskivät painua kotiin. Niillä oli kai tärkeämpääkin tekemistä.”

Jätelaki ei anna suoraa vastausta siihen, onko dyykkaaminen rikos. Poliisit pitävät tekoa näpistyksenä, mutta tiettävästi roskisten penkomisesta ei ole jaettu rangaistuksia.

Ohjeistus dyykkaamisen estämiseksi tuli päivittäistavarakauppojen yhteisjärjestöltä.

Kauppa perustelee dyykkaamisen estämistä sillä, että jäteastioissa olevien elintarvikkeitten turvallisuutta ei voida taata.

Minttu tuhahtaa. Hän ei ole saanut ruokamyrkytyksiä.

”Ei kukaan syytä kauppaa, jos sairastuu roskista kaivetusta ruuasta. Oikeastaan kauppa on kiinnostunut menettämistään asiakkaista.”

SOK:n päivittäistavarakaupan suunnittelujohtaja pitää kiinni lakipykälistä.

”Viimeisen käyttöpäivän ylittäneitä tuotteita ei saa luovuttaa eikä käyttää. Olisi laitonta ja vastuutonta antaa pilaantuneita tuotteita syötäväksi”, Mika Lyytikäinen vastaa.

Jätekatoksia suljetaan myös siisteyden takia. Esimerkiksi Helsingin Käpylän Alepaan hankittiin viime syksynä lukot, koska roskisten kaivelijat repivät pusseja auki ja sekoittivat eri lajien jätteitä keskenään.

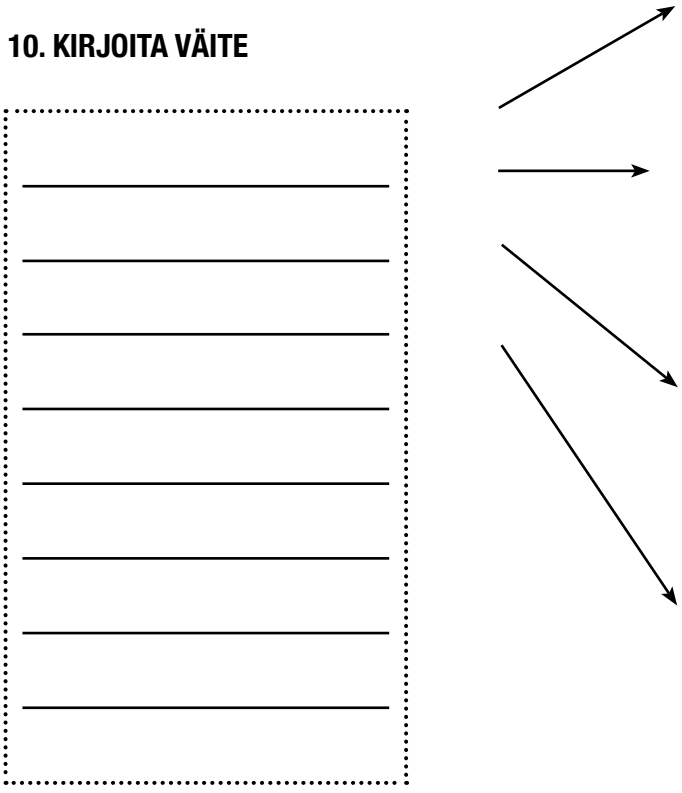
”Leivät menevät etanolin valmistukseen, eikä niiden sekaan saa panna eineksiä. Syömäkelpoistahan se leipä olisi, joten ymmärrän kierrättäjiä. Mutta meille alkoi tulla kaivelijoita, jotka sotkevat paikat”, myymäläpäällikkö Kati Kannisto kertoo.

Nykyisin Mintulla olisi varaa ostaa ruuat kaupasta. Hän keikkailee bändin kanssa, ja puoliso Silvia Modigilla on hyväpalkkainen työ kansanedustajana. Silti Minttu yrittää kuluttaa edelleen mahdollisimman vähän.

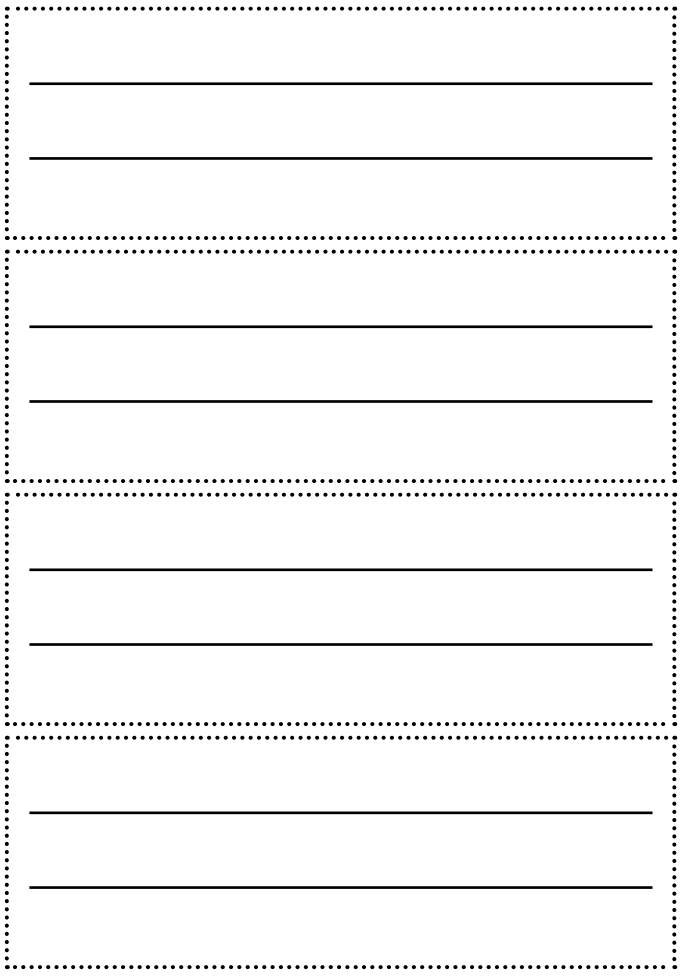
Matkustelen paljon, eli tuhoan planeettaa sillä tavalla”, Minttu tunnustaa.

(Teksti on muokattu Katja Nordlundin MeNaiset-lehdessä 7.3.2013 ilmestyneestä artikkelista "Pöytä on katettu". Teksti on taitettu uudelleen.)

10. KIRJOITA VÄITE

JA NELJÄ PERUSTELUA

ONKO SUOMESSA YHTEISKUNTALUOKKIA?

TAITOTASOLTA B1.2 YLÖSPÄIN

Lue teksti ja tee tekstiin liittyvä kuuntelu sekä luetun ymmärtämisen tehtävät.

MIHIN LUOKKAAN KUULUT?

Perinteinen jako yhteiskuntaluokkiin ei istu tähän päivään. Kun ihmiset saavat itse ilmoittaa, mihin luokkaan he mielestään kuuluvat, syntyy uudenlaisia ryhmiä.

Onko Suomessa yhteiskuntaluokkia?

92% On

8% Ei

Lähde: Annan lukijapaneeli

JAKO KAHDEKSAAN

Tutkijoiden mukaan Suomessa on kahdeksan yhteiskuntaluokkaa.

1. Ylemmät professioammatit, 9 %
Esim. ylimmät johtajat, tuomarit, lääkärit, asiantuntijat
2. Alemmat professioammatit 24 %
Esim. opettajat, ylemmät pankkitoimihenkilöt
3. Rutiininomaisen ei-ruumiillisen työn tekijät, 23 %
Esim. hoitotyöntekijät, palvelualan ammattilaiset, myyjät
4. Itsenäisen työn harjoittajat, 7 %
Esim. pienyrittäjät
5. Maanviljelijät, 4%
6. Ammattitaitoinen työväestö, 16 %
Esim. putkimiehet, hitsaajat
7. Muu työväestö, 16 %
Esim. varastotyöntekijät
8. Muu työväestö maataloudessa, 2 %
(Lähde: Jani Erola (toim.): Luokaton Suomi, Yhteiskuntaluokat 2000-luvun Suomessa (Gaudeamus 2010)

Yläluokka - ei. Keskiluokka - öö, no, ei. Työväenluokka - ei sekään. Vanhat yhteiskuntaluokat eivät välttämättä käy yksiin tämän päivän ihmisten elämäntilanteiden kanssa.

Kysyimme 70 vastaantulijalta, mihin yhteiskuntaluokkaan he kokevat kuuluvansa. jos perinteiset luokat tuntuivat vastaajista vierailta, he saivat nimetä itselleen luokan, johon heidän elämänsä sopii. Kyselypaikkana oli vantaalainen kauppakeskus jouluruuhkan aikaan iltapäivällä ja alkuillasta. Liikkeellä oli kaikenikäisiä ja monenoloisia ihmisiä, sekä miehiä että naisia.

Entä mitä vastausten perusteella syntyneistä uusista luokista tuumii asiantuntija? Pyysimme luokkatutkija Jani Eerolaa Turun yliopistosta kommentoimaan.

1. TAVALLISET DUUNARIT

Kun ihmisiltä kysyy yllättäen, mihin yhteiskuntaluokkaan he mielestään kuuluvat, useimmat empivät. Tavalliset duunarit eivät. He määrittelevät asemansa nopeasti: ihan perusduunareitahan tässä.

Tavalliset duunarit myös vaikuttavat olevan ylpeitä työstään. Tätä työtä todella tarvitaan, sanoo yksi. Saan aikaan konkreettista jälkeä, sanoo toinen. Tavallisia duunareita on 13 prosenttia vastaajista.

Ihmisten perusteluita sille, miksi he ovat tavallisia duunareita:

”Olen linja-autonkuljettaja, siis selkeästi duunari.”
”Teen käsilläni, olen timpuri.”
”Olen metallimies enkä omista mitään.”
”Minulle kelpaa kaikki työ. Olen tehnyt rehellistä työtä koko ikäni.”

Luokkatutkija Jani Erola kommentoi:

-Työväenluokan pienenemisestä on puhuttu jo 1970-luvulta lähtien. Toki tämä luokka pienenee, mutta silti Suomessa on eurooppalaisittain yhä yllättävän suuri työväenluokka, jos luokan määrittelee ammatin perusteella.

- On kuitenkin eri asia, pitävätkö ihmiset itseään duunareina. Duunariuus ei liity pelkästään työhön, vaan siihen kuuluu myös poliittisia ulottuvuuksia.

2. KESKILUOKKAISET DUUNARIT

Ulkopuolisen silmissä keskiluokkaiset duunarit eivät välttämättä erotu omaksi ryhmäkseen. He voisivat olla myös tavallisia duunareita niin ammattinimikkeiden kuin ulkoisen olemuksensakin puolesta.

Keskiluokkaisten duunareiden mielessä ero on kuitenkin selkeä. He ovat kyllä työn puolesta duunareita, mutta silti osaksi keskiluokkaisia.

Keskiluokkaisina duunareina pitää itseään 11 prosenttia vastaajista.

Ihmisten perusteluita sille, miksi he ovat keskiluokkaisia duunareita:

”Työskentelen vartijana, mutta minusta tuntuu keskiluokkaiselta.”
”Hirveästi en ole kouluja käynyt, mutta duunissa ollaan varastotyöntekijänä. Pärjään, joten olen keskiluokkainen duunari.”
”Olen elintarviketyöntekijä, mutta kyllä kai minä silti itseäni keskiluokkaisena pidän.”
”Tavoittelen keskiluokkaista elämää, en duunariarkea.”

Luokkatutkija Jani Erola kommentoi:

- Tulotaso vaikuttaa paljon siihen, tunteeko joku olevansa keskiluokkainen. Ihmiset miettivät ulkoisia merkkejä: pääsenkö lomalle ulkomaille kerran vuodessa, ajanko suhteellisen uutta autoa, asunko omakotitalossa?

- Tämä on se porukka, joka kasvaa jatkuvasti: melko keskiluokkaista elämää viettävät työntekijät.

Onko sinulle selvää, mihin luokkaan kuulut?

68% *On* **32%** *Ei*

Lähde: Annan lukijapaneeli

3. HUONOMPI KESKILUOKKA

Huonompi keskiluokka ahertaa toimistossa. Myös moni hoitoalalla työskentelevä nainen ilmoittaa kuuluvansa huonompaan keskiluokkaan.

Työ ei ole erityisen fyysistä, mutta ei kovin itsenäistäkään.

Huonompaan keskiluokkaan kuuluu 18 prosenttia vastaajista.

Ihmisten perusteluita sille, miksi he ovat huonompaa keskiluokkaa:

”Tuloni määrittelevät: minulla on varaa jonkinlaiseen asuntoon, mutta ei uuteen omakotitaloon tai tonttiin.”

”Teen tavallista toimistotyötä, johtoporras on kaukana.”

”Perheemme on keskiverto joka tavalla.”

”Olen joustava ja pärjään sekä ylä- että alaluokan kanssa. Itse kuulun näiden kahden väliin.”

Luokkatutkija Jani Erola kommentoi:

- Keskiluokka on hankala termi, se voi pitää sisällään mitä tahansa. Tutkijat eivät edes puhu keskiluokasta. Ulkomaisissa keskiluokkaa käsittelevissä tutkimuksissa sillä tarkoitetaan yleensä keskituloisuutta.

- Alempiin professioammatteihin kuuluvien määrä kasvaa jatkuvasti jonkin verran. Tämä ryhmä on kasvanut jo kolmekymmentä viime vuotta.

4. PAREMPI KESKILUOKKA

Kun on kohdannut useamman ihmisen, joka ilmoittaa kuuluvansa parempaan keskiluokkaan, silmä harjaantuu erottamaan heidän tunnuspiirteitään. Naisilla on huolellinen - ei välttämättä runsas - ehostus ja maltilliset korot. Miehet suosivat villakankaisia päällystakkeja.

Kun tavalliset duunarit osaavat määritellä luokka-asemansa kaikista nopeimmin, parempi keskiluokka seuraa hyvänä kakkosena. Hyvin pyyhkii, he toteavat asiallisesti.

Parempaan keskiluokkaan kuuluvana itseään pitää 29 % vastaajista.

Ihmisten perusteluita sille, miksi he ovat parempaa keskiluokkaa:

”Minun ei tarvitse luopua mistään. Kaikkeen normaaliin on varaa.”

” Pystyn peruselämää parempaan. Aina on ollut varaa matkustaa ja harrastaa ja ostaa ilman että tarvitsee miettiä.”

Luokkatutkija Jani Erola kommentoi:

- Myös tutkijat jaottelevat ylemmän keskiluokan omaksi ryhmäkseen yleensä käytettävissä olevien resurssien perusteella.

- Toinen luokitteluperuste on ammatti. Ylemmissä professioammateissa työskentelevät ovat melko vapaita. Työnantaja ei voi kauheasti kytätä, jos haluaa pitää ammattilaisesta kiinni.

5. VAPAA LUOKKA - TAI SITTEN EI

Siihen, mikä on vapautta, eivät osaa vastata edes filosofit. Ei siis ihme, että vapauden astettaan pohtivat myös niin sanotut vapaan työn tekijät.

Voin itse päättää päivistäni, sanoo freelancer, mutta henkäisee perään, että kaikki tarjottu työ on otettava vastaan. Pienen yrityksen omistaja puolestaan toteaa, että yrittäjänä hän on vapaa mutta palkkatyössä olisi helpompaa.

Vapaana tai näennäisen vapaana pitää itseään yhdeksän prosenttia vastaajista.

Ihmisten perusteluita sille, miksi he ovat vapaataluokkaa:

”En ole freelancer täysin omasta tahdostani. On tosi stressaavaa arvailla, riittääkö hommia.”

”Yrittäjällä on tietyllä tavalla vapaata, mutta töitä on paljon ja riskit suuret.”

”Alihankkijana ei tällä hetkellä ole helppoa.”

”Olen yrittäjä, minulla on selviytymismoodi.”

Luokkatutkija Jani Erola kommentoi:

- Se, ovatko esimerkiksi pienyrittäjät vapaita, on hyvä kysymys. Moni on pakotettu yrittäjäksi, kun palkkatyöhön ei oteta.

- On totta, että osa työnantajista haluaa pienentää omaa riskiään ja siirtää siksi työntekijöitä alihankkijoiksi. Koko väestön tasolla tarkasteltuna yrittäjien määrä ei kuitenkaan ole kasvanut merkittävästi viime vuosikymmenen aikana.

Kuulutko samaan luokkaan kuin vanhempasi?

58% *Kuulun* **42%** *En*

Lähde: Annan lukijapaneeli

6. KAULUSKÖYHÄLISTÖ

Ennen puhuttiin valkokaulustyöläisistä. Nykyään, valko-liitteen voi jättää sanan edestä pois, kun virastojen ja toimistojen pukeutumiskulttuuri on väljentynyt.

Kaulusköyhälistöllä on korkea koulutus. Se ei kuitenkaan ole tuonut heille hyvää tai edes kohtuullista toimeentuloa.

Kaulusköyhälistönä pitää itseään kuusi prosenttia vastaajista.

Ihmisten perusteluita sille, miksi he kuuluvat kaulusköyhälistöön:

”Periaatteessa minun pitäisi kuulua ylempään keskiluokkaan, koska olen akateemisesti koulutettu. Palkkani kuitenkin määrittää minut muualle. Työskentelen hoitoalalla.”

”Olen köyhä akateeminen tutkija.”

”Opettajana minun pitäisi perinteisen ajattelun mukaan kuulua keskiluokkaan, mutta en koe sitä omakseni. Opettajan työn arvostus on laskenut paljon.”

”Koulutukseni on korkea, työtä teen epävarmoissa pätkissä projekti kerrallaan.”

Luokkatutkija Jani Erola kommentoi:

- Tämän ryhmän köyhyys on aika vapaaehtoista, itse valittua. Yleensä tutkimuksissa nousee esiin perinteisempien köyhien luokka. Se, että kyselypaikkana oli kauppakeskus, varmaan vaikutti tavallisten köyhien puuttumiseen.

- Ihmisten koulutustaso on kasvanut niin valtavasti, että koulutus on kärsinyt inflaation. Hyvä koulutus takaa vähemmän kuin ennen.

Luokkatutkija Jani Erola kommentoi:

Suomalaisista 29 % liikkuu sosiaalisesti ylöspäin. 21 % taas liikkuu alaspäin.

7. PYKÄLÄN VERRAN PAREMPI

Missä piileksii yläluokka? Joko yläluokan edustajat eivät hengaile vantaalaisessa kauppakeskuksessa, tai sitten kukaan ei kehtaa tunnustautua yläluokkaiseksi.

Seitsemästäkymmenestä ihmisestä vain yksi asemoi itsensä ”pykälän verran paremmaksi”. Naisella on esimerkiksi varaa olla lasten kanssa kotona sen sijaan, että olisi palattava rahan takia töihin lentoemännäksi.

Ihmisten perusteluita sille, miksi he eivät kuulu yläluokkaan:

Juristi: ”Minun on pakko käydä töissä, ei ole varaa lopettaa.”

Lääkäri: ”En voi itse päättää, mitä teen.”

Korkeassa asemassa oleva esimies: ”Hoidan itse kaikki asiani. No, siivooja meillä käy.”

Juristi: ”Yläluokalla kai on runsaasti myös vapaa-aikaa. Minulta se puuttuu.”

Luokkatutkija Jani Erola kommentoi:

- On erittäin suomalainen ilmiö, että yläluokkaan kuuluvia tulee vastaan hirveän vähän. Tosin näin on myös muissa maissa.

- Meillä on pieni, parin prosentin suuruinen yläluokka, esimerkiksi korkeita yritysjohtajia. Moni heistäkään ei koe olevansa yläluokkaa, vaikka olisi varaa pitää purjevenettä Välimerellä. Yläluokkaan kuuluminen on ilmeisesti yhtä huono asia kuin se, että kuuluisi alaluokkaan.

8. MYÖS HEITÄ TULI VASTAAN

Luovia pienituloisia: ”Palkka on ollut koko elämäni alle suomalaisen keskipalkan. Olen näyttämöpukujen ompelija.”

Leppoisuuden valinneita: ”Minulle ei ole tärkeää, mihin lapseni sijoittuu, enkä koskaan tienaa yhtä paljon kuin vanhempani. Raha ei tee onnelliseksi. Miehelläni on työ, josta hän pääsee joka päivä kolmeksi kotiin. Se, että palkka olisi kuussa kaksi tonnia korkeampi, ei korvaisi pitkiä päiviä. Mies työskentelee opettajana, minä taustatehtävissä politiikassa.”

Hylsynpoimintoja: ”Olen tällä hetkellä työttömänä.” Niitä, jotka eivät osaa sijoittaa itseään mihinkään luokkaan: ”En tiedä mistään luokista. Kuulun perheihmisiin.”

LUOKKA MÄÄRITTÄÄ MAKUA

Sitä olet, mistä kiinnostut. Keskiluokka on aktiivinen ja harrastaa monipuolisesti. Liikuntalajiksi käy mikä tahansa jumpasta juoksuun ja uimiseen. Keskiluokka myös kuluttaa korkeakulttuuria esimerkiksi lukemalla ja kuuntelemalla klassista musiikkia tai jazzia.

Sen sijaan tositelevisiota, nyrkkeilyä, moottoriurheilua ja kauhuelokuvia keskiluokka karsastaa, selviää valtiotieteiden maisteri Nina Kahman väitöskirjasta.

Työväestöä korkeakulttuuri ei innosta. Sen sijaan toimintaelokuvat kiinnostavat työväenluokkaan kuuluvia enemmän kuin keskiluokkaisia. Liikuntalajeista vain jääkiekko ja muut joukkuepelit ovat suosituimpia työväenluokkaisten kuin keskiluokkaisten keskuudessa.

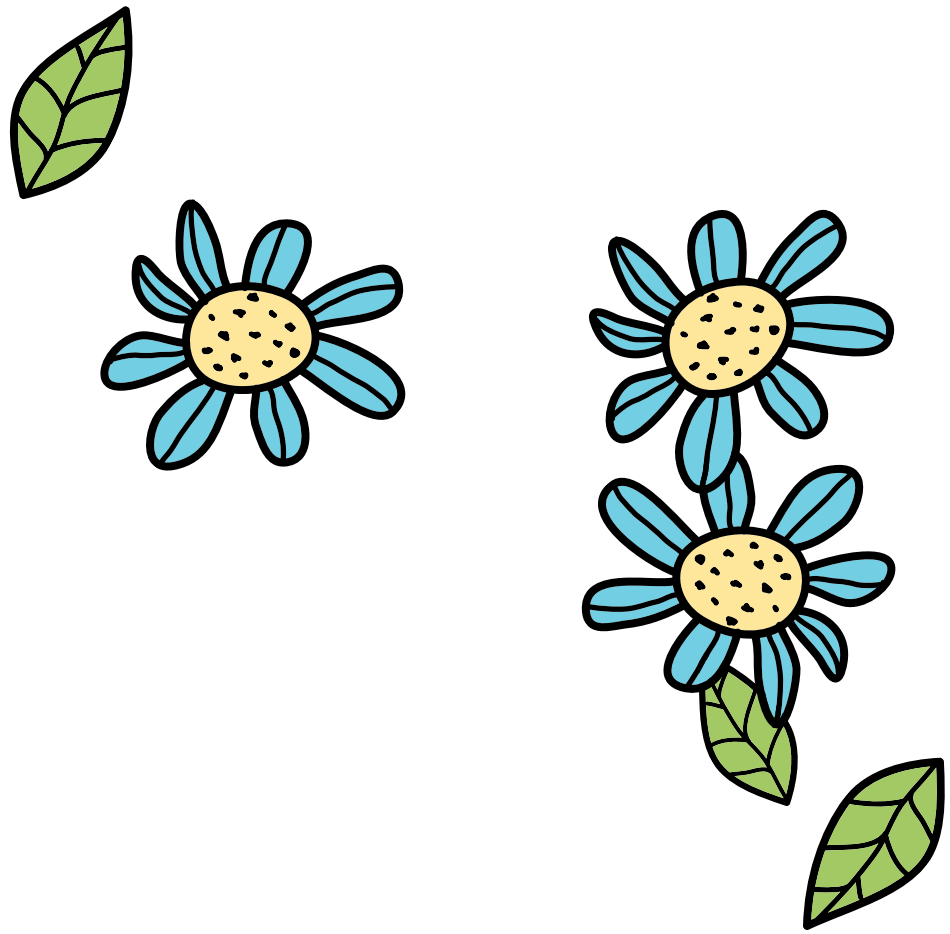
Lähde: Mirka Heinonen: Mihin luokkaan kuulut? Anna-lehti, 5.1. 2012. Teksti on taitettu uudelleen.

UUSIA LUOKKIA

- ***Ökyrikkaat***
- ***Syrjäytyneet***
- ***Nuoret, jotka haluavat elää yhteiskunnan tuilla***
- ***Maahanmuuttajien halpatyöluokka***
- ***Ahkerat köyhät, esim. siivoojat ja osa-aikaiset asiakaspalvelijat***
- ***Pätkätyöläiset***
- ***Yli varojensa eläjät***
- ***Downshiftaajat***
- ***Nuoret rikkaat, jotka saavat rahaa vanhemmiltaan***
- ***Periytyvästi huono-osaiset***
- ***Yksinhuoltajat***
- ***Parikymmppiset taivaanrannanmaalarit, joiden unelmana on julkisuus ja helppo elämä***
- ***Uusrikkaat, jotka ovat saaneet rahansa esimerkiksi pelaamalla***
- ***Epävarmoissa työsuhteissa rimpuilevat akateemiset***

A. Lue teksti ja valitse onko väittämä OIKEIN vai VÄÄRIN.

1. Anna-lehden lukijoiden mielestä Suomessa ei ole enää yhteiskuntaluokkia.	**O**	**V**
2. Artikkelin kirjoittaja kysyi Vantaalla ihmisiltä, mihin luokkaan nämä omasta mielestään kuuluvat.	**O**	**V**
3. Tavalliset duunarit arvostavat omaa työtään.	**O**	**V**
4. Monet duunareilta näyttävät totesivat itse kuuluvansa keskiluokkaan.	**O**	**V**
5. Tutkijat määrittelevät Suomessa keskiluokan tulojen perusteella.	**O**	**V**
6. Kaulusköyhälistö on nyt huonommin koulutettua kuin ennen.	**O**	**V**
7. Haastatelluista ihmisistä kukaan ei ajatellut, että kuuluu itse keskiluokan yläpuolelle.	**O**	**V**
8. Vastaajien mielestä yläluokan ihmisillä on paljon valinnanvapautta.	**O**	**V**

B. Vastaa artikkelin perusteella kysymyksiin.

1. Miten monet ihmiset reagoivat, kun heiltä kysyttiin näitä luokkakysymyksiä?

2. Mitkä kaksi yhteiskuntaluokkaa kasvavat Suomessa tällä hetkellä tutkijoiden mukaan?

3. Missä kahdessa ryhmässä vastaajat osasivat vastata luokkakysymykseen nopeasti?

4. Miten haastattelupaikka todennäköisesti vaikutti tutkimuksen tuloksiin?

5. Mihin luokkaan sinä itse omasta mielestäsi kuulut? Miksi?

6. Onko se sama kuin vanhempiesi luokka entisessä kotimaassasi?

7. Millaisia johonkin luokkaan kuulumisen kriteereitä artikkeli nostaa esille?

8. Mihin luokkiin sinä sijoittaisit seuraavien ammattien harjoittajat:

a. sairaanhoitaja _____

b. kätilö _____

c. kampaaja _____

d. muurari _____

e. ravintolan omistaja _____

f. taidemaalari _____

g. vartija _____

h. suomen kielen opettajasi _____

C. Pohdintatehtäviä

1. Miten voi päästä korkeampaan yhteiskunta-luokkaan? Entä pudota?

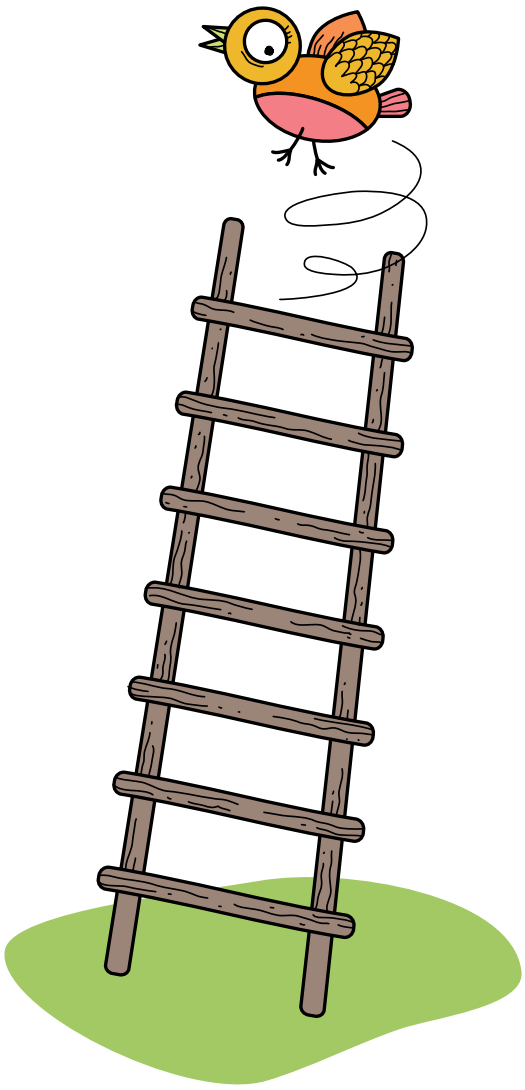
2. Tapahtuuko ns. sosiaalista liikkumista jossakin maassa enemmän kuin toisessa ja miksi?

3. Onko sinusta totta, että Suomessa melkein kaikki kuuluvat keskiluokkaan?

4. Mitä yhteiskunnallisia ongelmia voi syntyä, jos maassa ei ole lähes ollenkaan keskiluokkaa?

5. Kasautuuko hyväosaisuus tai huono-osaisuus mielestäsi Suomessa tietyille alueille? Perustele.

6. Minkälaisiin ongelmiin kasautuminen voi johtaa?

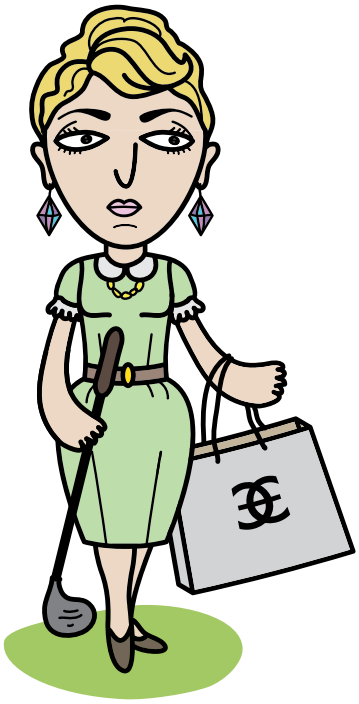

KUUNTELU YHTEISKUNTALUOKISTA

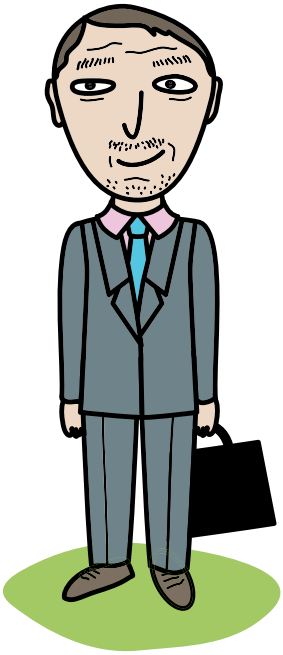
TAITOTASOLTA B1.2 YLÖSPÄIN

Kuuntele, kun ihmiset kertovat taustastaan ja ehdota, mihin alla olevista luokista he voisivat kuulua. Tässä vaihtoehdot:

- *syrjäytyneet*
- *yläluokka*
- *kaulusköyhälistö*
- *vapaa luokka*
- *parempi keskiluokka*
- *duunarit*
- *julkisuustyrkyt*

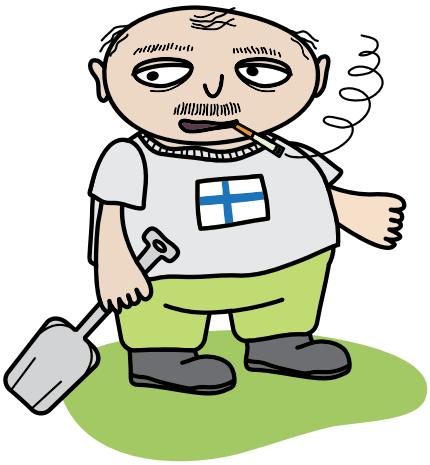
2. _____

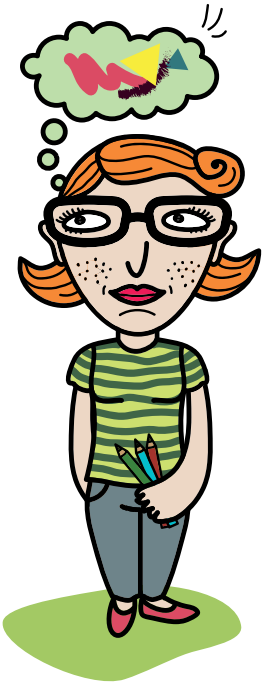
4. _____

7. _____

1. _____

3. _____

5. _____

6. _____

PERHE JA IHMISSUHTEET

YSTÄVÄKIRJA TAITOTASOLTA A1.3 YLÖSPÄIN

Taitotasoille A1.2-A1.3 sijoittuvan tehtävän tavoitteena on oppia ymmärtämään henkilötietosanoja ja kirjoittamaan itsestään perusasioita nimeämällä tai lyhyillä peruslauseilla epäviralliseen henkilötietolomakkeeseen. Tehtävää voidaan monipuolistaa puhumisen ja luetun ymmärtämisen tehtäväksi keskustelemalla siitä pareittain. Tehtävää voidaan käyttää tutustumistehtävänä kurssin alkupuolella. Kaikkien ystäväkirja-tehtävä voidaan tulostaa lopuksi kaikille. Oikeinkirjoitus ja rakenteellinen tarkkuus ei ole tämän taitotason tehtävässä olennaisinta vaan se, että onnistuu kertomaan mainittuja asioita itsestään jokseenkin ymmärrettävästi. Perusmuotoinen nimeäminen riittää.

TREFFISIVUSTOLLA TAITOTASOLTA A2.1 YLÖSPÄIN

Taitotasolle A2.1 ja siitä ylöspäin sijoittuvien tehtävien tavoitteena on esitellä ja aktivoida henkilötietosanastoa sekä muita itsestä kertomisen ja itsen kuvailun sanoja ja ilmaisuja. Samalla tutustutaan nettisivustolle rekisteröitymiseen ja siihen, miten Suomessa voi tutustua uusiin ihmisiin.

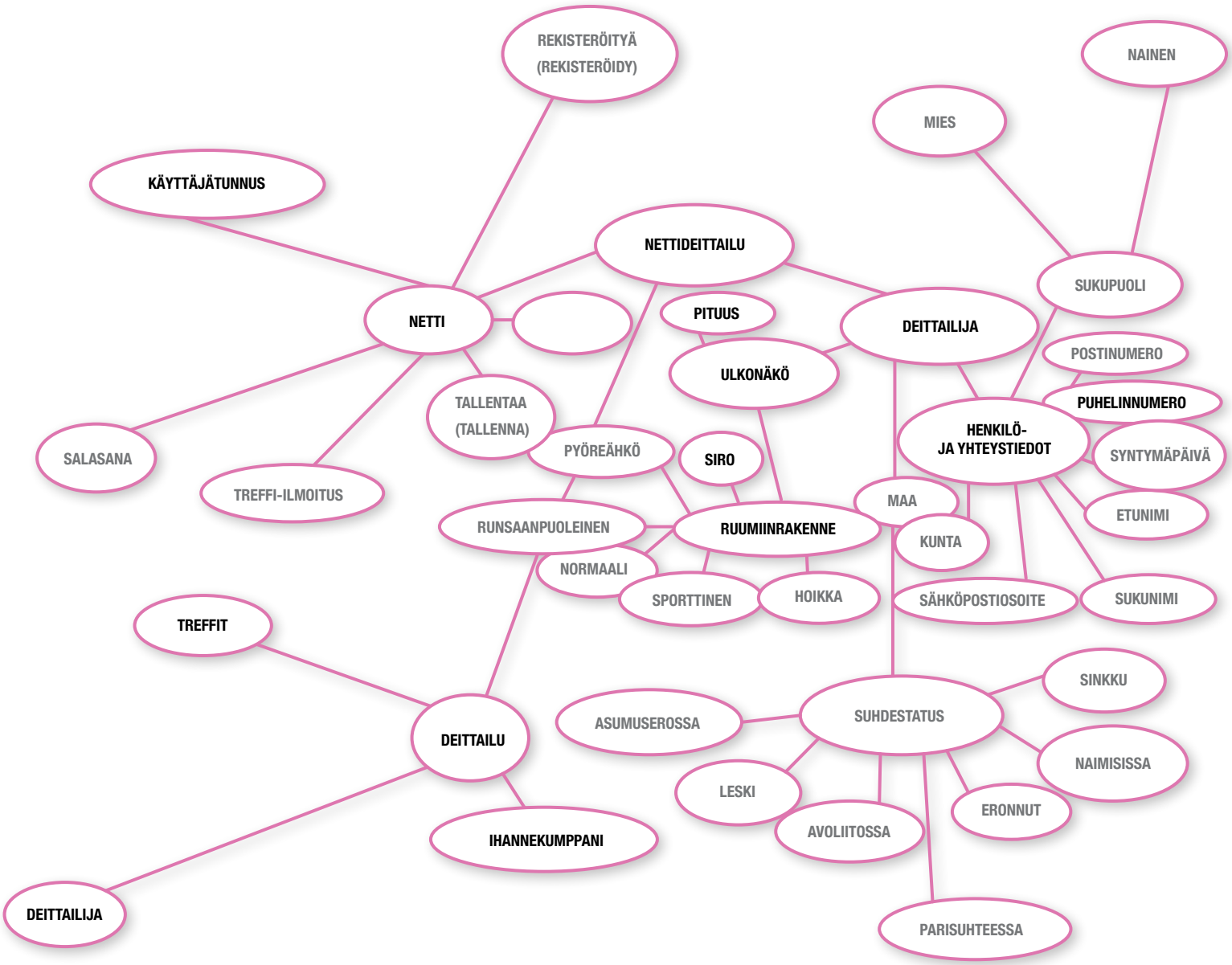
Tehtäväkokonaisuus etenee vaikeusjärjestyksessä. Se alkaa luetunymmärtämisellä, jota seuraa sanastoa aktivoiva nettideittailu-miellekartta. Lopussa on kirjoitustehtävä, jossa treffi-ilmoituksen voi laatia roolissa. Lisätehtävänä voidaan kirjoittaa vastaus sähköpostina Irmalle ja miettiä, mitä sitten tapahtui.

Senssipalstalla-tehtävän kanssa voidaan käyttää nettideittailu-miellekarttaa, jonka avulla tutustutaan nettitreffisanastoon ja aktivoidaan sanastoa käyttöön. Samalla opetellaan käyttämään miellekarttaa ajattelun ja muistamisen tukena, jakamaan käsitteitä ja järjestelemään tietoa hierarkisiin ryhmiin eri tasoille otsikoihin, alaotsikoihin ja muihin sanoihin.

Lopulta voidaan laatia oikea ilmoitus oikealle ystäväsivustolle netissä.

VASTAUKSET

1. Irman sukunimi on Nainen. / Väärin
2. Irma on alle 50 vuotta vanha. / Väärin
3. Vain Irma tietää Irman oman salasanan. / Oikein
4. Vain Irma tietää Irman oman käyttäjätunnuksen. / Oikein
5. Irma saa oman treffi-ilmoituksen nettiin, jos hän rekisteröityy. / Oikein
6. Irma saa uuden sähköpostiosoitteen, kun hän rekisteröityy. / Oikein
7. Irmalla täytyy olla oma sähköpostiosoite, että hän voi rekisteröityä / Väärin
8. Irma on yksinäinen. / Oikein
9. Irma on varattu. / Väärin
10. Irma on laiha. / Väärin
11. Irma on kotoisin Suomesta. / Oikein
12. Millainen Irman persoonallisuus on? Hän iloinen ja eloisa.
13. Miksi Irma kirjoittaa treffi-ilmoituksen? Hän on yksinäinen ja etsii seuraa,"sitä oikeaa".
14. Onko Irmalla aviopuoliso? / Ei.
15. Missä kaupungissa Irma asuu? / Helsingissä.
16. Millainen on Irman ulkonäkö? / Irma on pyöreähkö.
17. Irma haluaa naiskumppanin. / Väärin
18. Irman kumppani saa olla 100 vuotta vanha. / Oikein
19. Irman kumppani saa olla parisuhteessa. / Väärin
20. Irmalle ulkonäkö on tärkeää. / Väärin
21. Synkkaustoiminto kertoo, kenen kanssa Irma käy hyvin yhteen. / Oikein
22. Saako Irman kumppanilla olla puoliso? / Ei.
23. Minkä näköinen Irman kumppanin pitää olla? / Hän saa millainen vain: hoikka, normaali, sporttinen, pyöreähkö tai runsaanpuoleinen.

REKISTERÖITYÄ
(REKISTERÖIDY)
NAINEN
MIES
KÄYTTÄJÄTUNNUS
NETTIDEITTAILU
SUKUPUOLI
NETTI
PITUUS
DEITTAILIJA
POSTINUMERO
ULKONÄKÖ
PUHELINNUMERO
TALLENTAA
(TALLENNA)
HENKILÖ-
JA YHTEYSTIEDOT
SALASANA
PYÖREÄHKÖ
SIRO
SYNTYMÄPÄIVÄ
TREFFI-ILMOITUS
MAA
ETUNIMI
RUNSAANPUOLEINEN
RUUMIINRAKENNE
KUNTA
NORMAALI
SPORTTINEN
HOIKKA
SÄHKÖPOSTIOSOITE
SUKUNIMI
TREFFIT
SINKKU
SUHDESTATUS
ASUMUSEROSSA
DEITTAILU
NAIMISISSA
LESKI
ERONNUT
IHANNEKUMPPANI
AVOLIITOSSA
DEITTAILIJA
PARISUHTEESSA

ONGELMA MURKKUPERHEESSÄ

TAITOTASOLTA B1 YLÖSPÄIN

Tehtävän tarkoituksena on verbityyppien kertaaminen ja sanaston kartuttaminen. Lisäksi opiskelijat tutustuvat sanojen johtamisen perusasioihin.

Tehtävä soveltuu parhaiten tasolta B1 alkaen, mutta verbityyppeihin liittyvät tehtävät ovat hyvää kertausmateriaalia jo aiemminkin. Sanojen johtamiseen liittyvät tehtävät voivat tuntua opiskelijoista aluksi vaikeilta. Teksti sinänsä sopii hyvin mm. referointitehtäväksi edistyneille: he kertovat suullisesti muulle ryhmälle tarinan ja sitten keskustellaan (harj. 4?) . Harjoituksen 5 voi teettää varsinkin heillä, jotka kaipaavat lisää kirjoittamisen harjoittelua (itsenäisesti tai parityönä) ja pitävät tarinan kertomisesta. Se sopii myös suulliseen tarinointiin pienryhmissä. Kulttuurien välinen vertaileva näkökulma ja syiden pohdinta antaa syvyyttä keskusteluihin - huumori puolestaan keventää. Opiskelijoilla voi olla tästä perhe-teemasta monenlaisia omakohtaisia kokemuksia - ja kysymyksiä suomalaisiin perhearvoihin liittyen.

VASTAUKSET

1. a. nukuttaa I, tutustua I, törmätä IV, aloittaa I, muistuttaa I, kieltäytyä I, julistaa I, keskittyä I, keskeyttää I, jättää I, arvostella III, arvostaa I, poiketa IV (näyttää ryhmän kuusi verbiltä, mutta taipuu ryhmän neljä mukaisesti), haaveilla III, vaikuttaa I, perehtyä I, kaivata IV, teettää I

b. keskittyä: a. laittaa omat ajatukset ja energia yhteen asiaan/ suurin osa on jossakin **b.** On tärkeää keskittyä kurssilla opiskeluun / Suomessa työttömyys keskittyy Itä- ja Pohjois-Suomeen

arvostella: a. sanoa jostakin asiasta tai ihmisestä kielteisiä asioita/ kommentoida jotakin asiaa niin että kertoo siitä hyvät ja huonot puolet **b.** Kirjallisuuskriitikko arvosteli sen kirjan lehdessä viime viikolla.

poiketa: a. mennä suoralta tai normaalilta reitiltä eri suuntaan/ olla selvästi erilainen kuin muut **b.** Minun täytyy poiketa kotimatkalla ruokakaupassa/ Hänen sisustustyylinsä poikkeaa täysin skandinaavisen niukasta linjasta

vaikuttaa: a. saa aikaan jonkin muutoksen tai jättää jäljet johonkin asiaan/ näyttää kokonaisuudessaan jonkinlaiselta **b.** Suomen maantieteellinen sijainti vaikuttaa paljoin sen ulkopolitiikkaan / Tämä sinun tekstisi vaikuttaa minusta erinomaiselta.

perehtyä: a. tutustua asiaan hyvin **b.** Asunnonostajan täytyy perehtyä hyvin kaikkiin kaupan asiakirjoihin **2. a.** käyttäytyä, julistaa, muistuttaa, poiketa, haaveilla, kaivata, aloittaa, törmätä, keskeyttää, arvostaa, tutustua, arvostella

b. törmääminen, käytös, arvostelun, arvostusta, muistutus, poikkeaminen, julisteita, keskeyttämisestä, haaveilu, tutustuminen, aloitteen, keskeyttäminen **c. 1. aloittaa** -> Alakoulun aloittava lapsi tarvitsee paljon vanhempien tukea / Suomalainen pomo pitää aloitteellisesta työntekijästä.

2. haaveilla -> Helposta rahasta haaveileva nuori pettyy yleensä myöhemmin.

3. poiketa -> Hän on poikkeuksellisen lahjakas musiikissa ja matematiikassa. (HUOM! poikkeus - poikkeukse - poikkeuksellinen)/Muista kodeista poikkeava talo herätti paljon kiinnostusta asuntomessuilla.

4. arvostaa -> Oman lapsensa mielipiteitä arvostava isä tai äiti on yleensä hyvä kasvattaja.

5. käyttäytyä -> Aggressiivisesti käyttäytyvä nuori haluaa, että hänet huomataan.

6. vaikuttaa -> Lapsen ja nuoren mielipiteisiin vaikuttava kaveripiiri voi vaihtua monta kertaa kouluvuosien aikana/ Galleriassa oli monta vaikuttavaa maalausta.

NUORTEN ONGELMAT JA MASENNUS

TAITOTASOLTA B1.1 YLÖSPÄIN.

Tehtävän tarkoituksena on kartuttaa rankkoihinkin teemoihin liittyvää sanastoa, harjoitella objektinkäyttöä ja tutustua novelliin uutena tekstilajina. Masennukseen ja muihin mielenterveysongelmiin liittyvien tekstien tarkoituksena on lisätä opiskelijoiden tietoisuutta niiden olemassaolosta ja siitä, miten Suomessa mielenterveysongelmiin suhtaudutaan.

Tehtävässä on kaksi eri tekstiä, joissa kuvataan tilanteita, joissa nuoret ovat vaikeuksissa ja kärsivät vakavista ongelmista. Ensimmäinen teksti on Rosa Liksomin voimakkaitakin tunteita nostattava novelli Se syntyi kevätruuhkassa vartin yli yksi… Opiskelijat lukevat novellin ja kertaavat samalla objektin muotoja. Tehtävä on hyvä aloittaa niin, että ensin täytetään oikeat objektimuodot, tarkistetaan vastaukset ja sen jälkeen syvennytään novellin tekstiin. Opiskelijat voivat tarkastella omia tuntemuksiaan, joita novellin teksti heissä herätti. Harjoituksen avulla opiskelijat tutustuvat myös Rosa Liksomin kirjalliseen ilmaisuun ja Liksomiin taiteilijana. Novellin lukemisen jälkeen opiskelijat lukevat Liksomia koskevan inforuudun ja etsivät lisätietoa kirjailijasta Internetin avulla. Novellin herättämistä ajatuksista on hyvä keskustella tämän jälkeen uudestaan ja miettiä sitä, mitä kirjailija novellin avulla haluaa kertoa. Tuntemuksia on hyvä myös käydä läpi ryhmän kanssa.

Harjoituksen toinen tehtävä on mielipidekirjoituksen lukeminen ja siihen liittyvä psykologin kirjoittama kommentti. Mielipidekirjoituksessa aiheena on kiusaaminen ja sen taustalla vaikuttavat tekijät. Teksteihin liittyy luetun ymmärtämisen tehtäviä, pohdintatehtäviä, sanastoharjoituksia, tiedonhakutehtäviä ja objektin kertausta.

VASTAUKSET

TEHTÄVÄ 1

Se syntyi kevätruuhkassa vartin yli yksi, ikkunattomassa huoneessa oli kirkas neonvalo. Kolmivuotiaana se lopetti **yökastelun** ja työnsi **kätensä** kiehuvaan veteen. Sen täti toi sille Tukholmasta **kauko-ohjattavan avaruusaluksen**, samanlaisen joita sai ostoskeskuksen valintatalosta. Viisivuotiaana se katsoi ikkunasta ulos ja näki **asvalttia** ja **öljyisen rapalätäkön**. Sen äiti osti sille **valkoisen taskuhiiren**. Kaksi kuukautta myöhemmin se tiputti **sen** kiehuvaan veteen ja hiiri kuoli. Se onki **hiiren** kattilanpohjasta ruokalusikalla ja huuhteli kaurapuuron mukana vessapöntöstä alas. Seitsemänvuotiaana se kieltäytyi menemästä kouluun ensimmäisen koulupäivän jälkeen. Se makasi sängyssä pää tyynyn alla ja tekeytyi kuuroksi. Sitten tuli talvi ja se laittoi **sukset** jalkaan ja hiihti rautatiesillan yli. Se katseli surumielisenä **valkoisia kerrostaloja**, jotka olivat rykelmänä pellonreunassa. Kahdeksanvuotiaana se käänsi sujuvasti **suklaata** ja **muita tyhjänpäiväisyyksiä** keskustan supermarketeista eikä jäänyt kiinni. Yhdeksänvuotiaana se niiskutti **bensaa** ja tunsi kuinka jännittynyt vartalo rentoutui. Kymmenvuotiaana se tuikkasi **koulun** tuleen. Siihen tarvittiin **bensaa ja tulitikut**. Viikon kuuluttua **se** vietiin taksilla lastenpsykiatrille missä se vaikeni. Sitten tulivat häät. Sen äiti meni uusiin naimisiin. Yksitoistavuotiaana se lopetti **bensan niiskutuksen** ja siirtyi stendareihin. Kaksitoistavuotiaana se varasti **auton** ja ajoi kehä kolmoselta ulos. Kukaan ei kuollut, ei edes loukkaantunut. Kolmetoistavuotiaana se lopetti **kemikaalit,** siirtyi halvimpaan valkoviiniin. Se osti **stiletin** tupakkakaupasta ja heitti **sitä** huoneensa oveen kaksi tuntia seitsemänä päivänä viikossa. Se siirtyi valkoviinistä kirkkaaseen ja tyhjensi ostarin **hampurilaiskioskin**. Kuusitoistavuotiaana se teki onnistuneen **kulmakauppakeikan**. Röökit eivät loppuneet kuukausiin eikä kämpän lattiaa näkynyt suklaapatukoiden alta. Se kävi yhtä harvemmin keskustassa ja istui enemmän himassa nojatuolissa ja rakenteli **erimittaisia** jonoja tyhjistä olutpulloista. Seitsemäntoistavuotiaana se kieltäytyi neulasta, jonka se olisi voinut pujottaa vasemman käden valtimoon. Se korkkasi **yhdeksännen olutpullon** eikä virnuillut. Tuli talvi ja se lopetti **ruokailun** ja **television katselemisen**. Se yski kuin keuhkotautinen aamuisin, päivisin ja iltaisin.
Yhdeksäntoistavuotiaana se istui naama valkeana ja odotti, että ruumiinavauksen aika koittaisi ja lääkäri voisi todeta sen sisäelimet tuhoutuneiksi.

(Lainaus: Rosa Liksom: Yhden yön pysäkki. Novelleja. Espoo. Weilin+Göös 1985.)

MITEN HAET APUA?

TAITOTASOLTA B1.1 YLÖSPÄIN

Tehtävän tavoitteena on, että opiskelija saa informaatiota mielenterveysongelmiin liittyvien asioiden hoitamiseen Suomessa. Opiskelija saa myös tietoa siitä, miten mielenterveysongelmiin suhtaudutaan Suomessa.

Tehtävässä opettaja kertoo tilanteesta, jossa hänen opiskelijansa on sairastunut masennukseen. Tekstin jälkeen on koonti opettajan etsimästä tiedosta siitä, mihin Suomessa voi ottaa yhteyttä, jos mielenterveysongelma kohtaa itseä tai lähipiiriä.

KAHDEN KULTTUURIN LIITTO

TAITOTASOLTA B1 YLÖSPÄIN

Kahden kulttuurin liitot -tehtävän tarkoituksena on tarjota opiskelijoille aiheeltaan läheinen ja koskettava luetun ymmärtämisen ja sanaston kartuttamisen tehtävä. Luetun ymmärtämisen tehtäviä on kaksi: ensimmäinen on pitkähkö lehtiartikkeli ja toinen lyhempi kolumni. Opiskelijat oppivat lukemaan yhä pitempiä tekstejä, sekä saavat mahdollisuuden tutustua uuteen tekstilajiin, kolumniin. Tekstit tarjoavat sisältöjensä avulla mahdollisuuden keskittyä kansallisuuskliseiden sijaan kunkin ihmisen ainutlaatuiseen persoonaan sekä toisaalta kaikkia ihmisiä yhdistäviin tekijöihin parisuhteiden haasteissa.

Tekstien pohjalta opettajan on mahdollista virittää argumentoivaa keskustelua ja kerätä opiskelijoiden omakohtaisia kokemuksia aiheesta. Opiskelijoiden tarpeiden mukaan aihetta voi myös työstää kirjoittamalla. Teema voi joillekin olla jopa hyvin koskettava.

VASTAUKSET

A 1. a, b 2. b, c 3. c 4. a, c 5. a, b 6. a, b, c

B 1. Esim. suomalaiset vanhemmat kannustavat lapsia nopeaan itsenäistymiseen mutta monissa muissa kulttuureissa lapsilta odotetaan myöhemminkin pitkää ja vahvaa sitoutumista perheeseen. Se voi aiheuttaa ristiriitoja kahden kulttuurin lastenkasvatuksessa - ja hämmennystä lapsille. Toisaalta sellaisen perheen lapset ovat usein aidosti monikulttuurisia ja saavat parhaimmillaan myös kaksi äidinkieltä.

2. Vanhempien erilaiset käsitykset tyttöjen ja poikien rooleista perheessä voivat johtaa vaikeisiin tilanteisiin. Molemmille ei sallita ehkä yhtä paljon - tai toinen vanhemmista ei halua sallia. Uskontokasvatuksessa voi tulla mielipide-eroja vanhemmille. Entä lasten ystävien ja myöhemmin seurustelukumppanien hyväksyminen.

3. Ns. uusperheessä ongelmallista voi olla se, että kaikki lapset eivät koe olevansa tasavertaisia ja yhtä arvokkaita. Myös säännöt voivat olla eri lapsille erilaisia.

C.

D. 1. Erilaiset lähtökulttuurit tekevät suhteesta mielenkiintoisemman

2. Perheenjäsenet sanovat toisilleen tosi usein, että rakastavat näitä.

3. Suomalaisten halu olla synkkinä ja surullisina hetkinä yksin tuntuu oudolta.

4. Miehelläni on juuri ne ominaisuudet, jotka yleensä liitetään italialaiseen mieheen.

5. Elokuvat, jotka näytetään viikonlopun aikana yksi toisensa jälkeen televisiossa.

6. Myös me riitelemme joskus hyvin äänekkäästi.

7. On oikeastaan aika hyvää/ mukavaa.

8. En oikein tajua, miksi syömistä pidetään niin tärkeänä asiana elämässä.

9. Vaikeuksista huolimatta suhteen tärkeimmät asiat pysyvät ja jatkuvat.

VAPAA-AIKA JA MEDIA

PASSI

TAITOTASOLTA A1.2 YLÖSPÄIN

A1.2-taitotason passi-tehtävässä harjoitellaan kirjoittamaan henkilötietoja. Tehtävä voidaan tehdä parin kanssa tai yksin. Tehtävää voidaan käyttää matka-aiheisella tunnilla osana kokonaisuutta tai lisätehtävänä.

NETTIIN JA SOMEEN!

TAITOTASOILLE A1.2-A1.3

Pieni tehtäväpaketti on suunniteltu tasoille A1.2-A1.3 ja sen tavoitteena on aktivoida henkilötietosanastoa, tutustua tilanteeseen, jossa henkilötietosanoja käytetään ja henkilötietoja annetaan ja opetella rekisteröitymään nettisivulle tai netin yhteisöpalveluun. Ensimmäisen tehtävän (A1.3) tavoitteena on nimetä rekisteröitymisessä käytettävät henkilötietosanat, tunnistaa konteksti ja tekstityyppi ja pohtia alkeellisesti hyviä netissä toimimisen käytäntöjä. Toisessa kirjoittamistehtävässä (A1.2) rekisteröidytään (paperilla) nettisivulle tai nettiyhteisöön. Tavoitteena on nimetä omat henkilötiedot oikeisiin paikkoihin.

Kielitaidon salliessa voidaan syventää aihetta ja vaikeuttaa taitotasoa keskustelemalla esimerkiksi siitä, millainen on hyvä salasana ja millaisessa tilanteessa henkilötietoja kannattaa kirjoittaa nettiin.

VASTAUKSET

1. Mikä tämä on? Etunimi
2. Mikä tämä on? Sukunimi.
3. Mikä tämä on? Sähköpostiosoite.
4. Mitä tähän tulee? irski78@suomi24.fi
5. Millainen on hyvä salasana? Hyvässä salasanassa on vähintään 8 kirjainta, isoja ja pieniä kirjaimia, numeroita ja erikoismerkkejä. Hyvää salasanaa on vaikea arvata. Todella hyvä salasana ei ole selvä sana vaan esimerkiksi iS4B3#ll.
6. Mikä tämä on? Sukupuoli.
7. Mitä tapahtuu, jos painat tästä? Lähetät henkilötietosi ja rekisteröidyt sivulle. Pääset käyttämään nettisivua.
8. Missä tämä teksti voi olla? Netissä, Facebookissa, muussa yhteisöpalvelussa tai nettilehdessä.
9. Mikä teksti tämä on? Rekisteröitymissivu yhteisöpalveluun tai nettisivulle. Henkilötietolomake netissä.
10. Mikä on Iidan ikä? Iida on syntynyt vuonna 1978, joten Iidan ikä on vuonna 2013 35 vuotta.

REKISTERÖIDY NETTILEHTEEN

TAITOTASOLTA A2.1 YLÖSPÄIN

Taitotasolle A2.1 suunnitellun luetunymmärtämistehtävän tarkoitus on tutustua nettirekisteröitymiseen ja siihen liittyvään sanastoon. Tehtävän yhteydessä voidaan keskustella siitä, ovatko opiskelijat rekisteröityneet ennen nettisivuille, mihin kannattaa rekisteröityä ja mihin ei ja miksi rekisteröitymistä vaaditaan. Lopulta voidaan rekisteröityä jollekin ilmaiselle nettisivulle tai yhteisöpalveluun, kuten Facebookiin ja perustaa palveluun opiskelijoitten oma ryhmä.

VASTAUKSET

1. Miten voit lukea nettilehteä?
Maksan 9,90 euroa kuukaudessa, rekisteröidyn ja kirjaudun nettilehden sivuille eli kirjoitan omat tunnukseni (sähköpostin ja salasanan) ruutuihin ja klikkaan Kirjaudu.
2. Mitä teet, jos sinulla ei ole tunnuksia?
Rekisteröidyn ja saan tunnukset. Rekisteröityminen tarkoittaa, että annan lehdelle omat henkilötietoni ja saan tunnukset.
Voin myös rekisteröityä Facebookin kautta eli klikkaan Kirjaudu Facebookissa ja kirjoitan Facebookin tunnukset.
3. Kun rekisteröidyt, voit lukea nettilehteä. Oikein.
4. Kun rekisteröidyt, voit kirjoittaa nettilehden sivustolle. Oikein.
5. Kun rekisteröidyt, saat sähköpostiin mainoksia. Oikein.
6. Kopo5NeN on huono salasana. Väärin.
a. Miksi? (3 asiaa) Se on hyvä salasana, koska siinä on kirjaimia ja numeroita ja yli 6 kirjainta.
7. ville on hyvä salasana. Väärin.
a. Miksi? (2 asiaa) Se on huono salasana, koska siinä on vain 5 kirjainta ja siinä ei ole numeroita.
(Tätä ei löydy tekstistä: Lisäksi se on liian helppo arvata eikä siinä ole isoja kirjaimia tai erikoismerkkejä.)
8. Nettilehdellä ei ole ikärajaa. Väärin.
9. Ville tietää nettilehden säännöt. Oikein.

PUHUTAAN HARRASTUKSISTA

Viitekehyksenä tehtävässä on luokkakokous, jossa tutustutaan pitkästä aikaa uudestaan, kysellään kuulumiset ja harrastukset, ehdotetaan ja kysytään puhekielellä.

Opiskelija oppii keskustelemaan, kysymään ja ehdottamaan asioita puhekielellä itselleen tutusta jokapäiväisestä aiheesta; vapaa-ajan käytöstä ja harrastuksista. Sanaston ja rakenteiden osalta tavoitteena on aktivoida opiskelijan käyttöön harrastussanastoa, puhekieliset persoonapronominit (sä, mä, se, me, te, ne) ja puhekielisiä kysymyksiä (tuut sä, meet sä, lähet sä, käyt sä, oot sä, teet sä, tiiät sä; mennääks, lähetääks; huomaaks, onkse; tuutteks, meetteks, ootteks, lähetteks, muistatteks te; onk sulla; Käyt sä/onk se missä? Meet sä mihin? Harrastat sä mitä?)

Tehtäväpaketti voidaan toteuttaa roolien avulla ja niin, että kaikki tehtävät ovat perusteltuja tarinan osia. Tehtävät seuraavat toisiaan niin, että tunnin rakenne on vaihtelevaa: luovaa, analyyttistä, puhetta, kirjoittamista, kuuntelemista, lukemista, yksin tekemistä, ryhmätyötä, liikkumista ja istumista. Tehtävässä edetään helposta vaikeaan ja haetaan iloista, positiivista, rentoa, hieman hupsua ilmapiiriä, ja sitä kautta tekemiseen ja kielen käyttöön heittäytymistä ja oppimista rentoutumisen, leikin, toiston ja monikanavaisuuden kautta. Varsinkin alussa on tärkeää korostaa heittäytymistä ja välttää rakenteellista analyysiä, johon voidaan mennä myöhemmin.

EHDOTUS TEHTÄVÄPAKETIN KÄYTTÄMISESTÄ

1. Nimilaput

Nimilapuissa on vuoden 2009 annetuimmat suomalaiset nimet: 10 poikaa ja 10 tyttöä. Ideana on oppia suomalaisia nimiä ja saada rooli, jota käytetään tehtävissä 2 ja 3.

Jokaiselle opiskelijalle jaetaan yksi roolinimi. Opettaja voi aloittaa luokkakokouksen koolle kutsujan roolissa.

2. Oot sä kuka? -laulu

Tavoitteena on oppia puhuen tuottamaan yksinkertaisin puhekielinen kysymys ja kaikille suomalaisille tutun lastenlaulun melodia. Kieltä opitaan ja se jää mieleen tehokkaasti laulamalla. Siksi lauletaan yhdessä toisteinen opittava aines Ukko Nooan melodialla. Laulu toimii aktivoivana aloituksena. Lauluun voidaan keksiä myös koreografia.
Tehtävä motivoidaan niin, että luokkakavereitten täytyy kysellä toistensa nimiä, koska viime näkemästä on pitkä aika eivätkä ihmiset meinaa tunnistaa toisiaan.

Laulun jälkeen voidaan kulkea luokassa, kysellä laulussa esiintynyttä Oot sä kuka?- kysymystä ja vastata roolinimellä.

3. Luokkakokous-dialogi

Tavoitteena on ääneen lukemalla ja kuuntelemalla oppia ymmärtämään puhekielistä keskustelua vapaa-ajasta ja harrastuksista. Dialogissa luokkakaverit keskustelevat vapaa-ajan käytöstään ja harrastuksistaan.

Opettaja motivoi ja alustaa seuraavan tehtävän siten, että se tulee osaksi tarinaa. Dialogi luetaan ääneen rooleissa koko ryhmän kanssa. Jokaisella opiskelijalla on roolin myötä ainakin yksi repliikki. Lopuksi tarvittaessa käydään läpi tuntemattomat sanat.

4. Harrastat sä mitä? -kysely

Opiskellaan harrastuksia, puhekielistä kysymistä ja kieltomuotoista vastaamista pitkälle ohjatusti toiston avulla lukemalla ja puhumalla liikkuen pareittain. Tehtävässä kysymykset ja harrastukset luetaan paperista ja kieltomuoto tuotetaan itse.

Opettaja jakaa jokaiselle yhden lapun, joka sisältää yhden harrastus-kysymyksen ja yhden harrastus-vastauksen. Opettaja kysyy eteen yhdeltä opiskelijalta: "Harrastat sä juoksua?" Jos opiskelijan paperissa ei lue juoksu vaan nyrkkeily, hän vastaa kieltävästi: ”Ei, ku mä harrastan nyrkkeilyä." Lappujen kanssa kysytään ja vastataan kieltävästi niin monelle henkilölle, että lopulta löytyy pari, jolle voi vastata kyllä.

5. Harrastus-kuvasanakortit

Tavoitteena on oppia harrastussanoja lukemalla ja puhumalla parin kanssa.

Löydetyn parin kanssa jatketaan harrastuskeskustelua pelaamalla muistipeliä harrastusaiheisilla kuvasanakorteilla. Vaihtoehtoisesti parin kanssa kävellään luokassa tai käytävällä, jonka seinille kuvalaput ja sanalaput on teipattu selkä ylöspäin vierekkäin seinille niin, että kuvan selkämyksessä lukee A ja sanan selkämyksessä B. Ensin katsotaan A-lappu, jossa on kuva. Muistellaan yhdessä, mitä se on suomeksi. Katsotaan vastaus viereisestä B-lapusta. Tankotanssikuva on RTP Pole Dance -tanssikoululta, muut kuvat netistä Microsoftin ja wylio.com -ilmaiskuvapankeista.

6. Harrastus-kuvasanalomake

Lomakkeen tarkoituksena on opiskella harrastussanastoa yksin kirjoittamalla oikea sana kuvan alle.

Lomake jaetaan kaikille, tehdään yksin ja tarkastetaan yhdessä lopuksi.

7. Haastattelu harrastuksista

Toiminnallisessa tehtävässä opetellaan pareittain puhumalla kysymään toisen harrastuksia sekä kertomaan vapaasti oma harrastus.

Tehtävä voidaan toteuttaa coctail-tilaisuutena. Opettaja soittaa musiikkia, opiskelijat liikkuvat luokassa. Kun musiikki loppuu, sattumanvaraisesti kohdalle osuvalta parilta kysytään puhekielisiä kysymyksiä tehtäväpaperista. Vastaukset keksitään ja tuotetaan itse. Kun musiikki alkaa soida, erotaan ja etsitään taas uusi pari.

8. Yleisin harrastus Suomessa 2009 -ryhmätehtävä

Tehtävässä luetaan teksti ja tuotetaan ja esitetään sen perusteella toinen pieni teksti pienryhmässä. Tehtävä vaatii opitun luovaa käyttöönottoa ja yhteistyötä.

Luokkakaverit jaetaan viiteen ryhmään sattumanvaraisesti ottamalla luku viiteen. Pienryhmässä luetaan Yleisin harrastus Suomessa 2009 -teksti yhdessä ja suunnitellaan pienryhmissä yhdessä sen pohjalta runo, laulu, uutinen tai mainos. Lopuksi esitetään se kaikille.

9. Ehdotetaan tekemistä

Tavoitteena on toistamisen kautta oppia ehdottamaan ja kieltäytymään puhekielisesti. Ehdotukset ovat pitkälle ohjattuja ja ne luetaan paperista, mutta kieltäytymisen perustelut täytyy keksiä ja tuottaa itse.

Jokaisella jaetaan lista kaikista ehdotuksista sekä yksi oma vastaus. Muihin kysymyksiin vastataan kieltävästi perustellen kielto, mutta omalla lapulla olevaan ehdotukseen vastataan myönteisesti.
Luokkakaverit haluavat olla tekemisissä toistensa kanssa tulevaisuudessa, joten he ehdottavat yhteistä tekemistä toisilleen. - Näin tehtävä motivoidaan osaksi tarinaa. Opettaja näyttää eteen, miten tehtävä toimii.

10. Luokkakokous-laulu

Tavoitteena on opetella vielä yksi puhekielinen kysymys toistamalla ja laulamalla ja lopettaa tunti.
Lauletaan yhdessä Luokkakokous -laulu jo tutulla Bellmanin Ukko Nooan melodialla. Lauluun voidaan keksiä myös koreografia.

11. Tekstiviesti luokkakaverille

Tavoitteena on oppia tuottamaan kirjoittamalla yksin luokkakaverille epävirallinen, lyhyt viesti, jossa ehdotetaan tapaamista. Tehtävä voi olla kotitehtävä.

NIMILAPUT *4. Harrastat sä mitä -kysely*

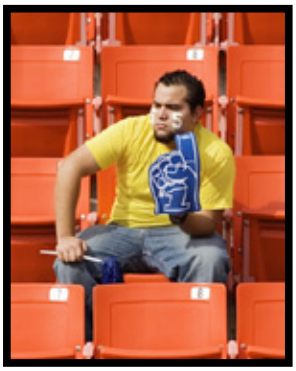
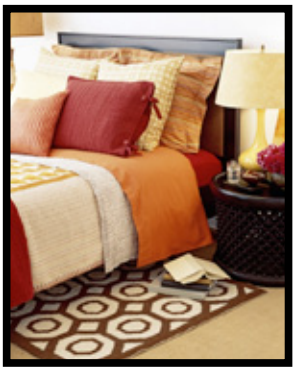
AINO	AADA
VENLA	SARA
EMMA	IIDA
ELLA	ANNI
SOFIA	HELMI

VEETI	ELIAS
EETU	LAURI
ONNI	JOONA
ALEKSI	MATIAS
LEEVI	LEO

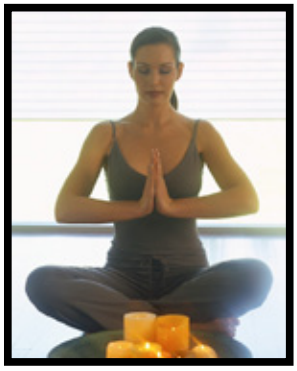
HARRASTUKSET KUVINA JA SANOINA

Yhdistä oikea kuva ja harrastussana. Pelaa korteilla muistipeliä ja sananselityspeliä parin kanssa.

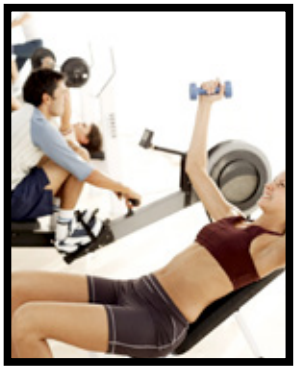
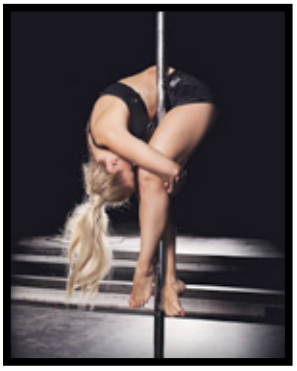

(Tankotanssija: valokuvaaja ja oikeudenhaltija on RTP Pole Dance -tanssikoulu).

Muut kuvat ovat Microsoftin ja wylio.com -ilmaiskuvapankeista.

HARRASTUKSET KUVINA JA SANOINA

Yhdistä oikea kuva ja harrastussana. Pelaa korteilla muistipeliä ja sananselityspeliä parin kanssa.

SEINÄKIIPELY	**NÄYTTELEMINEN**	**PENKKIURHEILU**	**SISUSTUS**
GEOKÄTKÖILY	**SOHVASURFFAUS**	**FUTIS (JALKAPALLO)**	**REILAUS**
JOOGA	**JUOKSU**	**SHOPPAILU**	**UINTI**

KITARAN SOITTO	**PIANON SOITTO**	**LASKETTELU**	**LEIPOMINEN**
SAUVAKÄVELY	**BLOGGAILU (BLOGIN KIRJOITTA-MINEN)**	**VALOKUVAUS**	**LUKEMINEN**
PARISALSA	**KUNTOSALI**	**TANKOTANSSI**	

VAPAA-AIKAA JA HARRASTUKSIA

TAITOTASOLTA A2.2 YLÖSPÄIN

Tehtävän tavoitteena on, että opiskelija oppii uutta vapaa-aikaan ja harrastuksiin liittyvää sanastoa. Hän oppii myös keskustelemaan vapaa-ajankäytöstään ja pohtimaan sen merkitystä itselleen. Luetun ymmärtämisen tekstin on tarkoitus herättää ajatuksia ja tunteita, sekä innostaa opiskelijoita keskustelemaan aiheesta. Pohdintatehtävät ohjaavat keskustelua koskemaan laajempia aihealueita.

Tehtävässä on kolme osiota: luetun ymmärtämisen ja sanaston kartuttamisen tehtävä, kuuntelu sekä mielipidekirjoituksen kirjoittaminen. Parhaiten tehtävä toimii niin, että opiskelijat lukevat tekstin, selvittävät uudet sanat ja tekevät harjoitukset joko yksin tai ryhmässä. Tämän jälkeen tehdään kuuntelu, jossa kerrataan tekstin sanastoa ja pyritään vakiinnuttamaan uutta sanastoa käyttöön. Viimeiseksi opiskelijat kirjoittavat lyhyen mielipidetekstin teemaan liittyvästä aiheesta. Kirjoitustehtävässä on tarkoitus käyttää uutta sanastoa ja mielipidefraaseja.

VASTAUKSET

TEHTÄVÄ 2

a. Mitä tekstissä tarkoitetaan sanalla rumba?
Kiireistä elämää.
b. Mitä harrastuksia tekstissä esiintyy?
lemminkin hoito, jalkapallo, jääkiekko, jalkapallokerho, ratsastus, yleisurheilu, lenkkeily, tanssi, paini, kokkikerho, jooga
c. Kuinka monta eri harrastusta perheellä on? 11
d. Minkälaista vanhempien arki on?
Se on kiireistä/hektistä/rumbaa. Heillä ei ole omaa aikaa. He kuskaavat lapsia harrastuksiin, äiti laittaa ruokaa, huolehtii kotitöistä, opiskelee, lenkkeilee, hoitaa lemmikkiä. Isä treenaa painia, tekee töitä yömyöhään ja valmentaa lasten jääkiekkojoukkuetta.
e. Miten vanhemmat perustelevat kiireisen arjen ja monet harrastukset?
Äiti: Koska lapsia on paljon, on elettävä lasten ehdoilla. Omista menoista voi luopua lasten takia. Lapsuusaika on lyhyt.
Isä: Liikunta vaikuttaa hyvinvointiin / liikunta vaikuttaa kaikkeen. Perhe ei osaa olla tekemättä mitään.

TEHTÄVÄ 3

1. naulakko pullistelee
2. olisi treenattava
3. kahdeksaan menijät
4. yökukkuja
5. päivän kohokohta
6. kuskata
7. alkuverryttely

TEHTÄVÄ 4

hektinen aika = todella kiireinen aika
rumba = kiire, kaaos, hektinen elämä
kipaista = juosta
sujahtaa = mennä nopeasti johonkin sisälle
hypätä kyytiin = mennä nopeasti auton kyytiin
paljon touhua = paljon tekemistä
ehtiä tekemään jotain = tehdä jotain kiireessä

KUUNTELU: VAPAA-AIKAA JA HARRASTUKSIA

TAITOTASOLTA A2.2 YLÖSPÄIN

Kuuntelu on tarkoitus teettää opiskelijoille tehtävän Syksy käynnistää aikataulurumban jälkeen. Kuuntelussa kerrataan luetun ymmärtämisessä esiintyneitä harrastussanoja, sekä opitaan lisää uutta sanastoa vapaa-aikaan ja harrastamiseen liittyen. Lisäksi kuuntelussa kiinnitetään huomiota mielipiteiden ilmaisuun ja perusteluun. Opiskelijat voivat havainnoida erilaisia keinoja ilmaista mielipiteitä myös ei-sanallisilla tavoilla.

KUUNTELUSKRIPTI

Jukka: Terve Perttu, pitkästä aikaa! Mitäs mies? Eipä olla törmätty aikoihin.
Perttu: No mutta Juksuhan se siinä, onhan tässä taas tovi vierähtänyt niin ettei ollakaan tavattu. Kiirettähän tässä on koko kevään pitänytkin suurperheen pyörittämisessä. Mites teillä?
Jukka: Juuh, no onhan sitä joskus kiirettäkin juu. Onkos teillä vielä yhtä paljon harrastuksia ja muuta ohjelmaa kuin ennenkin?
Perttu: Kyllä vain, samaa samaa. Paljon touhua riittää. Meidän Aapohan pelaa lätkää nykyään junioriliigassa, treenit on viisi kertaa viikossa.

Jukka: Viisi kertaa viikossa, wow… (pieni tauko) No onpa hieno juttu! Entäs muu jengi? Ehtiikö muutkin harrastaa?
Perttu: Onhan meillä kaikilla omat liikuntajuttumme, ollaan niin urheilullisia kaikki. Ja nyt se meidän vanhin tytär Mari on vielä innostunut pianon soitostakin, niin se käy soittotunneilla kerran viikossa. Ja Iina meni kaverinsa kanssa kirkon järjestämään kokkikerhoon, niin on meillä nyt urheilun lisäksi muitakin harrastuksia.
Jukka: Mitäs kaikkea urheilua teillä sitten harrastetaan?
Perttu: (miettii hetken), no vaikka mitä! Mulla on se paini nyt taas tullut kuvioihin, yritän löytää aikaa harrastaa sitä aina jossain välissä. Lapsilla on yleisurheilua, tanssia, futista, lätkää, talleilla käymistä ja vaimolla on omat uinnit ja joogat sun muut. Joka päivä on kuskaamista, usein menee iltaysiin asti, että ollaan kaikki kotona.
Jukka: … (miettii) no onpa juu… Miten ihmeessä te ehditte ja jaksatte? Ja tuleehan tuollainen harrastusmäärä hurjan kalliiksikin, vai mitä?
Perttu: Onhan se kallista, eihän tässä paljoa ylimääräistä kuussa käteen jääkään eikä paljoa matkustella. Meidän perheen matkat on vain noita Aapon pelireissuja ympäri Suomea. Meidän perheessä liikkuminen ja tekeminen on kaiken a ja o. Jos mulla on luppoaikaa vaikka puolikin tuntia, kipaisen heti lenkille. En mä osaa vain olla aloillani. Sitä paitsi fyysisen kunnon ylläpitäminen on terveydenkin kannalta tärkeää.
Jukka: … emmä vaan tiedä. Mä en kyllä pystyisi tuollaiseen. Me ollaan vaimon kanssa otettu se linja, että ei kuluteta iltoja harrastuksiin kuskailuun, vaan puuhastellaan yhdessä lasten kanssa kotona ja ulkoilualueilla rennosti.
Perttu: Mitäs te sitten touhuatte?
Jukka: Vaimo ja molemmat lapset ovat tosi innostuneita ruoan laitosta. Ne kokkailee aina yhdessä töiden jälkeen. Pienempi tyttö on nyt neljä, siinä se touhuaa mukana ja ”auttelee”. Miia taas, joka on jo 11, lukee reseptejä ja suunnittelee päivällisruokia meille. Sitten me piirretään, maalataan, luetaan, pyöräillään ja pelataan lähipuistossa. Ei mitään sen ihmeempää.
Perttu: Teillä ei oo sitten mitään muuta urheiluharrastusta?
Jukka: No mä käyn silloin tällöin duunin punttiksella ja kävelen työmatkat. Voishan sitä tietty jotain muutakin keksiä. Viime talvena me muuten alettiin hiihtää koko perheen kanssa tossa Töölönrannassa. Loistavat ladut! Mun mielestä parasta harrastamisessa on se, ettei se oo aikataulutettua, vaan että ite voi mennä silloin kun haluaa. Mua jotenkin alkaa stressata, jos kalenteri on illallakin täynnä. Elämä on niin aikataulutettua ja suorituskeskeistä muutenkin, että musta on ihanaa vaan olla töiden jälkeen.
Perttu: Hahah (naurahtaa hyväntahtoisesti), meidän perheessä kaikki tarvitsevat ohjelmaa, ja tarkat rutiinit ovat lapsille hyväksi!
Jukka: No onhan se niinkin, heh, tuli muuten mieleen, että me ostettiin just uusi sohva! Sellanen, mihin me mahdutaan koko perhe löhöämään. Aina lauantaisin saunan jälkeen me löhötään siinä kaikki, napostellaan ja katsotaan jotain kokoperheen ohjelmaa. Mun on pakko kysyä, että eikö sulla ole ollenkaan omaa aikaa? Tapaatko koskaan kavereita tai käytkö ylipäätään missään muualla kuin lätkäkaukalon vierellä hengailemassa?
Perttu: No, sanotaan nyt näin, että meillä on viisi lasta ja koira. Siinä on mun elämä tällä hetkellä. Kohta syli on tyhjä ja lapset lentävät pesästä. Mä keskityn sitten itseeni sen jälkeen. Haluan antaa hyvät eväät elämään mun lapsille.
Jukka: Onhan toikin tapa ajatella… meillä on aina ollut se ajatus, että pitää olla myös omia juttuja eikä elää vain lasten kautta. Mitäs sitten kun lapset lähtee? Jää tyhjän päälle ja ei ole enää mitään. Meille on siksi tosi tärkeää, että me ylläpidetään myös ystävyyssuhteita. Me käydään usein kylässä ja meilläkin käy vieraita ainakin kerran viikossa kahvilla tai syömässä. Lapset saavat leikkiä tuttavaperheiden lasten kanssa ja vietää rennosti aikaa yhdessä.
Perttu: Jostainhan sitä on luovuttava, valintoja pitää kasvatuksessa tehdä jatkuvasti, ja tää on meidän juttu. Lapsetkin oppii, että tekemällä saavuttaa asioita.
Jukka: No juu, niin joo (miettii). Kutsuisin teidät tosi mielellään meille kylään, jos teillä vaan olisi aikaa?
Perttu: Soitellaan siitä, mä kyselen vaimolta että oisko meillä jossain välissä jokin vapaapäivä. Ei me ollakaan kyläilty viimeiseen puoleen vuoteen missään.
Jukka: No sittenhän on jo aikakin! Palataan!
Perttu: Palataan moi!

VASTAUKSET

A. Ovatko väittämät oikein vai väärin, perustele valintasi:

Jukan ja Pertun perheillä on samanlainen suhtautuminen vapaa-aikaan. / Väärin
Perustelu: Pertun perhe tykkää harrastaa paljon vapaa-ajallaan kun taas Jukan perhe tykkää rauhallisesta olemisesta perheen kanssa.

Jukan mielestä on hyvä, jos perheellä on yhteistä kiireetöntä aikaa. / Oikein
Perustelu: Jukan mielestä kiireetön puuhastelu perheen kanssa on tärkeämpää kuin harrastuksissa ramppaaminen.

Perttu ajattelee, että runsas harrastustarjonta tekee lasten arjesta mielekästä. / Oikein
Perustelu: Pertun perhe tykkää harrastaa paljon, ja Perttu ajattelee, että se on lapsille hyvä asia.

Jukan mielestä lasten ei tarvitse harrastaa urheilua. / Väärin
Perustelu: Jukan mielestä on hyvä, että lapset harrastavat urheilua, mutta sen ei tarvitse olla suorituskeskeistä, vaan se voi olla esimerkiksi pallon pelaamista urheilukentällä isän kanssa.

Pertun mielestä rutiinit ovat tärkeitä lapsille. / Oikein
Perustelu: Perttu ajattelee, että hänen lapsensa tarvitsevat harrastuksia ja rutiineja.

Jukan perhe haluaa elää suorituskeskeistä elämää myös vapaa-ajalla. / Väärin
Perustelu: Jukan perhe haluaa ottaa rennosti töiden jälkeen.

Sosiaalinen elämä on tärkeää Jukalle ja hänen vaimolleen. / Oikein
Perustelu: Jukka ja hänen vaimonsa tykkäävät tavata ystäviään usein.

B. Kuuntele, mitä eri tilanteissa sanotaan.

1. Miten Jukka suhtautuu Pertun perheen suureen harrastusmäärään? Onko Jukka samaa mieltä?

Jukka ihmettelee Pertun perheen harrastuksien määrää. Hän on eri mieltä siitä, että joka päivä töiden jälkeen täytyisi olla ohjelmaa. Jukka tykkää, että hänellä on vapaa-aikaa. on vapaa-aikaa.

2. Kuuntele, miten Perttu ja Jukka perustelevat oman elämäntyylinsä. Yritä saada kaksi asiaa molemmille.

Perttu: Esimerkiksi: Liikunta on tärkeää kaikille. Liikunta ylläpitää hyvää fyysistä kuntoa. Rutiinit ovat tärkeitä lapsille. Oma vapaa-aika ei ole niin tärkeää, kun lapset ovat pieniä. Perhe ei osaa olla aloillaan.
Jukka: Esimerkiksi: Jukan perhe ei halua suorittaa vapaa-ajallaan. Jukan perhe haluaa viettää rauhallista aikaa perheen kanssa. Jukan perheen mielestä useat harrastukset tulevat kalliiksi. Jukka ja hänen vaimonsa haluavat, että heillä on myös omaa vapaa-aikaa. Jukka ja hänen vaimonsa haluavat tavata ystäviään.

3. Mistä huomaat, että keskustelijat ovat eri mieltä? Kuuntele äänensävyjä ja taukoja.

Jukka miettii ja ihmettelee, hänen puheessaan esiintyy taukoja aina ennen kuin hän vastaa. Hänellä on esim. hhmm… juuu… jooo… no juu.. -pikkusanoja, joista välittyy lievä erimielisyys keskustelukumppanin esittämiä mielipiteitä kohtaan.
Perttu sanoo mielipiteensä suoraan. Hän on rohkeasti oman mielipiteensä takana.

RIKOKSET JA ONNETTOMUUDET UUTISTEKSTEISSÄ

TAITOTASOLTA A2.2 YLÖSPÄIN

Tehtävän tarkoituksena on oppia uutta uutisiin liittyvää sanastoa ja oppia tuntemaan uutistekstin rakennetta ja lukutekniikkaa. Tehtävässä keskitytään avainsanojen etsimiseen ja niiden avulla tekstien sisällön tulkitsemiseen. Tekstit on muokattu autenttisista uutisteksteistä opetukseen sopiviksi.

Tehtäväkokonaisuudessa on useita pieniä uutistekstejä, joiden aiheina ovat rikokset ja onnettomuudet. Tehtävä aloitetaan keskeisen sanaston selvittämisellä **(harjoitus 1)**. Rikoksen ja onnettomuuden käsitteet on myös syytä selvittää yhdessä ryhmän kanssa. Opiskelijat lukevat sanaston läpi, ja katsovat tarvittaessa sanat sanakirjasta. Sanaston selvittämisen jälkeen opiskelijat voivat selittää sanat toisilleen suomeksi.

Sanaston selvittämisen jälkeen opiskelijat lukevat kaikki uutistekstit ja kirjoittavat uutistekstien viereen, onko kyse rikoksesta vai onnettomuudesta **(harjoitus 2)**, sekä rikoksen tai onnettomuuden nimen.
Sen jälkeen opiskelijoille jaetaan käsitekarttapohjat onnettomuuksista ja rikoksista **(harjoitus 3)**. Opiskelijat täydentävät oheisen mallin mukaisesti käsitekarttoihin kaikki sanastossa ja uutisteksteissä olevat rikokset ja onnettomuudet. Sen jälkeen käsitekarttoja laajennetaan ensin itsenäisesti ja vielä täydentäen opettajan kanssa. Käsitekarttoihin voi lisätä myös ajankohtaisia uutisissa käsiteltäviä rikoksia ja onnettomuuksia, sekä niihin liittyviä verbejä, toimijoita jne.

Seuraavaksi opiskelijat kirjoittavat lauseita, joissa käytetään tehtävän sanastoa **(harjoitus 4)**. Lauseita vertaillaan esimerkiksi parin kanssa, ja niitä kerätään yhdessä taululle/vihkoon. Tehtävän lopuksi käsitellään pohdintatehtävät **(harjoitus 5)**.

Tehtävä on mahdollista toteuttaa myös niin, että ryhmän opettaja etsii lähipäivien lehdistä lisää uutistekstejä tai korvaa tehtävän tekstit. Opettaja voi täydentää ja supistaa harjoituksen 1 sanastoa uusien tekstien mukaiseksi.

Tehtäväpakettia on mahdollista käyttää myös opetusta eriyttävästi niin, että käsitekarttojen kohdalla nopeat ja edistyneet opiskelijat täyttävät karttoja mahdollisimman itsenäisesti. Muu ryhmä voi jättää karttojen täyttämisen väliin, ja täydentää ne yhdessä tehtävää tarkistettaessa.

VASTAUKSET

TEHTÄVÄ 2

uutinen 1
rikos: pommi-isku

uutinen 2
rikos: rattijuopumus ja liikenteen vaarantaminen

uutinen 3
rikos: varkaus

uutinen 4
rikos: ylinopeus, huumausaineiden hallussapito ja liikenteen vaarantaminen

uutinen 5
onnettomuus: törmäys, liikenneonnettomuus / rikos: ylinopeus

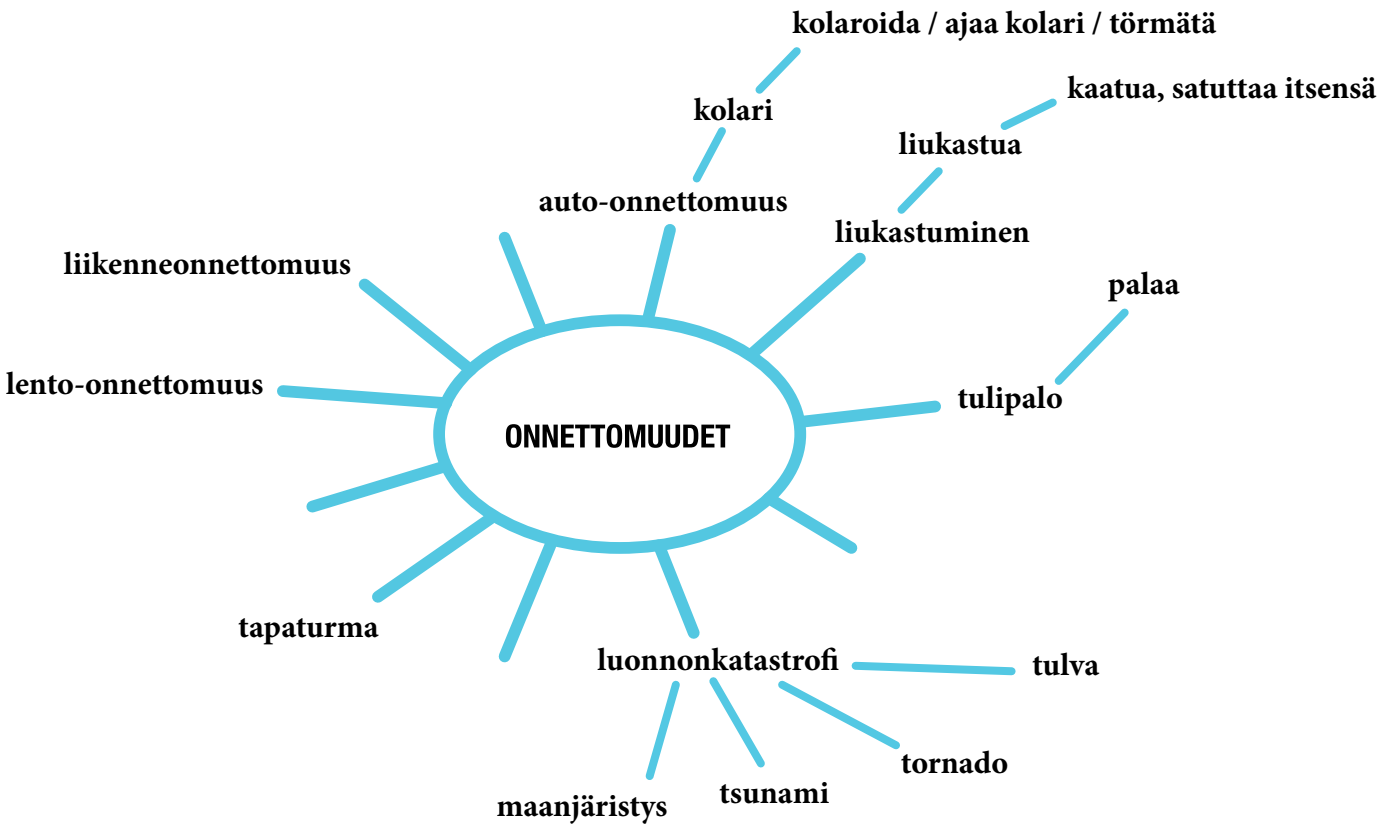
uutinen 6
onnettomuus: luonnonkatastrofi/tornado

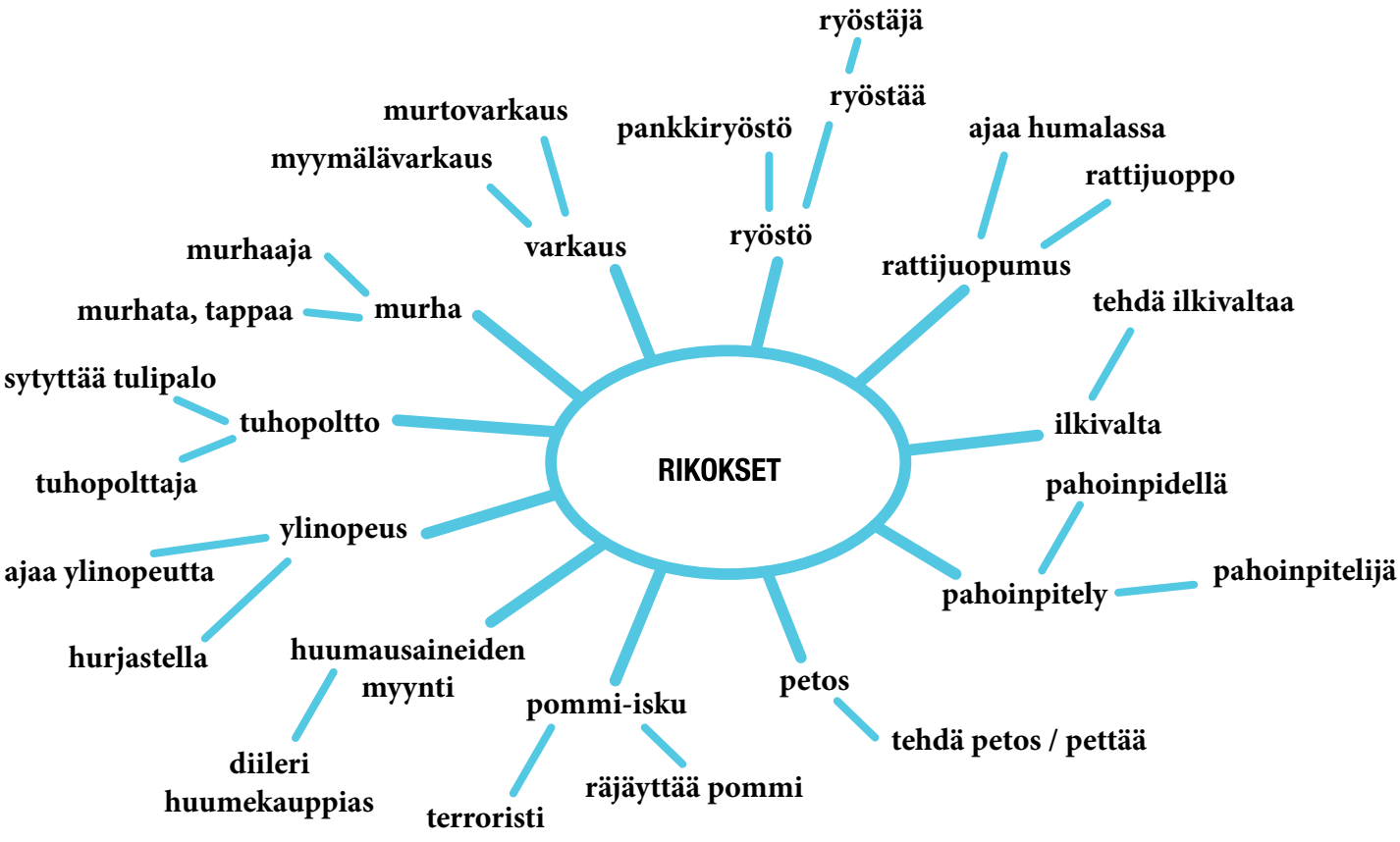
uutinen 7
onnettomuus: ketjukolari/kolari/liikenneonnettomuus

uutinen 8
onnettomuus: tulipalo

uutinen 9
rikos: pahoinpitely

EHDOTUKSET KÄSITEKARTTOJEN TÄYTTÄMISEEN

TEHTÄVÄ 4.

Mallivastauksia. Nopeasti eteneviltä ja taitavilta opiskelijoilta edellytetään pitkiä virkkeitä ja useiden erilaisten sivulauseiden käyttöä.

ajaa ylinopeutta
Nuoret ajavat ylinopeutta, koska eivät ymmärrä liikenteen vaaroja.

myydä huumeita
Diileri myy huumeita Helsingin rautatieasemalla nuorille.

kolari
Kolari voi tapahtua, jos kuljettaja tekee virheitä liikenteessä.

luonnonkatastrofi
Suomessa ei tapahdu luonnonkatastrofeja yhtä paljon kuin esimerkiksi Aasiassa.

tehdä ilkivaltaa
Bussipysäkkien rikkominen ja graffitien maalaaminen on ilkivallan tekemistä.

ylinopeus
Ylinopeus voi olla hengenvaarallista, jos sitä ajetaan kaupungissa.

liukastua
Talvella Helsingin kaduilla voi liukastua, koska Helsingissä kadut ovat jäisiä ja liukkaita.

SILMINNÄKIJÄNÄ RIKOSPAIKALLA

TAITOTASOLTA B1.1 YLÖSPÄIN

Silminnäkijänä rikospaikalla -tarinassa tutustutaan verbeihin, jotka ilmentävät toistuvuutta, sattumanvaraisuutta tai intensiteettiä, esimerkiksi hypellä, hypähtää tai juoksennella. Opiskelijat voivat opettajan kanssa pohtia verbien merkityksiä, ja opettaja voi halutessaan esitellä lisää samankaltaisia verbejä (ryntäillä, törmäillä jne.).

Aukkotehtävässä harjoitellaan aikamuotojen käyttöä. Tarina on menneessä aikamuodossa ja pluskvamperfekti yleensä ilmaisee imperfektiä aiemmin tapahtunutta. Useissa tarinan aukkokohdissa on kuitenkin mahdollista käyttää joko imperfektiä, pluskvamperfektiä tai jopa preesensiä, ja opettajan avulla pohditaankin, mikä ero eri aikamuotojen käytöllä on.

Lopuksi kirjoitetaan tarinasta uutisteksti. Uutistekstin tarkoituksena on tuoda esiin erilaisia näkökulmia samasta tapahtumasta. Edistyneet opiskelijat voivat harjoitella uutistekstin kirjoittamista erilaisissa medioissa, esimerkiksi skandaali- tai juorulehdessä.

VASTAUKSET

Oli aurinkoinen kevätaamu. Sami Koivu seisoi eteisen peilin edessä ja **mittaili** (mittailla) itseään tyytyväisesti muikistellen. Hän **oli saanut** (saada) pari viikkoa sitten kutsun työhaastatteluun. Nyt haastattelupäivän aamuna Sami oli varma, että kaikki on valmista eikä häneltä puutu mitään, koska hän oli jo etukäteen **miettinyt** (miettiä), mitä asiakirjoja hänen täytyy ottaa mukaan. Jo edellisenä iltana hän **oli järjestänyt** (järjestää) kaiken valmiiksi. Vielä ennen nukkumaanmenoa hän **oli tarkistanut** (tarkistaa) kaikki asiapaperit: alkuperäiset työ- ja koulutustodistukset, suosituskirjeet, portfoliokansio sekä muut tärkeät paperit. Nukkumaan mennessään hän saattoi olla varma, että hän **oli pistänyt** (pistää) kaikki siististi uuteen tyylikkääseen salkkuun, jonka äiti ja isä **olivat lahjoittaneet** (lahjoittaa) Samille syntymäpäiväksi. Haastattelupäivänä hän otti rauhallisesti.

Sami **oli käynyt** (käydä) jo aikaisemmin tutustumassa työpaikkaan ja **pannut** (panna) merkille, että suurin osa työntekijöistä **oli käyttänyt / käytti / käyttää** (käyttää) pikkutakkia ja solmiota. Vaikka Samin oma pukeutumistyyli on normaalisti paljon rennompi, hänkin **oli pukeutunut / pukeutui** (pukeutua) nyt pikkutakkiin ja **laittanut / laittoi** (laittaa) myös solmion. Samia **jännitti** (jännittää), ja ulos lähtiessään hän **katsoi** (katsoa) peiliin vielä kerran. Solmio oli vinossa. Sami **tarttui** (tarttua) solmioon molemmin käsin, **oikaisi** (oikaista) sen ja **painoi** (painaa) oven kiinni perässään. Samalla hetkellä, kun ovi naksahti lukkoon, hänen henkensä **salpautui** (salpautua). Hän **tajusi** (tajuta), että häneltä **oli unohtunut / unohtui** (unohtua) salkku kotiin. Salkussa oli kaikki: paperit vihreässä muovitaskussa, portfoliokansio, kännykkä, lompakko ja avaimet. Sami **juoksi** (juosta) kadulle. Hän huomasi kadun toisella puolella pikkulapsen kanssa kiiruhtavan nuoren äidin. Paniikissa Sami **aneli** (anella) naista lainaamaan hänelle kännykkää. Hän **soitti** (soittaa) numeropalveluun, josta puhelu yhdistettiin taloyhtiön huoltoyhtiöön. Apu olisi tu-

lossa vasta kahden tunnin kuluttua. Sami oli neuvoton ja melkein **repi** (repiä) hiukset päästään. Hän **juoksenteli** (juoksennella) talon edessä edestakaisin ja **pähkäili** (pähkäillä) ratkaisua.

Juuri siihen aikaan eräs naapurirapun asukas, Maria, tuli yövuorosta kotiin. Hänen kissansa **hypähteli** (hypähdellä) ilosta. Vaikka naista **väsytti** (väsyttää), hänen **teki** (tehdä) mieli olla ulkoilmassa. Aamuaurinko **paistoi** (paistaa) niin ihanasti! Hän otti viltin ja **asetti** (asettaa) aurinkotuolin parvekkeelle. Maria **asettautui** (asettautua) mukavasti aurinkotuoliin ja **alkoi** (alkaa) lukea mielenkiintoista kirjaa. Hän **halusi** (haluta) lukea kirjan loppuun ennen kuin menisi illalla jazzkonserttiin. Maria rakasti jazzmusiikkia. Hän itsekin **oli laulanut / lauloi** (laulaa) jazzia ja **soittanut / soitti** (soittaa) kitaraa. Puoliunessa Maria **haaveili** (haaveilla) omasta jazzkonsertista. Hänen kissansa **kehräsi** (kehrätä) matolla parvekkeen nurkassa. Molemmat **ummistivat** (ummistaa) silmänsä.

Sami **katsoi** (katsoa) kadulta omaa parvekettaan ja **huomasi** (huomata), että ovi oli raollaan. Päätös **syntyi** (syntyä) nopeasti. Miksi hän ei kiipeäisi parvekkeelle? Lukiossa Sami **oli harrastanut / harrasti** (harrastaa) seinäkiipeilyä, ja hän oli vieläkin taitava kiipeilijä. Nuorena hän **oli osallistunut / osallistui** (osallistua) kilpailuihin ja **voittanut / voitti** (voittaa) pari kertaa junioripalkinnon. Sami **riisui** (riisua) pikkutakin, **kääri** (kääriä) hihansuut, hyppäsi ja **tarttui** (tarttua) ensimmäisen kerroksen parvekkeen kaiteeseen. Hän **veti** (vetää) itseään ylöspäin, otti tukea kaiteesta, **vetäisi** (vetäistä) itsensä toisen kerroksen parvekkeelle ja **jatkoi** (jatkaa) kiipeämistä. Hänen poskensa **punottivat** (punottaa). Hän kiipesi ja kiipesi kädet täristen. Sami oli **päässyt** (päästä) Marian parvekkeen kohdalle, kun hän vahingossa **vetäisi** (vetäistä) maton makaavan kissan alta. Kissa **vingahti** (vingahtaa) ja **singahti** (singahtaa) suoraan Samin silmille. Putoamisen pelko sai Samin panikoimaan. Samin oli pakko äkkiä pelastautua kaiteen yli vieraalle parvekkeelle. Maria ponkaisi ylös aurinkotuolista ja kiljaisi. Sami **hyppeli** (hypellä) parvekkeella, **kiljui** (kiljua) täyttä kurkkua ja **yritti** (yrittää) repiä kissaa irti, mutta kissan ote ei hellittänyt.

Kun Sami vihdoin **uskalsi** (uskaltaa) avata silmät, hän **jähmettyi** (jähmettyä) paikalleen. Sami **näki** (nähdä) tummakutrisen kaunottaren, joka **kirkui** (kirkua) ja huusi apua. Maria **heitti** (heittää) Samia kirjalla, **kiroili** (kiroilla) ja **uhkasi** (uhata) tappaa Samin, jos tämä vain uskaltaisi tulla lähelle. Naapuriparvekkeelta kuului: "Poliisi on soitettu!" Kissa **irrotti** (irrottaa) otteensa ja hyppäsi alas. Sami istui hiljaa parvekkeen nurkassa kissan matolla. Hän ei huomannut vuotavansa verta, eikä hän kuullut poliisiauton sireeniä. Hänen siniset silmänsä **ihailivat** (ihailla) kaunista naista. Kadulle kokoontui ihmisiä ja poliisi tuli paikalle. Väkijoukossa **sattui** (sattua) olemaan paikallislehden toimittaja. Seuraavana päivänä lehden verkkosivuille **ilmestyi** (ilmestyä) linkki: Mies erehtyi parvekkeesta -- katso kuvat!

Tuosta aamusta lähtien saman talon parvekkeen alta on joskus kuulunut rakkauslauluja, joita hoilaa nuori vaaleatukkainen ja sinisilmäinen mies, jolla ei vieläkään ole töitä, mutta jonka sydämen on valloittanut tummasilmäinen kaunotar.

TYÖ JA KOULUTUS

AKTIIVINEN OPISKELU

TAITOTASOLTA A2.2 YLÖSPÄIN

Tehtävän tarkoitus on herätellä kielenoppijan tietoisuutta omasta oppimisprosessistaan sekä auttaa häntä pohtimaan, mikä oppimisessa on olennaista. Opiskelija tulee tietoiseksi itsestään oman oppimisensa asiantuntijana ja reflektoi omia toimintamallejaan oppijana.

Osa tehtävään liittyvistä kysymyksistä on helpompia, konkreettisia harjoituksia omasta oppimisesta (tasolta A2.2 ylöspäin) ja osa vaikeampia (tasolta B1.1 ylöspäin). Helpommissa tehtävissä omasta oppimisesta voidaan puhua konkreettisella tasolla, mutta korkeamman tason tehtävissä vaaditaan käsitteellisempää pohdintaa kielen oppimisen prosessista.

Tehtävän avulla kerrataan myös erilaisia verbimuotoja kuten puhekielen me-muotoa, nesessiivirakennetta, imperatiivia ja menneen ajan muotoja. Pohdintatehtävät voidaan tehdä yksin tai parityönä.

ULKOMAILLA SUORITETTUJEN TUTKINTOJEN TUNNUSTAMINEN

KIELITAITOTASOLTA A2.2 YLÖSPÄIN

Tehtävän tavoitteena on antaa informaatiota ulkomaisten korkeakoulututkintojen rinnastamisesta Suomessa. Tehtävässä rinnastamisprosessia kuvataan tarinan avulla, jossa seurataan kolmen erimaalaisen opiskelijan rinnastamisprosessin etenemistä. Tarinamuotoisen, informatiivisen tekstin lukeminen voi

avata opiskelijoille vaikealta kuulostavan rinnastamisprosessin kulun uudella, selkeällä tavalla. Tehtävä laittaa opiskelijat myös miettimään omaa koulutustaan ja oman tutkintonsa rinnastamismahdollisuutta. Tehtävän avulla voidaan helpottaa myös opiskelijan omien jatkosuunnitelmien hahmottumista.

KESKUSTELUT TYÖPAIKOILLA

TAITOTASOLTA A2.2 JA B1.1 YLÖSPÄIN

Oppimisen kohteena: Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja keskeisiä yksityiskohtia hieman erityisempää työaihetta käsittelevästä kahden henkilön selkeästä, puhekielisestä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää syy-seuraussuhteita.

Tehtävän tavoitteena on alkuun lisätä opiskelijan ymmärrystä konnektoreista ja myöhemmin aktivoida konnektoreita opiskelijan omaan käyttöön. Konnektoreitten tarkoitus on sujuvoittaa tuotosta ja toimia keskustelun jatkumisen välineenä. Tavoitteena on myös tehdä tutuksi tilanteita ja sanastoa erilaisilla työpaikoilla: sairaalassa, rakennustyömaalla ja toimistossa.

Kuullun ymmärtämisen tehtävässä tuodaan esiin oppilaan omaa osallisuutta oman ymmärtämisen arvioinnissa. Kuuntelutehtävä on tarkoitus kuunnella useaan kertaan, arvioiden joka kerran välissä oman ymmärtämisen määrää ja syventää kuullun ymmärtämistä aste asteelta. Lopuksi kuuntelu voidaan tehdä niin, että opiskelija seuraa tekstiä paperilta ja tekee tehtävän luetun ymmärtämistehtävänä.

Puhetehtävät on suunniteltu tasolle B1.1. ja ne voidaan tehdä pareittain ja lopulta koko luokan edessä. Kirjoittamistehtävässä arvioidaan erityisesti kommunikatiivisuutta ja konnektoreitten käyttöä. Kirjoittamistehtävät on suunniteltu taitotasoille A2.2-B1.1.

Lähteenä konnektoreissa on käytetty nettisivua: https://sites.google.com/site/fluentczech/connectorstarterpack

VASTAUKSET

Keskustelu A

1. Millä työpaikalla keskustelu käydään ja ketkä keskustelevat?
Lähihoitajat tai sairaanhoitajat keskustelevat sairaalassa tai terveyskeskuksessa.

Kuuntele keskustelu A uudestaan osissa ja vastaa kysymyksiin.

1. Miksi Päivi tuli aamuvuoroon?
Koska aamuvuoron Saija oli sairastunut ja jäänyt sairaslomalle (saikulle).
2. Miksi Kaisa ihmettelee työvuorolistaa?
Kaisasta neljä yövuoroa peräkkäin on liikaa.
3. Mitä naiset ajattelevat yövuorosta? (3 asiaa)
Sinkuille ne sopivat hyvin, kun ei tarvitse sovittaa yhteen aikatauluja kenenkään kanssa.
Yövuorossa tienaa hyvin.
Yövuorossa on ihanan rauhallista.
4. Kenelle viedään varmasti lääkkeitä?
Ykköshuoneen kakkospaikan potilaalle.

Kuuntele keskustelu A vielä kerran kokonaan. Kerää kuulemasi konnektorit. Mihin ryhmiin konnektorit kuuluvat?

1. Aloitus: Kiitos kysymästä
2. Täyte: Täytyy sanoo, että…, itse asiassa, ensinnäkin, toiseksi
3. Kehittely: Kuulostaa siltä, että…, nimittäin, siitä huolimatta, sitä paitsi
4. Pehmennys: mulla on sellanen käsitys, jos en pahasti erehdy
5. Mielipide / Samaa mieltä: aivan oikein, niinpä, totta
Osin samaa mieltä: Voihan sen niinkin ottaa.
6. Aiheenvaihto: asiasta kukkaruukkuun
7. Lopetus: siinä kaikki tällä kertaa

Keskustelu B

Kuuntele keskustelu B kokonaan.

1. Millä työpaikalla keskustellaan ja ketkä keskustelevat?
Mies ja nainen keskustelevat toimistossa.

Kuuntele keskustelu B uudestaan osissa ja vastaa kysymyksiin.

1. Miksi nainen on ajoissa? (2 asiaa)
Hän aikoo saada Power Point –esityksen valmiiksi ja kerryttää saldoa (työtunteja).
2. Missä palaveri on?
Kolmoskerroksen neuvotteluhuoneessa (neukkarissa).
3. Miten nainen aikoo lomailla?
Hän tekee ylitöinä lisää saldoa ja pitää ylityövapaat lomana pidennettynä viikonloppuna.
4. Mitä mies ajattelee naisesta?
Mies ajattelee, että nainen on työnarkomaani.

Kuuntele keskustelu B vielä kerran ja kerää kuulemasi konnektorit. Mihin ryhmiin konnektorit kuuluvat?

1. Aloitus: -
2. Täyte: Suoraan sanottuna. Ymmärrettävästi.
3. Kehittely: sitä paitsi, sitä paitsi
4. Pehmennys: Ellen pahasti erehdy, niin
5. Mielipide / samaa mieltä: Sano muuta. Totta puhut. Aivan. Epäilemättä. Myönnetään. Mielipide /Osin samaa mieltä: Miks ei.
6. Aiheenvaihto: Tuosta tulikin mieleeni, että
7. Lopetus: -

Keskustelu C
Kuuntele kokonaan keskustelu C.

1. Millä työpaikalla keskustellaan ja ketkä keskustelevat?
Rakennusmiehet keskustelevat rakennustyömaalla (raksalla).

Kuuntele keskustelu C uudelleen osissa ja vastaa kysymyksiin.

1. Mitä miesten pitäisi tehdä?
Maalata ovet ja listat ja vetää sähköt.
2. Miksi johtaja on kiireinen?
Koska aliurakoitsijoita on paljon ja kaikkia pitäisi ohjata ja neuvoa.
3. Mitä sanotaan laista?
Lain mukaan rakennusmiehellä täytyy olla turvakengät ja kypärä.
Turvakengät ja kypärä ovat lakisääteiset.

Kuuntele keskustelu C vielä kerran ja kerää kuulemasi konnektorit. Mihin ryhmiin konnektorit kuuluvat?

1. Aloitus: Hyvä kysymys.
2. Täyte: Miten sen nyt sanoisi? Totta puhuen…, Näin meidän kesken…
3. Kehittely: –
4. Pehmennys: Luulenpa, että…,
5. Mielipide /samaa mieltä: Näin on. Juurikin näin.
Mielipide / osin samaa mieltä: Voihan se olla niinkin.
6. Aiheenvaihto: muuten
7. Lopetus: -

KUUNTELUSKRIPTI

Keskustelu A

Kaisa: Moi Päivi, miten menee?
Päivi: Kiitos kysymästä, Kaisa. Täytyy sanoo, että reippaasti. Tämä hoitsu tuli nimittäin jo aamuvuoroon, vaikka piti tulla vasta iltavuoroon.
Kaisa: Heh. Kuulostaa siltä, että tarttet työvuorolistaa. Se onkin täs seinällä.
Päivi: Itse asiassa tulin ihan tarkotuksella. Aamuvuoron Saija joutu saikulle.
Kaisa: Totta. Siitä huolimatta vilkase nyt tätä listaa. Näyttää siltä, että sulla on neljä yövuoroo peräkkäin ens viikolla. Eik se ole vähän liikaa?
Päivi: Voihan sen niinkin ottaa. Mut mä toivoin paljon yövuoroja. Ensinnäkin sinkulle ne sopii, kun ei tartte sovittaa aikatauluja yhteen kenenkään kanssa ja toiseks tartten rahaa reissuun.
Kaisa: Aivan, pääset tienaamaan. Sitä paitsi yössä on ihanan rauhallista.
Päivi: Niinpä. Asiasta kukkaruukkuun, jos en pahasti erehdy, niin ykköshuoneen kakkospaikalle on tullu uus potilas. Ja mulla on sellanen käsitys, että hänelle ei oo vielä viety lääkkeitä.
Kaisa: Aivan oikein, dosetti on jo tarjottimella ja se pitäis viedä iltaruuan kanssa. Ykköshuoneen ykkösen leikkaus meni hyvin ja hänelle annetaan kipulääkettä vain tarvittaessa. Siinä kaikki tällä kertaa. Nyt ykkösen kakkonen soittaa, meet sä kattoon? Mä tästä lähenkin.
Päivi: Joo, kiitti raportista, heippa!
Kaisa: Työniloa! Moi!

Keskustelu B

Mies: Huomenta, sähän oot aikasessa tänään.
Nainen: Huomenta, huomenta. Sano muuta. Aikainen lintu madon nappaa. Aikainen lintu myös kerryttää vähän saldoa ja sitä paitsi saa Power Point-esityksen valmiiksi ennen sitä paltsua.
Mies: Aivan. Oliks se möötte yheksältä auditoriossa?
Nainen: Ellen pahasti erehdy, niin palaveeraamme ysiltä kolmoskerroksen neukkarissa.
Mies: Totta puhut, kalenterinkin mielestä.
Mies: Mites muuten viikonloppu?
Nainen: Suoraan sanottuna liian lyhyt.
Mies: Ymmärrettävästi. Ei muuta kuin hankit sijaisen ja lähet palkattomalle.
Nainen: Miks ei. Mutta ensin aion kyllä kerryttää saldovapaata. Otan sit joskus pidennetyn viikonlopun. Sitä paitsi kohta mulla on se työreissu tavarantoimit-

tajalle Lahteen. Ei työmatkoilta raaski jäädä pois.
Mies: Tuosta tulikin mieleeni, että työnarkomaani!
Nainen: Epäilemättä, koska ihastuttavat työkaverit.
Mies: Myönnetään…

Keskustelu C

Reijo: Päivää taloon. Onko täällä tilanne päällä?
Jouko: No, huomenta. Hyvä kysymys. Tässä talossa onkin avoimien ovien päivä.
Reijo: Eikö täällä oo vielä valmista?
Jouko: Miten sen nyt sanois. Naukkarinen soitti, että pitäis maalata ovet ja listat, mutta ku ei ole ovia eikä listoja. Totta puhuen sähköjäkään ei ole vielä veetty.
Reijo: Näin meiän kesken voin sanoa, että työmaajohtajat nyt hosuu ja hoputtaa aina.
Jouko: Voihan se olla niinkin. Johtajalla on tekemistä, nimittäin aliurakoitsijoita riittää joka sormelle ja kaikkia pitäisi osata neuvoo ja opastaa.
Reijo: Näin on. Nykyään on joka touhulle oma firma. Mutta mitäs me pienistä, ei ne pienetkään meistä. Eipä hosuta, tai tulee vielä sutta ja sekundaa.
Jouko: Mitäpä sitä hosumaan valmiissa maailmassa. Tässä on muuten sulle turvakengät ja kypärä. Ne kun on nykyään lakisääteiset vehkeet ne. Et tietäisi, missä täällä on vatupassi?
Reijo: Etsitään, etsitään. Mutta luulenpa, että ensiks otetaan sumpit ja suunnitellaan, ja aletaan sitten hommiin vasta.
Jouko: Juurikin näin.

MITÄ MEISTÄ TULEE ISOINA?

TAITOTASOLTA B1.1 YLÖSPÄIN.

Mitä meistä tulee isoina? -tehtävän tarkoituksena on totuttaa opiskelijaa lukemaan yhä pitempiä tekstejä sekä ymmärtämään yhä vaikeampia rektioita, ilmaisuja ja sanontoja. Tekstin käsittelemän aiheen pohjalta tehdään keskusteluharjoituksia sekä harjoitellaan rektioiden käyttöä.

Opiskelijat aloittavat tehtävän pohtimalla ammatinvalinnan ja koulutuksen tärkeyttä. Opiskelijoita voi ohjata vertaamaan koulutuksen tärkeyttä Suomessa ja lähtömaassaan ja näin saada heidät keskustelemaan aihepiiristä laajemmin. Pohdintatehtävät voi tehdä myös viimeisenä, vasta tekstin lukemisen jälkeen.

Opiskelijat lukevat tekstin ja yrittävät päätellä uusien ilmauksien merkitystä tekstikokonaisuudesta. Tämän jälkeen vaikeita sanoja voi pohtia erikseen harjoituksissa C. ja D., joko Internetin avulla tai parin kanssa. Uudet fraasit toistuvat tehtävissä, jotta ne jäävät paremmin käyttöön. Rektioiden käyttöä harjoitellaan harjoituksessa E. olevien kysymysten avulla. Opiskelijat tekevät harjoituksen E. myös keskusteluharjoituksena ja luetun ymmärtämisenä.

Harjoituksessa F. opiskelijat pohtivat eri ammattialojen eroja miettimällä sitä, miten työpäivät eri ammattialoissa eroavat toisistaan. Harjoitus F. ohjaa myös seuraavaan tehtävään, joka käsittelee paskaduuneja.

VASTAUKSET

TEHTÄVÄ 3

hinkua = haluta jotain todella paljon
innostua = tykätä jostain asiasta, kiinnostua
tähdätä = suunnata johonkin, tehdä suunnitelma
nostaa punttia = käydä kuntosalilla
mielekäs = mielenkiintoinen, kiinnostava
mieliä = haluta
käsitys = mielikuva, ajatus
haaveilla = unelmoida
kestosuosikki = asia, joka kiinnostaa aina ihmisiä

TEHTÄVÄ 4

1. .. yrittäjyys houkuttelee sekä tyttöjä että poikia
= Sekä tytöt että pojat ovat kiinnostuneita yrittäjän työstä.
2. Jos tulevaisuudesta ei ole mitään hajua..
= Jos ei tiedä ollenkaan, mitä haluaa tehdä tulevaisuudessa. / olla hajua = tietää
3. ..lähipiiristä löytyy nuoriso-ohjaaja.
= Ystävä tai sukulainen on nuoriso-ohjaaja.
4. Haluan, että tavoitteeni ovat korkealla.
= Haluan, että minulla on haasteita.
5. Poikien kestosuosikit pitävät pintansa..
= Poikien kestosuosikit ovat samat vuodesta toiseen.
6. Siivouskin pitää pintansa työnä, johon ei hinguta.
= Siivoustyö on aina sellaista työtä, mitä ihmiset eivät halua tehdä.
7. Anna Hellström, 16, tähtää opettajaksi alakouluun.
= Anna Hellströmin tavoite on opiskella opettajaksi alakouluun.

TEHTÄVÄ 5

1. tuntipalkasta (% + mistä)
2. lääkäriksi, opettajaksi (haluta + -ksi tavoitteiden kanssa)
3. ammateista (haaveilla + mistä)
4. palomiehenä, poliisina (työskennellä + -na/-nä)
5. sisustukseen, kodinhoitoon (liittyä + mihin)
6. isosta palkasta (haaveilla + mistä)
7. hankalalta (tuntua + miltä)
8. ammatinvalinnasta (olla käsitystä + mistä)
9. tulevaisuudesta (olla hajua + mistä)

RUNON TULKINTAA

TAITOTASO B1.2

Tehtävän tarkoituksena on tutustuttaa opiskelijaa suomenkieliseen rock-lyriikkaan Anssi Kelan 1972-kappaleen sanoitusten avulla. Opiskelija lukee runokieltä ja tekee apukysymysten avulla yksinkertaisia tulkintoja runon tekstistä.

Opiskelijoita kannattaa valmistaa runon tulkintaa -tehtävään ennen tehtävän tekemistä. Vieraalla kielellä luettu lyriikka on vaikea tekstilaji, eikä opiskelijoiden ole tarkoituskaan ymmärtää tekstistä kaikkea. Tulkinnassa keskitytään pääasioihin: opiskelija oppii tulkitsemaan tekstikokonaisuutta ja etsimään siitä runon teeman. Tämä voi jo olla hyvin haastava tehtävä B1-tason oppijoille. Opettaja voi avata runon teeman helpottaakseen tehtävää.

Runossa on lihavoitu kohtia, joista opiskelijoiden on tarkoitus tulkita runon henkilöiden elämäntarinoita. Tulkintaa helpottamaan on annettu apukysymyksiä.

VASTAUKSET

TEHTÄVÄ 2.

Anssi Kelan runo 1972 kertoo elämästä, unelmista ja niiden toteutumisesta. Runon säkeistöjen alussa kerrotaan menneestä ajasta, vuodesta 1972, kun henkilöt olivat nuoria. Säkeistöjen lopussa kerrotaan siitä, mihin henkilöt lopulta aikuisina päätyivät.

Teemat: elämä, unelmat, haaveet

TEHTÄVÄ 3

Susanna: Hän on avoliitossa toisen naisen kanssa.
Nummelin: Hän on yksinäinen ihminen.
Jasmin: Hän on päässyt missiksi Miss Lohja -kilpailussa.

MATKALLA TYÖELÄMÄÄN

TAITOTASOLTA B1.1 YLÖSPÄIN

Tehtävän tarkoitus on esitellä opiskelijalle erilaisia työhaastatteluun liittyviä tilanteita. Opiskelija tutustuu työhaastatteluissa usein kysyttyihin, perustietokysymyksiä vaikeampiin kysymyksiin. Tehtävä on tarkoitettu tehtäväksi työvoimapoliittisen koulutuksen loppuvaiheessa, sen jälkeen, kun opiskelijat ovat jo tutustuneet ja harjoitelleet perusasioita työhaastattelutilanteista.

Tehtävän avulla opiskelijoita ohjataan tunnistamaan omaa osaamistaan ja tulemaan siitä entistä tietoisemmaksi. Lisäksi tehtävän harjoitukset auttavat vakiinnuttamaan työelämän sanastoa aktiiviseen käyttöön. Opiskelija valmistautuu uusiin, yllättäviinkin tilanteisiin ja kysymyksiin, joita työelämään siirtyminen voi hänelle tuoda.

Tehtävä kannattaa tehdä niin, että opiskelija miettii ensin yksin tai parin kanssa vastauksia kysymyksiin. Sen jälkeen kysymyksen kannattaa lukea ääneen, jotta sanasto ja uudet rakenteet kertautuvat. Keskusteluharjoitukset voidaan tehdä pareittain tai ryhmässä.

KUUNTELU: KOTOUTUJANA SUOMESSA

B1.1 TASOLTA YLÖSPÄIN

Kuuntelutehtävän tavoitteena on antaa opiskelijoille välineitä ja näkökulmia oman kotoutumisprosessinsa tarkasteluun sekä totuttaa heitä kuuntelemaan pitkää suomenkielistä puhetta. Puheesta opiskelijat oppivat poimimaan pääkohtia ja tekemään muistiinpanoja kuulemansa pohjalta. Siten kuuntelun avulla opitaan myös opiskelutekniikkaa.

Nopeasti oppiville kuuntelu voidaan teettää niin, että se kuunnellaan vain yhden kerran tauottaen. Opettaja voi halutessaan teettää kuunteluttaa tekstin myös useamman kerran ryhmän tarpeiden mukaan. Siinä tapauksessa kuuntelu kannattaa ensin kuunnella ilman taukoja ja toisella kuuntelukerralla tauottaen.

KUUNTELUSKRIPTI

- Hei kaikki kuulijat ja tervetuloa kuuntelemaan radio Selkosen keskusteluohjelmaa. Tänään keskustelun teemana on maahanmuuttajien kotoutuminen eli sopeutuminen tänne Suomeen ja olen tänään pyytänyt aiheesta kanssani keskustelemaan venäläistaustaisen Elenan. Elena on kotoutunut Suomeen nopeasti, työllistynyt ja luonut laajat sosiaaliset verkostot. Eli tervetuloa Elena tänne studioon tänään.

Elena: Kiitos kutsusta.

- Kerrohan minulle ensiksi, että miksi lähdit Venäjältä?

E: Päädyin lähtemään Venäjältä rakkauden takia, koska olin tavannut suomalaisen miehen ja kesällä 2007 menimme naimisiin ja muutin Suomeen.

- Minkälaiset ensivaikutelmat sinulla on Suomesta?

E: Olin käynyt Suomessa monta kertaa ennen muuttoani tänne, ja siksi tiesin Suomesta aika paljon. Muuttaessani Helsinkiin ajattelin, että Helsinki on pieni ja tosi mukava kaupunki. Ihmiset täällä ovat ystävällisiä ja liikkuminen on helppoa.

- No minkälainen sinun oma kotoutumisprosessisi Suomeen on ollut? Minkälaisena olet kokenut sen?

E: Aluksi asuminen Suomessa tuntui tosi helpolta, koska olin juuri mennyt naimisiin ja vastarakastunut. Olin todella kiinnostunut elämästä Suomessa ja tutustumaan suomalaisiin. Myöhemmin kuitenkin tuli pieniä ongelmia.

- Minkälaisia nämä ongelmat olivat?

E: Esimerkiksi kaikki byrokratiaan liittyvät asiat, kuten Kelan tuet ja asiointi työvoimatoimistossa. Lisäksi taloudelliset vaikeudet, koska en voinut heti mennä töihin enkä mennä opiskelemaan suomen kieltä ja saada opintotukea. Halusin töihin kovasti, mutta ilman suomalaista tutkintoa se oli aika vaikeaa. Aluksi oli myös todella vaikea päästä kouluun opiskelemaan suomea, koska en ollut suomalaisen sosiaaliturvan piirissä enkä heti saanut päätöstä kotoutumistuesta työkkäristä. Siksi menin omilla kustannuksillani opiskelemaan suomea työväenopistoon. Koin, että nämä asiat hankaloittivat kotoutumistani, mutta onneksi selvisin haasteista enkä luovuttanut.

- Minkälaista suomen kielen kotokoulutuksessa oli? Auttoiko se sinua sopeutumaan Suomeen?

E: Totta kai, koska opin kieltä ja tapasin siellä paljon muita maahanmuuttajia, opin paljon suomalaisesta kulttuurissa ja muilta maahanmuuttajilta sain tukea ja apua, sekä pysytyin laajentamaan sosiaalisia verkostojani Suomessa tutustumalla uusiin ihmisiin ja vertailemalla erilaisia kokemuksia.

- Sinulla onkin laajat sosiaaliset verkostot ja tunnet todella paljon ihmisiä, sekä ulkomaalaisia että suomalaisia Helsingissä. Miten olet onnistut luomaan niin paljon kontakteja vieraassa maassa?

E: Kun tulin Suomeen, puhuin ihmisten kanssa englantia. Suomessa ihmiset puhuvat englantia aika hyvin ja niin minäkin, koska olen valmistunut englannin opettajaksi Moskovan yliopistosta. Olen myös luonteeltani sosiaalinen ja avoin ja tutustuin siksi nopeasti mieheni ystäviin, joita on todella paljon. Sitten pikkuhiljaa olen alkanut puhua suomea olen alkanut puhua suomea myös ystävieni kanssa.

- No onko vielä jotain muuta, mikä olisi edistänyt sopeutumista Suomeen.

E: Suomeen tullessani olin kiinnostunut sosiaalialasta ja asetin itselleni tavoitteen, että pääsisin opiskelemaan sosiaalialaa ja voisin mahdollisesti työskennellä lastensuojelutyössä tai esimerkiksi mielenterveys ja päihdetyössä. Olen aina ollut motivoitunut pääsemään töihin ja en halunnut luovuttaa tästä tavoitteestani. Voisin kuitenkin sanoa, että motivaatio on todella tärkeä tekijä uuteen kotimaahan sopeutumisessa.

- Puhutaankin seuraavaksi vähän Elena sinun työstäsi. Hän on tällä hetkellä ohjaajana lastensuojelutyössä Helsingissä. Mutta voisit kertoa minulle ensin yleisesti myös muusta työkokemuksestasi Suomessa.

E: Kaikista ensimmäinen työni oli lastenhoitajana monikulttuurisessa perheessä ja puhuin siellä lasten kanssa englantia. Melkein heti kotoutumiskoulutuksen päätyttyä pääsin opiskelemaan lähihoitajaksi, ja sen ansiosta pääsin töihin Diakonissalaitoksen asumispalveluun. Sitten pääsin opiskelemaan sosionomiksi ammattikorkeakouluun vuonna 2009. Koulussa työharjoittelun avulla tutustuin erilaisiin sosiaalialan yksiköihin kuten lastensuojelukenttään. Sitten pääsin tekemään keikkaa sijaisena ja lopulta päädyin lastensuojelutöihin.

- Puhuit työpaikalla aluksi englantia. Miten kielitaitosi kehittyi työkokemuksen myötä.

E: Työskentely lasten kanssa antoi minulle rohkeutta puhua suomea ja opetella perusfraasien käyttöä. Siitä suomen puhuminen alkoi ja kehittyi aika nopeasti. Kielitaidon kehittymistä auttoi myös se, että olin koko ajan suomalaisten ystävien kanssa ja kuulin heidän puhuvan suomea. Pieni, mutta tärkeä vinkki on, että

yritä koko ajan kuunnella ja puhua rohkeasti, vaikka tekisitkin virheitä.

- Nyt työskentelet lastensuojelussa. Mitä nykyiseen työnkuvaasi kuuluu?

E: Olen töissä lastensuojelussa eli tarkemmin nuorten kriisi- ja vastaanottoyksikössä Helsingin kaupungilla. Asiakkaani ovat nuoria, 13 – 17-vuotiaita, jotka tulevat väliaikaiseen sijoitukseen tänne meidän yksikköön. Työhöni kuuluu nuorten arkipäivän ohjaamista ja heidän tilanteensa arviointia. Työssäni yritämme löytää erilaisia ratkaisukeinoja esimerkiksi siitä, miten lapsi voisi palata kotiin ja keskustelemme asioista heidän vanhempiensa kanssa. Seuraamme myös sitä, millaisia ongelmia perheissä on. Yleisimmät ongelmat liittyvät mielenterveyteen ja päihteisiin. Nuorten kanssa työskentely on palkitsevampaa ja heidän kanssaan voimme asettaa tavoitteita koulutuksesta ja töihin pääsystä. Minusta tuntuu, että voin todella auttaa ja vaikuttaa heidän elämäänsä positiivisella tavalla.

- Onko työssäsi varjopuolia?

E: Kyllä ehdottomasti. Esimerkiksi se, että minun täytyy olla terve aikuisen malli nuorelle. En saa ylittää sitä rajaa, että ystävystyisin nuorten kanssa. Sitä rajaa on vaikea hahmottaa, että milloin ystävyyssuhteet alkavat ja milloin se ammatillisuus tavallaan alkaa ja loppuu. Nuoret ovat kuitenkin meidän yksikössämme enintään 3 kk ja heihin ei ehdi niin kovasti kiintyä, toisin kuin esimerkiksi tavallisessa lastenkodissa, jossa lapset asuvat pitempiä aikoja.

- Oletko itse tuntenut itseäsi avuttomaksi tai voimattomaksi.

E: Totta kai on ollut ja edelleen on, koska nuoret ovat kokeneet paljon vaikeita asioita ja he ovat usein traumatisoituneita. Tämä näkyy esimerkiksi aggressiivisuutena ja ahdistuneisuutena. Jään usein miettimään, mitä voisin tehdä paremmin ja olenko juuri oikea ohjaaja heille.

- Onko maahanmuuttajataustastasi hyötyä työssäsi?

E. Kyllä koen taustani olevan työssäni ehdoton etu, koska Suomi on aika monikulttuurinen maa ja lastensuojeluun päätyy nuoria myös muista maista ja kulttuureista kuin Suomesta. Meillä on monesta eri maanosasta asiakkaita ja on aika tärkeää, että jokaisessa yksikössä on myös muita kuin suomalaisia työntekijöitä. On ehkä helpompi lähestyä ihmistä, jolla on esimerkiksi sama äidinkieli kuin sinulla. Se lähentää minua joihinkin asiakkaisiini.

- Onko teillä muita ulkomaalaistaustaisia työntekijöitä?

E: On itse asiassa aika monta, monesta eri maasta.

- Onko maahanmuuttajataustasi ollut jotain haittaa työssäsi?

E: Totta kai, työn saamiseen vaikuttaa tietysti suomen kielen taito. Haasteena näen sen, että työssäni pitää kirjoittaa paljon ammatillisella kielellä. Se on tosi vaikeaa. Työllistyminen itsessään ei ollut vaikeaa, mutta pysyminen suomalaisessa työrytmissä oli haastavaa.

- Onko työssäsi vielä jotain parannettavaa tai kehitettävää.

E: Käytännössä se on kielitaito, ammatillinen kieli ja kirjalliset taidot. Tietysti tarvitsen myös lisää kokemusta, mutta se tulee ajan kanssa.

- Mitkä asiat sinun mielestäsi helpottavat maahanmuuttajien työllistymistä ja työelämässä pysymistä?

E: Oma persoona vaikuttaa paljon: ennakkoluulottomuus, motivaatio ja avoimuus. Ja tietysti tämän uuden kulttuurin hyväksyminen ja tottuminen suomalaisen työelämän käytäntöihin. Täytyy myös olla valmis oppimaan uutta päivittäin suomalaisista vuorovaikutustaidoista ja ihmisistä.

- Mitä mieltä olet väittämästä, että Suomessa ei ilman koulutusta ja papereita pääse mihinkään?

E: Suomeen muuttaessani koin tämän asian todella vaikeana. En voinut tehdä käytännössä mitään, koska minulla ei ollut suomalaista tutkintoa. Se on aika erilainen käytäntö, kuin esimerkiksi kotimaassani. Itse ajattelen, että motivaatio, työntekijän persoonallisuus, ahkeruus, työkokemus ja niin edelleen, ovat ainakin yhtä tärkeitä kriteerejä, kuin koulutus ja paperit. Mutta valitettavasti tämä väittämä koulutuksesta ja papereista on aivan totta täällä.

- Kerro vielä, missä tulevaisuutesi on?

E: Tulevaisuuteni on ehdottomasti täällä Suomessa. Koen olevani melkein suomalainen ja elämäni on täällä.

TEKSTILLÄ VAIKUTTAMINEN

TAITOTASOLTA B1.2 YLÖSPÄIN

Tehtävän tarkoituksena on opettaa opiskelijaa lukemaan tekstejä kriittisesti ja tulemaan tietoiseksi tekstien tavoitteista. Opiskelija tutustuu kolumniin mielipidetekstinä.

TEHTÄVÄ 1

Selvitä parin kanssa tai Internetin avulla seuraavien sanojen ja fraasien merkitys:

paskaduuni = raskas, epämukava, fyysinen, huonot työolot, ei työsopimusta, ei taukoja yms.

niska limassa = hikinen, raskas suoritus

väylä työelämään = mahdollisuus päästä työelämään

toimeentulo = raha, säännöllinen tulo

raha ei kasva puussa = rahan eteen pitää tehdä töitä

sen eteen on puurrettava (verbi: puurtaa) = sen eteen täytyy tehdä töitä

kullan arvoinen kokemus = arvokas kokemus

TEHTÄVÄ 3

1. Mikä on kirjoittajan kuvailema ongelma?

Mielipide/ongelma?
Kirjoittajan mielestä ongelmana on se, että nuoret eivät suostu tekemään töitä. Kirjoittajan mielestä nuorten syrjäytyminen työelämästä on huolestuttavaa ja hän syyttää siitä mediaa, joka on leimannut monet työt paskaduuneiksi.

Perustelut / Ongelman syyt
Ongelman syynä on se, että nuoret eivät ole tottuneet tekemään töitä saavuttaakseen asioita. Nuoret eivät suostu tekemään raskasta ja fyysistä työtä, vaan he haluavat päästä unelmaduuniin heti valmistumisen jälkeen. Tämä johtuu kirjoittajan mielestä siitä, että mediassa usean alan töitä kutsutaan paskaduuneiksi.

Ratkaisuehdotus
Kirjoittajan mielestä puhe paskaduuneista täytyy lopettaa. Hänen mielestään nuorten täytyy tehdä kovasti töitä edetäkseen urallaan.

TEHTÄVÄ 4

Tekstin vaikuttamiskeinot:

1. Miksi kirjoittaja on kirjoittanut tekstin?
Hän on kirjoittanut tekstin, koska hän on huolissaan nuorten syrjäytymisestä ja työttömyydestä.

2. Keneen kirjoittaja haluaa tekstillään vaikuttaa?
Hän haluaa vaikuttaa nuoriin, mutta myös muihin lukijoihin.

3. Millä keinoilla kirjoittaja yrittää vaikuttaa? Alleviivaa tekstistä seuraavat keinot:

Tunteisiin vetoaminen:
kirjoittaja kertoo asioista, jotka herättävät tunteita

Omakohtaiset kokemukset:
kirjoittaja perustelee mielipidettään omilla kokemuksillaan

Faktatieto:
kirjoittaja perustelee mielipiteensä faktatiedolla kuten erilaisilla tutkimuksilla tai yleisillä uskomuksilla.

PASKADUUNIAKO?

Ensimmäinen kesätyöni oli mansikkamaalla 14-vuotiaana. Ensimmäisen virallisen työsopimukseni allekirjoitin puhelinmyyntifirmassa. Seuraavat neljä kesää siivosin niska limassa autohalleja, metroasemia ja kerrostalojen rappukäytäviä.

Ajattelinko silloin, että tekemäni duuni oli paskaa? En todellakaan, vaan nämä nykypäivänä paskaduuneiksi luetellut hommat olivat minulle väylä työelämään, itsenäisyyteen ja omaan toimeentuloon. Ymmärsin, ettei raha kasva puussa, vaan sen eteen on puurrettava.

Nyt kun ajattelen työhistoriaani, olen ylpeä siitä, mitä olen tehnyt. Jokaisesta työstä sain työtodistuksen ja kullan arvoista kokemusta, joka mahdollisti pääsyn seuraavaan, ehkä vähän kiinnostavampaan ja haasteellisempaan työhön.

Mediassa murehditaan nuorten syrjäytymisestä, työttömyydestä ja ajautumisesta yhteiskunnan ulkopuolelle. Miksi sitten työvoimatoimiston sivuja

selaamalla törmää jopa tuhansiin vapaisiin työpaikkoihin? Työtä ja tekijöitä on tarjolla, mutta ne eivät todellisuudessa kohtaa. Tämä ihmetyttää minua suuresti. Irvistelevätkö nuoret vessojen siivoamiselle ja lehden jakamiselle? Eikö työ Mäkkärin tiskillä enää kelpaakaan (itse olisin kiljunut riemusta, jos olisin 16-vuotiaana päässyt ravintolaan töihin!)? Ovatko nuoret tottuneet liian helppoon elämään ja karsastavat tämän vuoksi paskaduuneja?

Ehkä ongelmana onkin negatiivisia konnotaatioita sisältävässä paskaduuni-sanassa, joka näyttää pesiytyneen pysyvästi suomen kieleen. Paskaduuneja vatvotaan mediassa jatkuvasti, ja kun tiettyjä töitä toistuvasti ja kovalla äänellä haukutaan paskoiksi, ei olekaan mikään ihme, ettei niille löydy tekijöitä. Nuorten suhtautuminen työntekoon näyttää olevan monella tapaa vahingoittunut, ja kun koulutusta vastaavaa työtä ei heti ammattiin valmistumisen jälkeen löydykään, ei suostuta ottamaan muita tarjottuja töitä vastaan. Samalla puhe paskaduuneista loukkaa niitä, jotka näitä ammatteja harjoittavat. Fakta on se, että yhteiskuntamme ei pyöri ilman näiden tekijöiden työpanosta. Puhe paskaduuneista on yksinkertaisesti lopetettava, jotta yhteiskunnalliset erot eivät enää syvenisi.

Pääsy unelmaduuniin ei ole helppo, eikä sen sitä kuulukaan olla. Uralla eteneminen tapahtuu monen mutkan kautta. Itse olen halunnut osoittaa olevani tekevä ja ahkera ihminen. Sen todistan esittelemällä ylpeänä työhaastatteluissa paksua kansiotani, jossa on työtodistuksia niin duunari- kuin akateemisiltakin aloilta. Tekeminen ja toimiminen ovat ainoita keinoja päästä työuralla eteenpäin, ja nähdäkseni tämä koskee myös muita elämän osa-alueita.

YHTEISKUNTA

PRESIDENTIN HENKILÖTIETOLOMAKE

TAITOTASOILLE A1.2-A1.3

Sanastotehtävä on suunniteltu taitotasoille A1.2-A1.3 ja sen tavoitteena on ensin tutustua henkilötietolomakkeissa esiintyviin sanoihin ja esimerkkeihin, kuinka ilmaista henkilötiedot, ja sitten aktivoida sanat käyttöön. Samalla opitaan asioita Suomen presidentistä, vaikkakaan kaikki tiedot eivät ole todellisia. Presidentin henkilötietojen päätehtävä on antaa esimerkki ja tukea siten henkilötietosanojen ymmärtämistä. Ensin voidaan yksin tai parin kanssa selvittää henkilötietosanojen merkitykset ja yhdistää viivalla oikea henkilötietosana oikeaan presidentin henkilötietoon. Viivatehtävän jälkeen aktivoidaan sanastoa pareittain käyttöön pelaamalla muistipeliä sanakorteilla (kortit sivulla 182–185), joissa on viivatehtävässä esiintyneet sanat. Muistipeliä voidaan pelata niin, että korttien sanat ovat joko näkyvissä tai piilossa. Voidaan muodostaa pareittain kysymyksiä ja vastauksia: "Mikä on presidentin etunimi?" "Presidentin etunimi on Sauli."

VASTAUKSET

Etunimi Sauli
Toinen nimi Väinämö
Sukunimi Niinistö
Katuosoite Mariankatu 2
Postinumero 00170
Postitoimipaikka Helsinki
Puhelinnumero 044 1234 567
Sähköposti sauliniinistö@gmail.com
Kotikunta Helsinki
Henkilöturvatunnus 240848 – 1234
Sukupuoli mies
Syntymäaika 24.8.1948
Syntymäpaikka Salo
Ikä 65
Siviilisääty naimisissa
Ammatti presidentti

PUHUTAAN POLITIIKKAA: KUKA HALLITSEE SUOMEA?

TAITOTASOLTA B1.1 YLÖSPÄIN TASOLLE B2 ASTI

Tehtäväpaketin vaatima kielitaitotaso asettuu jatkumolle B1 - B2. Mukana on tehtäviä eri kielitaidon osa-alueille ja taitotasoille. Tavoitteena on opiskella Suomen poliittisen järjestelmän keskeiset käsitteet ja sanastoa sekä aiheen ajankohtaisimpia sisältöjä. Paketin vaikeimmat tehtävät opastavat aiheen syvempään hallintaan. Viestinnällisenä tavoitteena on, että opiskelija osaa keskustella itselleen hieman vieraammasta ajankohtaisesta aiheesta, Suomen politiikasta, muodostaa mielipiteen ja perustella sen.

Viitekehyksenä tehtävässä on tarina eduskuntavierailusta. Tehtäväpaketti voidaan tehdä rooleissa käyttäen avuksi draamaa. Tehtäväkokonaisuus hakee iloista, positiivista, rentoa ja hieman hupsua ilmapii-

riä ja sitä kautta tekemiseen ja kielen käyttöön heittäytymistä ja oppimista rentoutumisen, leikin, toiston ja monikanavaisuuden kautta. Paketti korostaa viestinnällisiä toimintoja, kuten mielipiteen muodostamista sekä aiheen sisällönhallintaa, ja siksi kielen rakenteellinen analyysi kannattaa jättää pois tai myöhemmäksi.

Tehtäväpaketin osat seuraavat toisiaan niin, että eri aivopuoliskoja kuormittavat tehtävät vaihtelevat: väliin liikutaan, väliin istutaan, väliin tehdään analyyttistä, väliin luovaa. Pakettiin rakennettu tarina, vierailu Eduskuntatalossa, sitoo eri tehtävistä koostuvat palaset yhteen ja tekee kokonaisuudesta mielekkään.

1. Eduskuntataloon

Aloituksen tavoitteena on esitellä aihe, aktivoida ja herättää toiminnallisin keinoin mielenkiinto tehtävään.

Opettaja voi esittää eduskunnan puhemiestä, joka esittelee itsensä ja toivottaa kaikki tervetulleeksi Eduskuntataloon. Vartijaksi valittu opiskelija tekee toisille opiskelijoille metallinpaljastuksen esimerkiksi penaalilla, joka leikisti on metallinpaljastin ja piippailee.

2. Ministerit keskustelevat

Tavoitteena on lukemalla ja kuuntelemalla tutustua hallituksen vuoden 2013 ministereihin, hieman heidän kotipuolueisiinsa ja ennen kaikkea Suomen poliittisen järjestelmään. Dialogissa Suomen ministerit keskustelevat mielikuvituksellisesti siitä, kuka hallitsee maata. Dialogi luetaan rooleissa niin, että oppilaat esittävät ministereitä. Opiskelijoille jaetaan Ministereitten dialogi ja oman esitettävän ministerin nimi ja kuva, jotka löytyvät kohdasta 5. sekä nettisivulta: http://valtioneuvosto.fi/hallitus/jasenet/fi.jsp
Lopuksi voidaan käydä läpi dialogin sisältö ja tuntemattomat sanat. Tehtävä on suunniteltu taitotasolle B1.1.

Opiskelijoiden motivaatiota tehtävän tekemiseen voidaan herätellä niin, että käytävällä törmätään ministereihin, joiden rooleihin vierailijat nyt hyppäävät. Dialogi vaatii tulevaisuudessa päivitystä, sillä ministerit vaihtuvat silloin tällöin.

3. Sanaselityslaput

Tavoitteena on oppia poliittisen järjestelmän keskeiset käsitteet puhumalla ja lukemalla toiminnallisessa sanastoharjoituksessa parin kanssa. Lapuissa on käsite-selitysparit keskeisille Suomen poliittiseen järjestelmään liittyville käsitteille. Niitä on käsitelty Ministerien dialogissa kohdassa 2.

Eduskuntatalon esittelykierros jatkuu. Vierailijat lähtevät omana itsenään kiertämään pareittain luokkaa ja käytävää, johon on aseteltu seinään lappupareja teksti seinään päin. Käsitteen selkämyksessä lukee B ja selityksen selkämyksessä A. Kurkataan selitystä (A) ja yritetään yhdessä keskustelemalla arvata käsitettä (B) tai toisinpäin. Lopulta tarkistetaan lapusta.

4. Yhdistä poliittinen sana ja selitys

Opiskellaan samoja käsitteitä kuin edellä, mutta nyt lukemalla ja kirjoittamalla yksin. Sanastotehtävässä yhdistetään oikea käsite ja selitys. Vastaukset voi etsiä Ministerien dialogista, kohdasta 2.

Tehtävä voidaan kehystää niin, että puhemies (opettaja) on sekoittanut koko Suomen poliittisen järjestelmän tietokannan ja pyytää vierailijoilta apua sen selvittämiseen.

5. Opiskele ministerit

Seuraavaksi voidaan opiskella ministerien nimet, tittelit ja puolueet tutkimalla parin kanssa ministereitten kuvia. Ministereitten valokuvaaja on Valtioneuvoston kanslia.
Kuvat on otettu ja ne löytyvät myös netistä: http://valtioneuvosto.fi/hallitus/jasenet/fi.jsp

Eduskuntatalossa on pian coctail-tilaisuus, jossa vastaan tuleva ministeri on hyvä tunnistaa ja siksi tutkitaan hetki kuvia.

6. Puolueet

Tehtävässä opetellaan keskeiset perusasiat suurimmista poliittisista puolueista lukemistehtävässä, jossa yhdistetään viivalla puolue, sen tyypillinen kannattaja, lempinimi ja puolueen symboli. Tehtävä on hyvin yksinkertaistava ja yleistävä. Sitä voi olla syytä syventää keskustelemalla ja myöhemmin eriyttävillä tehtävillä. Tehtävä on suunniteltu tasolle A2.

Lopuksi tarkastetaan tehtävä ja yritetään yhdessä koko luokan kanssa keskustellen asettaa tehtävässä esiintyneet puolueet vasen-oikea, liberaali-konservatiivi -akseleille.
Keskustellaan kaikki yhdessä puolueiden keskeisistä piirteistä, joita voidaan verrata muitten maiden puolueisiin.

Tarinatasolla ollaan eduskuntatalon kahvilassa ja korjataan puhemieheltä sekaisin mennyt puoluetietokanta.

VASTAUKSET

Vasemmistoliitto
työläinen, vasemmistolainen, vassari

Vihreät
luonnon ystävä, akateeminen kaupunkilainen, vihreä

Kokoomus
rikas, yrittäjä, kokkari

RKP
ruotsinkielinen, ruotsalainen

SDP
duunari, kaupunkilainen, sosdemi, demari

Perussuomalaiset
maahanmuuttokriitikko, nationalisti, persu

Keskusta
maaseudun ystävä, maanviljelijä, metsänomistaja, kepu, kepulainen

KD
uskonnollinen, kristillinen

7. Ministerit ja mielipiteet

Tehtävässä harjoitellaan mielipiteen perustelemista ja politiikasta keskustelemista rooleissa, ministereinä, toiminnallisesti. Tehtävässä on ministereitä ja ministerien mielipiteitä elävästä elämästä. Tehtävä on suunniteltu taitotasoille A2.2-B1.1.

Eduskunnassa siirrytään nyt coctail-bileisiin. Opiskelijat ovat ministereitä. Heille jaetaan tehtävälaput, joissa on esitettävä ministeri, hänen kuvansa ja hänen todellinen mielipiteensä jostain yhteiskunnallisesta aiheesta. Varmistetaan, että kaikki ymmärtävät "oman" mielipiteensä. Etsitään musiikin soidessa pari ja musiikin tauotessa keskustellaan rooleissa lapuilla olevista mielipideaiheista, joissa on joka-lauseita. Kun musiikki jälleen soi, on aika jatkaa matkaa ja vaihtaa paria. Musiikkina voi olla esimerkiksi Agit-Propin Puolue. Voidaan käyttää kravatteja tai muuta kokkarirekvisiittaa.

8. Mielenosoitus, vaalikampanja tai presidenttipeli

Tehtävänä on ottaa luovasti käyttöön opittuja asioita ryhmässä keskustelemalla ja kirjoittamalla. Järjestetään ryhmissä vaalikampanja tai mielenosoitus Eduskuntatalon portaille, missä todellisuudessakin nähdään toisinaan mielenosoituksia. Tutustutaan samalla suomalaiseen sananvapauteen ja erilaiseen vaikuttamisen tapaan.

Coctail-bileet loppuvat ja siirrytään pois Eduskuntatalosta ja ministerirooleista eduskuntatalon edustalle aktivistirooleihin. Suunnitellaan ja esitetään toisille mielenosoitus tai vaalikampanja a, b tai c:

a. Mielenosoitus. Kirjoitetaan pienessä aktivistiryhmässä posterille iskulauseita yhteiskunnallisesta aiheesta ja esitetään mielenosoitus toisille.

b. Vaalikampanja. Jaetaan opiskelijat pienryhmiin, joista jokainen edustaa eri puoluetta. Eduskuntavaalit lähestyvät ja eri puolueet kilpailevat kannattajista. Laaditaan posterille kampanjamainos ja esitetään se toisille.

c. Presidenttipeli. Jaetaan opiskelijat pienryhmiin, joista jokainen edustaa eri puoluetta. Presidentin vaalit lähestyvät. Tehdään presidentin vaaliposteri ja esitetään se muille.

9. Eduskuntataloon!

Lopulta voidaan mennä järjestetylle vierailulle Eduskuntataloon ja ulos luokasta juttelemaan politiikkaa kadunmiesten ja -naisten kanssa.

KUUNTELU: SUOMEN PUOLUEET ESITTÄYTYVÄT

TAITOTASOLTA B1.2 YLÖSPÄIN

Tavoitteena on syventää ymmärrystä Suomen poliittisesta kentästä ja tehdä Suomen suurimmat puolueet ideologioineen tutuiksi kuuntelemalla poliittinen kannanotto ja tulkitsemalla, mitä puoluetta se edustaa. Puoluekuuntelussa kuunnellaan seitsemän eri henkilön poliittisia ajatuksia ja päätellään, mitä puoluetta he aikovat äänestää. Tehtävä on suunniteltu taitotasolle B1.2-B2.

VASTAUKSET

4. Sosialidemokraattinen puolue - SDP
7. Vihreät – Vihr.
5. Vasemmistoliitto – Vas.
2. Perussuomalaiset - PS
3. Kokoomus – Kok.
1. Ruotsalainen kansanpuolue - RKP
6. Keskusta – Kesk.

KUUNTELUSKRIPTI

1. Suomi on kaksikielinen maa. Suomen vähemmistökielen asema täytyy ehdottomasti turvata. Suomi kuuluu ennen kaikkea Pohjoismaihin, mikä tarkoittaa liberaalia henkistä perintöä. Sitä liberaalia henkistä perintöä Suomen täytyy arvostaa ja ylläpitää ja olla mukana tiiviissä Eurooppalaisessa yhteisössä sekä kantaa globaalia vastuuta. (RKP)

2. Minusta on tärkeää, että Suomea koskevat asiat päätetään Suomessa niin, että ensisijaisesti ajatellaan nimenomaan suomalaisia. Euroopan Unionin valtaa täytyy rajoittaa ja kansan pitäisi saada päättää, kuuluuko Suomi Euroopan Unioniin vai ei. Suomalaisten verorahoilla ei pidä tukea muiden maiden huonoa taloudenpitoa. Suhtaudun kriittisesti hallitsemattomaan maahanmuuttoon. On tärkeää, että suvereeni valtio voi harkita tarkkaan ja päättää ketä rajojensa sisään ottaa. Hoidetaan siis ensin omat ongelmamme ennen kuin hyysätään muita. Suomalaisuus ja perinteet kunniaan! (PS)

3. Mun mielestä jokainen ihminen on oman onnensa seppä. Jos ihmiseltä ei vaadita mitään ja vaan annetaan kaiken maailman tukia, niin se passivoi. Kellään ei pitäisi olla varaa kieltäytyä työstä ja elää tuilla. Yrittämisen pitäis olla helpompaa ja rikastumisesta ei todellakaan pitäis rankaista liian korkeilla veroilla. Terveen talouden perusta on kasvu, alhainen verotus, vapaat markkinat, yrittäjyys ja terve elinkeinoelämä. Kun yritykset voi hyvin, talous kasvaa ja menestyjät saa menestyä, ni siitä ropisee hyvinvointia kyllä koko kansalle, koska sitten tulee uusia työpaikkoja, ulkomaisia investointeja ja verorahoja. (Kok.)

4. Hyvinvointiyhteiskunta ja työväen hyvä asema ovat suomalaisen ja pohjoismaisen hyvinvointivaltion menestyksen perustat. Pienenä kansana meillä ei ole varaa jättää ketään oman onnensa nojaan, vaan heikoimmista on pidettävä huolta, jotta oikeudenmukaisuus ja rauha yhteiskunnassa pysyvät. Suomen tulee aina pyrkiä tasa-arvoon ja reiluun tulonjakoon. Kaikilla tulee olla samat mahdollisuudet ja palvelut riippumatta sosiaalisesta asemasta. (SDP)

5. Duunarit on rakentanu tän maan. Tärkeintä on pitää kaikista huolta ja katsoa, ettei kukaan voi pompottaa toisia. Kapitalismi on perusluonteeltaan työtä tekeviä ja vähempiosaisia sortavaa, joten työläisten oikeuksia täytyy valvoa ja kehittää jatkuvasti. (Vas.)

6. On tärkeää, että koko Suomi voidaan pitää asutettuna ja myös syrjäseudut elinvoimaisina. Suomen täytyisi pyrkiä siihen että tuetaan suomalaista ruoantuotantoa ja elinvoimaista maaseutua. Maata täytyy kehittää koko maan, eikä vain kasvukeskuksien ehdoilla. (Kesk.)

7. Luonnonvarojen tuhlaaminen ja ilmastonmuutoksen pysäyttäminen ovat nykyajan tärkeimmät haasteet. Niistä selviämme ainoastaan, jos olemme osa globaalia monikulttuurista maailmanyhteisöä. Tarvitsemme uusia ideoita vanhojen tilalle. Meidän pitää tarkistaa, mikä on nykyisen materiaalisen tuhlaamisen ja hyvinvoinnin hinta paikallisesti ja globaalisti. Me kaikki elämme tällä samalla planeetalla, jonka hyvinvointi on kaikkien hyvinvoinnin perusta. (Vihr.)

PELIKORTIT *Pelaa parin kanssa muistipeliä henkilötietosanoilla.*
Kysy: Mikä on presidentin etunimi? Pari vastaa: Presidentin etunimi on Sauli.

ETUNIMI	POSTINUMERO
TOINEN NIMI	POSTITOIMIPAIKKA
SUKUNIMI	PUHELINNUMERO
KATUOSOITE	SÄHKÖPOSTI

KOTIKUNTA	SYNTYMÄPAIKKA
HENKILÖTURVATUNNUS	IKÄ
SUKUPUOLI	SIVIILISÄÄTY
SYNTYMÄAIKA	AMMATTI

PELIKORTIT *Pelaa parin kanssa muistipeliä henkilötietosanoilla.*
Kysy: Mikä on presidentin etunimi? Pari vastaa: Presidentin etunimi on Sauli.

SAULI	00170
VÄINÄMÖ	HELSINKI
NIINISTÖ	044 1234 567
MARIANKATU 2	sauliniinistö@gmail.com

HELSINKI	SALO
240848 – 1234	65
MIES	NAIMISISSA
24.8.1948	PRESIDENTTI

SANA-SELITYSKORTIT

Järjestä oikea sana ja selitys vierekkäin nurinpäin. Katso ensin selitys kortista A. Arvaatko mitä sanaa tarkoitetaan? Tarkista oikea sana kortista B.

A

PRESIDENTTI

A

HALLITUS

A

PUHEMIES

A

SUOMALAISET VALITSEVAT JOHTAJAT VAALEILLA

A

VAALIPIIRI

A

EDUSKUNTA

A

ARMEIJA

A

SDP, RKD, KD, VIHREÄT, KOKOOMUS, VASEMMISTOLIITTO, PS

A

KANSANEDUSTAJA

A

PRESIDENTIN VAALIT

A

ÄÄNIOIKEUTETTU

A

ANTAA ÄÄNI

A

SUOMEN KANSA

A

EHDOKAS

A

EDUSKUNTA-VAALIT

SANA-SELITYSKORTIT

Järjestä oikea sana ja selitys vierekkäin nurinpäin. Katso ensin selitys kortista A. Arvaatko mitä sanaa tarkoitetaan? Tarkista oikea sana kortista B.

B

SUOMEN VALTION PÄÄMIES

B

KAIKKI MINISTERIT

B

HÄN JOHTAA EDUSKUNNAN KOKOUKSIA

B

EDUSTUKSELLINEN DEMOKRATIA

B

SUOMESSA ON NIITÄ 15, ESIMERKIKSI HELSINGIN JA VAASAN

B

KAIKKI KANSAN-EDUSTAJAT

B

PUOLUSTUS-VOIMAT

B

ISOIMMAT PUOLUEET SUOMESSA

B

HOITAA KANSAN ASIOITA EDUSKUNNASSA

B

ON SUOMESSA KUUDEN VUODEN VÄLEIN

B

18-VUOTIAS SUOMALAINEN, JOKA SAA ÄÄNESTÄÄ

B

ÄÄNESTÄÄ

B

SUOMEN IHMISET

B

HÄNTÄ VOI ÄÄNESTÄÄ VAALEISSA.

B

ON SUOMESSA NELJÄN VUODEN VÄLEIN

VAALIKONE

TAITOTASOLLE B1.2 JA YLÖSPÄIN

Tehtävässä on tavoitteena syventää lukemalla tietämystä Suomen poliittisesta kentästä ja valottaa Suomen ajankohtaisen poliittisen keskustelun painopisteitä ja käsitteistöä ja sekä selvittää omaa paikkaa poliittisessa kentässä. Kysymyksiin vastaamalla voidaan selvittää, mihin sijoitutaan kolmella eri poliittisella akselistolla: vasen-oikea, liberaali-konservatiivi, ekouskoinen-taloususkoinen.

Tehtävä voidaan antaa nopeasti eteneville eriyttävänä tehtävänä tai toiminnallistaa koko ryhmän kanssa: kysymykset tehdään kaikille ymmärrettäviksi, minkä jälkeen asetutaan luokkaan konkreettisesti kulloinkin käsiteltävänä olevalle janalle: Lattiaan vedetään maalarinteipillä jana, jonka vasemmassa päässä lukee vasen ja oikeassa päässä oikea. Aloitetaan keskeltä (mahdollisesti silmät kiinni). Opettaja lukee kysymyksen ääneen ja kertoo, mihin suuntaan samaa mieltä olevat liikkuvat ja sitten mihin eri mieltä olevat liikkuvat. Kunkin kysymyksen kohdalla liikutaan siis askel joko vasempaan tai oikeaan. Lopuksi (avataan silmät ja) saadaan selville sekä oma että kaverin sijoittuminen akselille.

DYYKKAUS

TAITOTASOLTA B1.1 TAI B1.2 YLÖSPÄIN.

Tehtävästä on kaksi eri versiota: helpompi tasolle B1.1 ja vaikeampi taitotasolle B1.2. Opiskelija pystyy lukemaan pitkää asiatekstimäistä lehtiartikkelia aiheesta, joka käsittelee käytännönläheistä aihetta, ruokaa, kuitenkin opiskelijan arkisen ja jokapäiväisen tematiikan ulkopuolelle menevästä yhteiskunnallisesta ja siten haastavammasta näkökulmasta. Opiskelija ymmärtää keskeisimmät väitteet, perusteluita, keskeisimmän syyn ja seurauksen. Hän selviää jonkin verran päättelyä vaativasta muutaman sivun pituisesta tekstistä ja pystyy etsimään ja yhdistelemään tietoa tuetusti tiivistelmän kirjoittamista varten.

Tehtävän tavoitteena on tutustuttaa opiskelijaa ekologiseen ajatteluun, erilaiseen yhteiskunnallisen vaikuttamisen tapaan, kestävään kehitykseen ja suomalaiseen alakulttuuriin: dyykkaajiin.

Tehtävän avulla opiskelijaa ohjataan länsimaiselle ajattelulle tyypilliseen syy-seuraussuhteitten löytämiseen. Tehtävä pyrkii ohjaamaan opiskelijan ajattelua alkeelliseen argumentoinnin analyysiin. Teksti on vain vähän muokattu ja siten autenttinen ja siinä on useita argumentteja dyykkauksen puolesta ja sitä vastaan. Tehtävä lisää opiskelijan tietoisuutta tekstissä toistuvista kaavoista, eli tekstin rakenteesta.

”Tekstin järjestäytymisessä on löydettävissä tiettyjä toistuvia kaavoja (syy ja seuraus, puolesta ja vastaan, ongelma ja ratkaisu). Tutkimukset osoittavat, että tietoisuus tekstin rakenteesta lisää tekstien ymmärrystä ja että opiskelijat voidaan harjoituttaa tietoisiksi tekstin rakenteesta.” (Jian & Grabe: Graphic organizers in reading instruction: Reading findings and issues Reading in a Foreign Language. Volume 19. Number 1. 4/2007.)

Tehtävässä käytetään graafisia järjestäjiä, nuolella yhdistettyjä laatikoita, joihin opiskelija joko poimii suoraan tai päättelee tekstistä sopivat sisällöt. Laatikot ohjaavat hakemaan tietoa, mutta eivät tee sitä voimakkaasti ja siksi tehtävä on melko autenttinen: todellisessa elämässä etsitään pääasiat ilman ohjaavia kysymyksiä ja monivalintavastauksia.
Lukijan aktiivisen osallistuminen graafisten järjestäjien muodostamiseen – edes yksinkertainen osittain täytetyn kaavion täydentämiseen – tarjoaa lukijalle mahdollisuuden syvempään materiaalin prosessointiin kuin jonkun toisen kokonaan valmiiksi tekemä graafinen järjestäjä (Jian & Grabe 2007.)

Graafisten järjestäjien vahvuutena on valottaa asioiden välisiä suhteita visuaalisesti. On tutkittu, että graafiset järjestäjät auttavat vahvoja lukijoita ymmärtämään tekstiä paremmin kuin monivalintakysymykset. Siksi tehtävän on ajateltu sopivan erityisesti nopeasti eteneville kotoutujille.

Tehtävästä on myös taitotasolle B1.1 suunniteltu, helpotettu versio. Vaikeassa versiossa laatikot ovat tyhjiä, helpotetussa versiossa osittain täytettyjä.

VASTAUKSET HELPOMPI VERSIO

1. Syy: Minttu inhoaa tuhlaamista.
Seuraus: Hän dyykkaa (ottaa roskiksesta) toisten tuhlaamaa ruokaa.

2. Syy: Roskikset ovat nykyään lukossa.
Seuraus: Dyykkaamisesta on tullut vaikeaa.

3. Väite: Dyykkauksella voi elää.
Perustelu: Roskiksesta löytyy monipuolista ruokaa kaikille.

4. Väite: Dyykkaaminen kannattaa.
Perustelu 1: Opiskelijan säästää dyykkaamalla.
Perustelu 2: Dyykkaamisella voi vähentää haaskaamista.
Perustelu 3: Dyykkaamisella voi vastustaa turhaa ruuan tuottamista, joka rasittaa ympäristöä.

VASTAUKSET VAIKEAMPI VERSIO

1. Syy: Minttu inhoaa tuhlaamista.
Seuraus: Hän dyykkaa (ottaa roskiksesta) toisten tuhlaamaa ruokaa.

2. Syy: Roskikset ovat nykyään lukossa.
Seuraus: Dyykkaamisesta on tullut vaikeaa.

3. Väite: Dyykkauksella voi elää.
Perustelu: Roskiksesta löytyy monipuolista ruokaa kaikille.

4. Väite: Dyykkaaminen kannattaa.
Perustelu 1: Opiskelijan säästää dyykkaamalla.
Perustelu 2: Dyykkaamisella voi vähentää haaskaamista.
Perustelu 3: Dyykkaamisella voi vastustaa turhaa ruuan tuottamista, joka rasittaa ympäristöä.

5. Väite: Ruuan tuhlaaminen on valtavaa ja järjetöntä.
Perustelu 1: Vähintään 1/3 kaikesta maailmassa tuotetusta ruuasta menee roskiin
Perustelu 2: Suomen kaupat heittävät roskiin 12-14 kg vuodessa jokaista asukasta kohti.
Perustelu 3: Kaupat eivät toimita ruokia hyväntekeväisyysjärjestöille vaan roskiin.

6. Väite: Jotkut kauppiaat tukevat yhä dyykkaamista.
Perustelu 1: He eivät lukitse roskiksia.
Perustelu 2: He erottelevat ruuan muista jätteistä.

7. Väite: Jätteeksi päätyy eniten tuoretuotteita.

8. Syy: Monilla vanhoilla tai sairailla ihmisillä ei ole rahaa ruokaan.
Seuraus: Heidän on pakko ottaa ruokaa roskiksesta.

9. Syy 1: Kaupoille hyvän ja huonon ruoan lajittelu tuottaisi lisätyötä.
Syy 2: Kaupat saavat biojätteestä rahaa myymällä sen biokaasun ja etanolin raaka-aineeksi.
Seuraus: Kaupat eivät halua antaa ihmisille ruokaa, joka on jäänyt myymättä.

10. Väite: Dyykkaaminen täytyy estää. / Ruokaa ei saa dyykata.
Syy 1: Dyykkaaminen vähentäisi kaupan asiakkaita.
Syy 2: Jäteruoka on vaarallista.
Syy 3: Dyykkaaminen on laitonta.
Syy 4: Dyykkaajat sotkevat.

MIHIN LUOKKAAN KUULUT?

TAITOTASOLTA B1.2 ALKAEN.

Tehtävän tarkoituksena on ohjata oppijaa oivaltamaan, että yhteiskuntaluokkien rajat ovat sopimuksenvaraisia ja häilyviä. Joissakin maissa ne näkyvät selvemmin kuin esim. Suomessa. Opiskelija oppii uutta sanastoa ja oppii uusia asioita suomalaisesta yhteiskunnasta.

Opettajan kannattaa ohjata opiskelijoita pohtimaan, miksi Suomessa yhteiskuntaluokat ovat melko piilossa. Arvottamista on syytä välttää. Mielenkiintoista oheismateriaalia aiheeseen tarjoaa esim. Suomen Kuvalehden useina vuosina julkaisema lista ammattien arvostuksesta. Myös Annamari Sipilän kolumni "Lompakko esiin, keskiluokka" (HS 4.4.2013) tarjoaa ajattelun ja yhteisen keskustelun aineksia.

Tehtävässä on laaja luetun ymmärtämisen osuus sekä tämän lisäksi tehtävään liittyvä kuuntelu. Ennen kuunteluharjoituksen tekemistä on hyvä, jos opiskelijat ovat tutustuneet tekstiin ja ymmärtävät pääasiat tekstin sisällöstä sekä sen jaottelemista yhteiskuntaluokista.

VASTAUKSET

A. 1. V 2. O 3. O 4. O 5. V 6. V 7. O 8. O

B. 1. He olivat epävarmoja siitä, mitä vastaisivat. Heidän piti miettiä aika paljon.
2. Tekstin mukaan numeroiduista ryhmistä luokat 2 ja 3 eli keskiluokkaiset duunarit sekä ns. huonompi keskiluokka.
3. Tavalliset duunarit ja toisaalta ns. parempaan keskiluokkaan kuuluvat
4. Ehkä paikan vuoksi haastattelijat eivät löytäneet vastaajia, jotka omasta mielestään kuuluvat yläluokkaan. Nuo ihmiset liikkuvat ehkä muissa paikoissa. Toisaalta myöskään ns. tavallisia köyhiä ei liikkunut kauppakeskuksessa.
7. palkkatulot, koulutus, työtehtävät, ammattinimike, ulkoinen olemus (pukeutuminen jne.), asumismuoto, automerkki, poliittinen suuntautuminen, harrastukset, vapaa-ajan määrä ja itsenäisyys työnteossa, vapaus valita työn määrää ja ajoittuminen, kiinnostuksen kohteet esim. kulttuurielämän osalta sekä ihmisen oma hahmotus siitä, mihin luokkaan hän tuntee kuuluvansa.

C. 1. Yhteiskuntaluokkien portaita voi ehkä kiivetä ylöspäin esim. hankkimalla hyvän koulutuksen ja akateemisen työpaikan, etenemällä työuralla ylöspäin, hyvän yritysbisneksen avulla tai avioliiton kautta

Luokkaportaita voi pudota alaspäin seuraavista syistä: työttömäksi joutuminen, konkurssi, vakava sairastuminen, päihteiden käyttö, avioero, tuomio rikoksesta
3. Pohjoismaissa monet ovat perinteisesti siirtyneet ylempään yhteiskuntaluokkaan varsinkin koulutuksen avulla. Sitä pidetään merkkinä koulutustasa-arvosta. Lisäksi luokat eivät ole kovin pysyviä eivätkä selvärajaisia näissä maissa. Myös keskiluokka on melko suuri ja tarjoaa näin monille hyvinkin erilaisille ihmisille yhden "kestävän askelman". Osa jatkaa vielä siitä ylemmäksi.

Toisaalta esim. Intiassa, Brasiliassa ja monissa Afrikan maissa ihmisen syntyperä ja asuinpaikka vaikuttaa tosi paljon siihen, millaiset mahdollisuudet hänellä on opiskella. Lapset pysyvät samassa luokassa kuin vanhempansa. Eri yhteiskuntaluokat eivät myöskään ole juuri kontakteissa keskenään. Valtio ei huolehdi yhteiskunnallisesta tasa-arvosta. Resurssit tulevat, jos tulevat, yleensä suvusta.
4. Voi tapahtua monenlaista huonoa kehitystä: tuloerot kasvavat jatkuvasti , rikollisuus ja poliittiset levottomuudet lisääntyvät, suurempi korruptio, maa kehittyy alueellisesti hyvin epätasaisesti, kahdet hyvin erilaiset työmarkkinat syntyvät ja poliittinen valta jaetaan maassa hyvin epädemokraattisesti.
5. HUOM! Mitä on huono-osaisuus? Perinteisesti Suomessa on ajateltu, että se ei ole ollut meillä periytyvää (siis vanhemmilta lapsille kuten esim. työttömyys monissa maissa). Toisaalta jos ajatellaan esim. sitä, kuka saa hyviä koulutus- ja terveyspalveluja - Etelä-Suomen kaupunkien asukkaat ovat hyväosaisempia kuin ihmiset Itä- ja Pohjois-Suomessa.

Isoissa kaupungeissa - esim. Helsingissä - mietitään nyt, kasautuuko huono-osaisuus tietyille asuinalueille. Itä-Helsingissä on nyt lähiöitä, joiden asukkailla on huomattavan paljon huono-osaisuuden riskitekijöitä (työttömyys, alhainen koulutustaso jne.). Alueille muuttaa lisää näitä ihmisiä halpojen valtion vuokra-asuntojen takia ... ja keskiluokkaiset lähtevät ehkä alueelta pois. Kasautuminen on alkanut myös Suomessa monissa kaupungeissa.
6. Voi alkaa ns. ghettoutuminen. Ehkä palvelujen taso laskee. On riski, että levottomuudet ja päihteiden käyttö tietyillä alueilla lisääntyy. Vastaavasti voi syntyä hyväosaisten eliittialueita, missä hintataso nousee ja yksityiset palvelut lisääntyvät.

KUUNTELU: YHTEISKUNTALUOKAT

TAITOTASOLTA B1.2 YLÖSPÄIN

Kuuntelussa opiskelijat pääsevät kertaamaan yhteiskuntaluokka-tehtävän sanastoa ja sen perusteella päättelemään ja arvaamaan, mihin luokkaan kuuntelun henkilöt voisivat mahdollisesti kuulua.

VASTAUKSET

1. julkisuustyrkyt
2. duunarit
3. yläluokka
4. ylempi keskiluokka
5. syrjäytyneet
6. vapaa luokka
7. kaulusköyhälistö

KUUNTELUSKRIPTI

1. Ois mageeta olla kuuluisa, et kaikki tuntis sut. Aion hakee johonki tosi-tv-ohjelmaa ja sit saada töitä vaik juontajana. Kyl ne parhaimmat bongaa.

2. Päätettiin duuniporukan kans lähtee käymään Tallinnas. Suomi-poika pääsee vähän tuulettumaa. Eukko vähän kitis, mut lupasin sille kartsan röökii taxfreesta.

3. Juoksin pää kolmantena jalkana golfkentältä hierontaan, ja sit meidän kodinhoitaja soitti, ettei ehdikään hakee vaatteita pesulasta. Mun pitää seki sit hoitaa ite. Kauhee päivä.

4. Kai mä voin sanoo, et oon tyytyväine elämääni. Vakityö ja ihan ookoo liksa. Onneks ei enää tartte laskee ihan joka senttii. Ei sen puoleen, oon tehny työtäkin sen etee. Nyt pitäis löytää pieni kaksio Tampereelta, esikoinen pääs sinne opiskelemaan.

5. YT:t tuli toisen kerran, ekoista selvisin, mut toisella kerralla lähti työt alta. Siit on jo viitisen vuotta. Vaimo ei jaksanu katella sitä mun sohvalla pyörimistä, ku kaljaki alko maistuu. Sellasta se on ollu viime vuodet - ei oo oikee mitää.

6. On ihanaa, ku voin päättää omista asioistani, ja mennä töihin sillon ku haluun. Oon oman itteni herra.

7. Onhan tää tärkeetä työtä mitä mä teen, mutta ei tällä palkalla oikein elä, tai ainakaan paljoa matkustella. Loppukuusta tekee tosi tiukkaa. En kyllä osannu tällasta kuvitella, kun sain lisurin valmiiks.